

Dammen

Niveau 1

Eindspel

Jean-Pierre Dubois

INLEIDING

Het damspel behoort tot de familie van strategiespellen, waartoe schaken, bridge en go behoren. Zelfs als dit spel op een goed niveau gespeeld kan worden, met weinig theoretische kennis, is het onmogelijk om het correct te spelen zonder een goede visie op het spel. Vanaf de eerste zetten van een partij begrijpen we dat de startpositie, zo homogeen en zo evenwichtig, extreem ver verwijderd is van het te bereiken doel, namelijk het slaan of omsluiten van alle schijven van de tegenstander. Bovendien vergroot de moeilijkheid om de posities van deze schijven, die allemaal zo op elkaar lijken, vast te leggen en er mentaal op te anticiperen, dit gevoel van hulpeloosheid bij het weten waarom je de ene zet moet spelen in plaats van de andere.

Het damspel vereist daarom een leerproces. Bij voorkeur leerzaam, met duidelijke voorbeelden en progressieve oefeningen, om moeilijkheden geleidelijk te overwinnen

Dit tweede deel is gewijd aan het einde van de partijen, met 20 hoofdstukken waarmee men vertrouwd kan raken met de klassieke eindspelen en geleidelijk een visie in de ruimte kunt opbouwen, erg handig om vervolgens het derde deel aan te pakken dat gewijd is aan de betekenis van het spel.

Al deze hoofdstukken staan ook op de site van Jean-François Latapie « allonsadame » en zijn te bereiken via volgende link :

https://allonsadame.pagesperso-orange.fr/entree_ouvrages/fic_combi/sommaire_combi.html

De numerieke notatie is inderdaad behoorlijk ontmoedigend. Automatische afwikkeling van oplossingen kan dan blijken een aanzienlijke ondersteuning te zijn in deze leerfase.

Ik hoop nu dat je een leuke tijd zult hebben bij het ontdekken van de subtiliteiten en recepten die we regelmatig tegenkomen aan het einde van de partij, door middel van presentaties van elk type eindspel met de bijhorende reeks problemen.

Jean-Pierre Dubois
Frans kampioen 1982

Inhoudsopgave

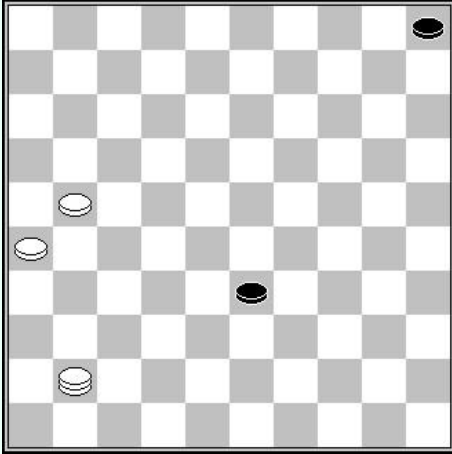
Hoofdstuk 1 : Presentatie.....	4
Hoofdstuk 2 : 1 dam tegen 2 schijven	8
2.1 – Hoekblokkade	8
2.2 - Blokkade van 2 schijven op de lange lijn	11
2.3 - Blokkade van 2 schijven op de tric trac 1-45	14
2.4 - Blokkade van 2 schijven op de 6-50	17
2.5 - Blokkade langs achter.....	20
Hoofdstuk 3 : «Schijven tegen schijven».	24
Hoofdstuk 4 : 1 dam en 1 schijf tegen 2 schijven.....	27
Hoofdstuk 5 : 1 schijf tegen 1 schijf met 3 tempi voordeel en aan zet.....	30
Hoofdstuk 6 : eindspelen type “ontvangstcomité” op de velden 46 ent 47	33
6.1 – Algemeenheden.....	33
6.2 – Oversteek van de lange lijn	37
Hoofdstuk 7 : eindspelen type “ontvangstcomité op de velden 47 en 48”	40
Hoofdstuk 8 : eindspelen type “ontvangstcomité op de velden 48 en 49”.....	44
Hoofdstuk 9 : eindspelen type “ontvangstcomité op de velden 49 en 50”.....	49
Hoofdstuk 10 : eindspelen type “ontvangstcomité op de tric trac”.....	53
Hoofdstuk 11 : de oversteek van de lange lijn.....	57
Hoofdstuk 12 : 1 dam en 1 schijf tegen 3 schijven.....	61
12.1 – de middelen.....	61
12.2 – de hoekblokkade.....	65
12.3 - de blokkade op de diagonalen.....	69
12.4 - de in line blokkade.	73
12.5 - blokkade en doorbraak	77
12.6 - de juiste bedreigingen.....	81
12.7 - synthese	85
Hoofdstuk 13 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en 1 schijf – presentatie.....	89
Hoofdstuk 14 : 1 dam en 3 schijven tegen 4 dam en 1 schijf op 18.....	93
14.1 – 3 witte schijven rechts van de lange lijn.....	93
14.2 – 3 witte schijven links van de tric trac	98
Hoofdstuk 15 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en 1 schijf op 17.....	102
Hoofdstuk 16 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en 1 schijf op 16.....	106
16.1 – 3 witte schijven rechts van de lange lijn	106
16.2 – 1 schijf links en 2 schijven rechts	111
16.3 – 2 schijven links en 1 schijf rechts	115
16.4 – 3 schijven links van de tric trac.....	119
Hoofdstuk 17 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en 1 schijf op 26.....	123
17.1 – 1 schijf links en 2 schijven rechts.....	123
17.2 – 3 schijven links van de tric trac.....	127
Hoofdstuk 18 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 15.....	131
18.1 – 3 schijven rechts van de lange lijn.....	131
18.2 – 1 schijf links en 2 schijven rechts.....	136
Hoofdstuk 19 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 25.....	140
19.1 – 3 schijven links van de tric trac.....	140
19.2 – 3 schijven rechts van de lange lijn.....	144
19.3 – 2 schijven links en 1 schijf rechts.....	149
Hoofdstuk 20 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en 1 schijf op 35.....	153

Hoofdstuk 1 : presentatie

Eindspelen worden gekenmerkt door een klein aantal stukken en vaak door een groot aantal speelbare zetten. Ze maken het daarom mogelijk om het gezichtsveld te vergroten.

De aandacht zal zich richten op hoe de bewegingen van de tegenstander kunnen worden beperkt totdat het slaan van de stukken wordt geforceerd

1 – HET ONDERZOEKSGBIED

Wit aan zet

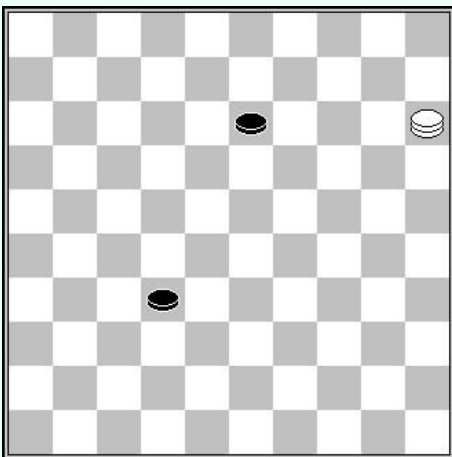
De oplossing van deze compositie van Isidore WEISS is moeilijk te vinden.

Het aantal mogelijke varianten is enorm.

Je kunt echter al alle zetten van de dam op de lange diagonaal elimineren, want maakt onmiddellijk remise door zijn schijf 5 te offeren en door te gaan naar dam (33-39).

De oplossing blijft voorlopig echter buiten bereik. Wij krijgen nog de gelegenheid om er later op terug te komen.

2 – LANGE AFSTAND AANVAL

Wit aan zet

Een manier om de zetten van de tegenstander te beperken is het gebruik van de dam voor aanval op lange afstand.

In het volgende voorbeeld speelt wit :

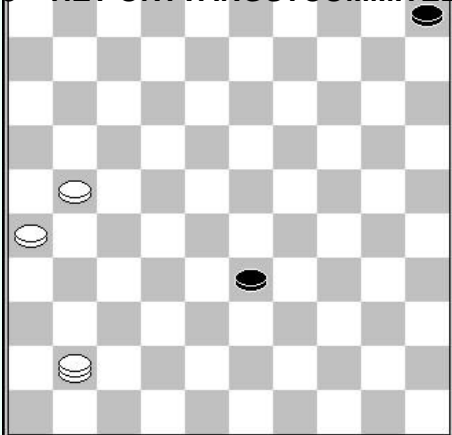
1. 15-04

Deze aanval op 2 schijven dwingt zwart tot :

1. .. 13-19 2. 04-10

Deze tweede aanval is beslissend.

3 – HET ONTVANGSTCOMMITTEE

Wit aan zet

We hebben hier de compositie van Isidore Weiss

1. 21-16 33-39

Deze zet is niet gedwongen, maar vertraagt slechts een identiek resultaat.

2. 41-28

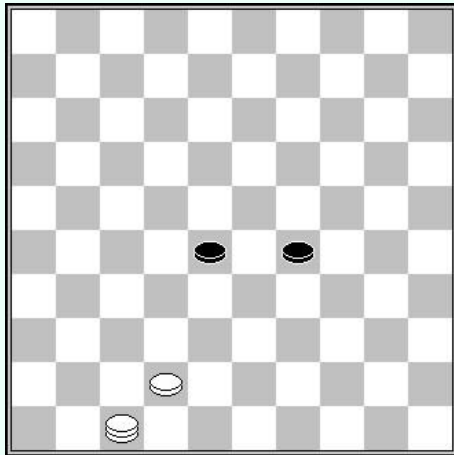
Een aanval op afstand die zwart dwingt naar 48 of 49 te gaan waarvoor wit een val heeft voorbereid.

2... 39-43 3. 28-32

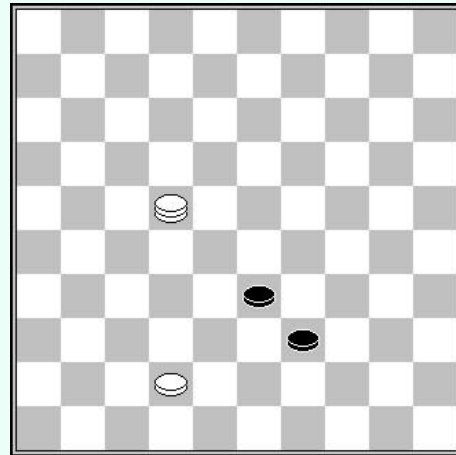
En zwart zit in de val. Hij kan nergens naar toe.

4 – METHODOLOGIE VOOR VINDEN

De oplossing in het einde van een partij kan voornamelijk gevonden worden door redeneren en soms door het bedenken van onmogelijke zetten.

Wit aan zet

Zwart aan zet

De redenering is altijd gebaseerd op twee complementaire fasen, namelijk welke eindpositie moet worden bereikt en hoe het aantal mogelijkheden kan worden verminderd.

In deze compositie van E.J.B. van VUGHT is het idee van het eindthema, gepresenteerd in het tweede diagram, belangrijk om tot de oplossing te komen.

Oplossing: 47-41 (28-33) 41-36 een wachtzet die zwart dwingt om te spelen, (33-39) en het slotthema te ondergaan na de afstandsaanval met 36-18

5 – DE MECHANISMES

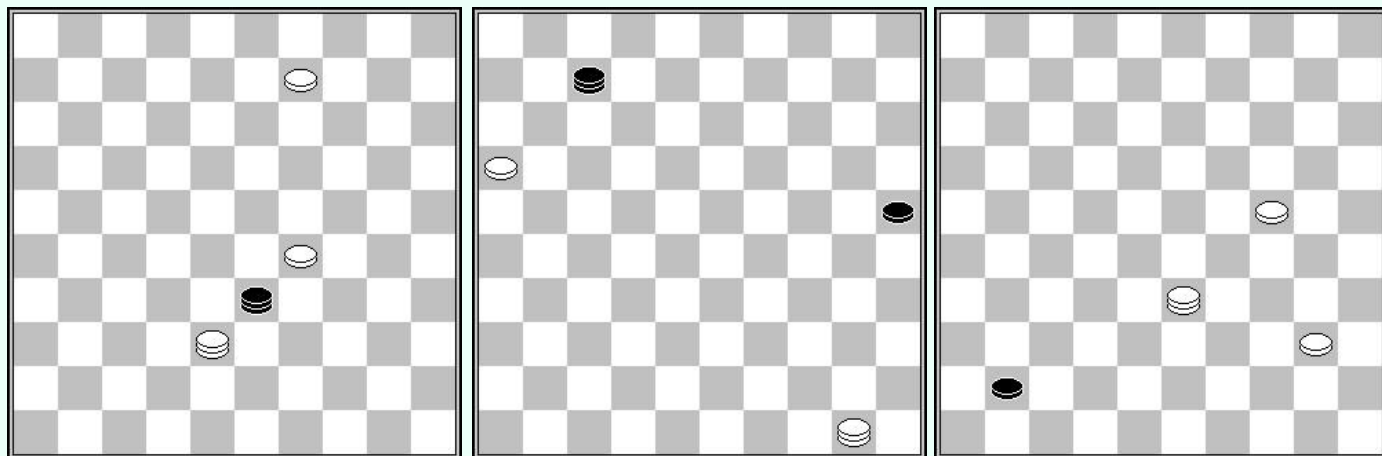
De belangrijkste mechanismen die we tegenkomen zijn de oppositie, de langeafstandsaanval, de haak, het opsluiten, de “markies”.

6 – WERKWIJZE

In eerste instantie is het niet essentieel om de oplossingen te vinden. Het doel van deze oefeningen is vooral om het geheugen te trainen. Met weinig stukken is het inderdaad mogelijk om de volledige positie te onthouden en om de velden te onthouden waarop een schijf of dam is geplaatst. Bovendien dwingt dit je om alle mogelijke stappen te onderzoeken en, beetje bij beetje, manieren te vinden om het onderzoeksveld te beperken.

Ik raad je ook aan om, zodra de combinatie gevonden is, de hele oplossing mentaal door te nemen en jezelf te verdiepen in het uiteindelijke patroon.

3 EINDSPELEN IN 3 ZETTEN

D1 : Wit aan zet

D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1: Isidore WEISS – Redeneren leidt ons tot het dam maken op 3 of 4. The reasoning leads us to crown the king at 3 or 4. De zetten van de dam leiden inderdaad tot het onmiddellijk slaan van 2 schijven. Als we op 4 voor dam gaan, kunnen we een vangstelling op 15 voorbereiden. Maar zwart heeft slagkeuze. Het is daarom nodig om een tweede eindpatroon te vinden. Oplossing : 09-04 en indien :
A - (33x42) 04-15+ (vangstelling)
B - (33x15) 38-47+ (opgesloten)
- D2 : G. BEUDIN (1896)
De zwarte dam kan lastig bewegen. Eén zet kan haar zetten beperken en haar slechts twee mogelijke velden overlaten. Vervolgens moeten de laatste 2 patronen worden gevonden.
Oplossing: 50-45 en indien :
A - (07-01) 16-11+ (vangstelling)
B - (07-02) 45-07+ (vangstelling)
- D3 : De zwart kan enkel naar dam gaan op 46 of 47. Een ontvangstcomité met vangstelling is het idee waar men dient naar te zoeken.
Oplossing : 40-35 en indien :
A - (41-46) 33-28 + (vangstelling)
B - (41-47) 33-29 + (vangstelling)

Hoofdstuk 2 : 1 dam tegen 2 schijven

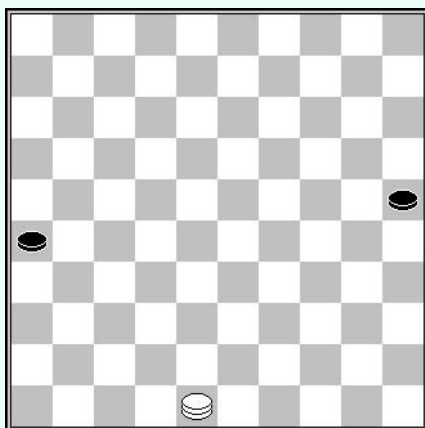
2.1 – Hoek blokkade

Eindspelen met 1 stuk tegen 2 vertegenwoordigen enkele moeilijkheden. Ondanks het extreem klein aantal schijven, is het niet altijd gemakkelijk de weg naar winst te vinden.

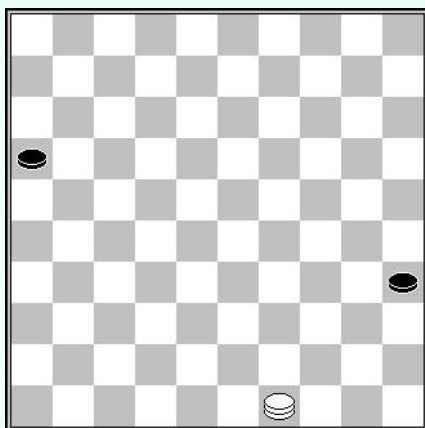
Het is niet nodig om deze eindspelen uit het hoofd te leren. Het is genoeg de verschillende mechanismes te kennen die kunnen leiden tot de winst.

Het meest voorkomende thema en ook het gemakkelijkst te implementeren is hoekblokkering.

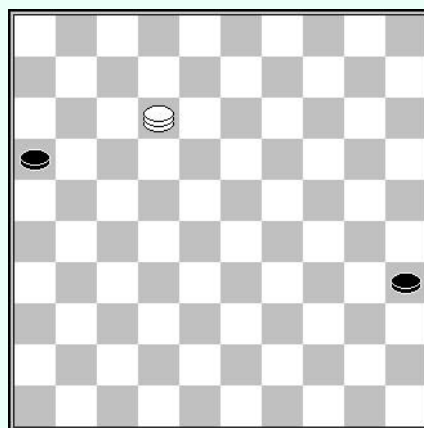
Deze is er in de volgende vormen :

Zwart aan zet

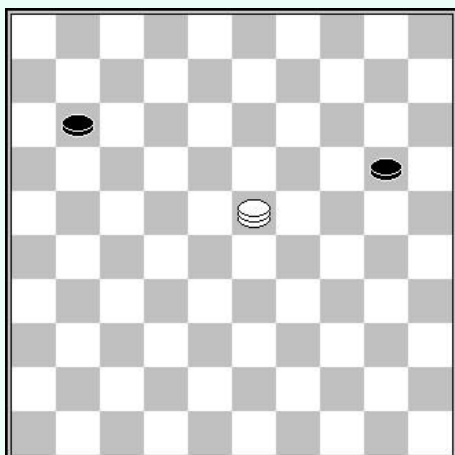

Zwart aan zet

Zwart aan zet

In alle gevallen moet zwart een schijf offeren, en dan heeft de dam net genoeg tijd om de resterende schijf te verhinderen naar dam te gaan.

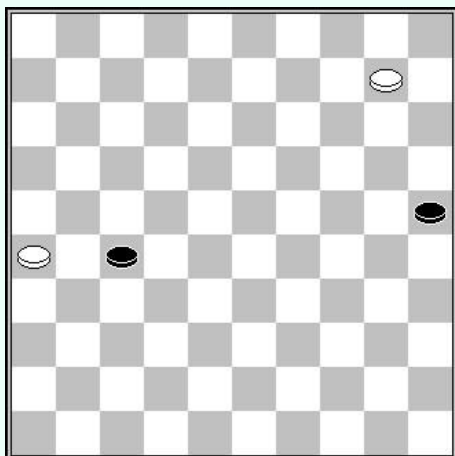
Wit aan zet

In het volgende voorbeeld forceert wit winst door :

1. 23-29 20-25
2. 29-34 11-17
3. 34-39 17-21
4. 39-43 21-26
5. 43-48 hoekblokkering van het eerste diagram

Noteer dat wit ook kan winnen door :

1. 23-28 11-16
2. 28-32 20-24
3. 32-38 24-30
4. 38-43 30-35
5. 43-49 hoekblokkering van het 2de diagram

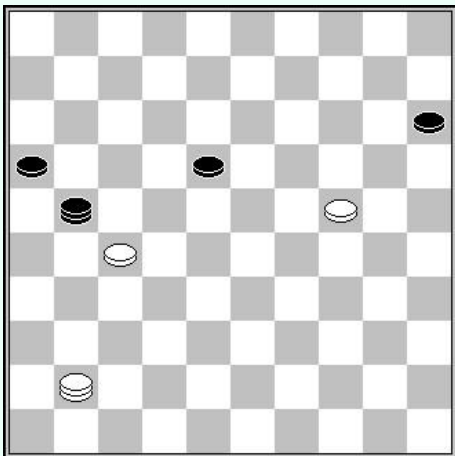
Wit aan zet

In dit voorbeeld forceert wit de winst door de stand van het derde diagram op het bord te brengen door :

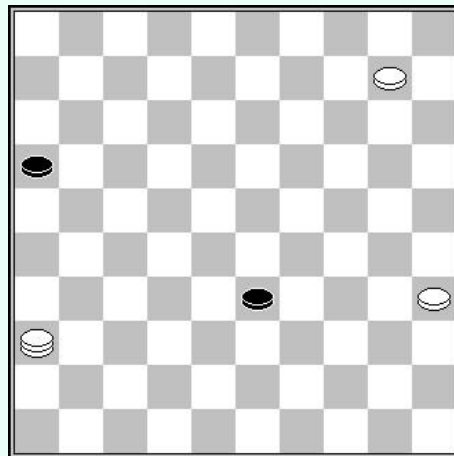
1. 10-05 25-30
2. 05-23 30-35
3. 26-21 27x16
4. 23-12 +

In de volgende reeks diagrammen, zijn de eindes op het thema van de hoekblokkering en deze worden voorafgegaan door een kleine combinatie of forcing.

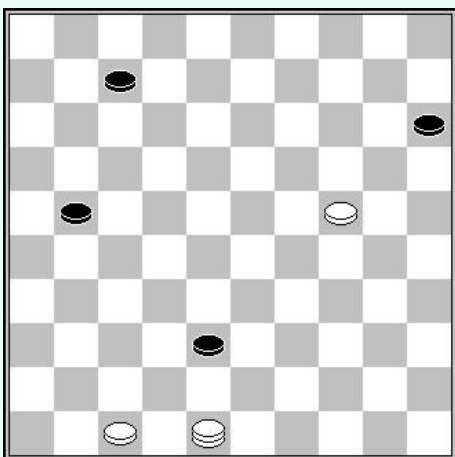
Een tip voor het oplossen van de volgende oefeningen : de bedoeling is essentieel u te verbeteren in het visualiseren. Aarzel niet om de combinatie uit te voeren los van het eindspel. Bekijk het eindspel na de combinatie. En hervat dan mentaal de complete uitvoering van de combinatie met het eindspel.

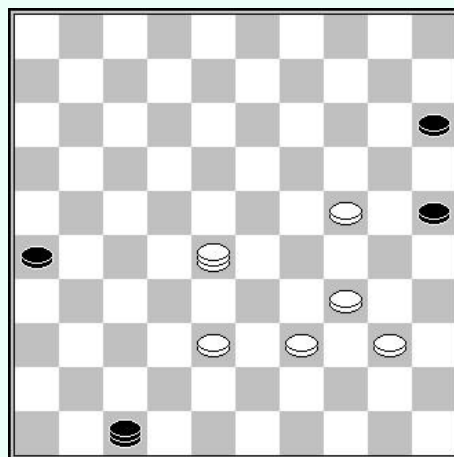
D1 : Wit aan zet

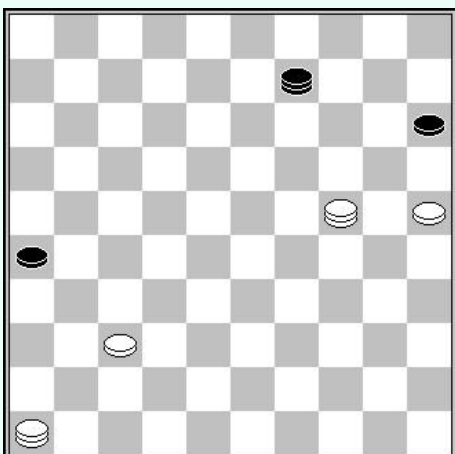
D2 : Wit aan zet

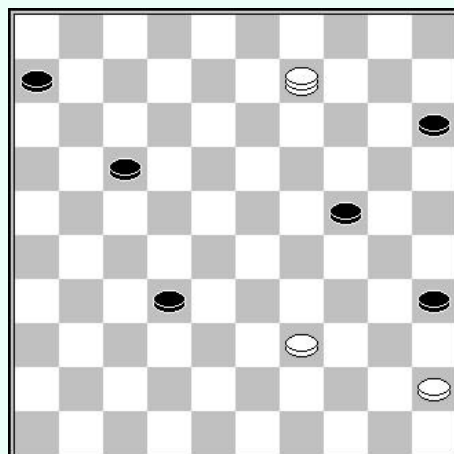
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

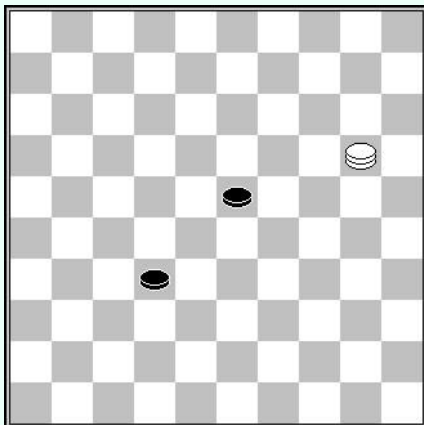
Oplossingen

- D1 – Paul Deguee – H. Wolters (BEL-K 1973)
Zwart valt twee schijven aan. Wit neemt de dam van de tegenstander af en brengt een eindspel met hoekblokkering op het bord. Oplossing :
Combinatie : 41-36 (21x20) 36x25
Finale: (16-21) 25-43 (21-26) 43-48 (15-20) 48-42 (20-25) 42-48 +
Om je zicht te trainen is het belangrijk om de finale zo ver mogelijk mentaal te zien.
- D2 - Frank Drost - Sjoerd Visser (NK, 1971)
Wit heeft slechts 3 schijven meer. Hij moet absoluut zwart verhinderen naar dam te gaan en een manier vinden om de 2 resterende schijven te blokkeren.
Oplossing :
Forcing : 10-05 (33-39) *[om 05-28 te vermijden]* 05-28 (39-43) 28-39 (43x34) 35-30 (34x25)
Finale : 36-27 (25-30) 27-43 (30-35) 43-49 +
- D3 - Andris Andreiko - Alexander Mogilianski (URS-K 1976)
Een kleine combinatie maakt het mogelijk een hoekblokkering te bekomen
Oplossing :
Combinatie: 47-42 (38x47) 48-25 (47x20) 25x26
Finale:
A - (15-20) 26-42 (20-25) 42-48 (07-12) 48-34 (12-17) 34-39 (17-21) 39-43 (21-26) 43-48+
B – (07-11) 26-42 (11-17) 42-33 (17-21) 43-38 (21-26) 38-42 +
- D4 - Douwe de Jong – Bert de Jong (DC Groningen 1984)
Zwart kroonde net zijn dam op veld 47. Wit kan de zwarte dam vangen en besluiten met een hoekblokkering.
Oplossing :
Vangst : 28-19 (47x35) 34-30 (25x34) 19-02 (35x19) 02x48
Finale: (15-20) 48-42 (20-25) 42-48 +
- D5 - Alas Riho - Rist Raivo (EAST-K, 1989)
Wit heeft 4 stukken en kan hopen op winst op voorwaarde dat hij de opmars van de 2 overblijvende zwarte schijven kan blokkeren. Met het middel dat wit heeft opgesteld kan hij de partij afsluiten met hoekblokkering.
Oplossing :
Vangst : 25-20 (9x25) 24-20 (25x41) 46x37
Finale: (15-20) 37-42 (20-25) 42-48 +
- D6 - Jos Stokkel – Jan van Meggelen, van Jan (Rabenhaupt, 1989)
Veel zwarte schijven in het vrije veld. Hoe kunnen we daar voordeel uit halen ? Wit heeft een klein maneuver gebaseerd op meerslag.
Oplossing :
Forcing: 09-20 (24-30) 45-40 (35x33) 20x35
Finale: A – (15-20) 35-44 (20-24) 44-33 (24-30) 33-39 (30-35) 39-44+
B – (06-11) 35-24 (11-17) 24-33 (17-21) 33-38 (21-26) 38-43+

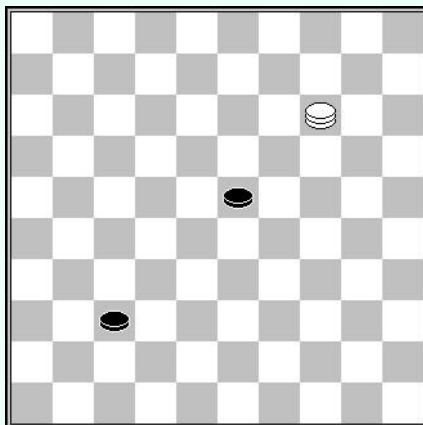
2.2 – blokkade van 2 schijven op de lange lijn

Hier naderen we een eindspel dat een beetje techniek vereist.

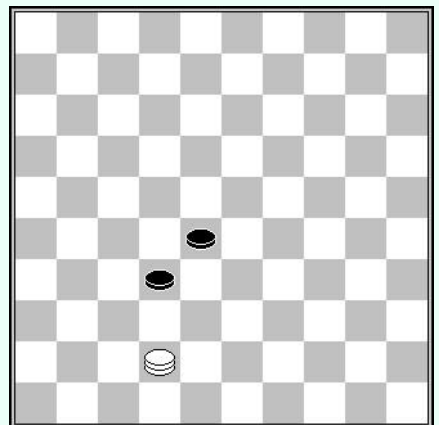
Het thema wordt hieronder getoond :

Wit of Zwart aan zet

Zwart aan zet

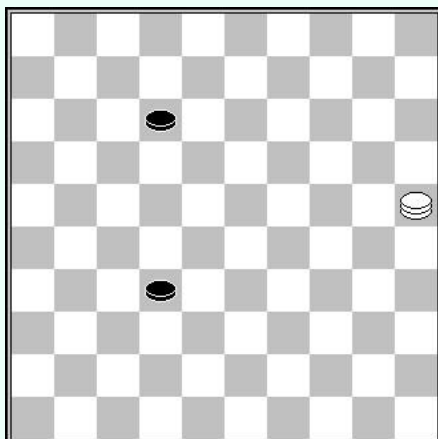

Zwart aan zet

De twee zwarte schijven staan op de lange lijn, en de witte dam bezet een van de 2 velden 15 of 20. Het feit dat de witte dam op een van de velden 15 of 20 kan staan, laat hem toe te winnen of hij nu aan zet is of niet.

Veronderstel dat zwart moet zetten. Hij wordt geconfronteerd met de volgende 2 gevallen :

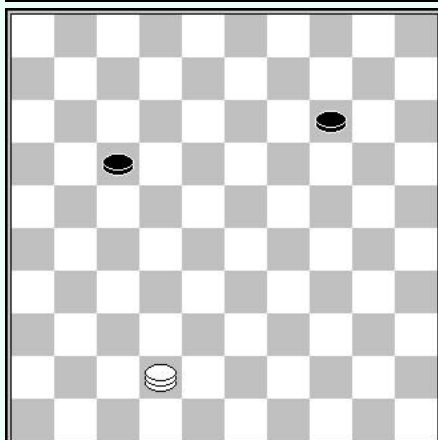
- A - (32-37) 20-14 aanval op beslissende afstand (diag. 2)
- B - (23-28) 20-42 eveneens beslissende blokkering (diag. 3)

Wit aan zet

In het volgende voorbeeld, gaat wit naar het vorige thema door :

1. 25-03 12-18 2. 03-09 18-23
3. 09-20 enz.

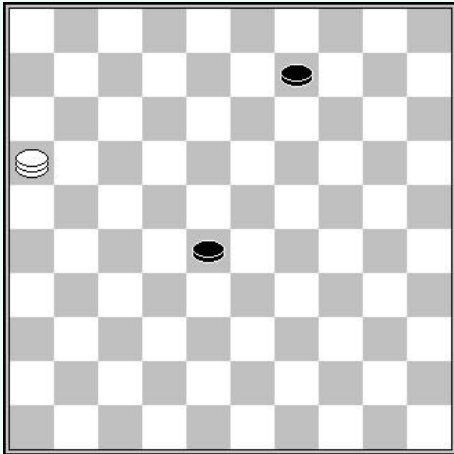

Wit aan zet

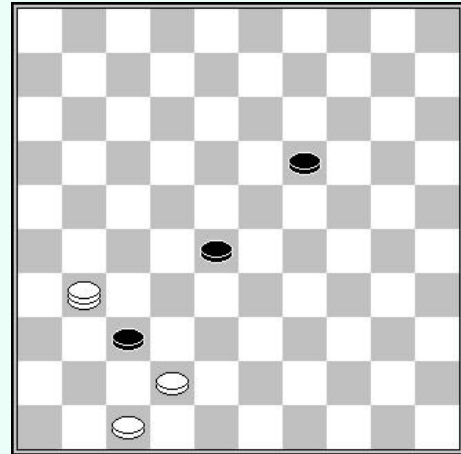
Wit gaat ook weer naar het vorige thema door :

1. 42-26 17-22 2. 26-03 14-19
3. 03-09 22-28 4. 09-20 enz.

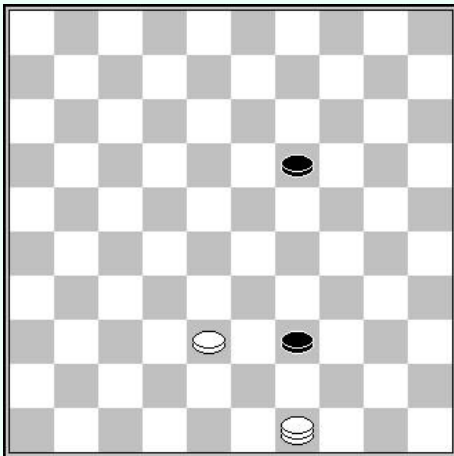
In de volgende reeks diagrammen is het eindthema het blokkeren van 2 schijven op de lange lijn, mogelijk voorafgegaan door een klein combinatie of forcing.

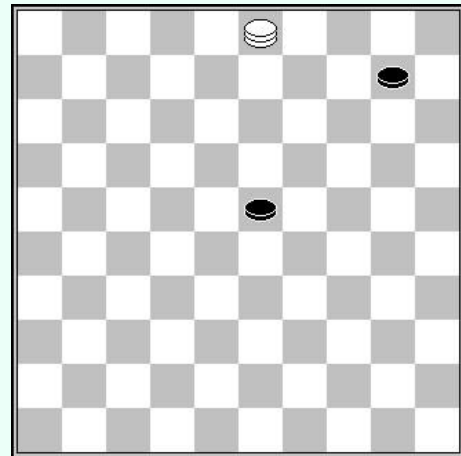
D1 : Wit aan zet

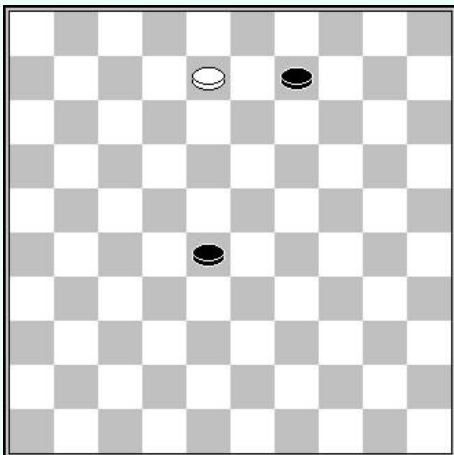
D2 : Wit aan zet

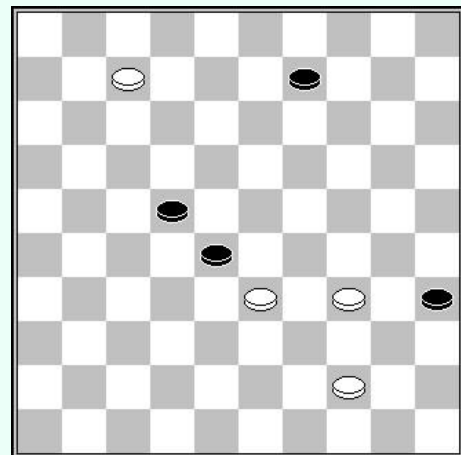
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

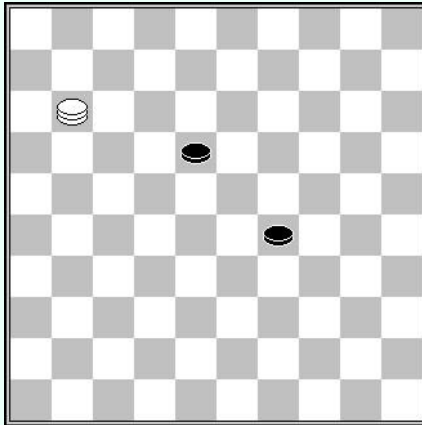
Oplossingen

- D1 - A. Krajewski – S. Lucki (POL-K open 1991)
De winst is subtiel maar logisch.
Oplossing : 16-38 [*neemt controle over de diagonaal 15-47*] en indien :
A - (09-14) 38-29 (28-32) [*op (14-19) 29-15*] 29-42 (14-19) 42-15 (19-23) 15-20 enz.
B - (09-13) 38-15 [*bereidt de aanval 15-4 voor*] (13-18) 15-04 (18-23) 04-15 (28-32) 15-20 enz.
- D2 - Daouda Diakite - Abdoulaye Ka Diakite (AFR zt, 1992)
De winst wordt behaald door :
Combinatie: 31-26 (37x48) 47-42 (48x37) 26x42
Finale : (28-32) 42-15 (19-23) 15-20 enz.
- D3 - Wiebo Drost - Barbara Graas (NK-T 1e klasse A 1995)
Wit grijpt terug naar het hoofdthema door : 38-33 (39x28) 49-38 (19-23) 38-20 enz.
- D4 - Bert Habets – Arie Schwartz (NK-T 2de klasse C 1999)
Een instructief voorbeeld waarin wit de afwachende zetten om zwart zijn schijf naar 19 te doen spelen.
Oplossing : 03-20 (23-28) 20-38 (10-14) 38-47 (28-32) 47-42 (14-19) 42-15 enz.
- D5 – Jan Beeke – Jaap de Vries (NK-T 2nd klasse D 2000)
Een extreem interessante situatie waarin wit de zwarte schijf 9 forceert naar de lange lijn.
Oplossing : 08-03 (09-13) 03-20 (28-32) 20-15 (13-18) 15-04 (18-23) 04-15 enz.
- D6 - Ganna Dmytrenko - Ulyana Klochak (UKR-K-W 2014)
Een stand die ons terugbrengt naar de vorige door :
44-40 (28x30) 07-02 (35x44) 02x49 (22-28) 49-38 enz.

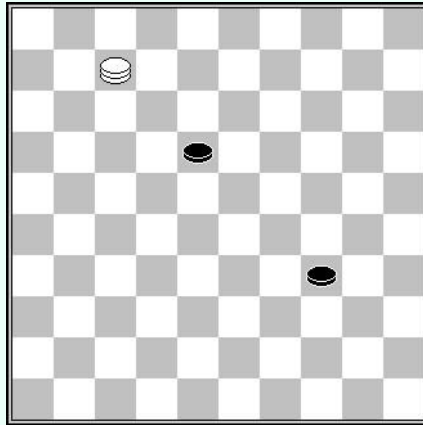
2.3 – Blokkade van 2 schijven op de tric trac 1-45

Hier zien we een eindspel gelijkaardig aan het vorige op de lange lijn.

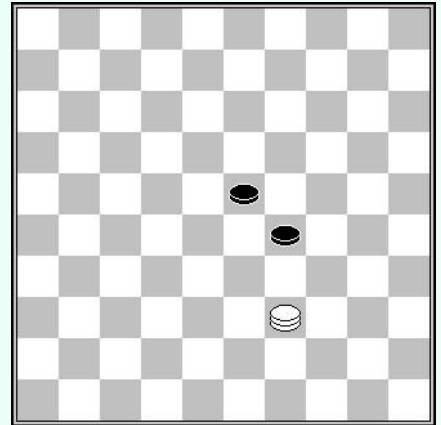
Het thema zien we hieronder :

Wit of Zwart aan zet

Zwart aan zet

Zwart aan zet

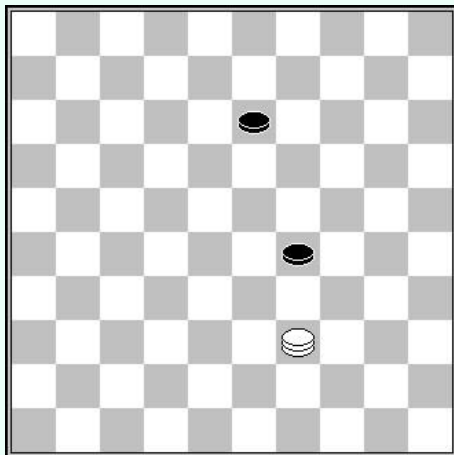
De twee zwarte schijven bevinden zich op de tric trac lijn 1-45, en de witte dam bezet een van de twee velden 6 of 1.

Het feit dat de witte dam op een van de 2 velden 1 of 6 kan zijn laat hem toe te winnen of hij aan zet is of niet.

Zwart wordt geconfronteerd met de 2 volgende zaken :

A - (29-34) 07-11 beslissende aanval op afstand (diag. 2)

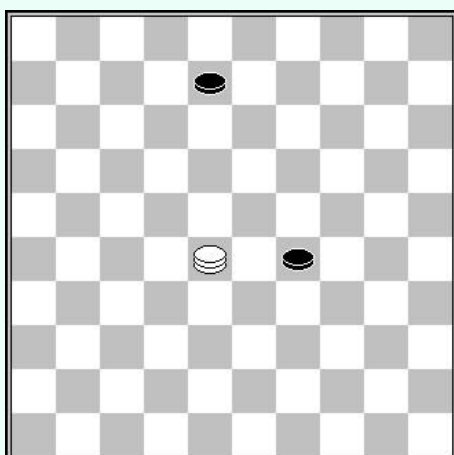
B - (18-23) 11-39 ook beslissende front opsluiting (diag. 3)

Wit aan zet

Wanneer de zwarte schijf zich niet op de tric trac lijn bevindt, wordt de volgende truc gebruikt :

1. 39-11 13-19 2. 11-02 19-23
3. 02-07 enz.

Wit aan zet

Wit keert weer naar het vorige thema door :

1. 28-39

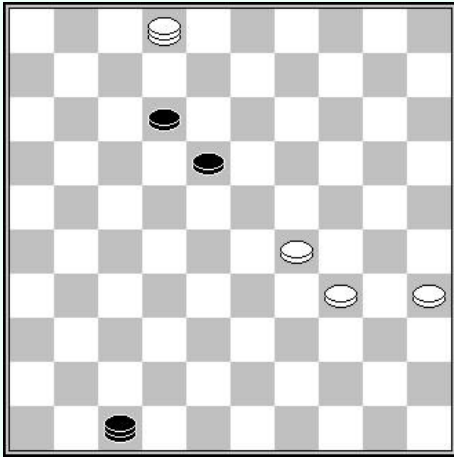
En indien :

- 1... 08-13 2. 39-11 enz .

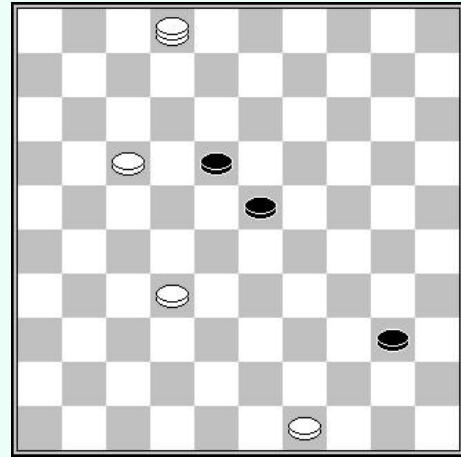
of

- 1... 08-12 2. 39-06 12-18
3. 06-11 enz.

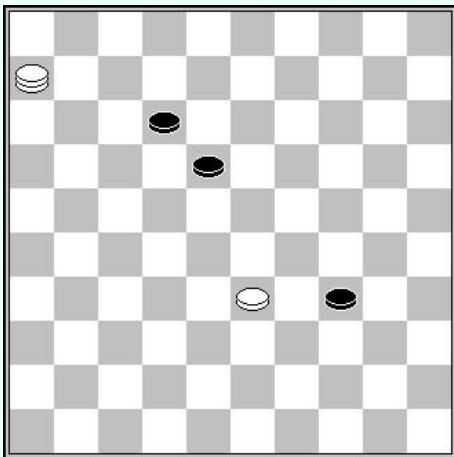
In de volgende reeks diagrammen, de eerste drie eindspelen zijn met het thema van 2 schijven blokkering op de tric trac en de 3 volgende op het thema van hoekblokkade.

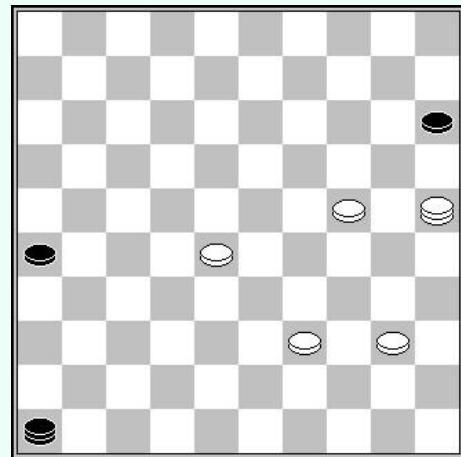
D1 : Wit aan zet

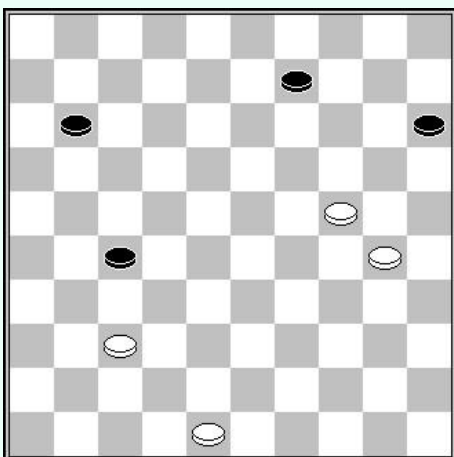
D2 : Wit aan zet

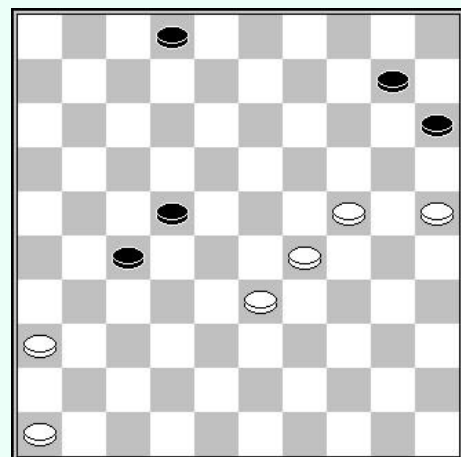
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

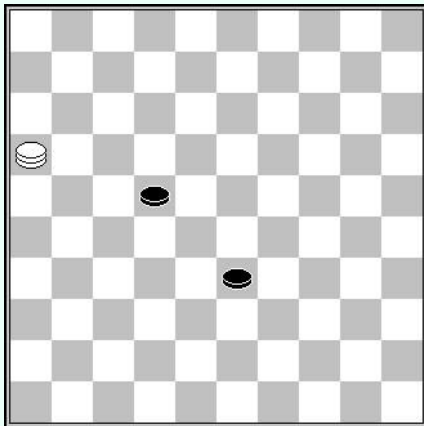
Oplossingen

- D1 - Richard Cousijnsen - Marcel Everloo (ADG Amersfoort 2001)
Wit komt tot het thema door :
Vangst van de dam: 35-30 (47x35) 34-30 (35x19) 02x35 (18-23) gedwongen, anders neemt wit de lange lijn.
Finale: 35-44 (23-29) 50-6 enz.
- D2 - Daouda Diakite - Sulayman Norman (AFR-K 2010)
Wit komt tot het thema door :
Combinatie 49-44 (40x49) 17-11 (49x07) 02x11
Finale : (23-29) 11-06 enz.
- D3 - Karl Kask - Kalev Mand (EST-K J 2010)
Wit komt tot het thema door :
33-29 (34x23) 06-33 (23-29) 33x20 (18-23) 20-3 or 20-33 enz. winst
- D4 - A. Bakker – R. Veenstra (NLD-chT 1e klasse B 1994)
Een coup Turc : 25-20 (46x33) 20x42 enz.
- D5 - P. Screw – Martin van der Velde (GELZ-KT 1e klasse 2000)
Wit wint door :
Combinatie : 37-32 (27x38) 48-42 (38x47) 30-25 (47x20) 25x03
Finale : (11-16) 03-14 (16-21) 14-32 (21-26) 32-37 (15-20) 37-42 20-25) 42-48
- D6 - Ganjargal Gana. - Jasper Hengefeld (WK A 1991)
Wit wint door :
Combinatie: 36-31 (27x36) 46-41 (36x47) 33-28 (22x33) 29x38 (47x20) 25x05
Eindspel : (02-07) [*gedwongen anders 05-23 en zwart kan niet over de diagonaal 1-45*]
05-23 (07-11) 23-28 (11-16) 28-32 (15-20) 32-38 (20-25) 38-42 enz.

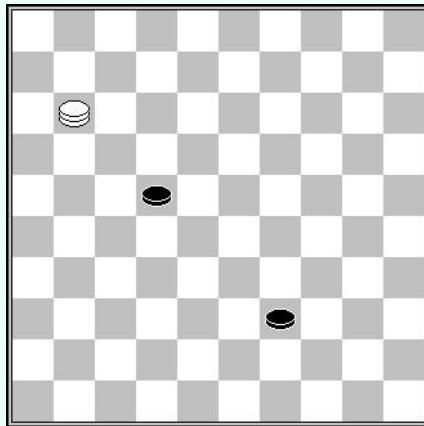
2.4 – Blokkade van 2 schijven op de tric trac 6-50

We bekijken nu een eindspel dat haast gelijk is aan het vorige.

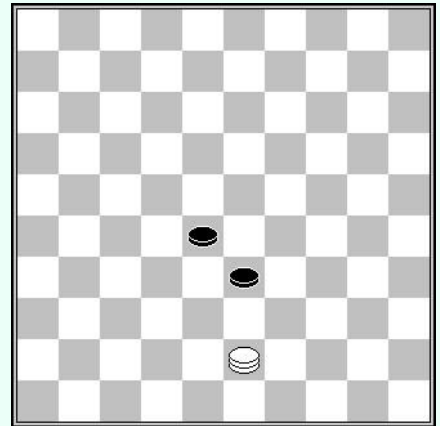
Het thema wordt hieronder voorgesteld :

Zwart aan zet

Zwart aan zet

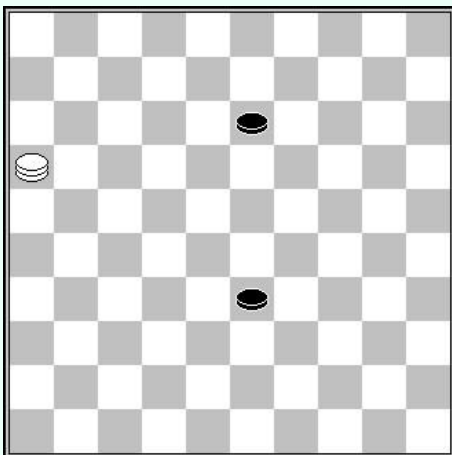

Zwart aan zet

De twee zwarte schijven bevinden zich op de tric trac en de witte dam bezet veld 16. Nu heeft wit slechts één winnend veld op de diagonaal 16-19.

Zwart wordt geconfronteerd met de volgende 2 scenario's :

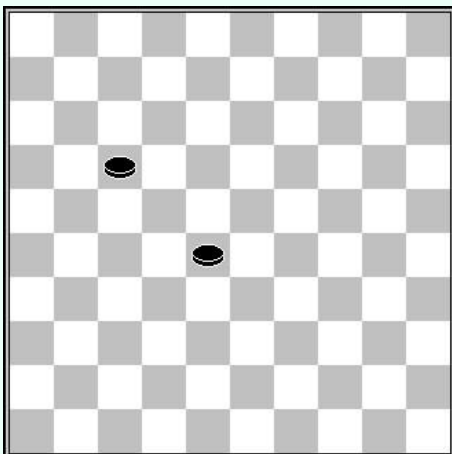
- A - (33-39) 16-11 beslissende aanval op afstand (diag. 2) B -
(22-28) 16-43 eveneens beslissende front opsluiting (diag. 3)

Wit aan zet

In het volgende voorbeeld zijn de 2 zwarte schijven niet op een lijn. Wit komt tot het vorige thema door :

1. 16-02 13-18 2. 02-07 18-22
3. 07-16 enz.

Wit aan zet

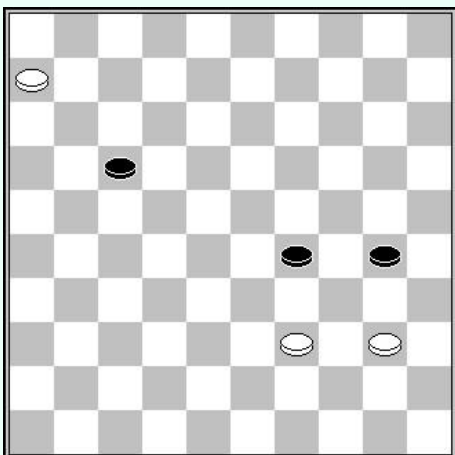
Een belangrijke situatie om te onthouden, de witte dam kan overal op het bord geplaatst worden. De stand is dan winnend als de dam de diagonaal 16-49 kan bereiken.

Een voorbeeld, de dam op veld 36 :

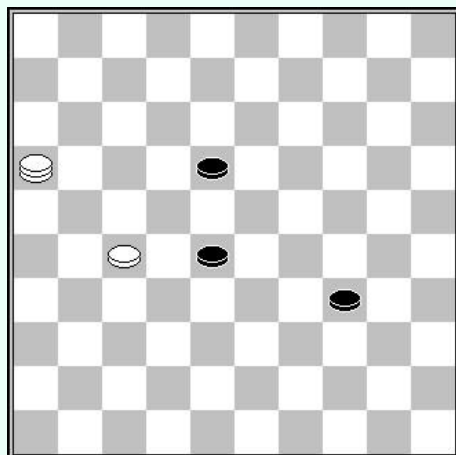
1. 36-27 28-33 2. 27-43 17-22
3. 43-16 enz.

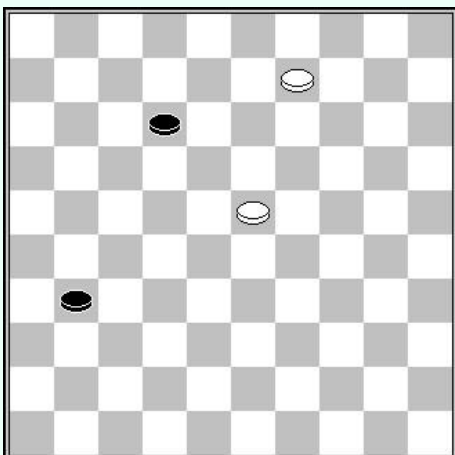
In de volgende reeks diagrammen, zijn de eindspelen op het de reeds besproken thema's van hoek blokkering, blokkade op de lange lijn of tric trac.

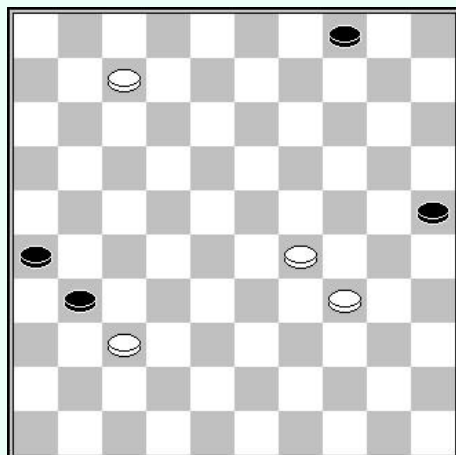
D1 : Wit aan zet

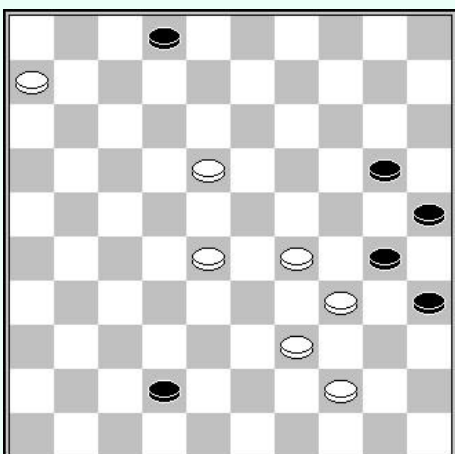
D2 : Wit aan zet

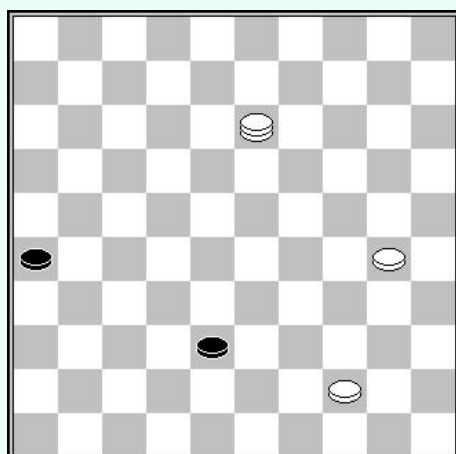
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

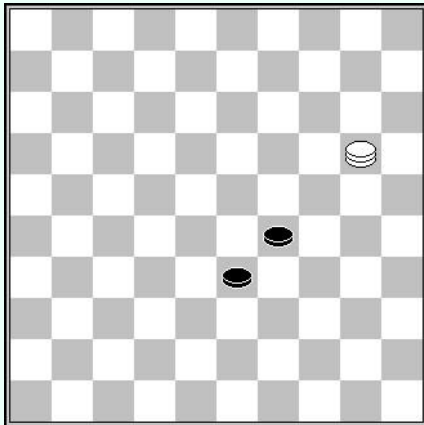
Oplossingen

- D1 - Wieger Wesselink - Oscar Verpoest (WK-Cup 1989)
Wit wint op de tric trac 6-50 door 06-01 (30-35) 01x34 (35x33) 34-43 (17-22) 43-16 enz.
- D2 - Sanjay Dhauntal - Ties Slagter (NK-T Hoofdklasse B 2014)
Een mooie winst gebaseerd op het eindspel met 2 zwarte schijven op 17 en 28.
Oplossing :
Forcing: 27-22 (28x17) 16-07 (18-22) 07x40 (22-28) en zwart heeft de 2 schijven op 17 en 28.
Eindspel : 40-49 (28-33) 49-43 (17-22) 43-16 enz.
- D3 - Een compositie van BLONDE in 1800
Wit komt toe het blokkade thema op de lange lijn door :
09-04 (31-37) 23-18 (12x23) 04-10+
- D4 - John Folkers - Joop Kip (Hoogeveen open 2014)
Wit gebruikt de hoekblokkering door :
Combinatie : 07-01 (31x42) 34-30 (25x23) 01x47
Finale : (04-10) 47-42 (10-14) 42-37 (14-20) 37-42 enz.
- D5 - Olga Kamycheeva – F. Soorsma. (LIM-K T 1998)
Wit wint door gebruik van hoekblokkade door :
Combinatie : 44-40 (35x13) 06-01 (30x39) 29-24 (20x29) 01x09
Finale : (02-07) 09-18 (07-11) 18-22 (11-16) 22-27 (25-30) 27-43 (30-35) 43-49 enz.
- D6 - Frank Teer – Ton van de Meerendonk (NBR-K 1991)
Oplossing : 13-24 (38-43) 44-39 (43x25) 24-13

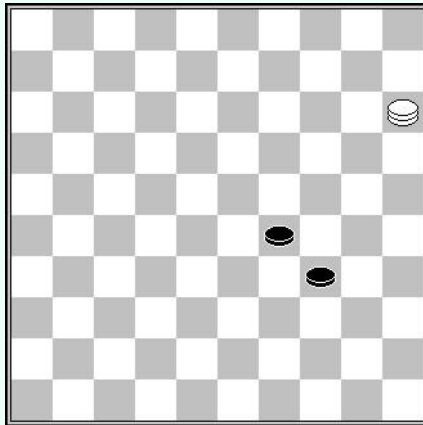
2.5 – De blokkering van achteren

Hier zien we een nieuw thema. De bedoeling is de schijven langs achter aan te vallen en ze tot één lijn te forceren.

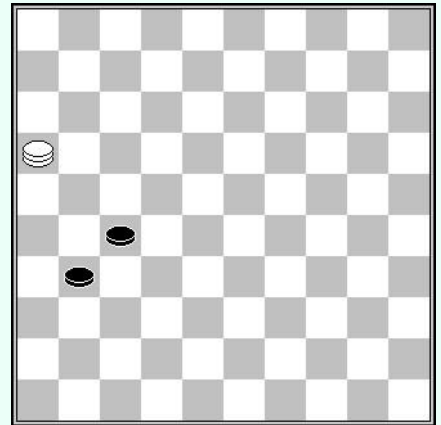
Dit thema komt in verschillende vormen :

Wit of Zwart aan zet

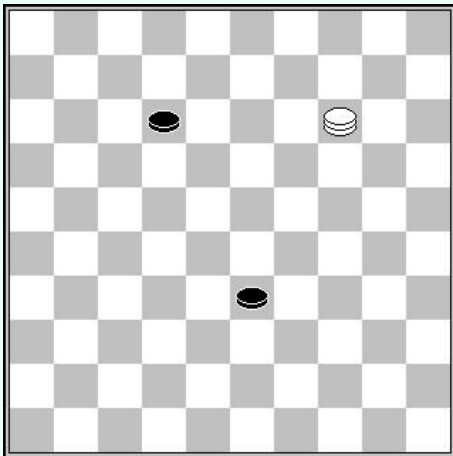

Zwart aan zet

Zwart aan zet

De twee zwarte schijven staan op 1 lijn. In alle gevallen dwingt zwart één van zijn schijven op te geven, zonder dat de andere naar dam kan gaan.

Wit aan zet

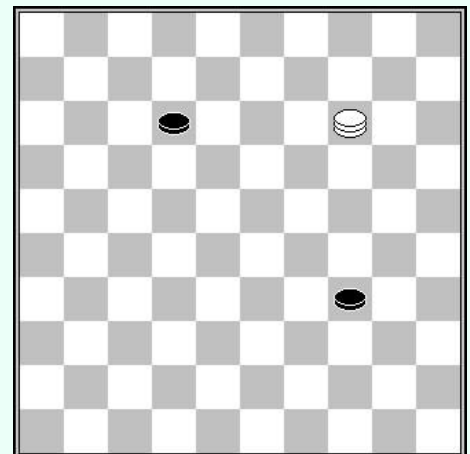
In het volgende voorbeeld zijn de twee zwarte schijven niet op één lijn. Wit komt tot het thema van het eerste diagram door :

1. 14-03 12-18 02. 03-09 18-23
3. 09-14 23-29 4. 14-20 enz.

Wit aan zet

Een interessante situatie waarin wit zwart in de stand van het tweede diagram dwingt door :

1. 14-03 12-18 2. 03-09 18-23
3. 09-14 23-29 4. 14-20 enz.

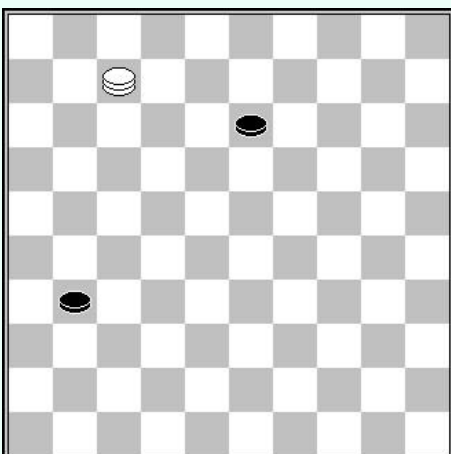
Wit aan zet

Een andere zeer nuttige situatie die men dient te kennen die leidt tot het derde diagram, na :

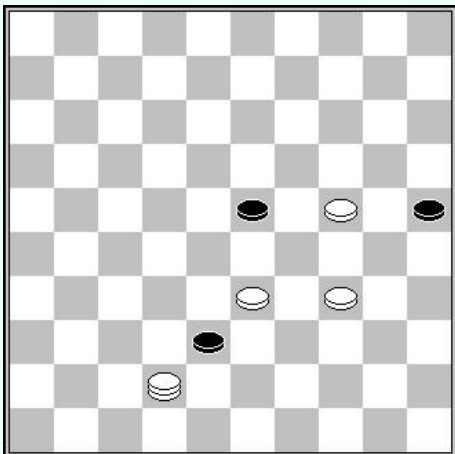
1. 07-02

Noteer dat na 07-23, zwart remise maakt door (13-18) en (31-37).

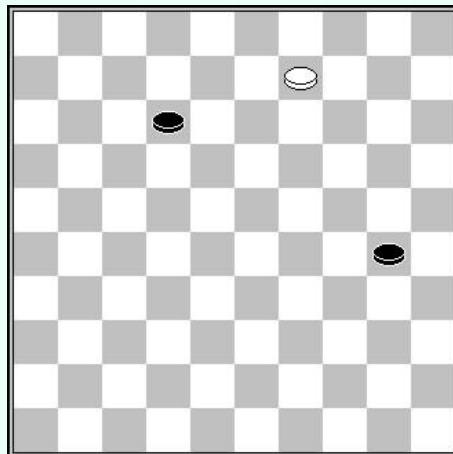
- 1... 13-18 2. 02-07 18-22
3. 07-11 22-27 4. 11-16 enz.

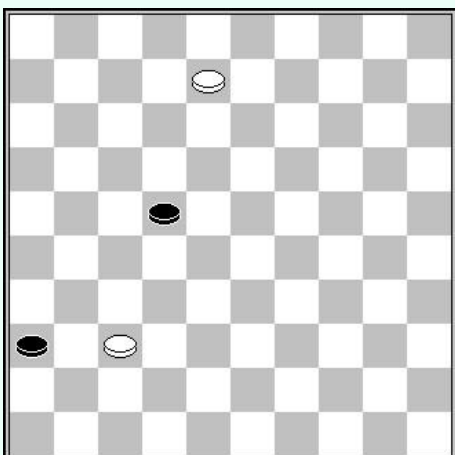
In de volgende reeks diagramman is het thema blokkering langs achteren.

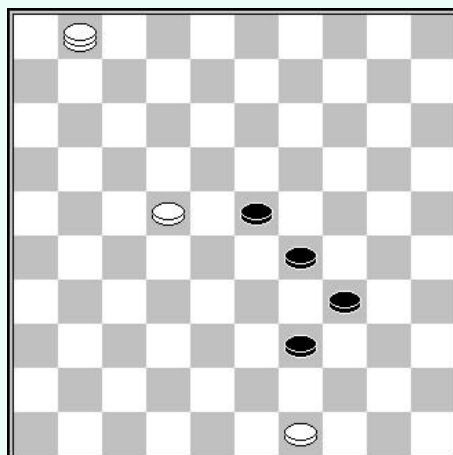
D1 : Wit aan zet

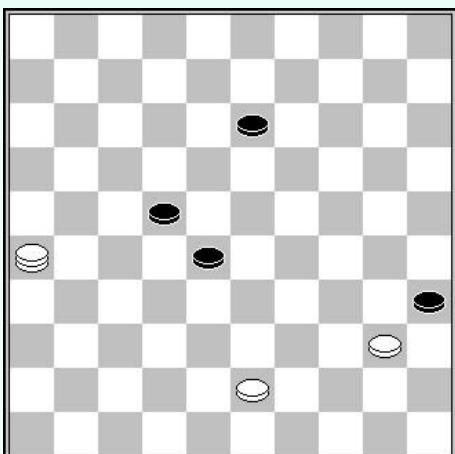
D2 : Wit aan zet

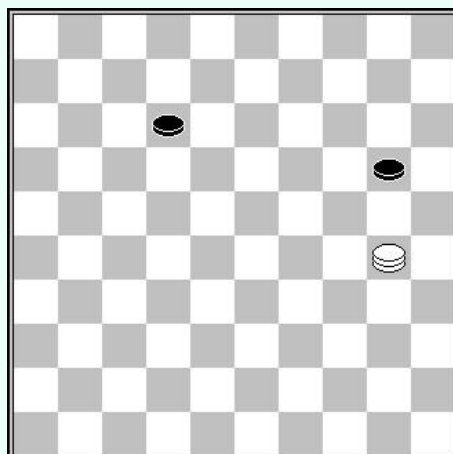
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

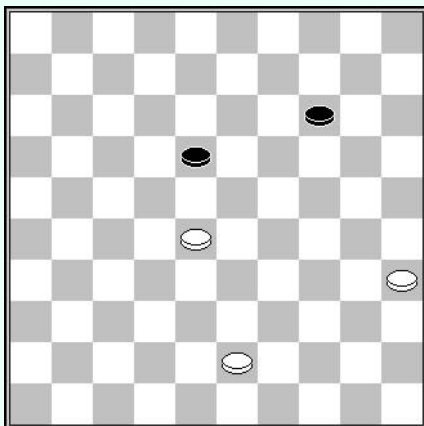
Oplossingen

- D1 - Dimitri Nadtotchi - Juri Bobkov (UKR-K 1999)
Wit wint overeenkomstig het 2de diagram :
Combinatie: 34-30 (38x20) 42x15 (25x34)
Finale : 15-10 (23-29) 10-15 enz.
- D2 - Bert Kain - Henk Dijkstra (NK-T 2nd klasse A 1997)
Wit wint hier door een blokkade langs achter :
09-03 (12-18) 03-09 (18-23) 09-14 (23-29) 14-20 (24-34) 20-25 enz.
- D3 - Gerhard vav Kampen - Pertap Malahé (NK-T Hoofdklasse 2002)
Wit wint door een finesse :
37-31 [*Op 08-02 remise door (22-27)*] (36x27) 08-02 en indien :
A - (27-32) 02-11 (18-22) 11-16 enz.
B - (22-28) 02-11 (28-32) 11-16 enz.
- D4 - Hans Tangelder - Ronald Tangelder (Brunssum, 1978)
Noteer dat de zwarte schijven op een lijn staan.
Wit wint door :
Combinatie : 49-44 (39x50) 01-06 (50x11) 06x25
Finale: A - (29-33) 25-14 (23-29) 14-20 enz.
B - (23-28) 25-14 (28-33) 14-20 enz.
- D5 - J. de Heer – Ronald van de Beek (NK-Cup 1991)
Wit wint op een mooie manier door :
Combinatie : 26-42 (35x44) 43-39 (44x33) 42x02.
Finale: A - (28-32) 02-11 (22-27) 11-16 enz.
B - (28-33) 02-16 enz.
C - (22-27) 02-11 (28-32) 11-16 enz.
- D6 - Boubacar Diallo - Souleymane Dieng (AFR zt, 1990)
Een zeer mooi eindspel waarin wit de winst forceert door naar een van de eerste 2 diagrammen te gaan door :
30-25 (20-24) 25-03 (12-18) 03-08 (24-29) de 2 zwarte schijven staan in een lijn
08-03 de beslissende zet waar men niet onmiddellijk aan denkt, en indien :
A - (29-34) 03-09 (18-23) 09-14 enz.
B - (18-22) 03-09 (22-28) 09-14 (28-33) 14-20 enz.
(18-22) 03-09 (22-28) 09-14 (28-33) 14-20 enz.
(18-22) 03-09 (22-28) 09-14 (28-33) 14-20 enz.
C - (29-33) 03-09 (18-23) 09-14 (28-33) 14-20 enz.

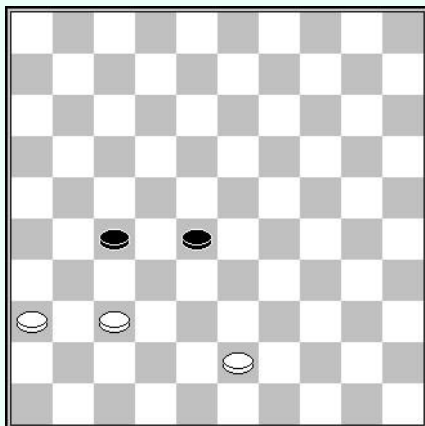
Hoofdstuk 3 : Schijf tegen schijf

Het is zeldzaam een partij te winnen door de tegenstander te verhinderen naar dam te gaan. Het is echter noodzakelijk wanneer men slechts 3 schijven heeft en men te ver van de damlijn is. Winnende eindspelen met 3 schijven tegen 3 in oppositie zijn vrij zeldzaam, maar eindspelen met 3 schijven tegen 2 komen al meer voor.

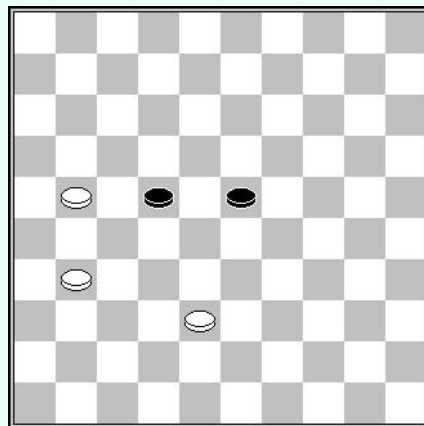
Hier zijn een aantal voorbeelden :

Wit aan zet

Wit aan zet

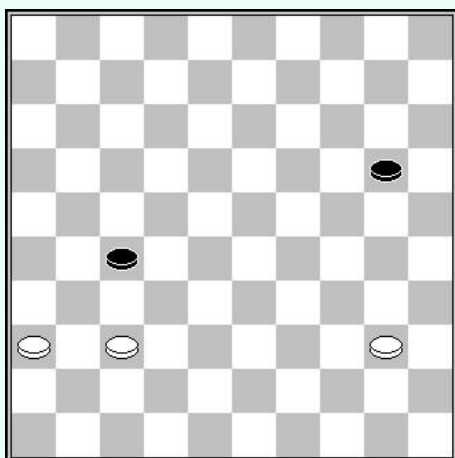
Wit aan zet

Om zwart te verhinderen naar dam te gaan, is het offeren van een schijf gevolgd door dubbele oppositie de beste manier van spelen.

In het eerste diagram wint wit door 35-30, en na 14-19 het offer van schijf 30 door 30-24, gevolgd door 43-39 met dubbele oppositie.

In het tweede diagram, is er directe winst na 36-31 (27x36) gevolgd door 43-38.

Het derde diagram leidt tot een gelijkaardige winst door 21-17 (22x11) 38-33 enz.

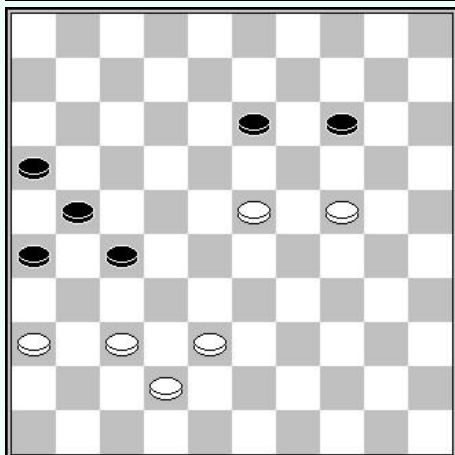
Wit aan zet

In het volgende voorbeeld blokkeert de zwarte schijf 27 de 2 schijven 36 en 37. Wit wint toch door :

1. 40-34 20-24 2. 37-31 27-32
3. 31-27

Het onvermijdelijke offer

- 3... 32x21 4. 36-31 enz.

Wit aan zet

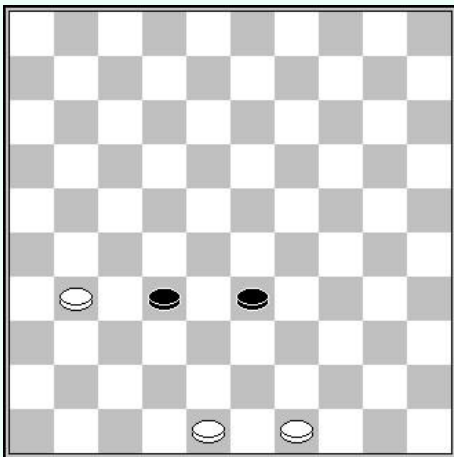
Deze stand komt uit een partij tussen Letjinski en Borochof tijdens het Europees kampioenschap 1977. Wit forceert winst door de stand te reduceren tot 3 tegen 2 gevolgd door een offer en dubbele oppositie :

1. 37-32 26-31 2. 32-28 21-26 3. 38-33 16-21
4. 33-29 31-37 5. 42x22 21-27 6. 22x31 26x37
7. 23-18

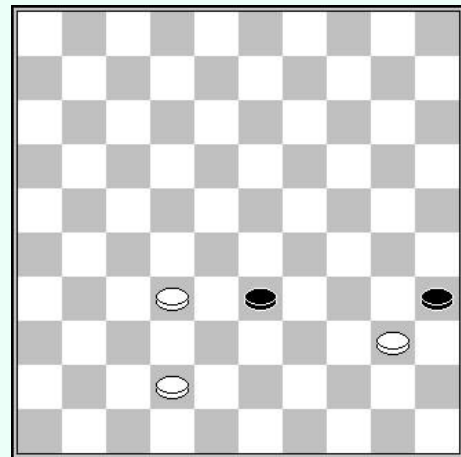
Het verrassende offer

- 7... 13x33 8. 29x38 winst.

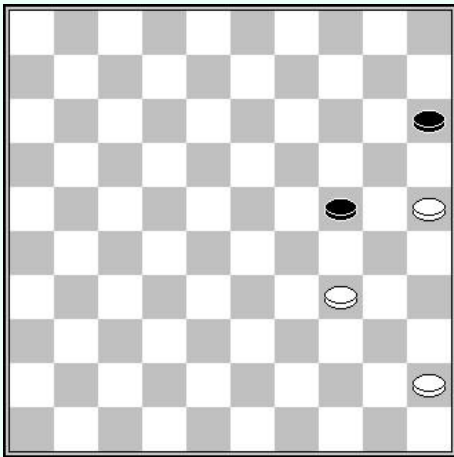
In de volgende reeks diagrammen zijn de eindspelen op het thema schijf tegen schijf.

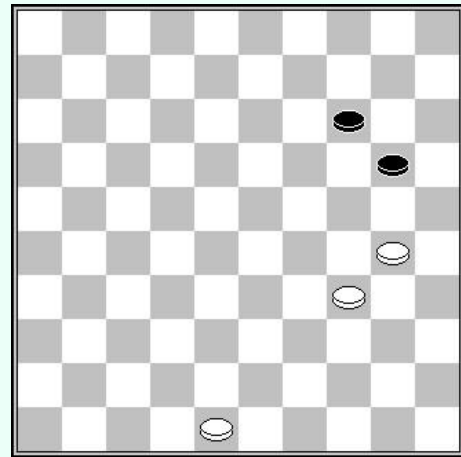
D1 : Wit aan zet

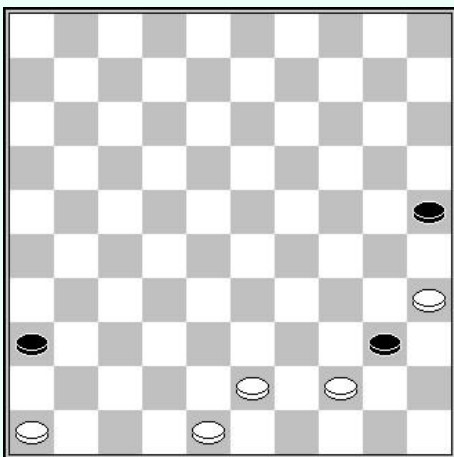
D2 : Wit aan zet

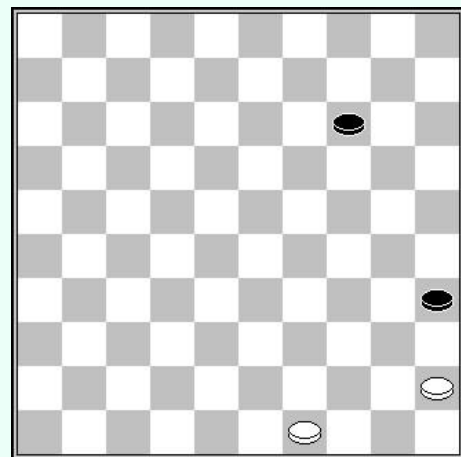
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

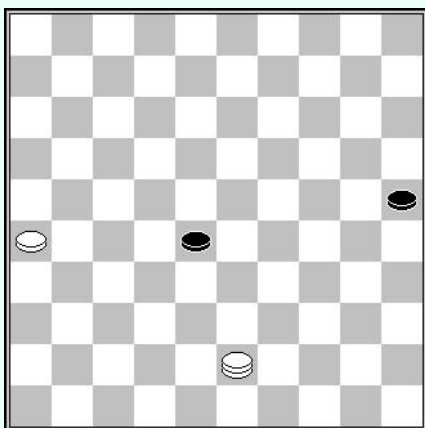
- D1 - Een compositie van Isidore Weiss : 31-27 (32x21) 49-43 winst
- D2 - Een compositie van Isidore Weiss gebaseerd op een onverwacht offer door :
32-28 (33x22) 40-34 (22-28) 42-38.
- D3 - Een compositie van Isidore Weiss gebaseerd op een finesse :
45-40 (24-30) 34-29 (30-34) 25-20 (15x33) 40x38
- D4 - Nikolai Sretenski - Alexander Mogilianski (URS-K 1962)
Wit wint door dubbele oppositie na het offeren van een schijf
48-43 (14-19) 43-39 (20-24) 39-33 (24x35) 33-29 enz.
- D5 - Isidore WEISS.
Wit wint door : 46-41 (40x38) 41-37 (38-42) 37-31 (36x27) 48x37 enz.
- D6 - Een compositie van A. MISHIN in 1926
Een zeer interessante winst door 49-44 en indien :
A – (14-19) 44-39 (19-24) 39-34 (35-40) 34-30+
B – (14-20) 45-40 (20-24) 40-34+

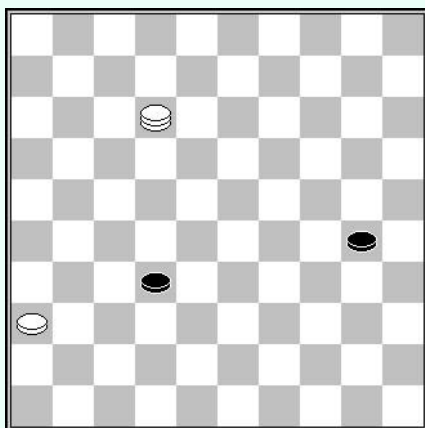
Hoofdstuk 4 : 1 dam en 1 schijf tegen 2 schijven

Eindspelen met een dam en een schijf tegen twee schijven zijn uiteraard makkelijker te winnen dan deze met 1 dam tegen 2 schijven. Het belang van dit type eindspelen is het introduceren van een hele reeks thema's die zeer nuttig zijn in meer uitgebreide finales.

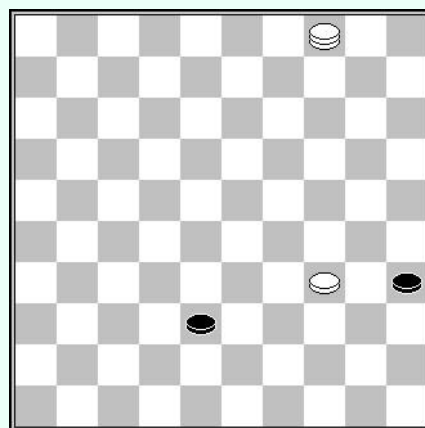
Hier enkele voorbeelden :

Wit aan zet

Wit aan zet

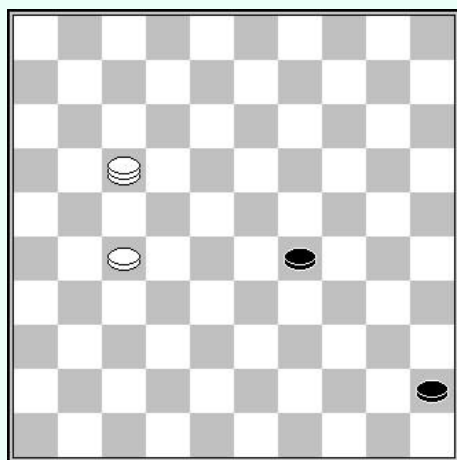

Wit aan zet

In het 1ste diagram heeft wit een schijf beschikbaar. Dit laat de witte dam toe te wachten en de 2 zwarte schijven te blokkeren. Wit speelt dus 26-21, (28-33) 21-17, enz.

In het 2de diagram gebruikt wit schijf 36 als ondersteuning voor een aanval op afstand van schijf 32 door 12-21 (32-37) 21-26 enz.

Het derde diagram is belangrijk en erg nuttig. Wit heeft 2 manieren om te winnen, ofwel door 34-30 (35x24) 04-15, of door 04-15 (38-43) 34-30 (35x24) 15x49.

Wit aan zet

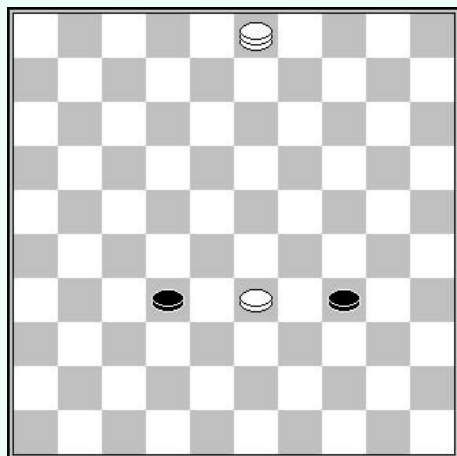
Het volgende voorbeeld komt regelmatig voor. Wit wint op de tric trac door :

1. 17-50

Wit kan ook 17-06 spelen omdat zwart niet naar dam kan gaan.

1... 29-34 2. 50-06 enz.

Het heen en weer gaan van de witte dam is voldoende om te winnen.

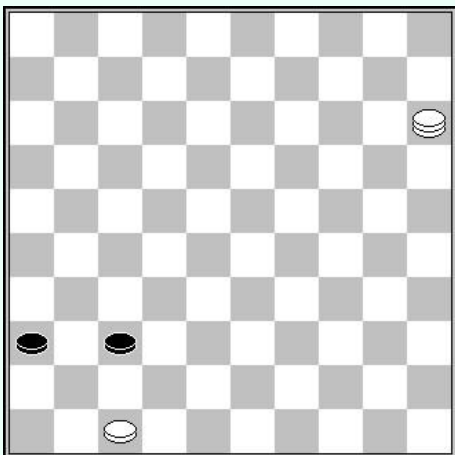

Wit aan zet

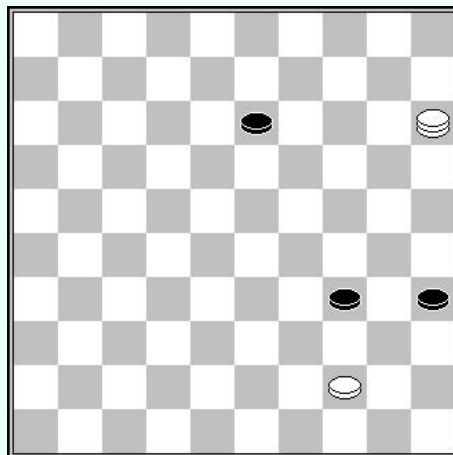
Hier, maakt wit gebruik van een gekend thema door blokkering op de lange lijn.

1. 33-29 34x23 2. 03-20 enz.

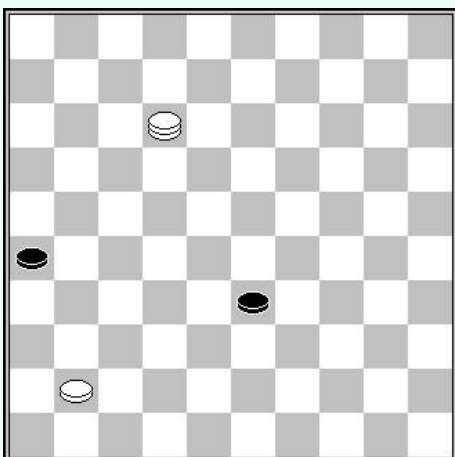
In de volgende reeks diagrammen is het eindspel op het thema van eindspelen met een dam en een schijf tegen twee schijven.

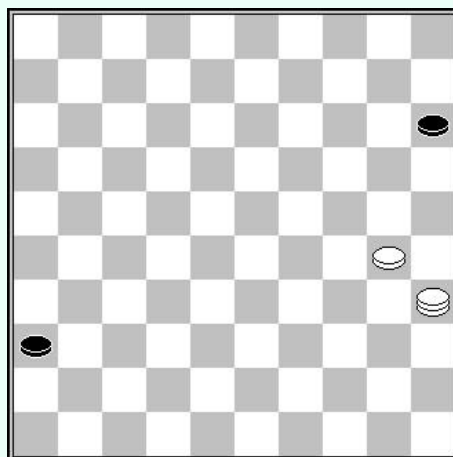
D1 : Wit aan zet

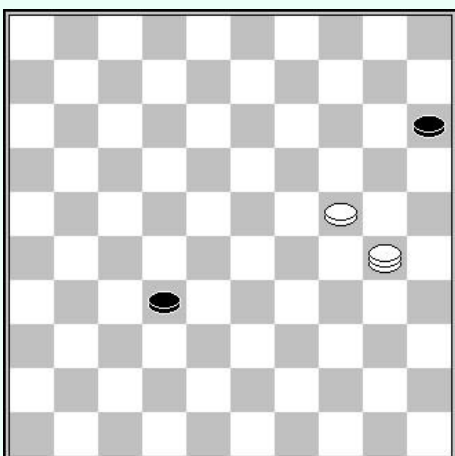
D2 : Wit aan zet

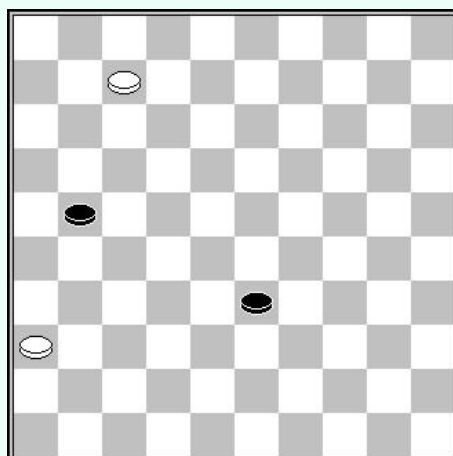
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

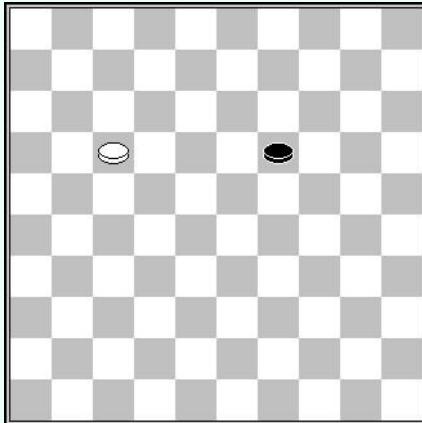
Oplossingen

- D1 - Een te kennen thema. Wit wint door
15-10 (36-41) 47x36 (37-42) 10-37 (42x31) 36x27.
- D2 - Marcel Deslauriers - Ayméri de Descallar (WK 1952)
White forceert een blokkade op de tric trac door 15-04 en indien :
A - (13-19) 04-18 (35-40) 44x35 (34-39) 18-34 enz.
B - (13-18) 04x22 (34-40) 44-39 (40-45) 22-06 (35-40) 06-33 enz.
- D3 - Wit wint mooi door
12-17 (33-38) 17-39 en indien :
A - (38-42) 41-37 (42x31) 39-28 enz.
B - (26-31) 39-48 (31-36) 41-37 (38-42) 37-31 enz.
- D4 - BLANKENAAR in 1912
Wit forceert winst door
30-24 (15-20) 24x15 (36-41) 35-19 enz.
- D5 - Isidore WEISS in 1892.
Wit wint door : 30-43 (32-37) 43-25 en indien :
A - (37-41) 25-14 enz.
B - (37-42) 25-48 enz.
- D6 - F. DAMOISEAU in 1926.
Wit wint door 07-02 en indien :
A - (21-27) 02-11 (33-38) 11-16 (27-32) 36-31 enz.
B - (33-38) 02-16 enz.
C - (33-39) 02-16 (21-26) 16-49 enz.

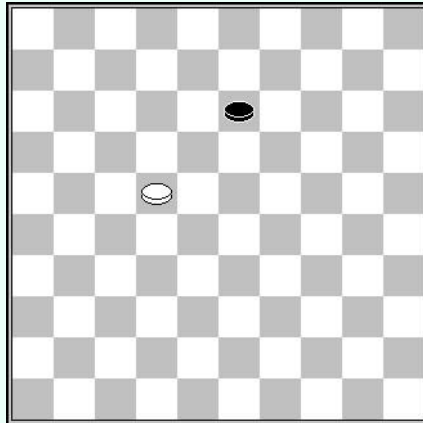
Hoofdstuk 5 : 1 schijf tegen 1 met 3 tempi voor

Soms is er niet veel nodig om te winnen. 3 tempi voor en aan zet zijnde kan genoeg zijn wanneer en slechts wederzijds 1 schijf overblijft.

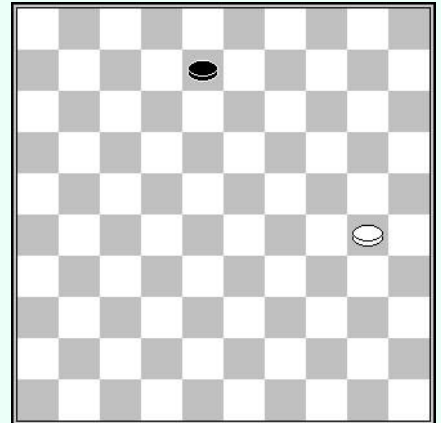
Hier enkele voorbeelden :

Wit aan zet

Wit aan zet

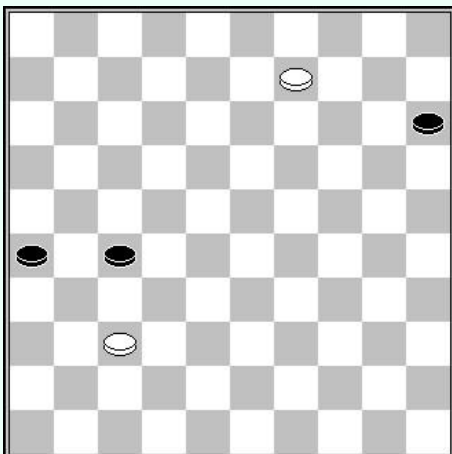

Wit aan zet

Het eerste diagram is ook gekend als de 4de rij regel. De twee schijven staan op de 4de rij van de top. Indien wit aan zet is winst hij, in het andere geval is het remise.

In de 3 bovenstaande diagrammen is het verschil in tempi 3. Indien wit zet lukt het steeds als eerste dam te maken en de tegenstander te blokkeren voor deze dam haalt.

Voorbeeld eerste diagram : 17-12 (19-23) 12-8 (23-28) 08-03 (28-33) 03-25 (33-38) 25-48.

Wit aan zet

In deze situatie forceert wit winst door tot een stand te komen met 1 schijf tegen 1 en 3 tempi voorsprong + aan zet zijnde :

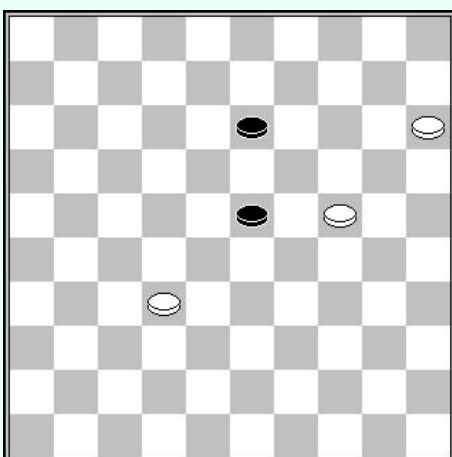
1. 09-04 26-31

Indien (27-32) 37x28 (15-20), volgt 04-09 (20-24) 09-13, enz.

2. 37x26 27-32 3. 4-27

Het offer van de dam is beslissend.

4. 32x21 26x17 enz.

Zwart aan zet

In deze stand heeft zwart bijna remise, maar...

1... 13-19 2. 24x13 23-29

3. 13-08 29-34 4. 08-02 34-39

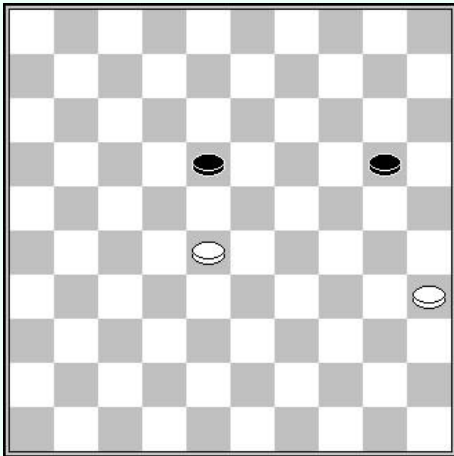
5. 02-30 39-44 6. 30-39

Het offer van de dam en de schijf brengen zwart ver genoeg terug om de beruchte 3 tempi voorsprong + het aan zet zijnde te bereiken.

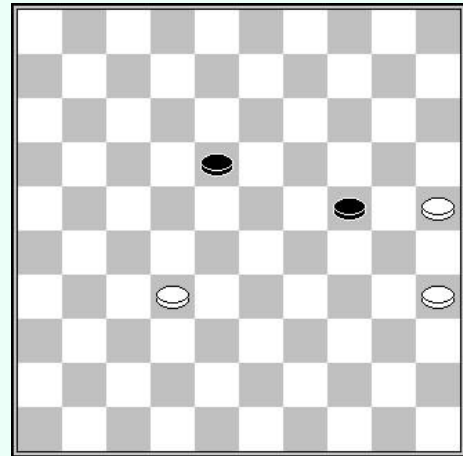
6... 44x33 7. 32-28 33x22

8. 15-10 enz.

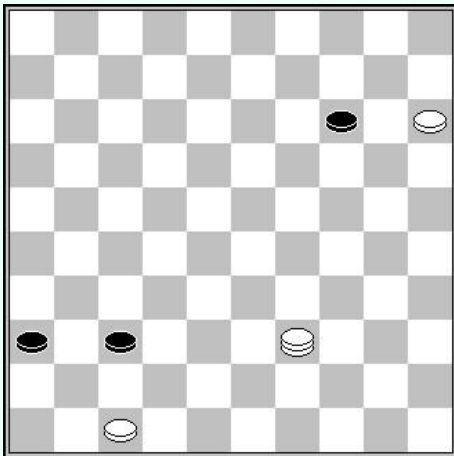
In de volgende reeks diagrammen zijn de eindspelen op het thema van eindspel met 1 schijf tegen 1 schijf en 3 tempi voordeel plus het aan zet zijn.

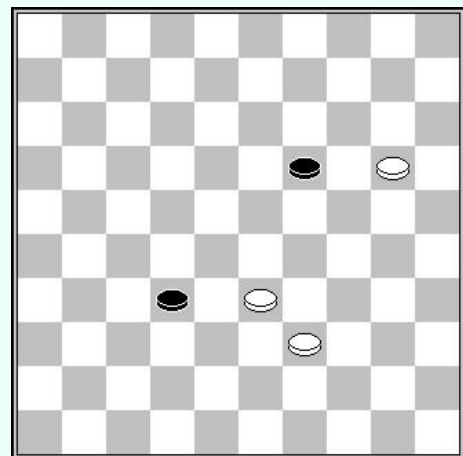
D1 : Wit aan zet

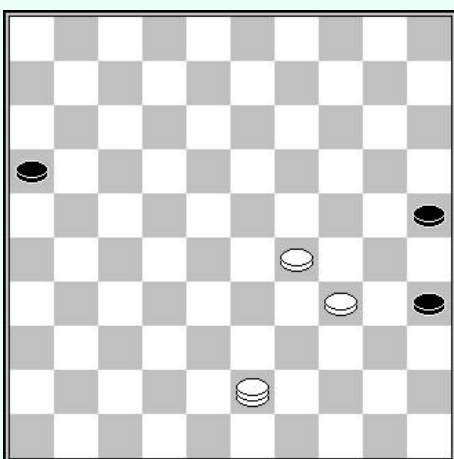
D2 : Wit aan zet

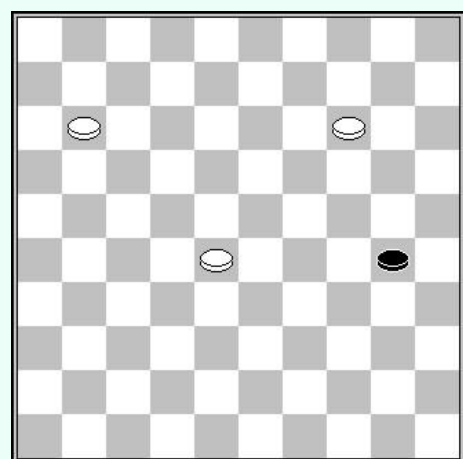
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

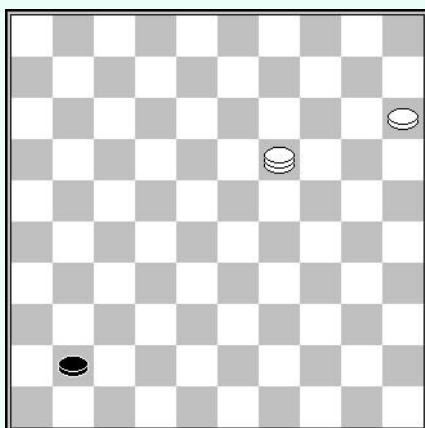
- D1 - Een interessante situatie. Wit heeft de oppositie maar dit is niet voldoende om zwart te weerhouden van naar dam te gaan. Gelukkig is wits voordeel voldoende om de schijf tegen te houden.
35-30 (20-24) 30x19 (18-23) 28-22 (23x14) 22-18 (14-19) 18-13 enz.
- D2 - 3 tegen 2 eindspel.
Wit komt tot het vorige diagram door
25-20 (24x15) 32-28 enz.
Noteer dat 32-28 als eerste zet tot remise leidt.
- D3 - Een praktisch geval om zwart te verhinderen naar dam te gaan.
Wit wint door
15-10 (14x05) 39-28 (36-41) 47x36 (37-42) 28-37 (42x31) 36x27 enz.
- D4 - Een eindspel met 3 schijven tegen 2.
Wit wint door
33-28 (32x23) 39-33 (23-28) 33x22 (19-23) 22-18 (23x12) 20-14 enz.
- D5 - Jan Groenendijk – Cees Plug (Salou 2009)
Wit wint door zwart te verhinderen naar dam te gaan door :
29-24 (25-30) 34x25 (35-40) 43-34 (40x20) 25x14 enz.
- D6 - Alexander Presman - Bruno Fopa (Salou 2008)
Om zwart te verhinderen naar dam te gaan gebruikt wit de volgende truc :
14-09 (30-34) 09-03 (34-40) 03-25 (40-44) **A** 25-39 (44x22) 14-10 enz.
A – indien (40-45) 25-03 +

Hoofdstuk 6 : eindspel "ontvangstcomité" voor velden 46 en 47

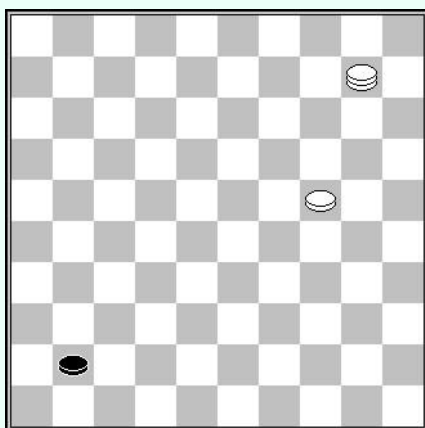
6.1 - Algemeen

Eindspelen met 2 of 3 schijven tegen 1 lopen normaal remise. Wanneer de tegenstander slechts 1 schijf meer heeft en het onmogelijk is hem van dam te houden is er nog steeds een truc om te winnen, het zorgen voor een soort "ontvangstcomité".

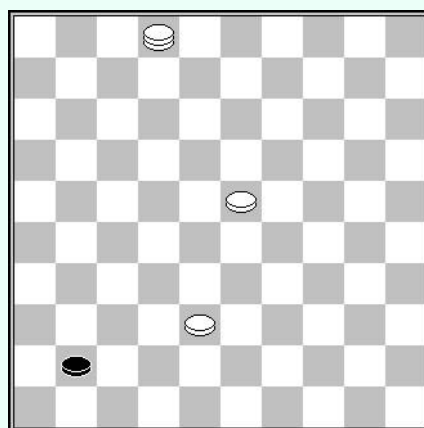
Hier enkele voorbeelden :

Zwart aan zet

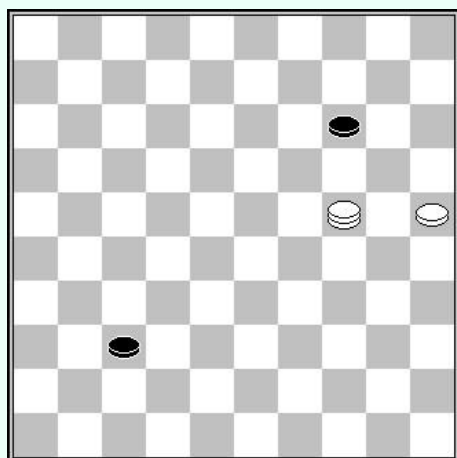
Zwart aan zet

Zwart aan zet

In elk diagram heeft zwart de keuze tussen een dam op 46 of op 47. In elk geval vangt wit de zwarte dam of ze wordt opgesloten op de lange lijn.

Het aantal mogelijk haken is ontelbaar. We zullen daarom de meest algemene bekijken.

Wit aan zet

Het volgende voorbeeld is erg interessant. Wit wint door terug te grijpen naar het thema van het 1ste diagram.

1. 24-47 14-19
2. 25-20 19-23
3. 20-15 23-29

Indien zwart uitstelt met (23-28), wint wit door 15-10 en na (28-33) 47x15 (37-41), beëindigt wit met 15-47 (41-46) 10-05.

4. 47x24 37-41
5. 24-19 enz.

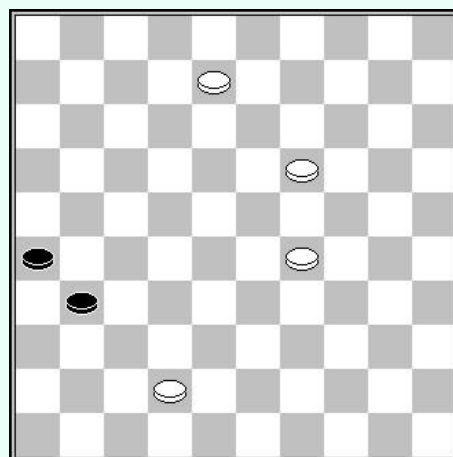
Wit aan zet

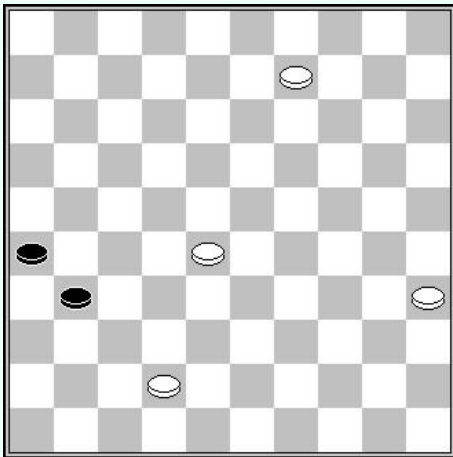
In deze stand wint wit door naar het thema van het derde diagram te grijpen :

1. 09-03 31-37
2. 42x31 26x37
3. 03-26

Een belangrijke zet die schijf 37 naar veld 41 of 46 dwingt

- 3... 37-41
3. 26-03 enz.

Wit aan zet

In deze stand wint wit door zwart te dwingen dam te nemen op 46.

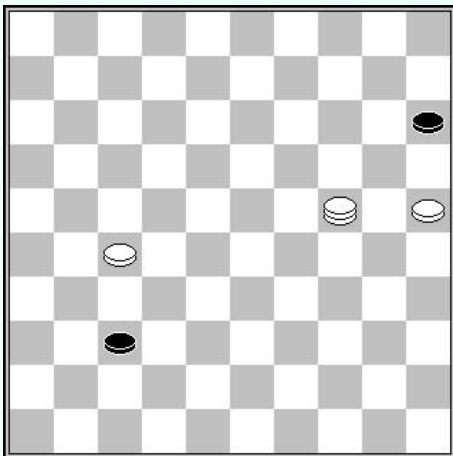
1. 09-04 31-37

Op (31-36) volgt (04-10) en na (36-41) 42-37 +

2. 42x31 26x37 3. 04-15 37-41

4. 15-47 41-46 5. 47-24 winst

Zwart aan zet

Deze positie is uniek. De witte zetten forceren de vangst van de zwarte dam op een vertraagde manier. Zwart is gedwongen zijn schijf te offeren omdat op (37-41) direct 14-19 volgt.

1... 15-20 2. 25x14 37-41

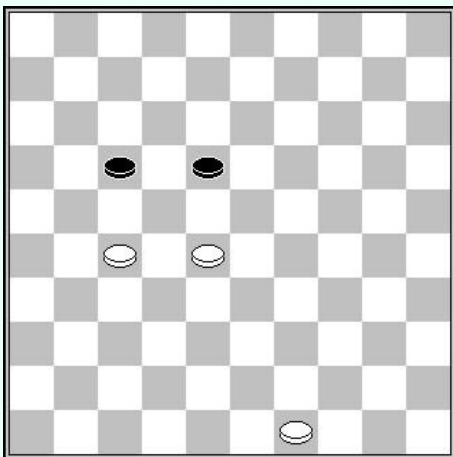
3. 14-10 41-47 4. 24-15

Dit beperkt zwart tot het de velden 36*41-47.

4... 47-41 gedw. 5. 10-05 41-47

6. 05-10 winst.

Zwart aan zet

Wit wint door de stand te reduceren gelijkaardig aan het 3de diagram.

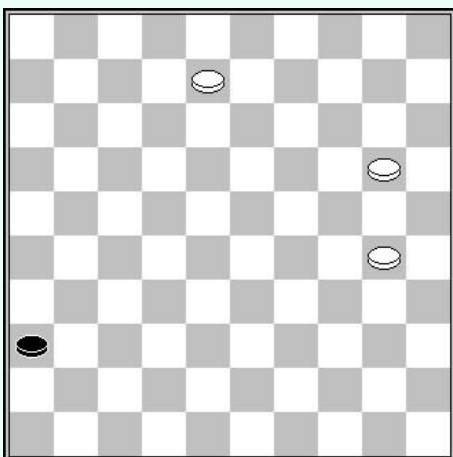
1... 18-22 2. 27x18 17-21

3. 18-12 21-26 4. 12-07 26-31

5. 49-43 31-37 6. 43-38 37-41

7. 07-01 enz.

Wit aan zet

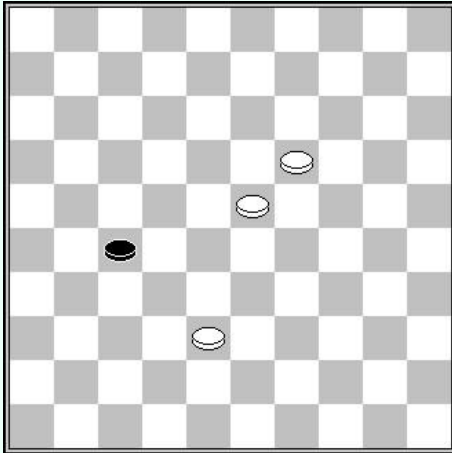
Een belangrijk thema om te kennen :

1. 08-02 36-41 2. 02-19 41-47

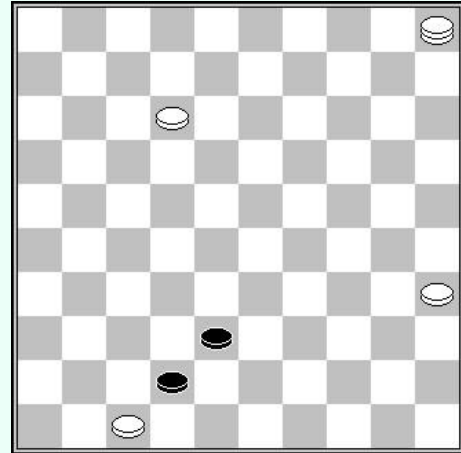
3. 20-15 47-36 4. 19-41 winst

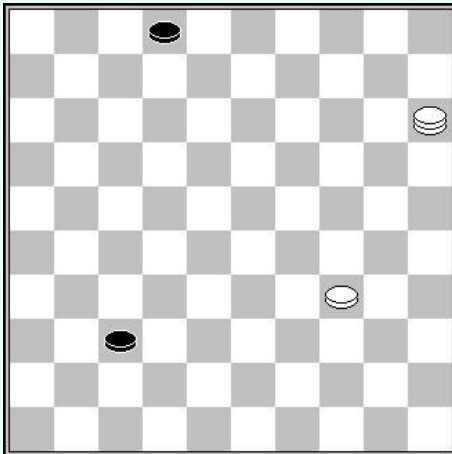
In de volgende reeks diagrammen is het einde op het thema van eindspelen met een "ontvangstcomité" op velden 46 en 47.

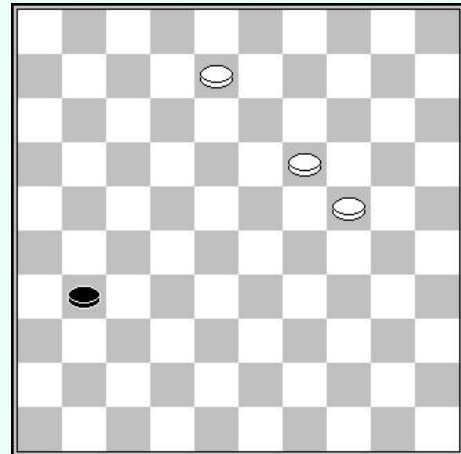
D1 : Wit aan zet

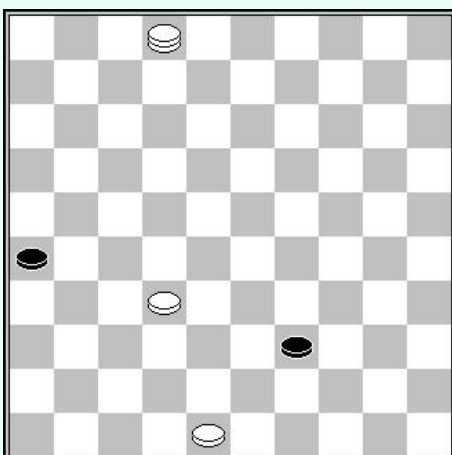
D2 : Wit aan zet

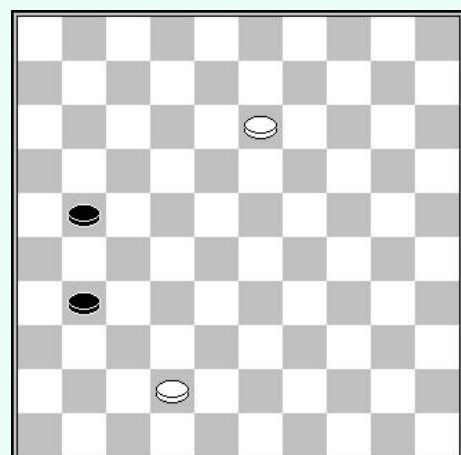
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

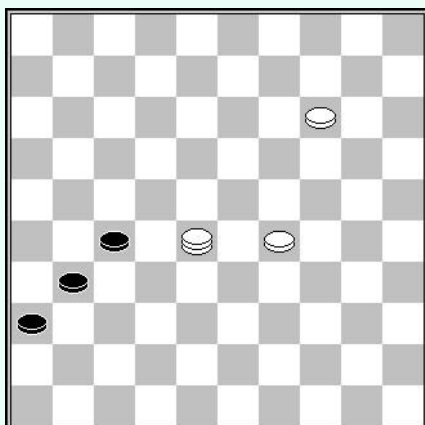
Oplossing

- D1 - Douwe de Jong – P. Peetsma (DC Huizum - DC Leeuwarden 1958)
Wit kan dam maken in drie zetten, zwart in vier. De twee mogelijke velden om dam te maken zijn 46 en 47. Wit heeft de keuze uit 4 damvelden. Veld 5 is uitgesloten omdat dit niet kan voorkomen dat zwart dam maakt op 47. Veld 4 houdt de toekomstige dam te ver van schijf 23. Dus zijn de velden 2 of 3 de voorkeurvelden.
Oplossing :
19-13 (27-31) 13-08 (31-36) en nu kan wit winnen op 2 manieren :
A - 08-02 (36-41) 38-33 enz.
B - 08-03 (36-41) 23-19 enz.
- D2 - Jaap Buis - Klaas Koopman (NK C of Groep A 1994)
Zwart dreigt remise te maken door 2 dammen te halen. Wit wint door zijn dam te offeren en een vangst voor te bereiden.
05-32 (38x27) 47x38 (27-31) 12-08 (31-36) 08-02 (36-41) 02-24 enz.
- D3 - Eldar Aliev - Vaclav Marek (EU-K, 2010)
Een mooie winst door
15-47 (02-08) 34-29 (08-12) 29-24 (12-18) 24-20 (18-23) 20-15 enz. gelijk aan diagram 4 van de presentatie.
- D4 - Albert Pathuis - Rajeev Bihari (Huissen oc 2003)
Zwart kan naar dam gaan in 3 zetten op de velden 46, 47 of 48. Er is geen vangst van de dam op 48 mogelijk, het is dus nodig de schijf naar veld 46 of 47 te dwingen.
08-03 (31-37) 03-26 (37-41) 26-03 enz.
- D5 - Sipke Doller - Michael Palmer (NK-T 1e klasse B 1995)
Wit wint door een onverwachte vangst door
02-11 (26-31) gedw. 11x50 (31-36) 50-11 (36-41) 48-42 enz.
- D6 - Een compositie van A. LORELAS (1971)
Een minimalistisch eindspel.
Met een dam en een schijf is de enige manier om een dam op 46 of 47 te vangen dam te maken op veld 4 en veld 10 te bezetten op het juiste moment.
13-9 en indien :
A – (21-26) 42-38 (31-37) 09-04 (37-41) 04-10+
B – (31-36) 09-04 (36-41) 04-10+

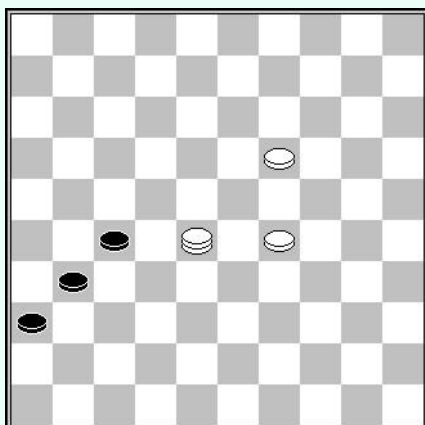
6.2 – Overschrijden van de lange lijn

Eindspelen met een zwarte dam op 46 of 47 komen frequent voor wanneer zwart 3 schijven op de diagonaal 4-36 heeft, en wit de weg blokkeert door de lange lijn te bezetten.

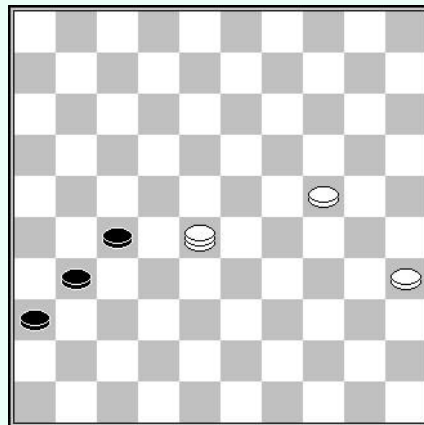
Enkele voorbeelden :

Zwart aan zet

Zwart aan zet

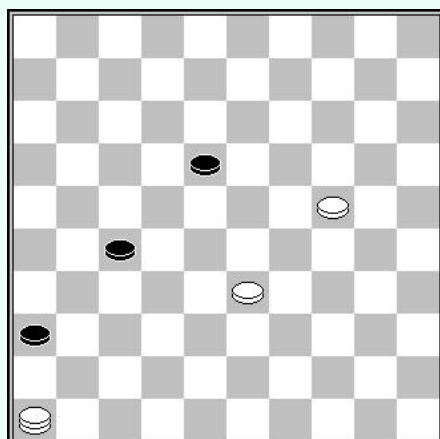

Zwart aan zet

Het eerste diagram toont de meest klassieke situatie. Zwart offert twee schijven om naar dam te gaan door (27-32) 28x26 (36-41) en wit neemt de voorbereiding om de dam te verwelkomen door 26-08.

Het thema van het 2de diagram komt ook vaak voor. Na (27-32) 28x26 (36-41), wint wit door 26-03, enz.

In het 3de diagram, gebruikt wit de 24-35 vangstelling na (27-32) 28x26 (36-41), door 26-12 (41-47) gedw. (12-29) enz.

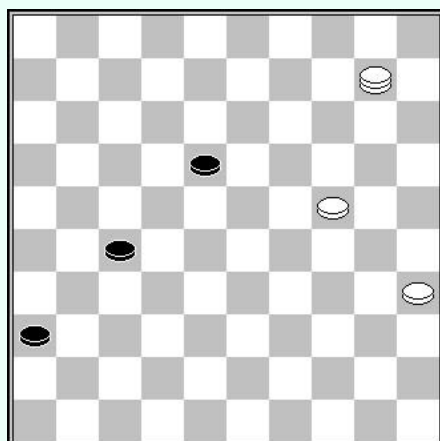
Zwart aan zet

Zwart kan doorlopen forceren door (27-32) 46x07 (36-41), maar hij loopt vast na 24-19, enz. Dus :

1... 18-22 2. 24-19 27-31

Zwart kan niet langer voorkomen dat wit tot de stand van het 2de diagram komt.

3. 46-23 22-27 4. 23-28 enz.

Zwart aan zet

In deze stand kan zwart het thema van het derde diagram niet voorkomen :

1... 13-18

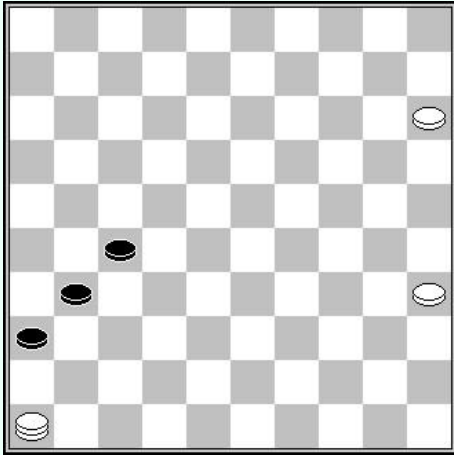
Na (13-19) 10x21 (36-41) wint wit door 21-12, enz.

2. 10-05 27-31 3. 05-10 18-22

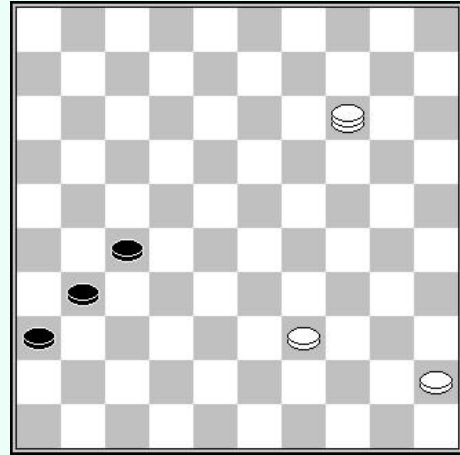
4. 10-05 22-27 5. 05-10 enz

.

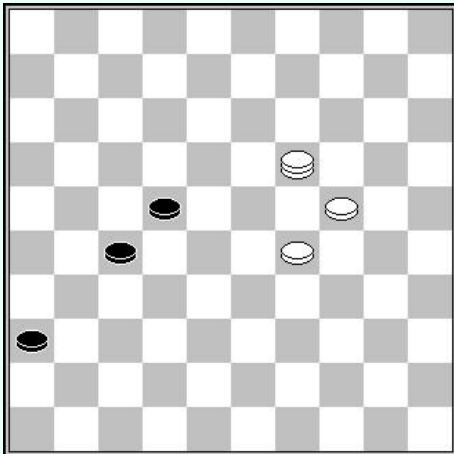
In de volgende reeks diagrammen zijn de eindspelen op het thema "ontvangstcomité" op de velden 46 en 47.

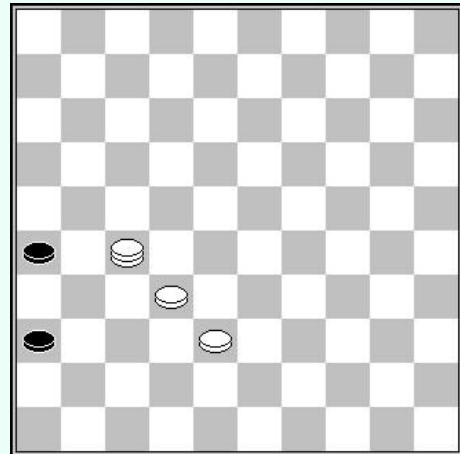
D1 : Zwart aan zet

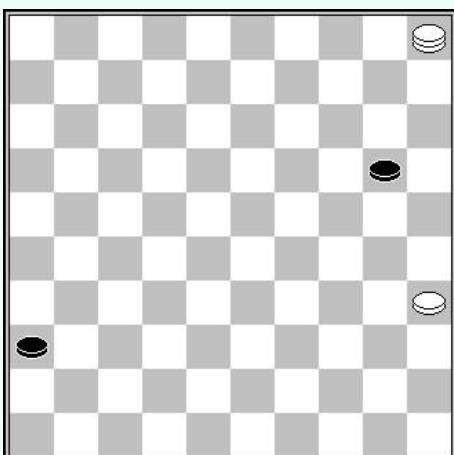
D2 : Wit aan zet

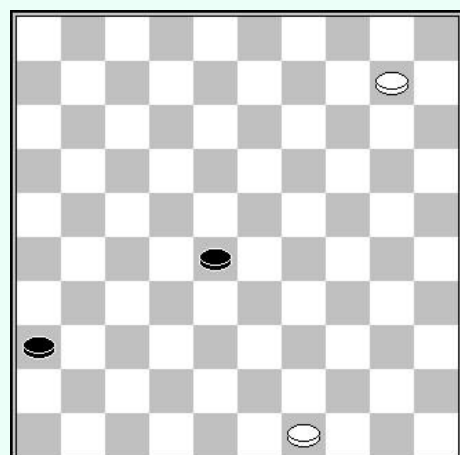
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

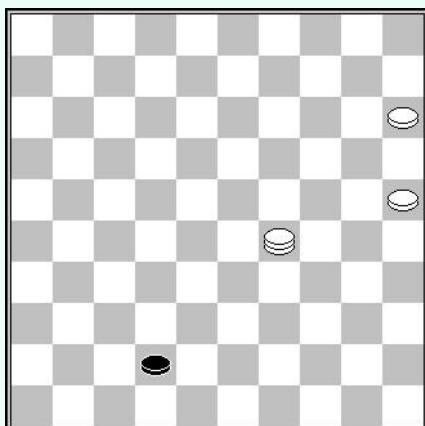
- D1 - Zwart is gedwongen (31-37) 46x16 (36-41) te spelen, maar wit slaagt erin de toekomstige dam te blokkeren door :
16-32 (41-47) 35-30 (47-36) 32-41 enz.
- D2 - Na de oversteek door (27-32) 14x26 (36-41), vormt wit een beslissende vangstelling door 39-34 enz.
- D3 - Hatterm van Egbert - Plijter Berend (NK-T 1e klasse A 2010)
Wit wint door 24-20, en na :
A - (22-28) 19x16 (36-41) 16-32 (41-47) 29-24 enz.
B - (27-31) 19-46 (22-27) 20-15 (31-37) 46x16 (36-41) 16-32 enz.
- D4 - Een compositie van Isidore Weiss.
Oplossing : 27-04 en na :
A – (26-31) 04-10+
B - (36-41) 04-10+
- D5 - Isidore Weiss.
We vinden hier een bekend thema. Wit wint door :
05-10 (20-24) 10-15 (24-30) 35x24 (36-41) 15-10+.
- D6 - M. MORISSEAU in 1894
Wit wint handig door
10-05 (28-33) 05-10 (33-38) 10-15 (38-43) 49x38 (36-41) 15-10

Hoofdstuk 7 : eindspel “welkomstcomité” voor velden 47 en 48

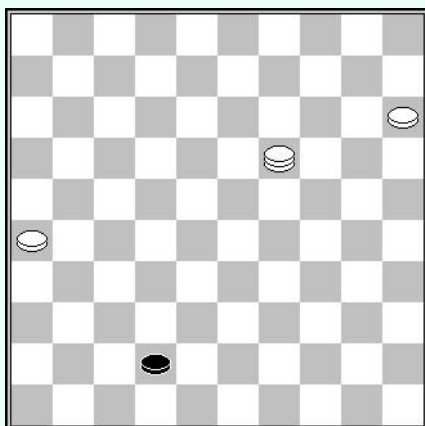
We bekijken nu de eindspel met 1 dam en twee schijven, en meer bepaald waarin wit niet kan voorkomen dat zwart een dam maakt op 47 of 48.

Wit moet het vangen van de dam voorbereiden.

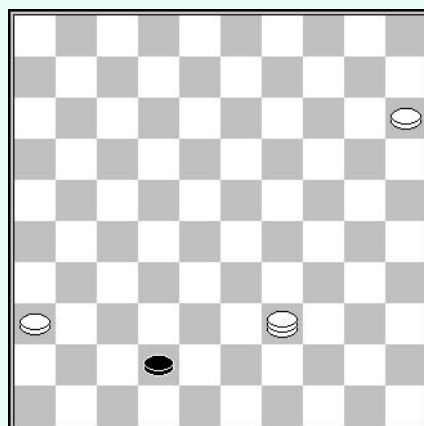
Hier enkele voorbeelden :

Zwart aan zet

Zwart aan zet

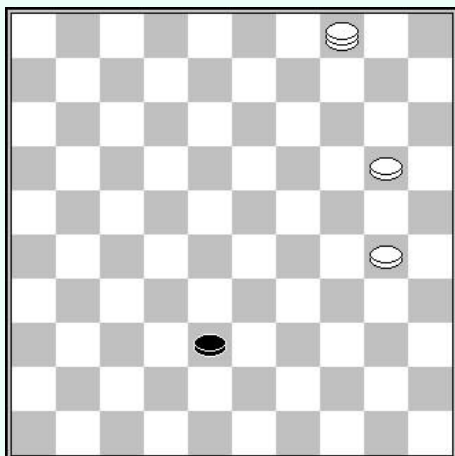

Wit aan zet

In het eerste diagram maken de witte schijven op 15 en 25 het vangen van de zwarte dam mogelijk.

In het tweede diagram laat de speciale opstelling van de witte schijven 15 en 26 toe het vangen van de dam voor te bereiden.

Het thema van het derde diagram is een beetje meer uitgebreid. Wit speelt 39-48 om zwart te dwingen dam te maken op veld 47. Wit maakt gebruik van het feit dat zwart niet kan spelen door de de schijf op 36 om 48-30 te spelen en de dam te vangen op de volgende zet door 30-24.

Wit aan zet

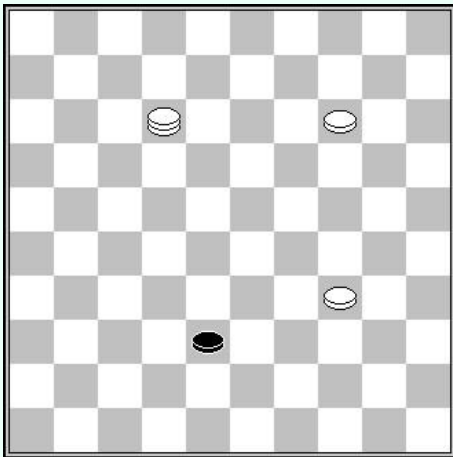
Wit begint met zwart te forceren dam te maken op 47 of 48 :

1. 04-27 38-42 2. 27-32

Zwart kan het vangen van zijn dam nu niet voorkomen :

A – (42-48) 32-14 (48x25) 14-03 enz.

B – (42-47) 30-24 (47-36) 32-41 (36x47) 20-15 enz.

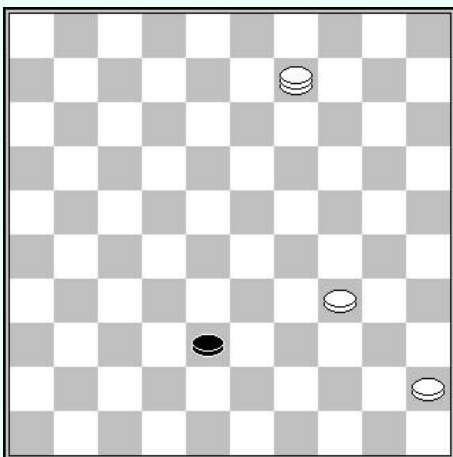
Wit aan zet

De 2 schijven 14 en 34 staan op hun plaats voor een vangstelling.

1. 12-21

Leidt de schijf naar een van de velden 47 of 48.

1... 38-42 2. 21-03 enz.

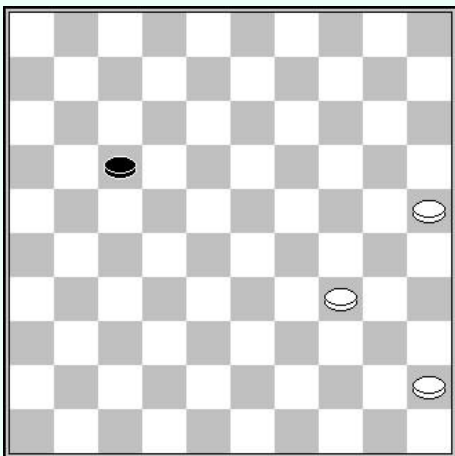
Wit aan zet

De 45-34 opstelling laat toe een vangstelling te vormen.

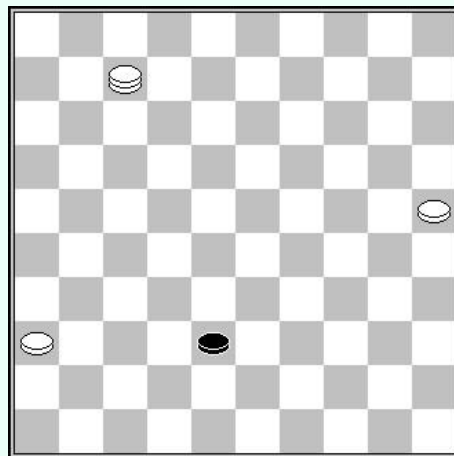
1. 09-27 2. 38-42 27-22

3. 42-48 22-39 enz.

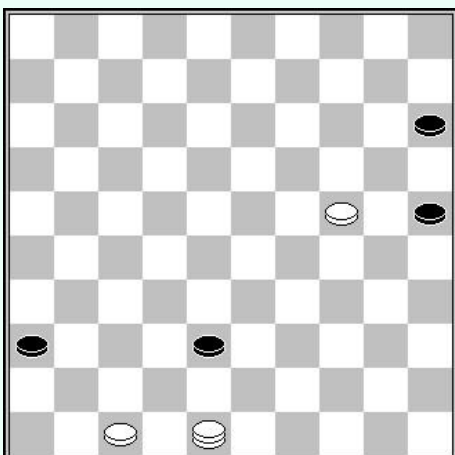
In de volgende reeks diagrammen zijn de eindspelen op het thema ontvangstcomité op de velden 46, 47 or 48.

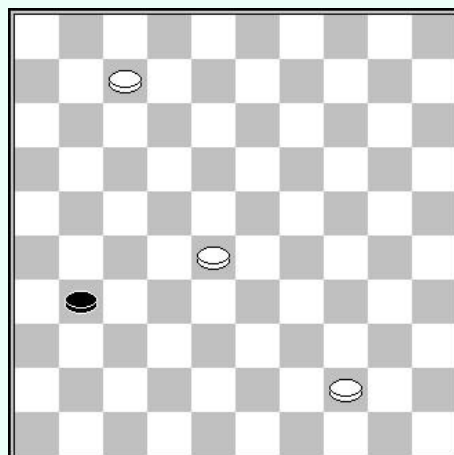
D1 : Wit aan zet

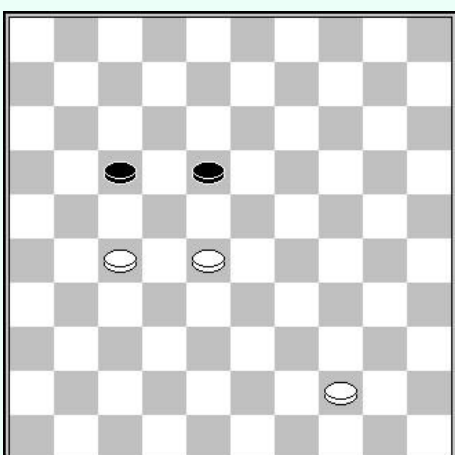
D2 : Wit aan zet

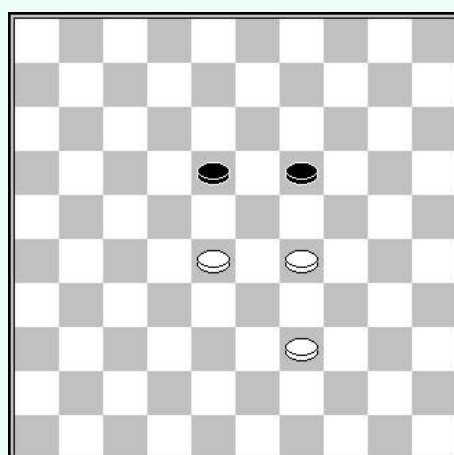
D3 : Zwart aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Zwart aan zet

D6 : Zwart aan zet

Oplossingen

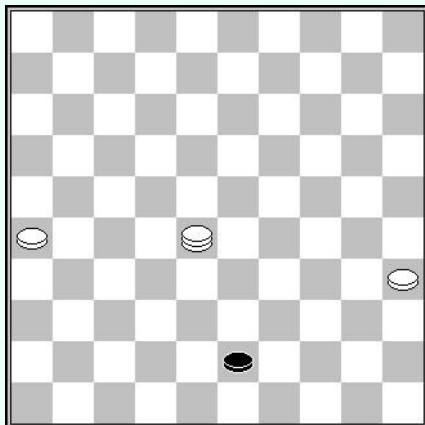
- D1 - We zien hier de haak 45-34. Wit forceert winst door
25-20 (17-22) 20-14 (22-28) 14-10 (28-32) 10-04 (32-38) 04-27 (38-42) 27-22 enz.
- D2 - De goede opstelling van de schijven 25 en 36 laat toe een vangstelling voor te bereiden.
Oplossing : 07-34 (38-42) 34-29 en na :
A - (42-47) 29-15 enz.
B - (42-48) 29-34 enz.
- D3 - Zwart heeft geen andere keuze dan naar de stand van het derde voorbeeld af te wikkelen door
zijn schijven te offeren door
(36-41) 47x36 (15-20) 24x15 (25-30) 48x25 en na (38-42) 25-48 enz.
- D4 - Wit wint door een vangstelling voor te bereiden voor als zwart dam maakt op 46, 47 of 48.
Oplossing : 07-01 (31-37) 44-39 en na :
A - (37-41) 39-33 enz.
B - (37-42) 28-23 enz.
- D5 - Lex den Doop – G. van Hout (NK-C qI 1952)
Een zeer praktische winst. Zwart offert een schijf door (18-22) 27x18 en gaat door naar dam
met (17-21). Wit gaat naar het vorige diagram door 18-12 (21-26) 12-07 (26-31) enz.
- D6 - In dezelfde zin als in het vorige diagram, na (19-23) 28x19 (18-22), bereidt wit een
vangstelling voor geldend voor de 3 damvelden 46, 47 en 48.
19-13 (22-27) 13-08 (27-31) 08-02 (31-37) 29-23 en na :
A - (37-41) 39-33 enz.
B - (37-42) 23-19 enz.

Hoofdstuk 8 : eindspel “ontvangstcomité” voor velden 48 en 49

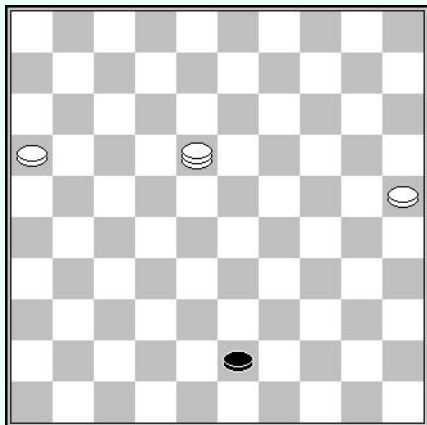
We gaan door met onze studie van het eindspel met 1 dam en 2 schijven, en meer specifiek de varianten waarin wit zwart niet kan verhinderen dam te maken op 48 of 49.

Wit moet de vangst van de dam voorbereiden.

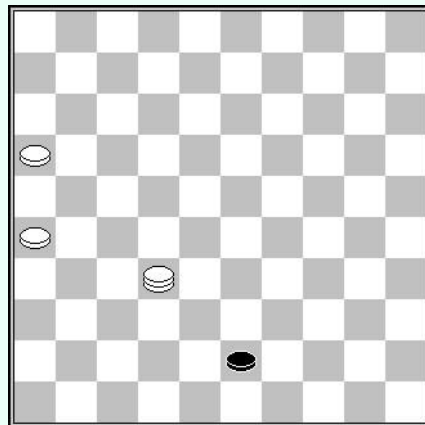
Enkele voorbeelden :

Zwart aan zet

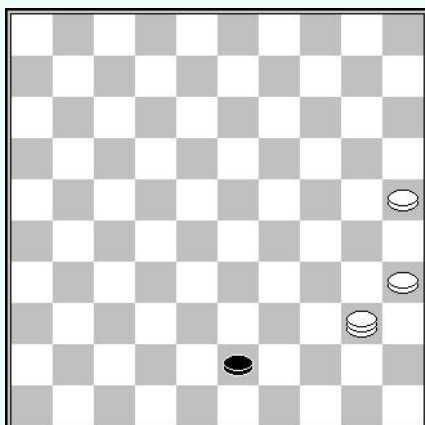
Zwart aan zet

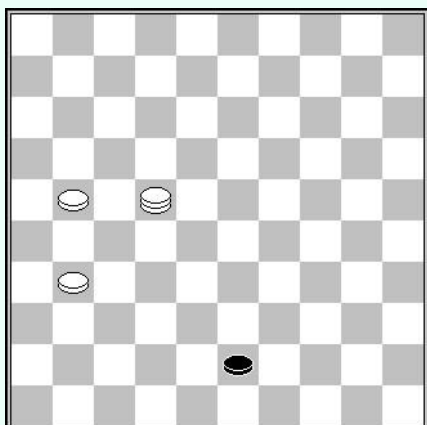
Zwart aan zet

In het eerste diagram laten de twee witte schijven 26 en 35 toe de zwarte dam te vangen.

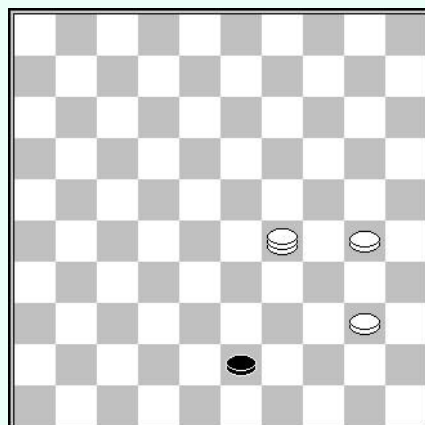
Het tweede diagram is een soort spiegel van het vorige. We kunnen zien dat wanneer de zwarte schijf dam kan maken op een van de twee velden 48 of 49, het mogelijk is een vangstelling te maken links of rechts van het bord.

Zwart aan zet

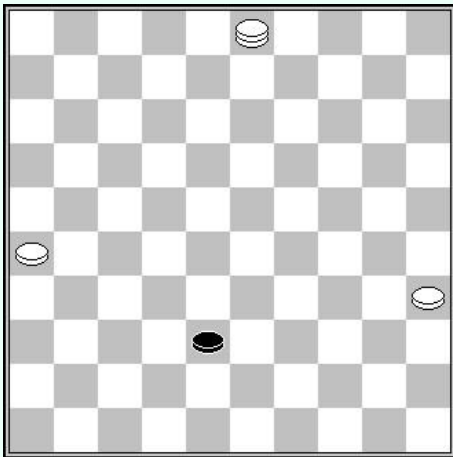
Zwart aan zet

Zwart aan zet

Diagrammen 3 en 4 tonen hoe het vangen van de toekomstige dam voor te bereiden met 2 schijven aan dezelfde kant van het bord.

Diagrammen 5 en 6 tonen een andere manier om de toekomstige zwarte dam te vangen.

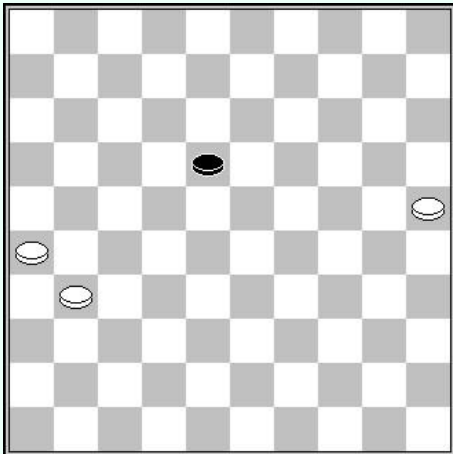
Wit aan zet

De 2 witte schijven 26 en 35 zijn goed geplaatst om de dam te ontvangen op een van de velden 48 of 49. Eerst wordt de zwarte schijf naar veld 43 gedwongen.

1. 03-14 38-43

Op 38-42 volgt 14-37 enz.

2. 14-28 enz.

Wit aan zet

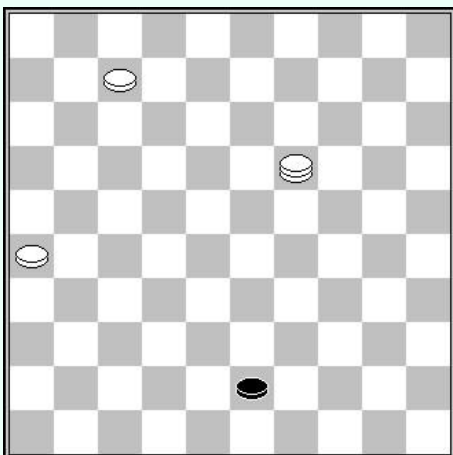
Een zeer interessant voorbeeld. De 2 schijven 26 en 31 zijn op dezelfde zijde van het bord. De witte schijf kan naar dam op veld 3,4 of 5 in 4 zetten. De zwarte schijf is dan op een van de velden 38,39 of 40. Veld 40 vormt geen probleem omdat de zwarte schijf wordt geblokkeerd op de tric trac op veld 45. Wit wint door naar het thema van het 5de diagram te gaan.

1. 25-20 18-23 2. 20-14 23-29

3. 14-09 29-33 4. 09-03 33-39

Op 33-38 wint wit door 03-20, 38-43, 20-38 enz.

5. 03-17 39-43 6. 26-21 enz.

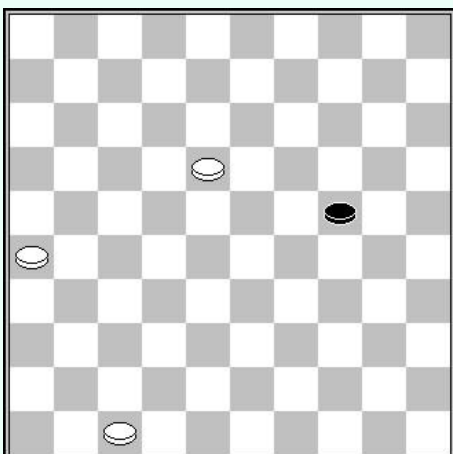

Wit aan zet

Een zeldzame, maar leerzame situatie. Wit wint door de zwarte dam op te sluiten :

1. 07-02 43-49 2. 19-35 49-32

3. 16-21 32x16 4. 35-49 enz.

Wit aan zet

Een moeilijk te berekenen stand, maar zeer interessant. Wit heeft slechts één mogelijke vangstelling. Hij moet de zwarte dam naar veld 48 dwingen.

1. 18-12 24-29

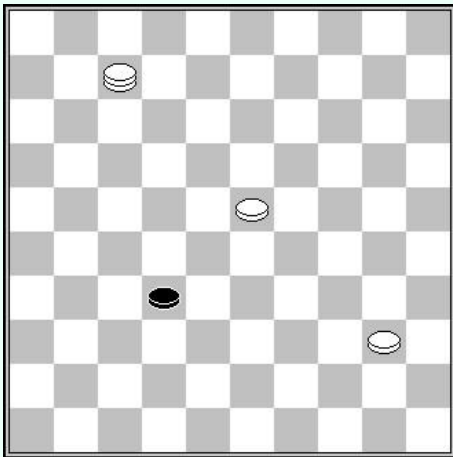
2. 12-7 29-33

3. 7-2 33-39

4. 2-35 39-43

5. 35-49 43-48

6. 47-41 enz.

Wit aan zet

Een situatie die de mogelijkheden van haken opsomt. Wit heeft de mogelijkheden om de dam te vangen op 4 mogelijke velden, 46, 47, 48 of 49.

1. 23-19 en indien :

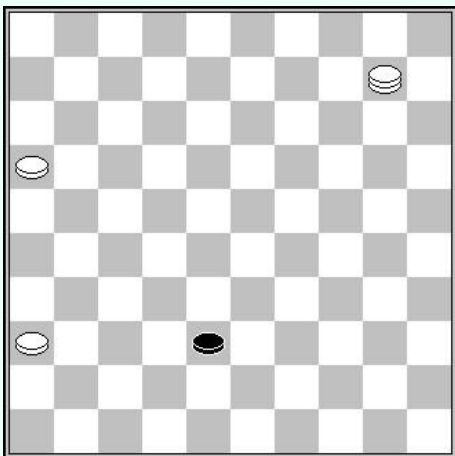
A – (32-37) 40-34 (37-41) 34-29 enz.

B – (32-37) 40-34 (37-42) 7-2 enz.

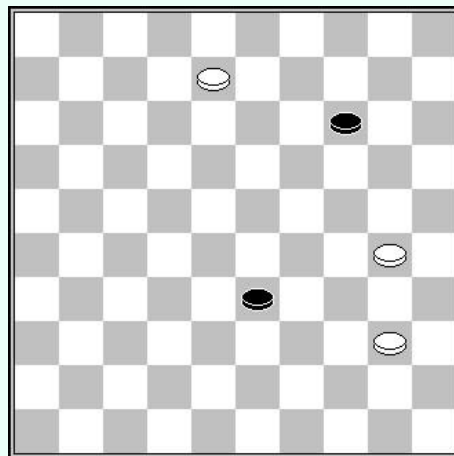
C – (32-38) 7-2 (38-42) 40-34 enz.

D – (32-38) 7-2 (38-43) 19-13 enz.

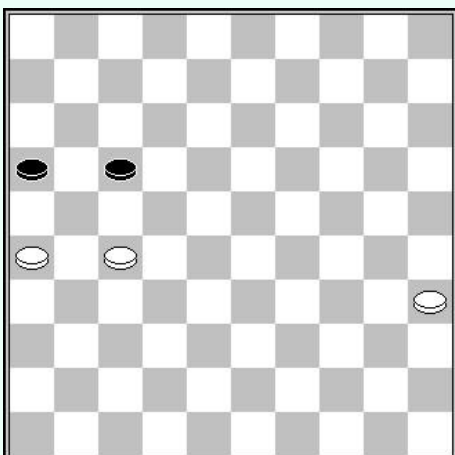
In de volgende reeks diagrammen is het eindspel op het thema van "ontvangstcomité" voor de velden 48 of 49.

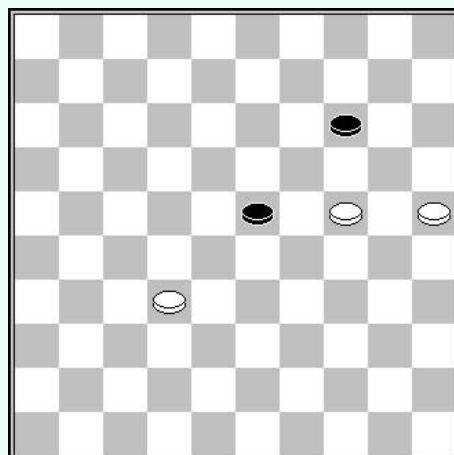
D1 : Wit aan zet

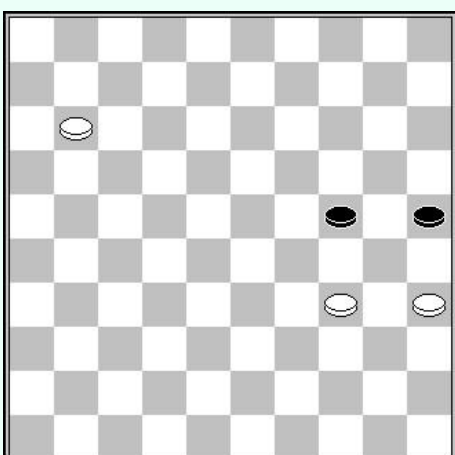
D2 : Wit aan zet

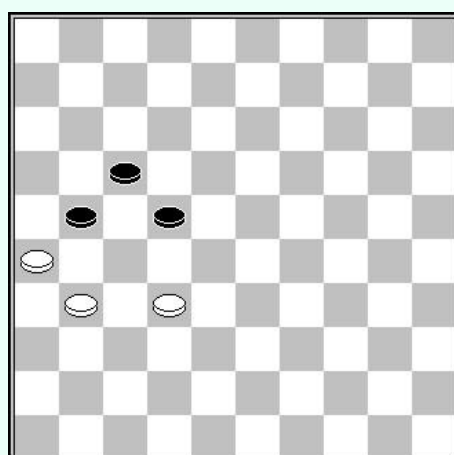
D3 : Zwart aan zet

D4 : Zwart aan zet

D5 : Zwart aan zet

D6 : Zwart aan zet

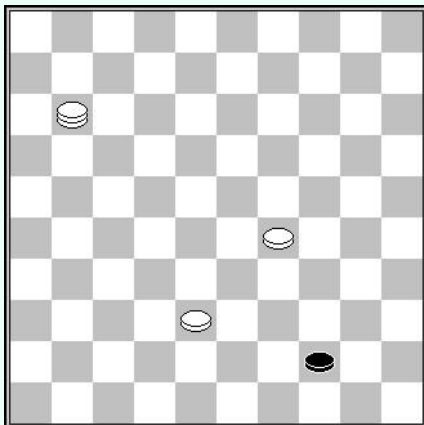
Oplossingen

- D1 - Peter van der Stap - W. Tesselaar (NL-Cup 1992)
Wit wint door het opzetten van de dubbele vangstelling
10-37 (38-43) 36-31 enz.
- D2 - Rein van der Pal - Douwe Kootstra (FRI-K Hoofdklasse 1985)
Wit wint schijf 14 en wint dan zoals getoond in diagram 6 :
08-03 (33-39) 03x20 (39-43) 20-47 bijvoorbeeld.
- D3 - Roberts Misans - Matthijs van den Akker (WK A 2002)
Wit slaagt erin zwart te dwingen dam te maken op 48 of 49 en in één van de 2 vangstelling
zoals in diagram 1 van de presentatie te lopen.
(16-21) 27x16 (17-22) 16-11 (22-28) 11-07 (28-33) 07-01 (33-38) [gedw.] 01-23 (38-43)
[gedw.] 23-28 enz.
- D4 - Clemens Crucius - Leo Steyntjes (Brunssum 2011)
Zwart is gedwongen een schijf te offeren. Wit forceert de overblijvende schijf naar een van de
velden 48 of 49.
(14-19) 24x13 (23-29) 13-08 (29-34) 08-02 [bereidt de vangstelling voor veld 49] (34-39) 02-11
(39-43) 11-7 enz.
- D5 - Iser Kouperman - Wladimir Rankow (URS-K 1964)
Na (25-30) 34-25 (24-29) 11-07 (29-33) 07-01 (33-38), forceert wit de winst door :
01-29 (38-43) 29-40 enz.
- D6 - Fred Ivens - Sammy Amusah (Slow 55+ Groep A 2015)
Wit forceert zwart naar het thema van diagram 5 van de presentatie.
(21-27) 32x12 (22-28) 12-07 (28-33) 07-02 (33-39) [op (33-38) volgt 02-24 (38-43) 24-38 enz.]
02-11 (39-43) 26-21 enz.

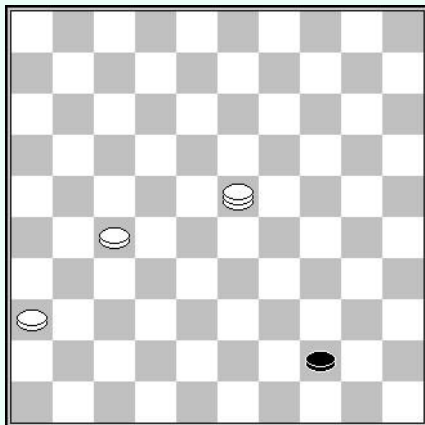
Hoofdstuk 9 : “ontvangstcomité” voor velden 49 en 50

We zetten onze studie van het eindspel voort met 1 dam en 2 schijven, en meer bepaald de gevallen waarin wit niet kan voorkomen dat zwart dam maakt op een van de velden 49 of 50. Wit moet de vangst van de dam voorbereiden.

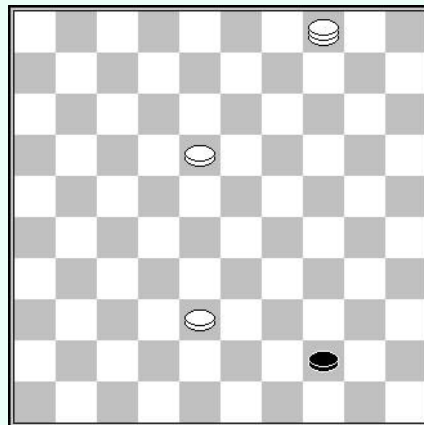
Hier zijn enkele voorbeelden :

Zwart aan zet

Zwart aan zet

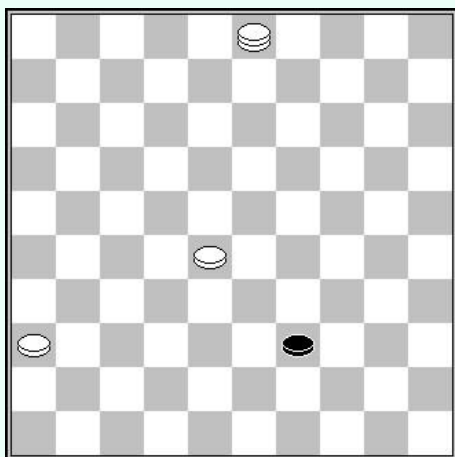
Zwart aan zet

De 3 diagrammen hierboven tonen de 3 meest gewone manieren om te anticiperen op een dam op 49 of 50.

In het eerste diagram, na (44-50) 06-01, heeft zwart geen goede velden.

In het tweede diagram, na (44-49) 23-32, kan zwart de vangst van zijn dam niet ontlopen.

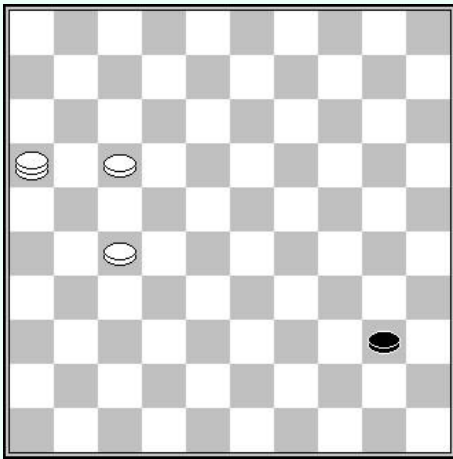
In het derde diagram wordt de zwarte dam gemakkelijk gevangen na 44-49 of 44-50.

Wit aan zet

Een klassiek geval waarin wit zwart dwingt dam te nemen op veld 50 en in de vangstelling 36-27.

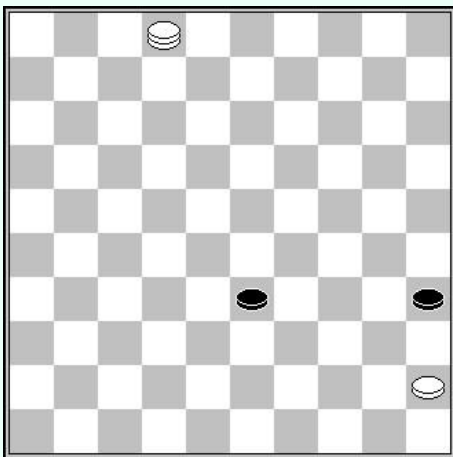
1. 03-21 39-44 2. 21-49 44-50
3. 49-27 enz.

Wit aan zet

We vinden hier een bekend patroon :

1. 16-11 40-44 2. 27-21 enz.

Wit aan zet

De volgende winst dient men te kennen :

1. 02-16 33-39 2. 16-21 39-44

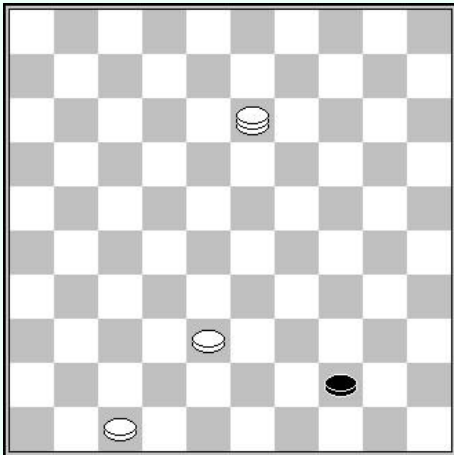
3. 21-17 en indien :

A – (44-49) 17-44 enz.

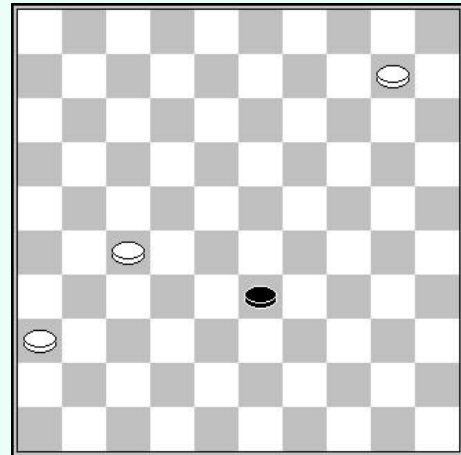
B – (44-50) 17-06 (35-40) 45x34 enz.

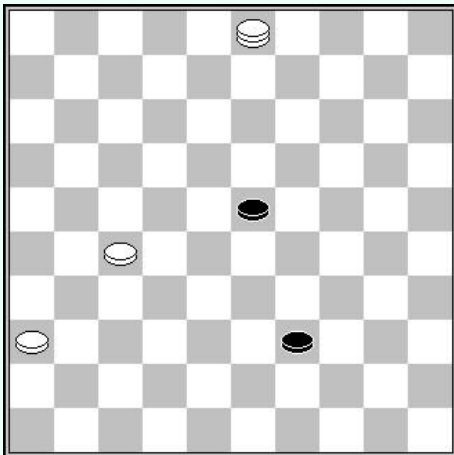
In de volgende reeks diagrammen zijn de eindspelen gebaseerd op het thema ontvangstcomité voor de velden 49 of 50.

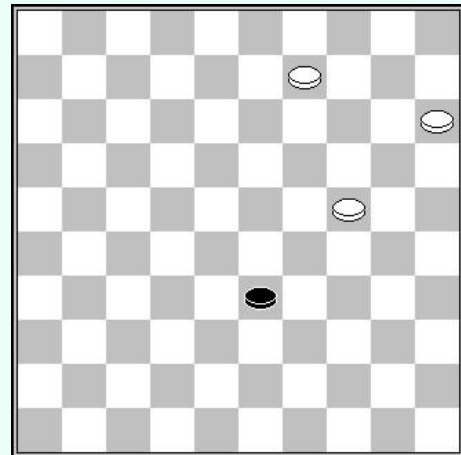
D1 : Wit aan zet

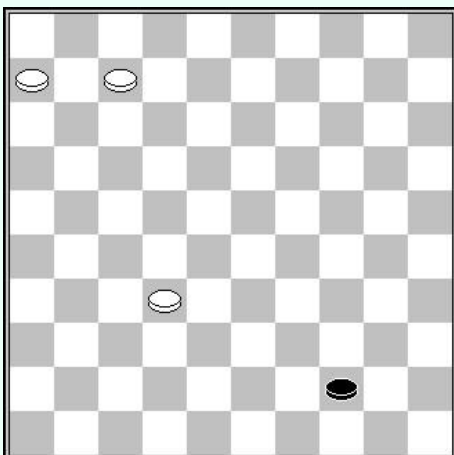
D2 : Wit aan zet

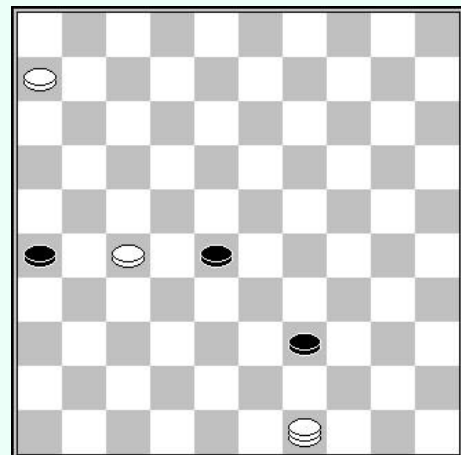
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Zwart aan zet

Oplossingen

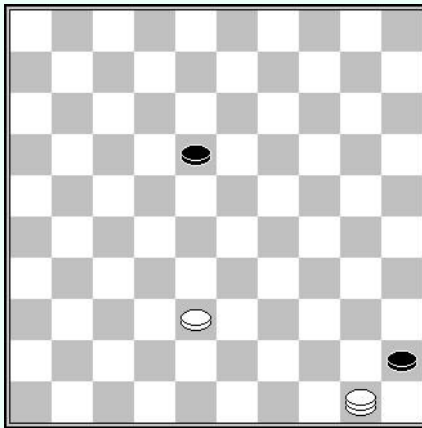
- D1 - Velden 38 en 47 zijn geschikt voor een vangstelling.
13-30 (44-49) 30-43 enz.
- D2 - A. de Graag - P. Ponsijn (NBR-K, 25-09-1938)
De formatie 27-36 is goed voor een vangstelling. Maar hoe zwart te forceren tot het maken van een dam op 49 of 50 ?
10-04 (33-39) [op (33-38 volgt 04-15 (38-43) 15-38 enz.] 04-15 (39-44) gedw. 15-10 enz.
- D3 - Bé Eggens - Jan Brascamp Herm (DRE-K, 18-05-2007)
Het probleem is vergelijkbaar met het vorige.
03-14 en indien :
A - (23-28) 14x32 enz.
B - (23-29) 14-20 (29-34) 20-25 enz.
- D4 - De vangstelling 15-24 laat wit tie te winne door :
09-04 en indien :
A - (33-38) 04-31 (38-43) 31-48 enz.
B - (33-39) 04-27 (39-44) 27-49 enz.
- D5 - Hugo Verpoest - Ayméri de Descallar (WK, 27-10-1960)
Wit wint door 07-02 (44-50) 02-11 (50-45) 06-01 (45-50) 11-06 (50-45) 06-50
- D6 - Alexey Chizhov - Kelvin Adam Andall (Salou, 15-05-2002)
Zwart is gedwongen zijn schijven te offeren voor naar dam te gaan op 48 of 50.
Wit is klaar om hem te "ontvangen".
(26-31) 27x36 (28-32) 49x16 (39-44) 36-31 (44-50) 16-11 (50-45) 06-01 (45-50) 11-06 enz.

Hoofdstuk 10 : “ontvangstcomité” in de tric trac

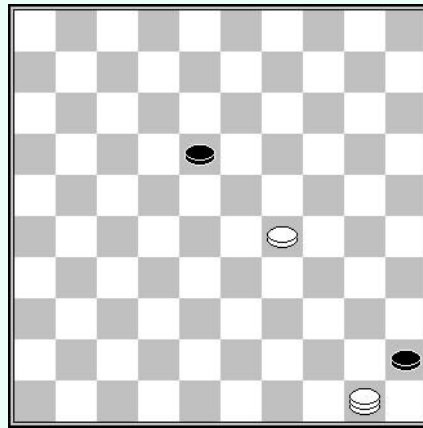
Het gebeurt erg regelmatig, bij het einde van een partij, dat zwart veld 45 bereikt en wit de toegang tot veld 50 blokkeert door dit te bezetten met een dam.

In deze gevallen moet zwart vaak 2 schijven offeren om dan nog in een verliezend eindspel te belanden. Dit is een geval van interesse in eindspelen met 1 dam met 1 of 2 schijven tegen 2 of 3 schijven.

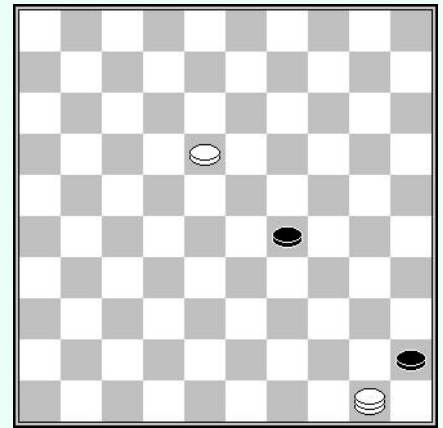
Hier enkele voorbeelden :

Wit of zwart aan zet

Zwart aan zet

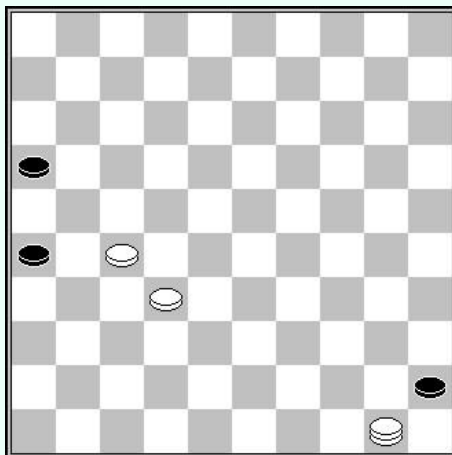

Wit of zwart aan zet

In het eerste diagram kan zwart aan zet zijn schijf niet offeren met (18-22) omdat na 50x6 (45-50), de zwarte dam onmiddellijk gevangen wordt door 38-33. Met wit aan zet heeft hij de keuze tussen 50-06 en 38-32 voor de winst. We zien dat wit geen probleem heeft met reservetempi.

In het tweede diagram, na (18-22) 50x06 (45-50) 29-23, zit zwart vast in de tric trac en kan enkel 50-45 spelen, hetgeen direct verliest door 06-01.

Het derde diagram is gelijkaardig aan het vorige, maar het is ofwel wit of zwart aan zet.

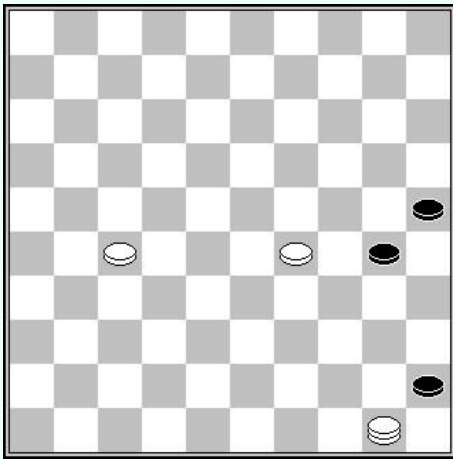

Hans Jansen – P.A. Groot (1974)

Wit aan zet

In deze stand wint wit mooi met :

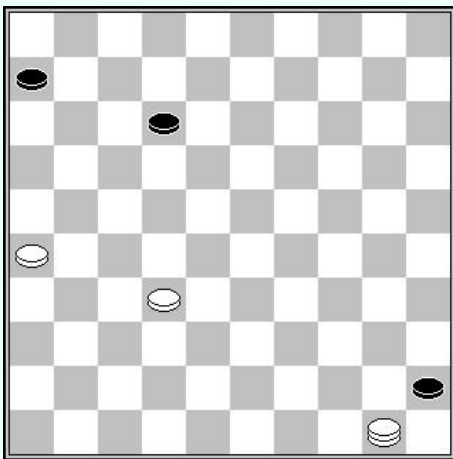
1. 50-06 16-21 2. 27x16 26-31
3. 32-27 enz.

Wit aan zet

In deze stand wint wit door de dam vast te laten lopen in de tric trac :

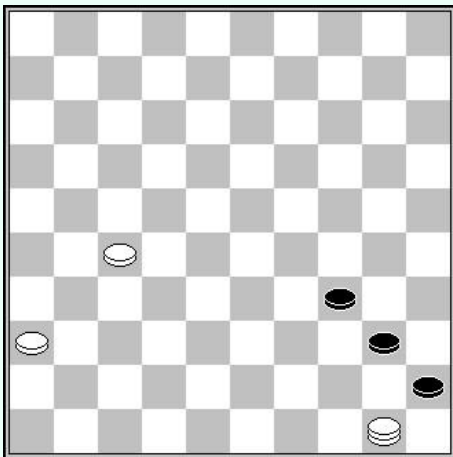
1. 27-21 30-35 2. 21-17 25-30
3. 17-11 35-40 4. 11-06 40-44
5. 50x25 45-50 6. 25-03 enz.

Wit aan zet

De volgende winst dient men te kennen :

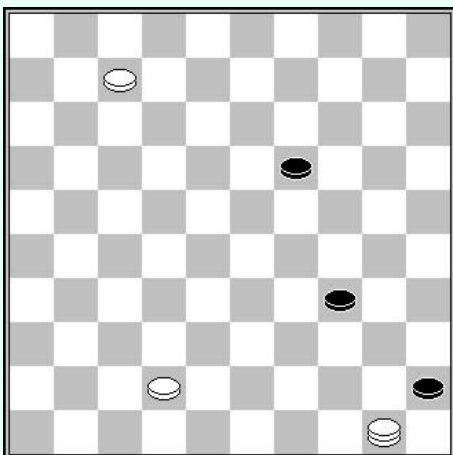
1. 26-21 12-18
- Na (06-11) 50x06 (45-50), wint wit door 21-17 (12x21) 32-28 enz..
2. 32-28 06-11 3. 28-23 18x29
4. 50x06 enz.

Zwart aan zet

Wit heeft een 27-36 vangstelling voorbereid om de dam te vangen

- 1... 40-44 2. 50x15 45-50
3. 15-33 enz.

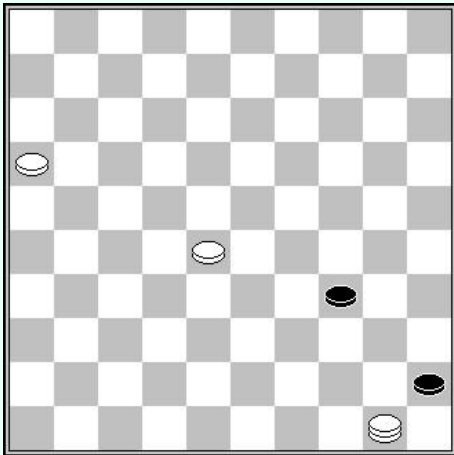

Wit aan zet

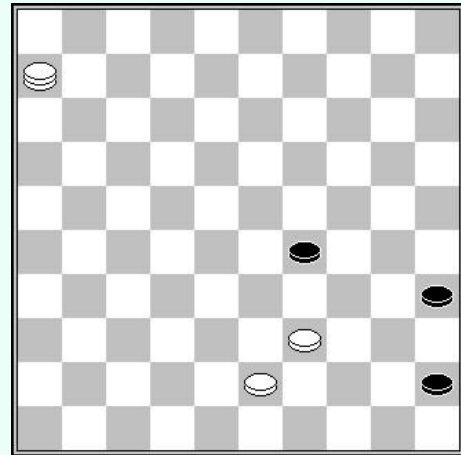
Zwart dreigt 2 schijven te offeren door (34-39). Wit komt net op tijd :

1. 07-02 19-23 2. 02-07 23-29
3. 42-38 enz.

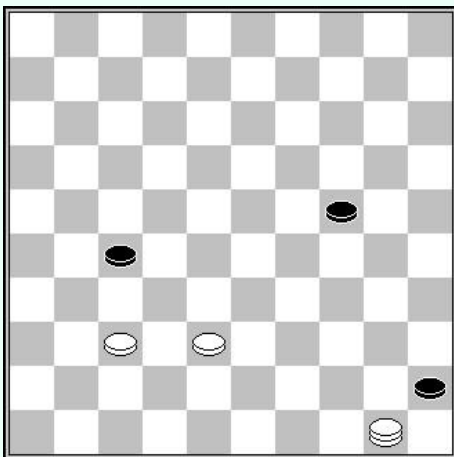
In devolgende reeks diagrammen zijn de eindspelen op het thema ontvangstcomité voor de tric trac.

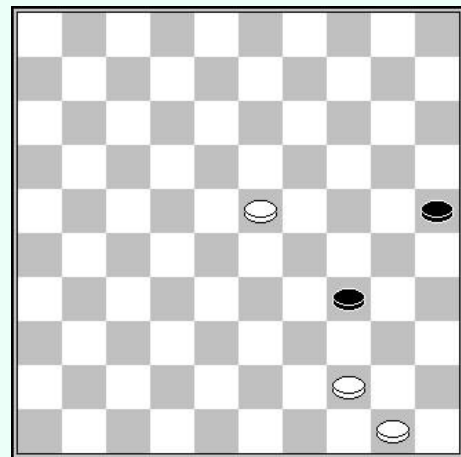
D1 : Zwart aan zet

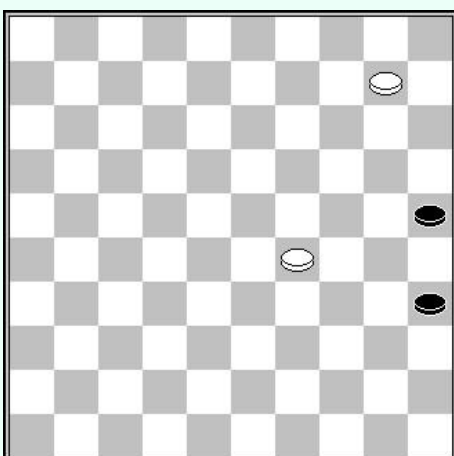
D2 : Wit aan zet

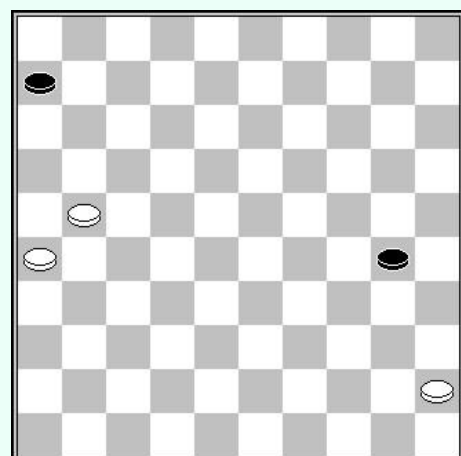
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

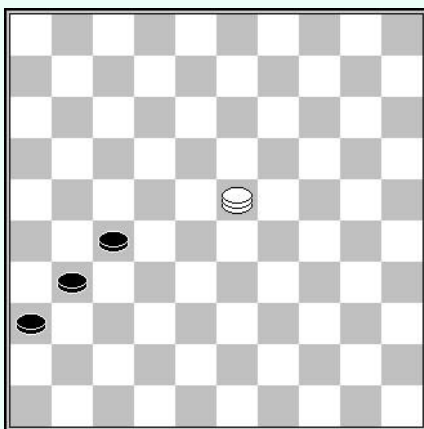
Oplossingen

- D1 - R. C. Keller - Wim Rustenburg (NK, 01-04-1940)
Wit slaagt erin zwart in de tric trac te houden door :
(34-39) 50x33 (45-50) 16-11 (50-45) 33-50 (45-29) 11-07 (29x01) 50-45 enz.
- D2 - Dirk Joosten - André van Sloten (LIM-K T, 11-02-1995)
Winst in de tric trac door 39-34 (29x40) 06-50 enz.
- D3 - Dirk Joosten - Jan Beeke (Nijmegen, 23-07-2012)
Wit wint door 37-32 (27-31) 32-27 (31x22) 50x06 enz.
- D4 - Een compositie van Isidore Wiess :
23-18 (25-30) 18-12 (30-35) 44-40 (34x45) 12-07 (35-40) 07-01 (40-44) 50x39 (45-50) 01-06
- D5 - Wit wint op instructieve wijze door
10-05 (35-40) 05-28 enz.
- D6 - Een zeer praktische compositie door Marius Fabre in 1917:
21-17 (30-34) 45-40 (34x45) 26-21

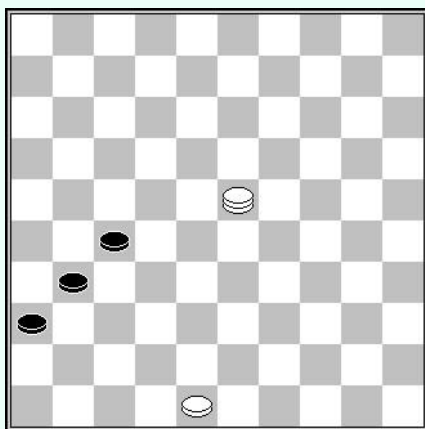
Hoofdstuk 11 : passage van de lange lijn

Wanneer zwart erin slaagt 3 schijven op een rij te krijgen op de diagonaal 4-36 is het niet langer mogelijk hem te verhinderen naar dam te gaan. De partij eindigt in remise.

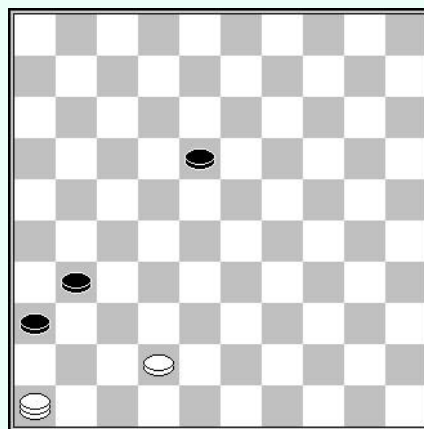
We zullen zien onder welke condities wit nog steeds kan winnen met slechts 1 dam en 1 schijf.

Zwart aan zet

Zwart aan zet

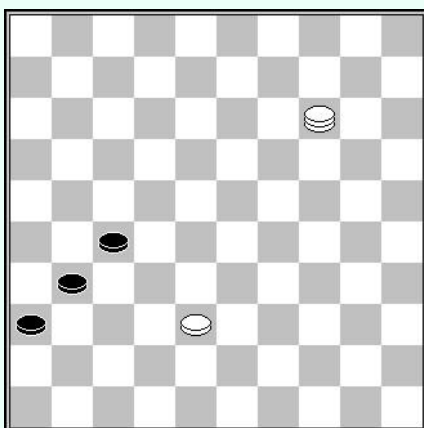

Wit of zwart aan zet

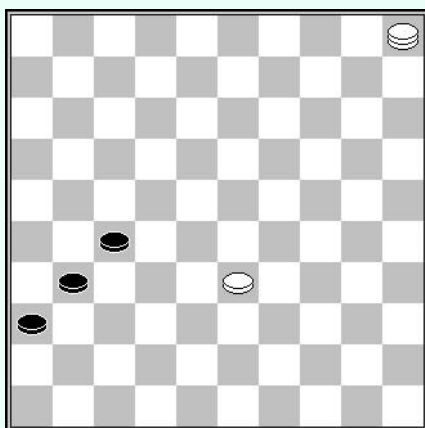
Het eerste diagram toont de klassieke remise situatie waarin zwart 2 schijven offert door (27-32) en dan met schijf 36 naar dam gaat.

In het tweede diagram wint wit op een speciale manier door oppositie na (27-32) 05x26 (36-41), door 26-37 (41x32) 48-42, enz.

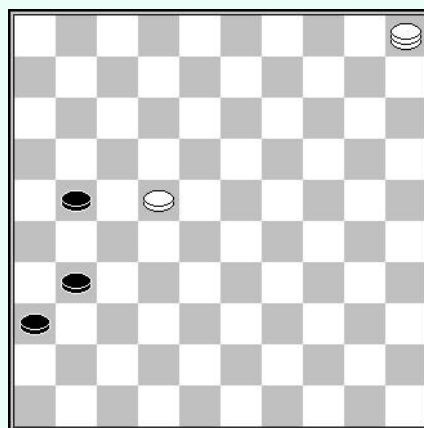
Het derde diagram toont een winstsituatie met een witte schijf op 42. Het volstaat voor wit heen en weer te gaan tussen 5 en 46. Zodra zwart 2 schijven offert en vervolgt met (26-31), speelt wit 42-37 (41x32) en stopt de schijf op 32 voor ze de damlijn bereikt.

Wit aan zet

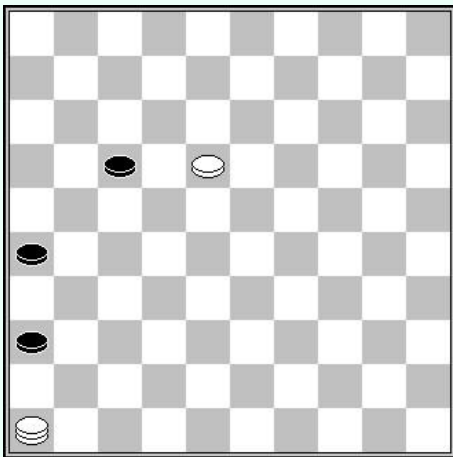
Wit aan zet

Wit aan zet

In deze 3 diagrammen wint wit als hij aan zet is :

- D4 : 14-32 enz.
- D5 : 33-28 enz.
- D6 : 5-23 (27-32) 23-1 enz.

Wit aan zet

In deze stand voorkomt wit dat zwart door kan gaan door dit volgende simpele maar praktisch manoeuvre :

1. 46-19 26-31

Op (17-21) wint wit door 18-13 (21-27) 13-09 (26-31) 09-04 enz..

2. 19-02

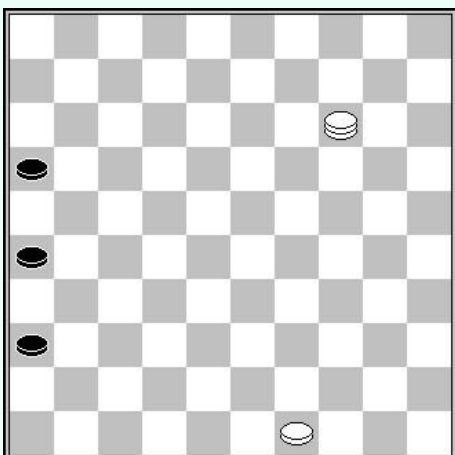
Deze zet verhindert het opspelen met (36-41) door 18-12 (17x08) 02x46.

2... 17-21 3. 02-16 21-26

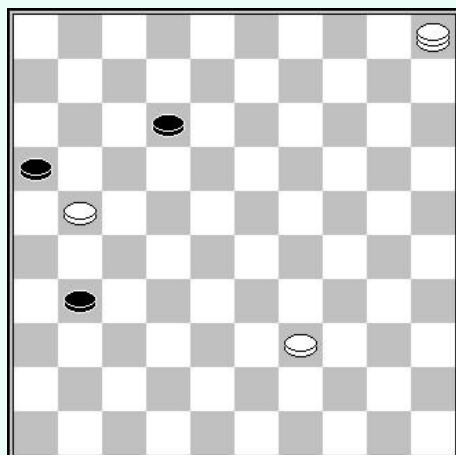
4. 16-32 enz.

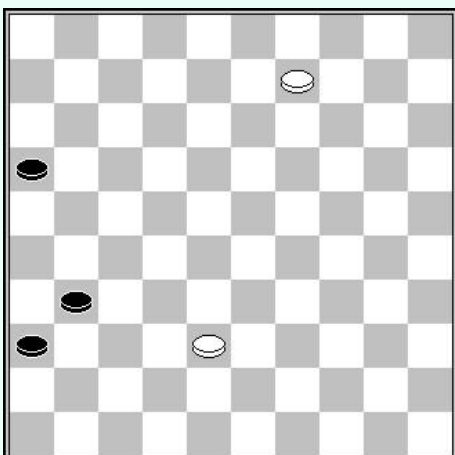
Een volgende reeks diagrammen met eindspelen op het thema passage van de lange lijn tegen 1 dam en 1 schijf.

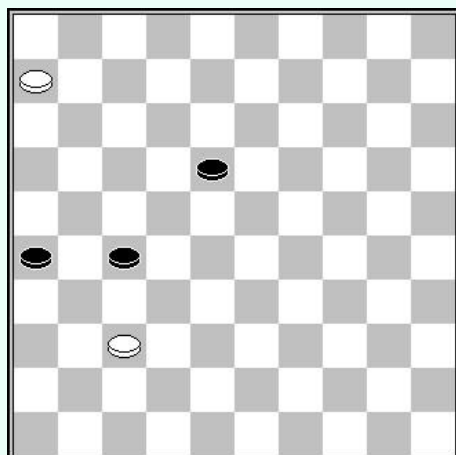
D1 : Zwart aan zet

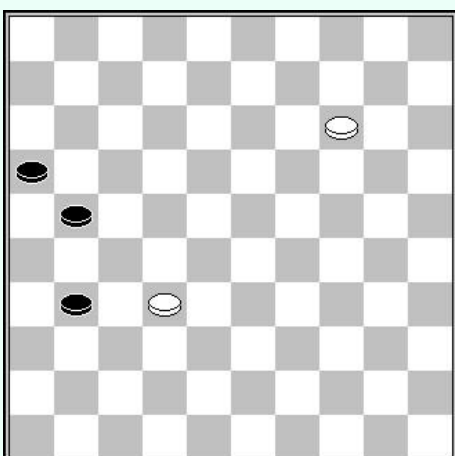
D2 : Wit aan zet

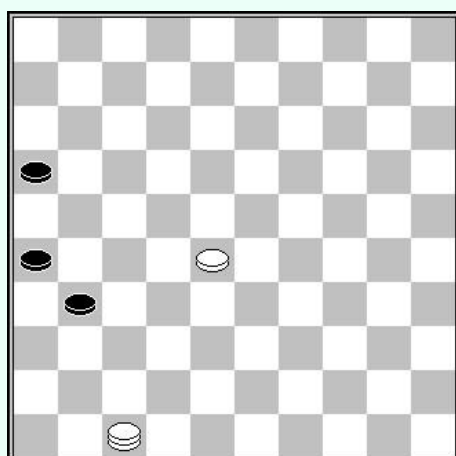
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

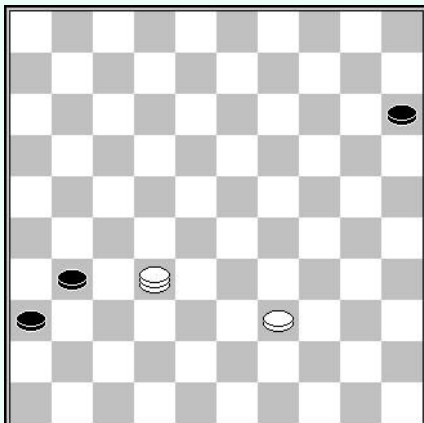
- D1 - Wit wint overeenkomstig diagram 4 van de presentatie, door :
A - (26-31) 49-43 (16-21) 43-38 (21-27) 14-32 enz.
B - (16-21) 49-43 enz. idem A.
- D2 - Alexander Getmanski - Dmitriy Sabirov (RSFSR-k J, 1990)
Wit wint zoals in het 5de diagram van de presentatie door :
21-17 (12x21) 39-33 (31-36) 05-10 (21-26) 10-05 (16-21) 10-05 (21-27) 05-10 (26-31)
33-28 enz.
- D3 - Een compositie van W. B. Monsma in 1938.
Winst overeenkomstig diagram 4 van de presentatie.
09-04 (16-21) 04-10 (21-27) 10-32+.
- D4 - Een compositie van Isidore Weiss in 1934.
06-01 (18-22) 01-23 [*en niet 01-06 wegens (27-32)=*] (27-31) 37-32 (31-36) 32-27+.
- D5 - Een compositie van Blonde in 1800.
Wit wint volgens diagram 6 van de presentatie.
14-10 (31-36) 10-05 (21-26) 32-27 (26-31) 27-22 (16-21) 05-23 (21-27) 23-01 (27x18)
01x23+.
- D6 - E. Lieubray in 1913.
Een andere manier naar winst volgens diagram 6 van de presentatie.
47-41 (31-36) 41-46 (16-21) 28-22 (26-31) 46-23 (21-27) 23-01 (27x18) 01x23+.

Hoofdstuk 12 : 1 dam en 1 schijf tegen 3 schijven

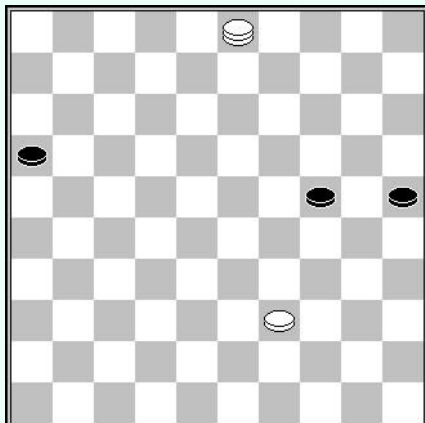
12.1 – De middelen

Met dit type eindspelen wordt het moeilijk alle varianten te overzien. Het verdient de voorkeur om de redenering te associëren met de berekening.

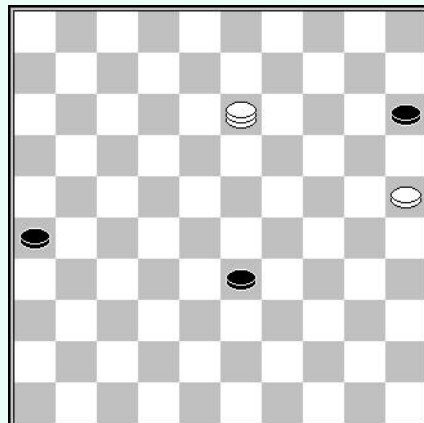
We stapsgewijs te werk gaan en eerst eens bekijken welke middelen beschikbaar zijn met 1 dam en een schijf tegen 3 schijven.

Wit of zwart aan zet

Wit aan zet

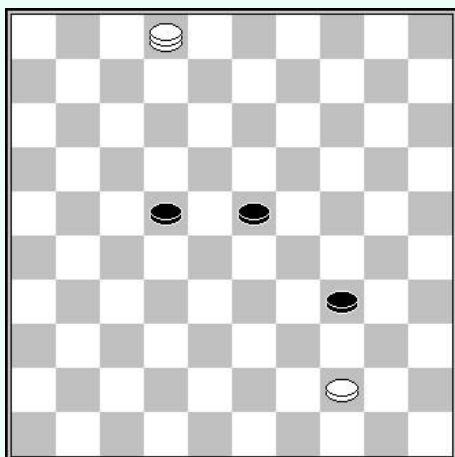

Wit aan zet

BLOKKEREN: het eerste diagram toont het simpelste geval. De dam houdt 2 zwarte schijven tegen terwijl de witte schijf de passage van de derde schijf naar dam verhindert.

AANVAL OP AFSTAND: in het tweede diagram forceert wit schijfwinst door een aanval op afstand : 03-08. Indien zwart de schijf verdedigt door (25-30) wint wit door gebruik van zijn schijf door 39-34 (30x39) 08x43. Indien zwart (24-29) speelt is de aanval met 08-12 beslissend.

HET MARQUIS THEMA: in het derde diagram wint wit door de aanval op schijf 33 via 13-24; zwart is gedwongen tot (33-39). Wit vervolgt dan via 25-20 en zwart kan 24-02 (15x24) enz. niet verhinderen.

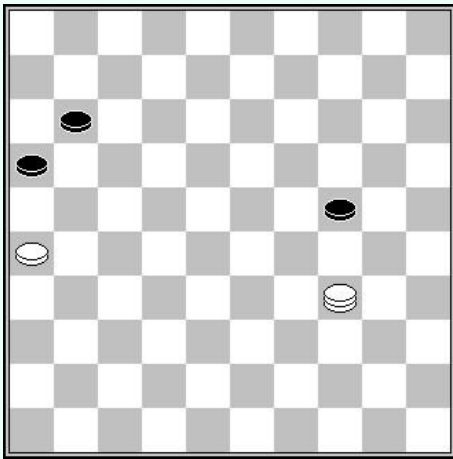
Wit aan zet

In deze stand wint wit door zijn dam naar 49 te brengen. De resulterende dreiging 44-39 is beslissend.

1. 02-16 23-29

Op (23-28) volgt simpel 16-11. Op (22-28) volgt 16-49.

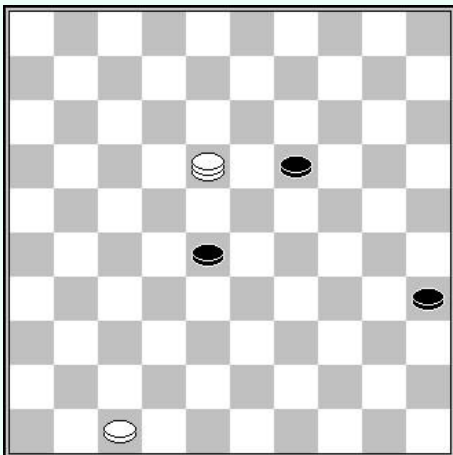
2. 16-49 enz.

Wit aan zet

Wit moet opletten en niet 34-39 spelen omdat zwart dan verrassend remise maakt door (24-29) 39x06 (16-21) 26x17 (29-33) enz. Wit wint wel door een aanval op afstand, maar dan langs achter :

1. 34-01 11-17 2. 06-01 enz.

Wit aan zet

Wit kan schijf 47 gebruiken om schijf 28 te blokkeren, maar dan niet zomaar.

Bijvoorbeeld, na 47-42 (28-33) 18-22 (33-38) 42x33 (19-23), kan wit niet meer winnen.

1. 18-07 19-24

Op (28-33), zorgen herhaalde aanvallen langs achter via 07-11 en 11-16 voor de winst.

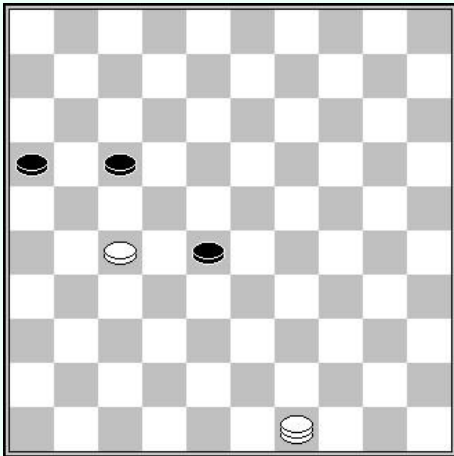
2. 07-11 28-32 3. 11-16 32-37

Op (32-38) wint wit op de tric trac door 16x49 gevolgd door 49-44-50 en het opspelen van schijf 47 naar 38.

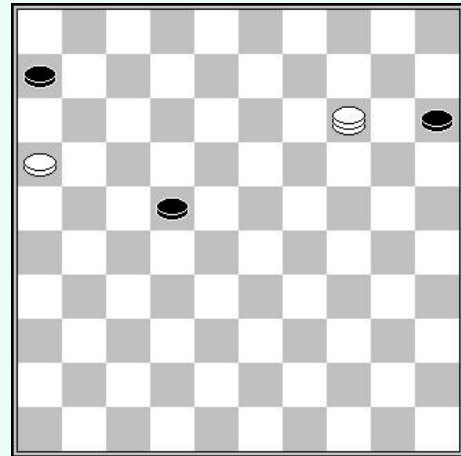
4. 16-07 enz.

Noteer dat er andere winstvarianten zijn. Maar het is het principe dat hier belangrijk is.

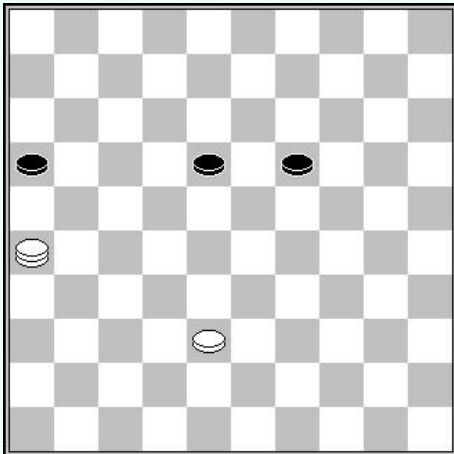
In de volgende reeks diagrammen wordt in het eindspel gebruik gemaakt van blokkade, aanval op afstand en het "Marquis" thema.

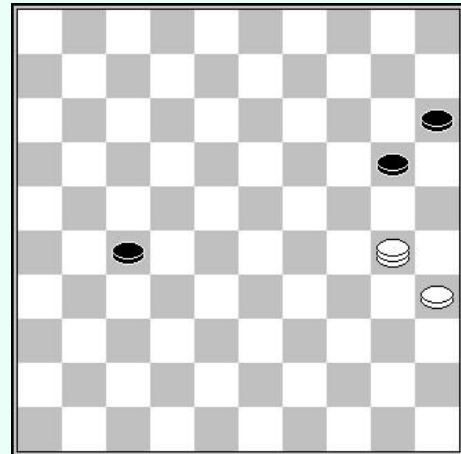
D1 : Wit aan zet

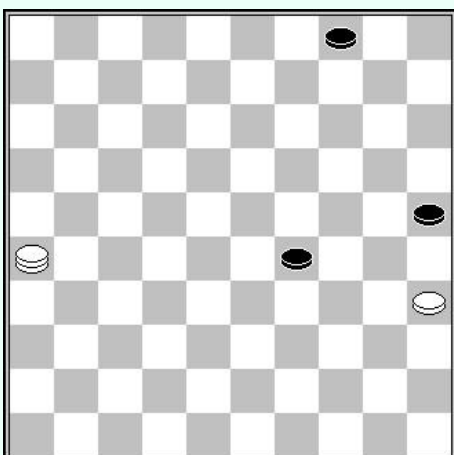
D2 : Wit aan zet

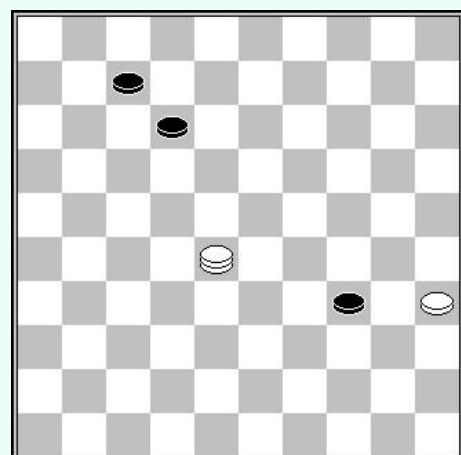
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

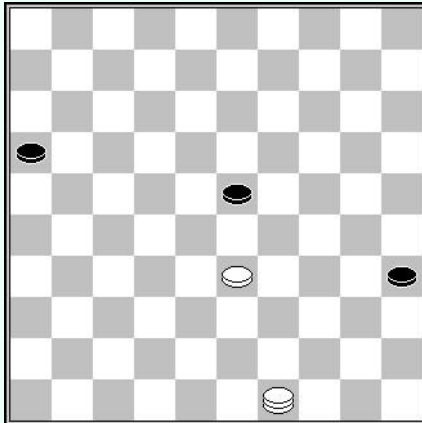
Oplossingen

- D1 - De zwarte schijf op 28 is een doorgebroken schijf. Dit wil zeggen dat geen witte schijf zijn promotie naar dam kan verhinderen.
Er is geen bevredigende aanval. De winst is dus gebaseerd op een blokkering.
49-38 en indien :
A - (28-32) 38-47 (32x21) 47-36 enz..
B - (17-21) 38-49 (21x32) 49x27 (28-33) 27-43 enz.
- D2 - Wit wint met behulp van het "marquis" thema door :
14-03 (22-28) 03-17 (28-32) 16-11 enz.
- D3 - De 2 zwarte schijven 18 en 19 staan in open veld. Met de steun van schijf 38 is het mogelijk een van deze schijven te winnen.
26-31 (18-23) 31-26 en indien :
A - (23-28) 26-17 enz.
B - (23-29) 26-08 enz.
C - (19-24) 26-12 enz.
- D4 - Wit wint door opeenvolgende aanvallen op afstand.
30-25 (20-24) 25-09 (27-32) 09-14 (32-38) 14-20 enz.
- D5 - Wit gebruikt het "marquis" thema door :
26-12 (29-33) 12-34 enz.
- D6 - De 3 zwarte schijven zitten op dezelfde lijn. Het is nodig te voorkomen dat zwart niet in de mogelijkheid is 2 schijven te offeren en door te gaan naar dam.
28-06 (12-18) 06-01 (07-12) 01-06 enz.

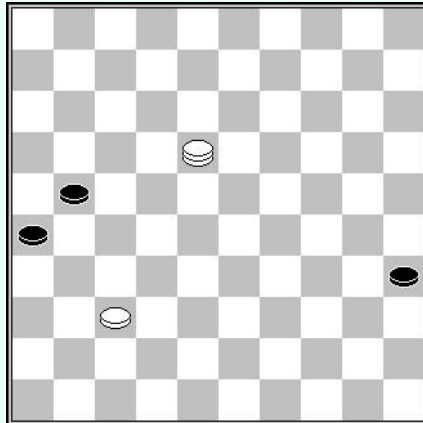
12.2 – Hoek opsluiting

In dit type eindspelen is de winst vaak gebaseerd op 2 schijven geblokkeerd door de dam en oppositie van de derde schijf.

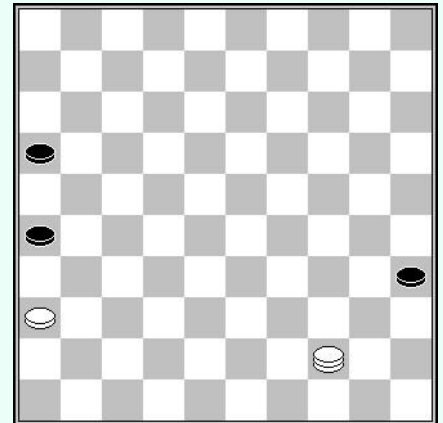
We gaan dit hier nader bekijken :

Zwart aan zet

Zwart aan zet

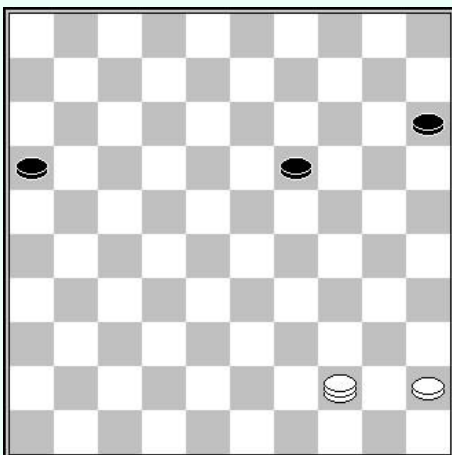

Wit aan zet

Het eerste diagram toont het eenvoudigst geval. De dam houdt de 2 zwarte schijven in bedwang terwijl de witte schijf de derde schijf in oppositie houdt.

In het tweede diagram worden de 3 zwarte schijven in bedwang gehouden.

Het derde diagram toont een interessant geval van indirect blokkeren. Na (16-21), de enige speelbare zet, wint wit door de aanval 44-49 enz.

Wit aan zet

We noteren dat de 2 zwarte schijven zijn geplaatst aan de kant van de witte schijf. Verder zijn de zwarte schijven verdedigd. We moeten daarom denken aan blokkeren. Het is niet mogelijk is voor de dam om schijf 16 en 19 te blokkeren. Men moet daarom overwegen schijf 15 en 16 te blokkeren :

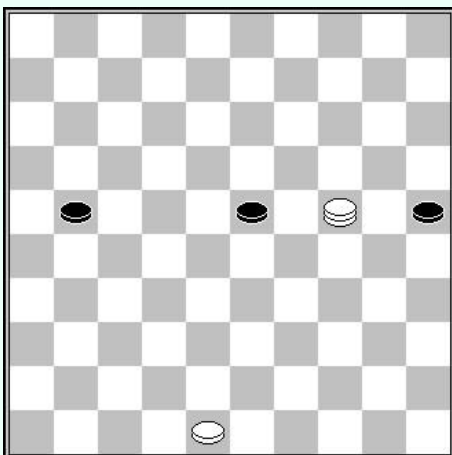
1. 44-28 19-24 2. 28-32

Zwart staat mat, wegens :

A - (24-30) 32-43 (30-35) 43-38 hoek blokkade

B - (15-20) 32-38 hoek blokkade

C - (24-29) 32-38 enz. met winst

Wit aan zet

Het volgende diagram toont een gesofisticeerde winst.

1. 24-13

Blokkeert de weg voor schijf 21 en 25.

1... 21-26

Op (19-23) of (19-24), volgt 48-43 enz..

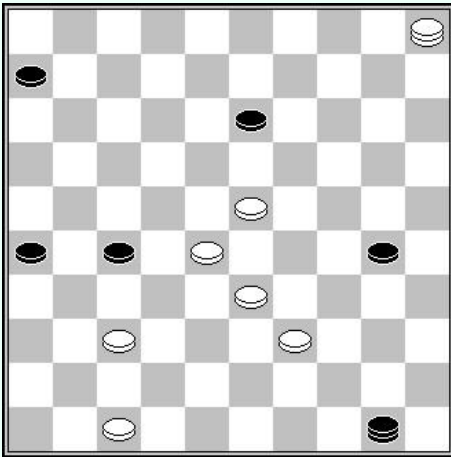
2. 13-09 en indien :

A – (25-30) 09-14 (23-29) 14-20 (29-34) 20-25 enz.

B – (23-29) 09-18 (29-33) 18-22 (33-38) 22-13 enz.

C – (23-28) 09-13 (28-32) 13-19 (32-38) 19-13 enz.

Wit aan zet

Een instructieve winst gebaseerd op hoek blokkering of winst in de tric trac.

1. 42-37 10-15

Op (24-30) 37x05 (35-40), volgt 39-34 (40x29) 05-28 (29-34) 28-44 enz.

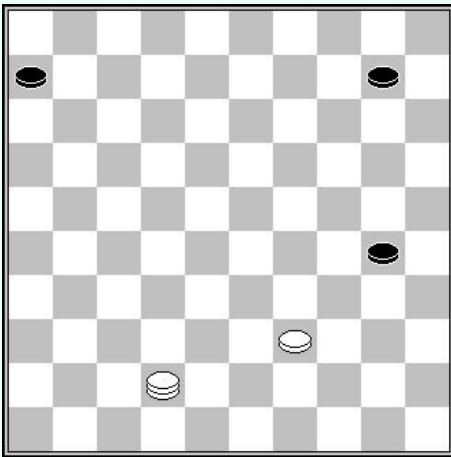
2. 37-42

Fixeert schijf 15.

2... 06-11 3. 42-33 11-16

Op (30-35) 33x06 (35-40) 06-01 (40-45) 01-06, wint wit op de tric trac lijn.

4. 33-38 enz.

Een winst in de partij

Anthony Alavoine – Mickaël Carton
Liga kampioenschap 2016

Wit forceert de winst door :

1. 23-19 13x24 2. 37-32 27x29

3. 28-23 50x19 4. 05x25 06-11

5. 25-34

Een meer thematische winst is mogelijk door

25-39 (11-16) 39-34 (26-31) 34-48 (31-36) 48-34 (16-21) 34-43 (21-26) 43-34 (26-31) 34-48 enz.

5... 26-31

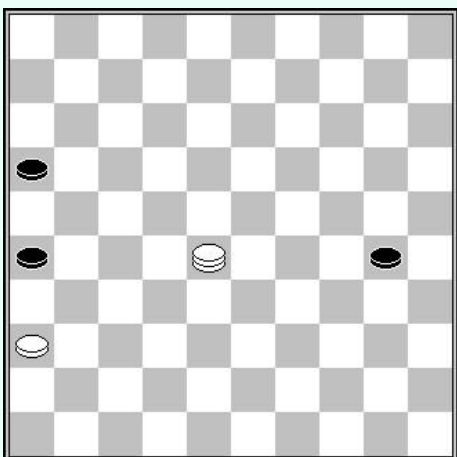
Na (11-16), is de winst moeilijker te vinden.

6. 34-18 31-36 7. 18-34 11-17 enz.

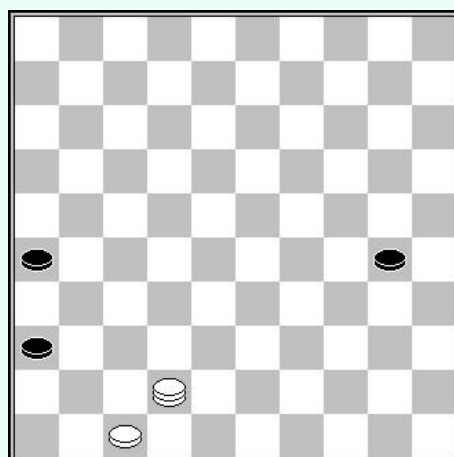
Winst zoals in de thematisch variant.

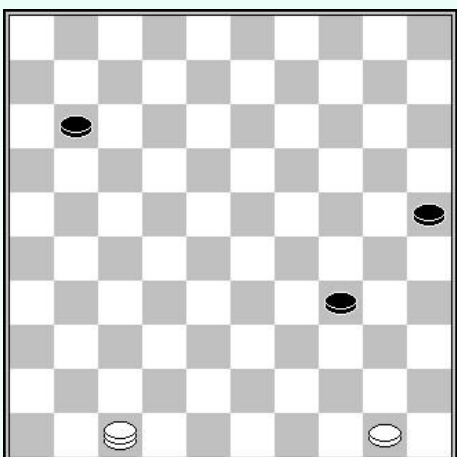
In de volgende reeks diagrammen zijn de eindspelen op het thema van de hoek blokkade.

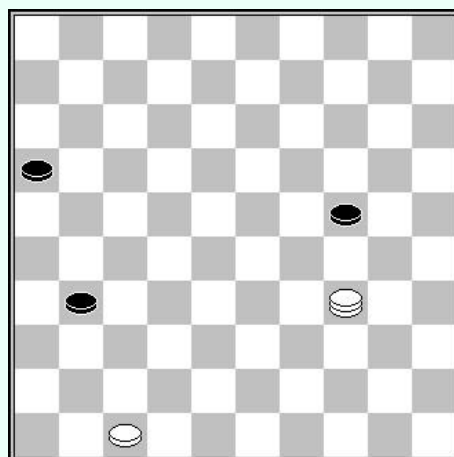
D1 : Wit aan zet

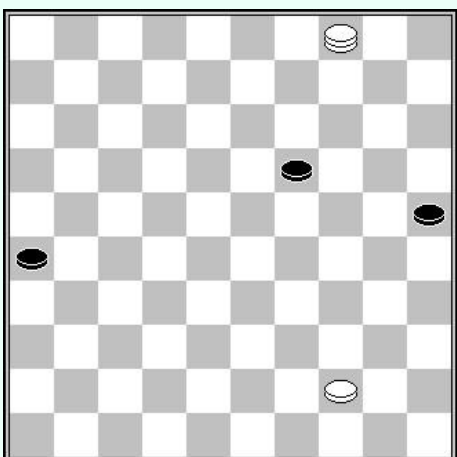
D2 : Wit aan zet

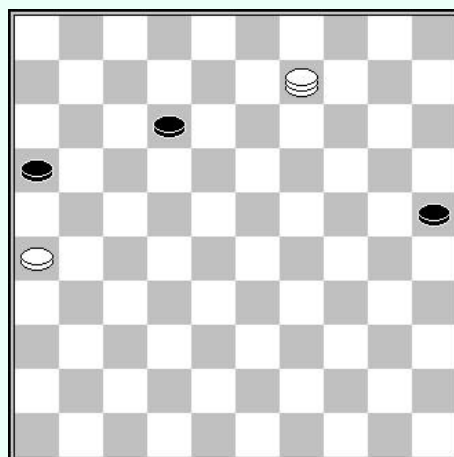
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

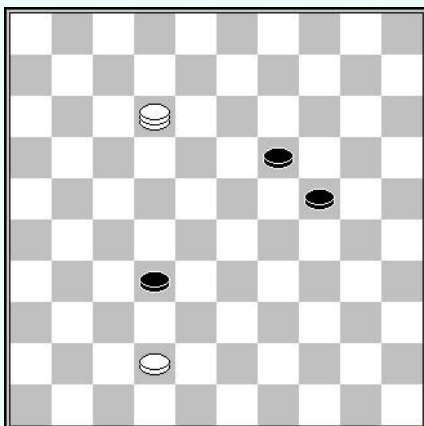
D6 : Wit aan zet

Oplossingen

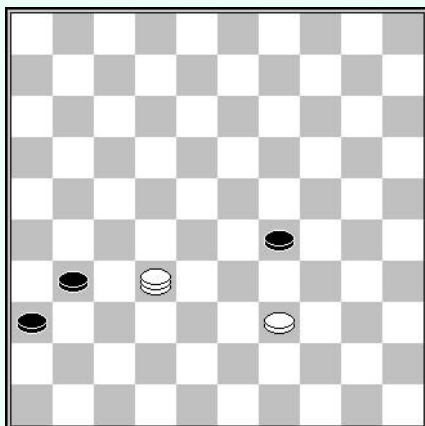
- D1 - Wit gebruikt het thema van het derde diagram van de presentatie
28-39 (30-35) 39-44 (16-21) 44-49 enz.
- D2 - Wit maakt een hoekblokkade door
42-48 (30-35) 48-34 (26-31) 34-23 met een klassieke winst na
(35-40) 23x45 (31-37) door 45-23 (36-41) 47x36 (37-42) 23-37 enz.
- D3 - Wit wint door :
47-33 (11-16) 33-17 en indien :
A - (34-40) 17-12 (40-45) 12-08 enz.
B - (25-30) 17-12 (34-39) 12-34 enz.
- D4 - Wit forceert de winst door :
34-18 (31-36) 18-34 (16-21) 34-43 (21-26) 43-34 (26-31) 34-43 enz.
- D5 - Hoekblokkade door :
04-10 (19-24) 10-15 (24-30) 15-42 en indien :
A - (30-35) 42-48 enz.
B - (30-34) 42-48 enz.
- D6 - Wit wint door :
09-36 (12-17) [*gedw. om 26-21 te vermijden 26-21*] 36-13 (16-21) 13-08 enz.

12.3 – Blokkade op de diagonalen

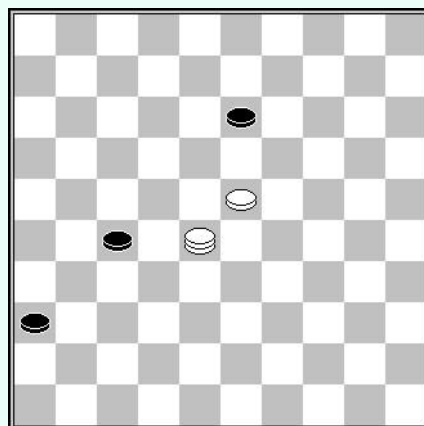
We zetten ons onderzoek van het eindspel met 1 dam en 1 schijf tegen 3 schijven verder. Het ditmaal voorgestelde thema komt regelmatig voor. De dam en de schijf verdelen nogmaals de rollen. De dam heeft als doel het verhinderen van het oversteken van de diagonaal, terwijl de schijf de derde schijf in bedwang dient te houden.

Wit of zwart aan zet

Zwart aan zet

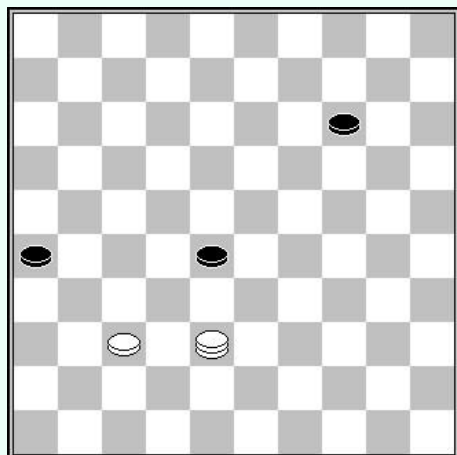

Wit of zwart aan zet

Het eerste diagram toont de eenvoudigste vorm. De dam houdt de 2 schijven in bedwang terwijl de witte schijf de derde zwarte schijf in oppositie houdt.

Het tweede diagram toont een standaard winnende positie, net op tijd. Met wit aan zet zou de stand remise zijn.

In het derde slaagt wit erin schijf 13 tegen te houden. Dit geval is nuttig om te kennen.

Wit aan zet

De witte schijf houdt schijf 26 tegen en de witte dam blokkeert het opspelen van schijven 14 en 25. De winst is echter niet zo eenvoudig als het lijkt :

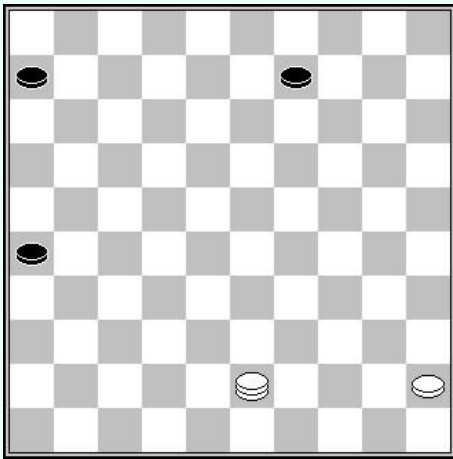
1. 38-42

De enige winnende zet. Op 38-47 bijvoorbeeld, volgt

(28-32) 37x28 (26-31) enz. =

1... 14-19 2. 42-38 19-23

3. 38-42 enz.

Wit aan zet

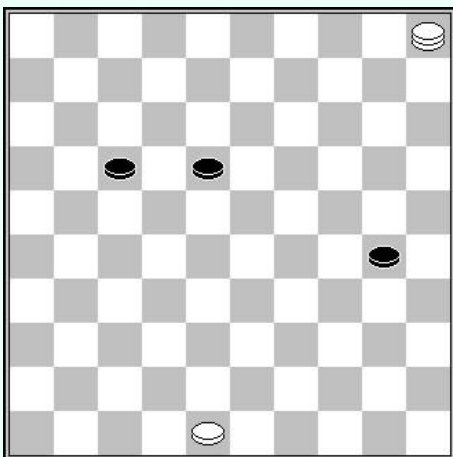
Vooral de positie van het diagram hiernaast is interessant. De zet 43-32 leidt tot remise. Om dit eindspel te winnen moet wit absoluut de diagonaal 4-36 bezetten en schijf 9 tegenhouden.

1. 43-27 09-14 2. 27-32 14-20
3. 32-27 20-24 4. 27-18

Wit kan ook winnen door

45-40 (24-29) 27-09 met de aanval van schijf 29 langs achter

- 4... 06-11 5. 45-40 11-17
6. 40-34 enz.

Wit aan zet

Een verfijnde winst :

1. 48-43 30-34

Na (30-35) 43-39 kan zwart zijn opmars niet voortzetten met (35-40) wegens 39-34 (40x29) 05-23 enz..

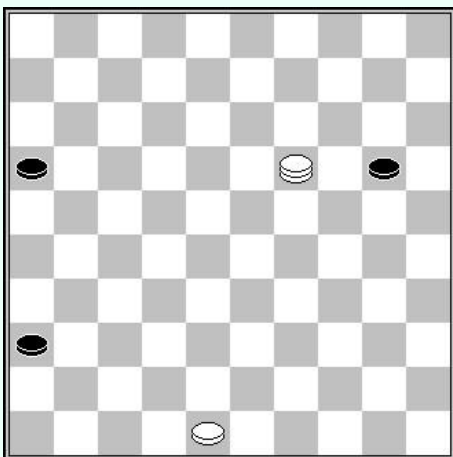
2. 05-28 17-21

Op (18-22), volgt simpel de aanval 28-23

Op (34-40), slaat wit met 28x06 en wint op de tric trac.

3. 28-44

En zwart is zonder verdediging tegen 44-49 en 43-39.

Wit aan zet

Deze stand lijkt niet voor enig probleem te zorgen. De witte dam bezet de lange lijn en schijf 48 blokkeert de zwarte schijf 20.

Toch is er echter slechts één winnende zet :

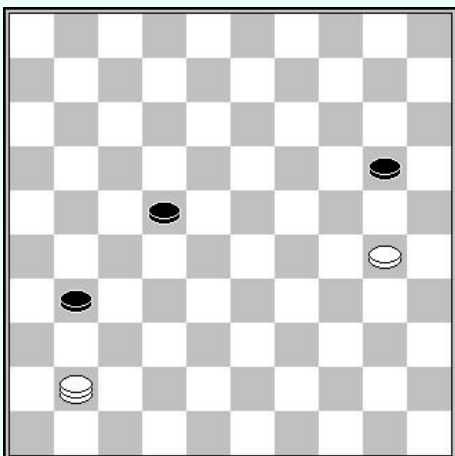
1. 19-46 20-24 2. 48-43 24-29
3. 43-39 16-21 4. 46-37

Het enige winnende veld. Indien

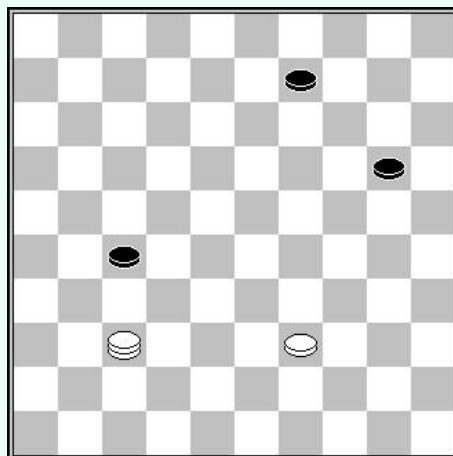
A - (21-27) 37-14 enz..

B - (21-26) 37-46 (26-31) 46-32 enz..

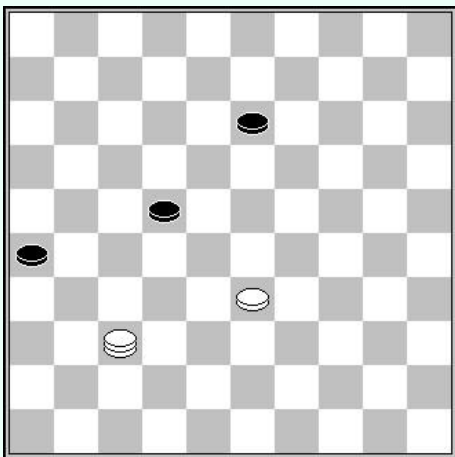
In deze reeks diagrammen zijn de eindspelen op het thema van blokkade op de diagonalen.

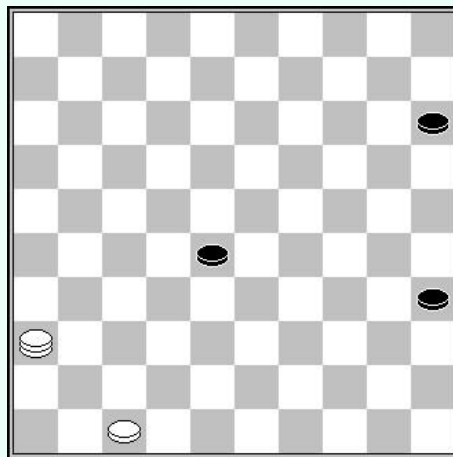
D1 : Wit aan zet

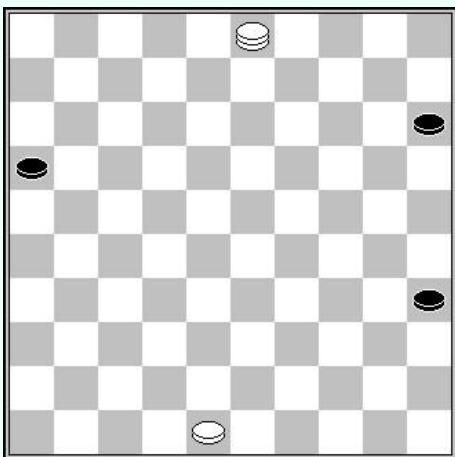
D2 : Wit aan zet

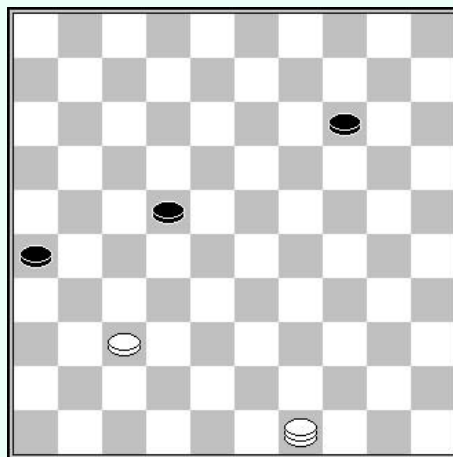
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

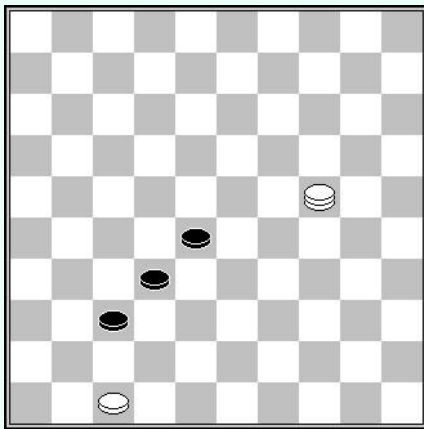
D6 : Wit aan zet

Oplossingen

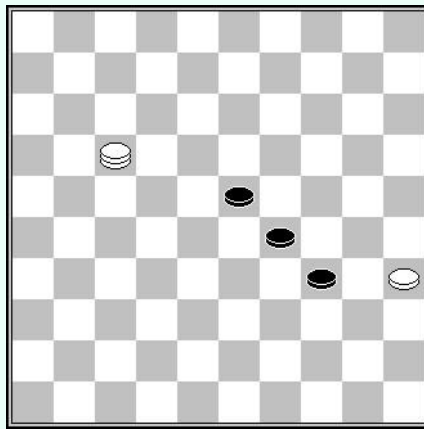
- D1 - Met wit dient men 2 remisedreigingen te vermijden :
A - (22-28) 41x25 (31-37) enz..
B - 41-10 (20-24) 30x19 (31-37).
Wit heeft slechts één manier om te winnen :
41-19 en indien :
A - (20-24) 19-13 enz.
B - (31-36) 19-23 enz.
- D2 - Wit moet vermijden 39-34 te spelen omdat zwart dan een ontsnapping heeft door (20-24) gevolgd door (09-14) 37x10 (24-29) 34x23 (27-32) enz.
Oplossing : 37-42 (20-25) 42-37 enz.
- D3 - De winst is gebaseerd op het 3de diagram van de presentatie.
37-42 [*dreigt 33-28*] (22-27) gedw. 42-37 (27-31) 37-32 (31-36) 32-46 (26-31) 46-32 (13-18) 33-28 enz.
- D4 - 36-18 [*blokkeert de diagonaal en verhindert (28-33) door 18-22*] (15-20) 47-42 (20-24) 42-38 enz.
- D5 - Een klassieke winst.03-12. Nu bezet wit de diagonaal 1-45, terwijl schijf 46 de zwarte schijf 16 verhindert naar dam te gaan. Het offer (16-21) 12x26 (35-40) is nutteloos, omdat wit wint na 26-17 (40-45) 17-50 enz.
- D6 - Een winst volgens thema van diagram 4 in de presentatie.
49-38 [*dreigt 38-33 enz.*] (22-28) 38-42 (14-19) 42-38 (19-23) 38-42 enz.

12.4 – Online blokkade

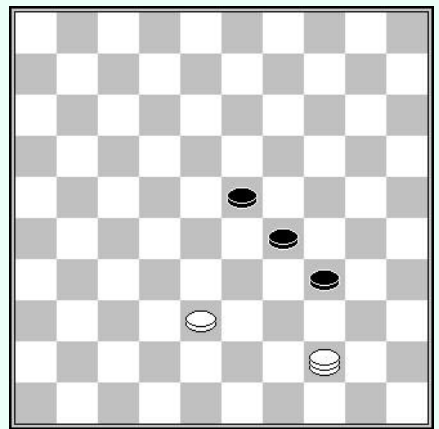
We zetten ons onderzoek van het eindspel met 1 dam en 1 schijf tegen 3 schijven verder. Het nu voorgestelde thema komt niet vaak voor. Het is er in 2 vormen. In een vorm ondersteunt de schijf de dam om de tegenstander te verhinderen naar dam te gaan, in de andere vinden we het thema van een dam tegen 2 schijven terwijl de witte schijf de derde zwarte schijf in oppositie houdt

Wit of zwart aan zet

Wit of zwart aan zet

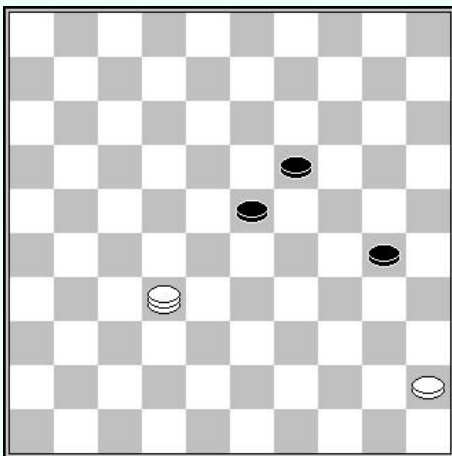

Zwart aan zet

Het eerste diagram geeft de eenvoudigste vorm. Schijf 47 ondersteunt de dam. Noteer dat de witte schijf ook op 36 kan staan.

Het tweede diagram is een soort spiegel van het eerste.

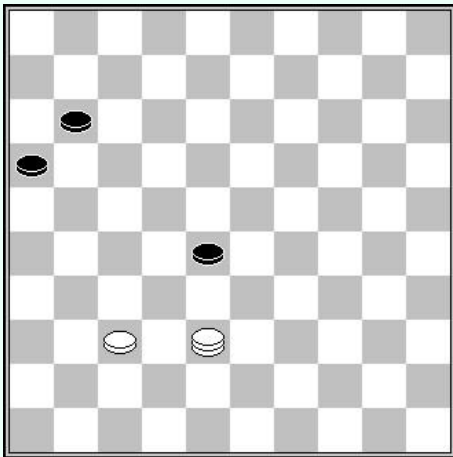
In het derde diagram haalt wit voordeel uit de speciale situatie van de tric trac. Na (23-28) 44x06 (34-40) 06-50 wint wit.

Wit aan zet

Om te winnen gaat wit naar een eindspel met een dam en 2 schijven in lijn op de lange diagonaal.

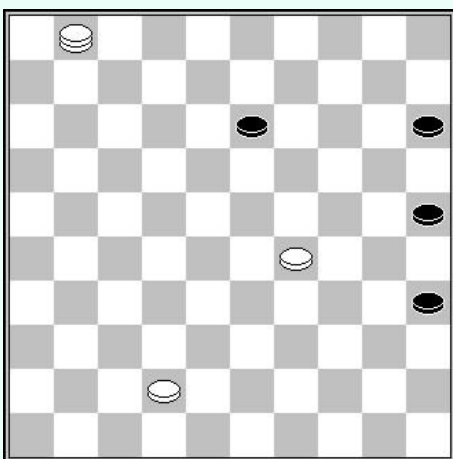
1. 32-37 30-35 2. 38-42 23-28
3. 38-15 enz.

Wit aan zet

Wit wint door naar een eindspel af te wikkelen van een dam tegen 2 schijven in lijn op de tric trac.

1. 37-31 11-17 2. 31-26 17-22
3. 26-21 16x27 4. 38x21 28-33
5. 21-16 enz.

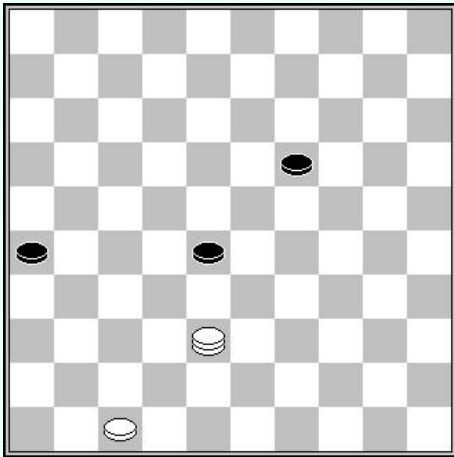
Partie Robin PAUL – Angel ANIESA
Kampioenschap Toulouse 2015 - 2016

Wit forceert winst door :

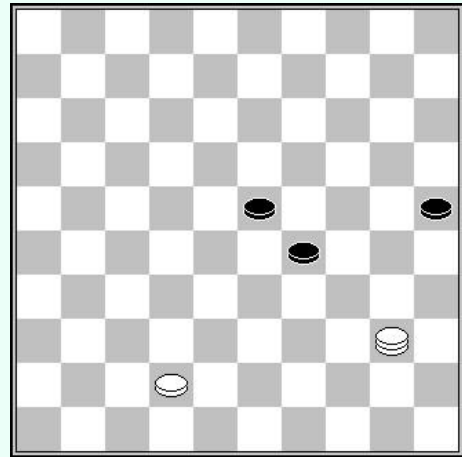
1. 29-24 25-30 2. 24-20 15x24
3. 42-38 enz.

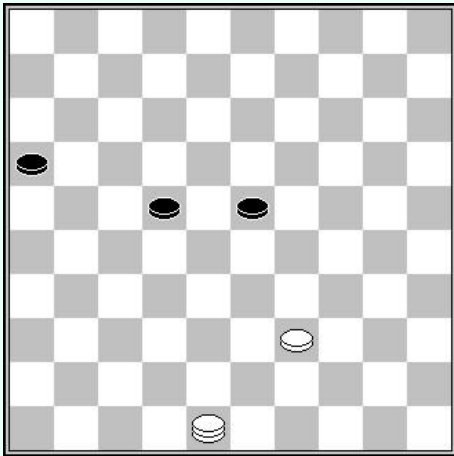
Een reeks diagrammen met een eindspel op het thema van de online blokkade.

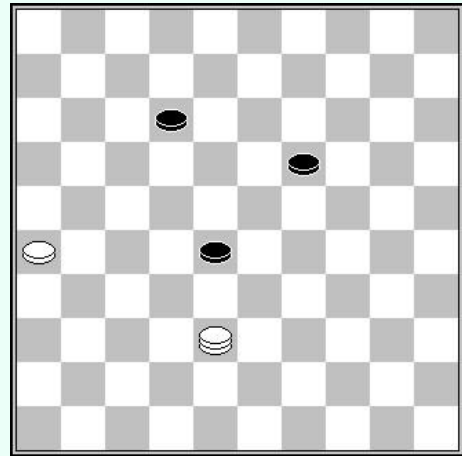
D1 : Wit aan zet

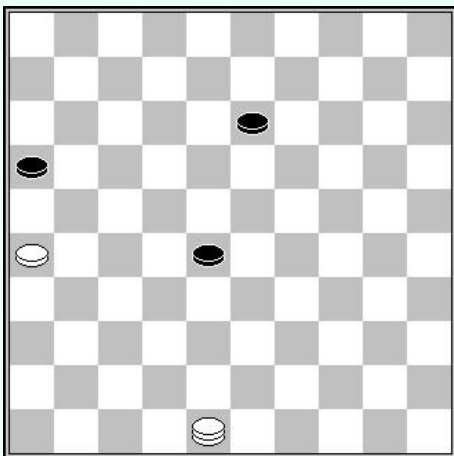
D2 : Wit aan zet

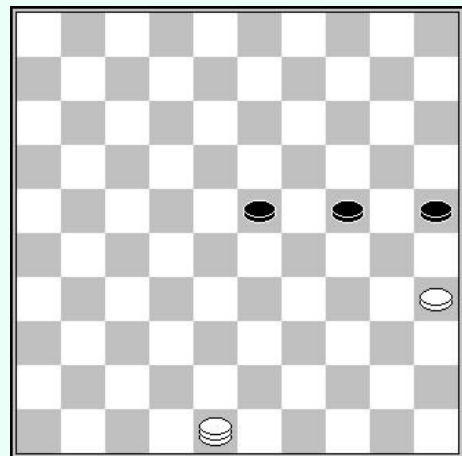
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

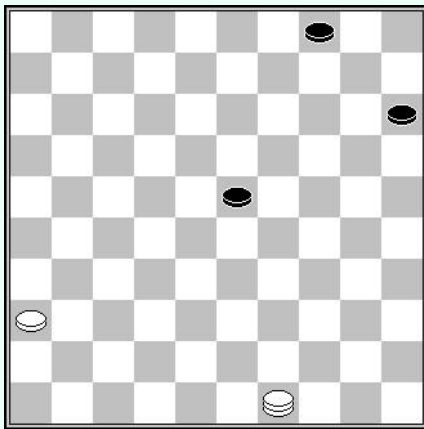
Oplossingen

- D1 - Wit wint met behulp van het thema uit diagram 1 van de presentatie.
47-41 [38-20 leidt tot remise] (26-31) 41-36 (31-37) 38-20 enz.
- D2 - Wit wint door het thema van het derde diagram te gaan.
42-38 (25-30) 40-35 (30-34) 35-44 enz.
- D3 - Wit wint door zwart te forceren in lijn te gaan staan op de lange lijn.
48-31 (22-28) 31-37 (16-21) 37-26 (21-27) 26-37 (27-32) 37-42 enz.
- D4 - Wit wint door zwart te forceren in lijn te gaan staan op de lange lijn.
38-21 (12-18) 21-27 (18-23) 27-38 enz.
- D5 - Een klassieke winst van een dam tegen 2 schijven in lijn op de lange lijn.
48-42 (28-32) 42-15 (13-18) 15-04 (18-23) 04-15 enz.
- D6 - Een winst met de steun van de schijf.
35. 48-39**A** (24-29) 39-17 (29-34) 17-12 (23-29) 35-30 enz.
A op 48-42 maakt zwart remise door (23-28) 42x15 (25-30) 35x24 (28-33) enz.

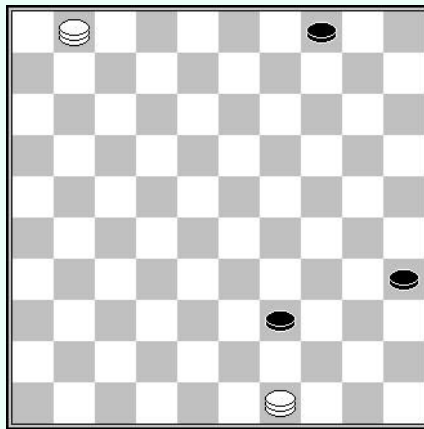
12.5 – Blokkade en doorbraak naar dam

We gaan verder met het eindspel van 1 dam en 1 schijf tegen 3 schijven. Het voorgestelde thema is komt redelijk frequent voor. Het principe bestaat eruit de passage van de tegenstander zo lang mogelijk uit te stellen, terwijl men voor een 2de dam gaat.

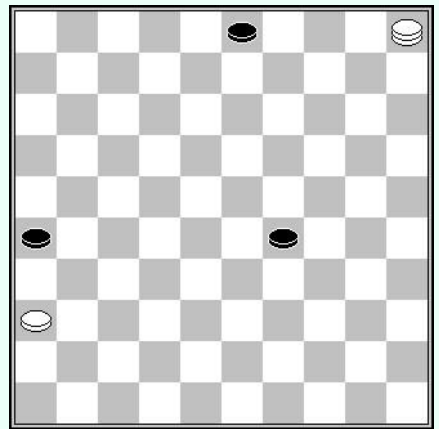
Hier enkele voorbeelden

Wit aan zet

Wit aan zet

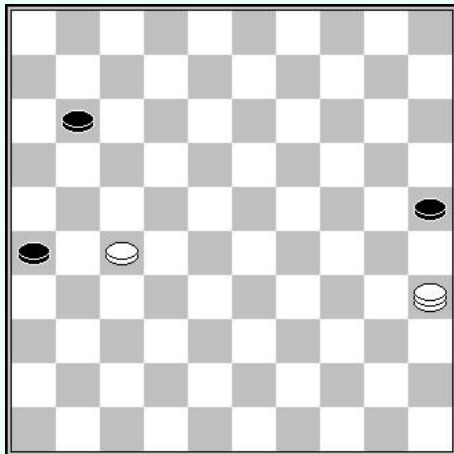

Wit aan zet

Het eerste diagram is erg informatief. De witte dam is goed geplaatst. Om te passeren moet zwart de velden 35 en 39 bezetten. Om dit te doen moet zwart 7 zetten doen. Ondertussen kan schijf 36 vrij naar dam lopen, ook in 7 zetten. Wit is aan zet. In dit geval hebben ze beslissend voordeel.

1. 36-31 23-28 2. 31-27 28-33 3. 27-21 33-39
4. 21-17 15-20 5. 17-12 20-24 6. 12-07 24-30
7. 07-01 30-35 diag. 2 8. 01-06 enz.

Het derde diagram is ook zeer interessant. Wit speelt 05-37. Deze zet dreigt het “marquis” thema door 36-31. Zwart heeft geen alternatief dan de schijf te offeren door (26-31). Na 36x27 (29-33) 37-48 (33-38), gaat wit naar dam met een gemakkelijke winst.

Wit aan zet

Wit kan de doorbraak van een van de 2 schijven 25 of 26 voorkomen. Hij dient daarom het veld te vinden dat deze doorbraak zo lang mogelijk kan vertragen, en zijn schijf de tijd geeft om als eerste naar dam te gaan.

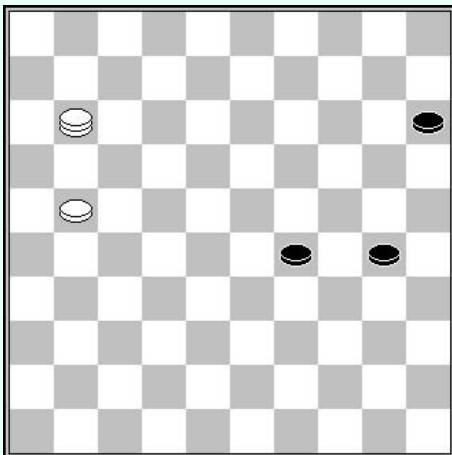
1. 35-19 11-17

Na (11-16) volgt simpel 19-13 enz..

2. 19-28

Het beruchte belangrijke veld op het kruispunt.

- 2... 17-21 3. 27x16 26-31
4. 16-11 25-30 5. 11-07 30-34
6. 07-01 enz.

Wit aan zet

Een belangrijke situatie waarin wit de passage vertraagt door zijn dam naar het sleutelveld 32 te brengen.

1. 42-37

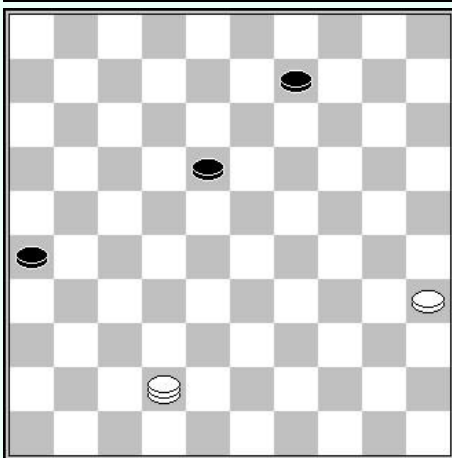
Deze zet dwingt zwart schijf 18 naar 36 op te spelen, in 5 zetten.

1... 18-22 2. 35-30 22-27

3. 30-24 27-31 4. 37-32 09-13

5. 24-20 13-18 6. 20-14 18-22

7. 14-10 31-36 8. 10-05 enz.

Wit aan zet

Wit heeft enkel een goed veld om de passage van de tegenstander naar dam effectief te vertragen.

1. 11-44

Deze zet forceert zwart tot het spelen van de 6 opeenvolgende zetten (30-35), (29-34), (34-40), (40-45), (35-40), (15-20).

Door 11-50 zou zwart slechts 4 zetten nodig hebben voor passage nl. (30-35), (29-34), (35-40), (15-20).

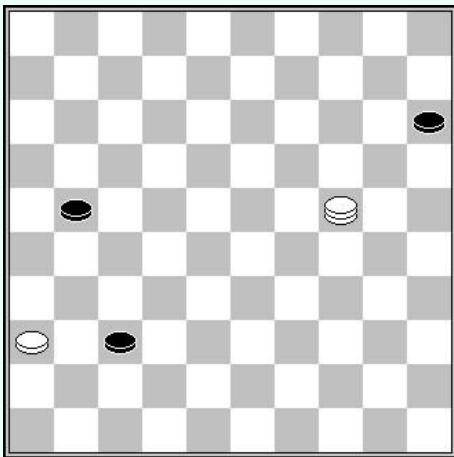
11-50 zorgt nog voor een ander probleem na (30-35) 21-17 (35-40) 17-12 (40-45) 12-7 (15-20), kan wit geen dam maken op veld 1. 07-02 (29-33) leidt tot remise.

1... 29-34 2. 21-17 30-35 3. 17-12 34-40

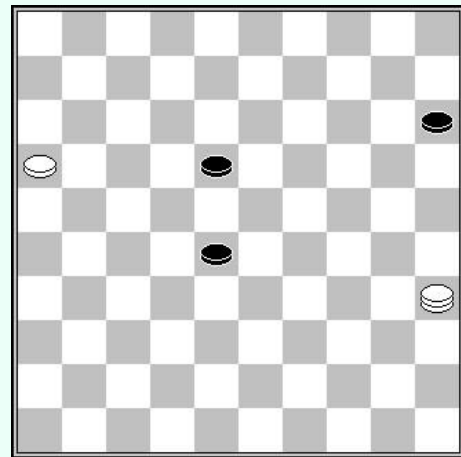
Na (15-20) heeft wit een slimme winst door 44-06 (35-40) 12-08 (40-45) 08-03 enz..

4. 44-50 40-45 5. 12-07 35-40 6. 07-01 15-20 7. 01-06 enz..

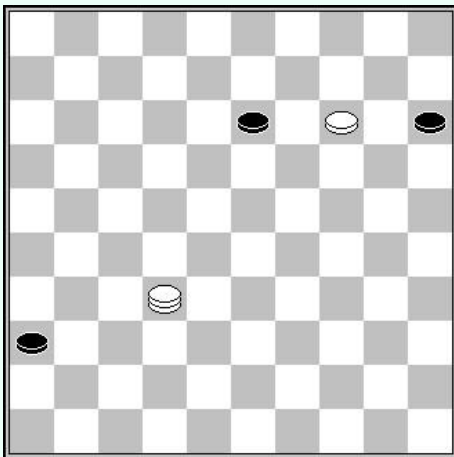
Een reeks diagrammen met als eindspel thema het blokkeren en naar dam gaan van de schijf.

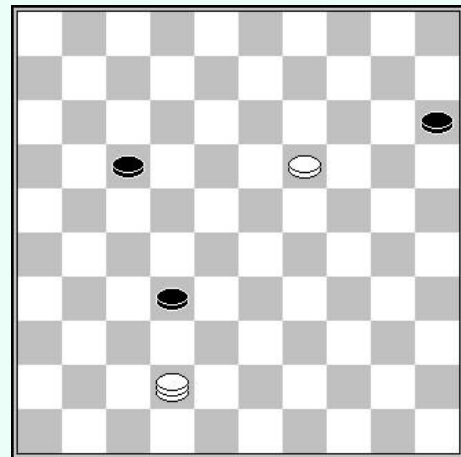
D1 : Wit aan zet

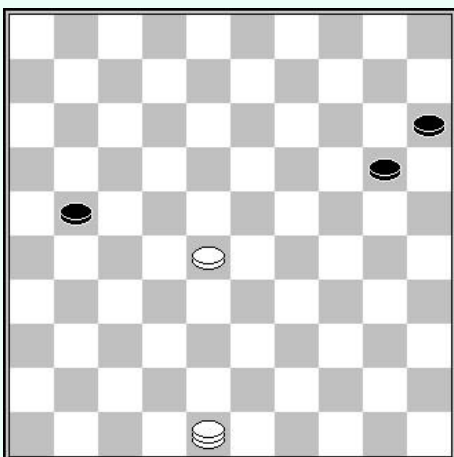
D2 : Wit aan zet

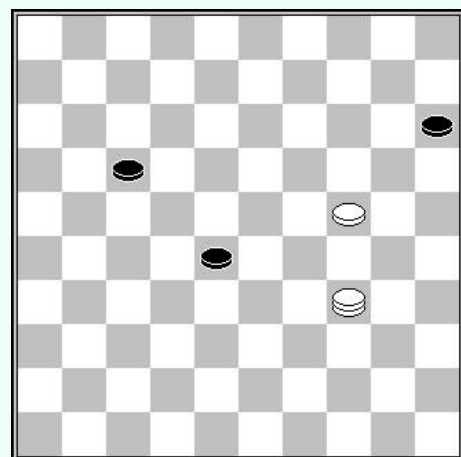
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

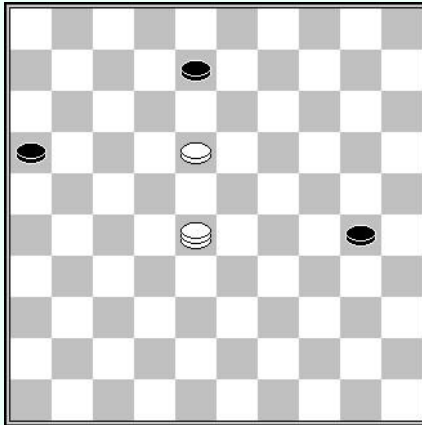
Oplossingen

- D1 - Wit wint door
24-19 (37-42) 19-37 (42x31) 36x16 enz.
- D2 - Oscar Verpoest - Michel Gregoire (BEL-K, 12-04-1970)
Het correcte veld om de passage van zwart zo lang mogelijk te verhinderen is veld 49.
35-49 (28-33) 16-11 (33-39) 11-07 (18-22) 07-01 (22-27) 49x21 (39-44) 01-40 (44x35)
21-12 enz.
- D3 - Hier is veld 28 belangrijk om de opmars van schijf 15 en 36 te controleren.
32-28 (13-19) 14x23 (15-20) 23-14 (20-25) 14-10 (25-30) 10-05 enz.
- D4 - Veld 42, met de mogelijkheid naar veld 47 of 48 te gaan, os essentieel.
19-13 (17-21) 13-08 (21-26) 42-47 (32-37) 08-03 enz.
- D5 - Veld 48 is ideaal om de passage van schijf 20 of 21 te vertragen.
28-22 [*dreigt 48-26 en blokkeert dus de opmars van schijf 21*] (21-26) 22-18 (20-24)
18-12 (24-29) 12-07 (29-33) 07-02 (26-31) 48x26 (33-39) 26-03 enz.
- D6 - Het goede veld is 43.
34-43 (28-33) 24-19 (15-20) 19-13 (17-21) 43x16 (33-39) 16-49 (20-25) 13-08 (25-30)
08-02 (30-35) 02-11 enz.

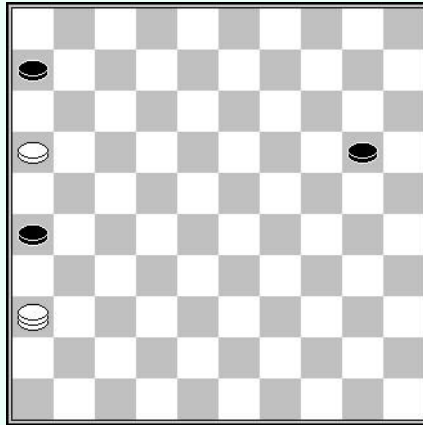
12.6 – De juiste dreigingen

We zetten ons onderzoek van het eindspel van 1 dam en 1 schijf tegen 3 schijven verder. Het voorgestelde thema is dit maal zeer algemeen. Wanneer het mogelijk is te winnen met een aanval op afstand of door blokkade dient men te denken aan de samenwerking van de schijf met de dam om te dreigen en het spel te forceren.

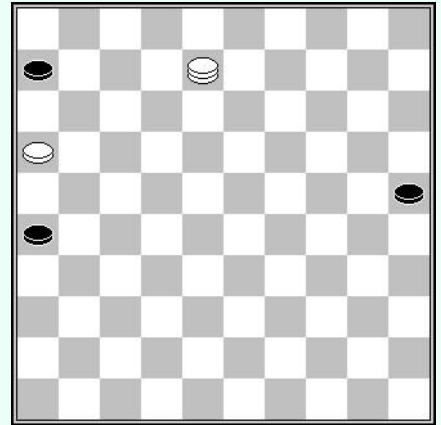
Enkele voorbeelden :

Wit aan zet

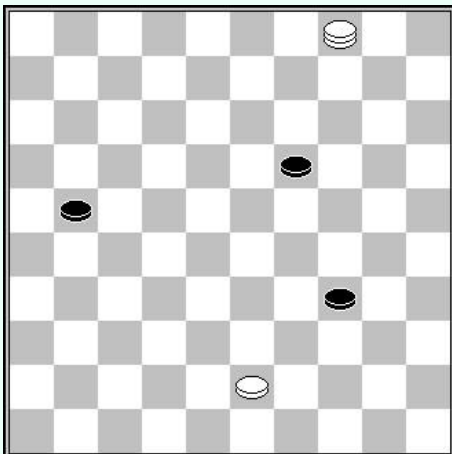
Wit aan zet

Zwart aan zet

In het eerste diagram is het onmogelijk om gelijktijdig de 2 zwarte schijven 16 en 30 te blokkeren. Door 28-05 voorkomt wit het opspelen van schijf 21 of 34 door de dreiging 18-13. Zwart dient dan (30-35) te spelen, maar 05-10 behoudt de dreiging. Zwart heeft niet anders dan schijf 8 te offeren zonder hoop op remise.

In het tweede diagram maakt wit gebruik van schijven 6 en 16 als volgt : 36-13 (20-25) 13-08. Dit geeft ons de stand van het 3de diagram. Zwart kan niet verder met (26-31) wegens 16-11. Het offeren van schijf 6 lost zwarts probleem niet op.

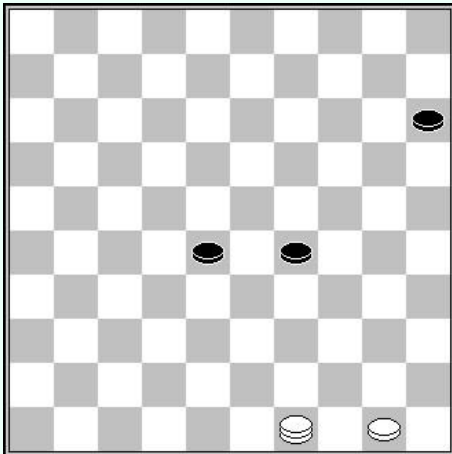

Wit aan zet

Wit neemt hier zijn toevlucht tot een tamelijk geavanceerde dreiging :

1. 04-10 19-24
2. 10-28 24-29
3. 23-07

En zwart is hulpeloos tegen de dreiging 43-39.

Wit aan zet

Een zeer belangrijke situatie. Het eerste dat opvalt is aanvallen van op afstand. Het gebruik van schijven 34 en 43 is minder instinctief.

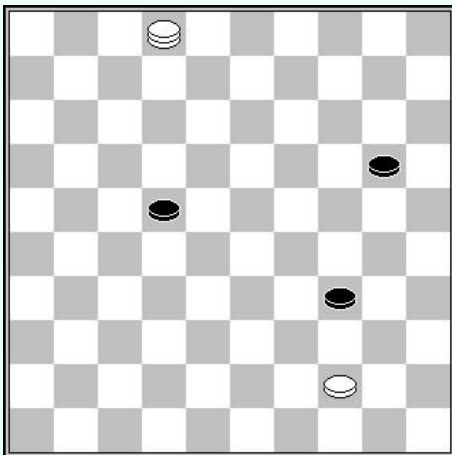
1. 02-16 20-24

Op (22-28), volgt 16-38 (20-25) 38-49 enz..

2. 16-49

En zwart moet zijn schijf 34 offeren.

Bijvoorbeeld :(34-39) 44x33 (24-30) 33-29 enz.

Wit aan zet

Het volgende voorbeeld is moeilijker te begrijpen. Wit profiteert van een dreiging die de mogelijke zetten van zwart vermindert.

1. 50-44

Deze zet verhindert direct (28-33) of (29-34). En op (29-33) 49-21 (15-20) 21-16 (20-24), is 16-49 beslissend.

1... 15-20 2. 49-38 20-24

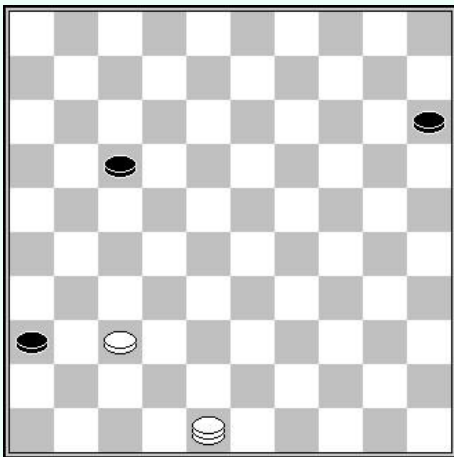
Op (28-33) is 38-49 weer beslissend.

3. 44-40 28-33 4. 43-39 enz.

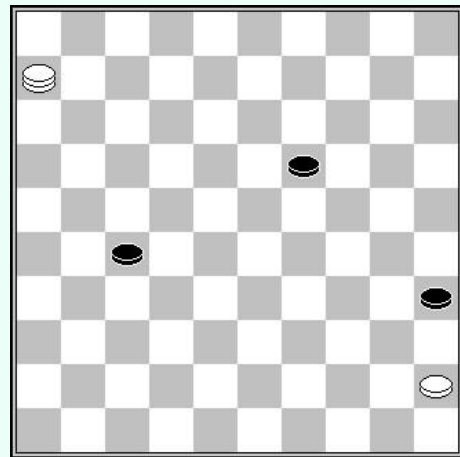
Wit wint door in lijn blokkade.

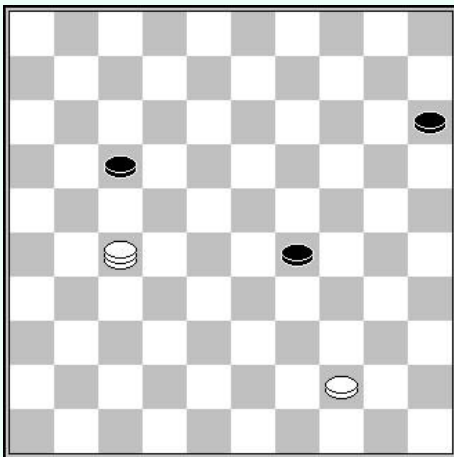
Het thema blokkade en het naar dam gaan is het onderwerp van volgende eindspelen.

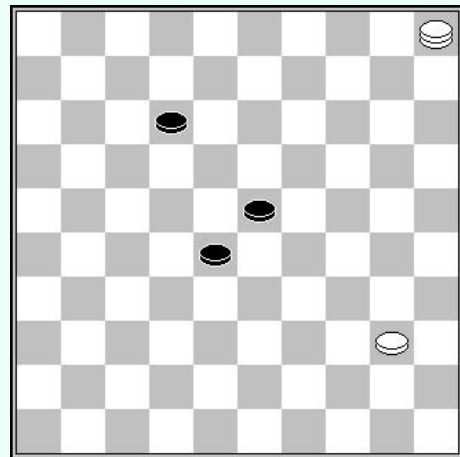
D1 : Wit aan zet

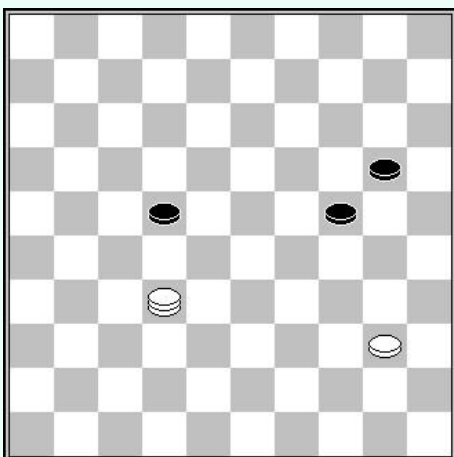
D2 : Wit aan zet

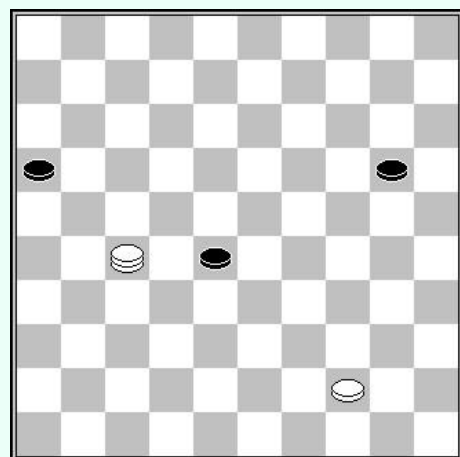
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Wit maakt gebruik van schijf 36 door 48-43
[dreigt 37-31] (17-22) 43-16 enz.
- D2 - Wit wint door een aanval gevolgd door 2 opeenvolgende dreigingen.
06-28 (19-24) 28-50 [dreigt 45-40] (35-40) 45x34 en zwart kan de dreiging 34-29 niet pareren
- D3 - Wit wint door 27-38 (29-34) 38-49 enz.
- D4 - Fred Pass - Hans Berkers (NK of Groep 5, 1977)
Wit wint door : 40-34 (12-17) 5-10 (17-22) 10-05
- D5 - De juiste dreiging is : 32-10 wat indien :
A: (22-27) 10-04 (27-32) 04-15 enz..
B - (24-30) 40-35 (30-34) 35-30 (34x25) 10-15 enz..
C - (20-25) 40-35 (24-29) 10-04 (22-28) 04-10 (28-33) 10-15 enz..
D - (24-29) 10-15 enz..
- D6 - De winst is gebaseerd op het thema van het 6de diagram van de presentatie. Het idee is de progressie van schijf 28 naar 33 te verhinderen door het plaatsen van de dam op 49 met de dreiging 44-39.
27-49 en indien :
A - (28-33) 49-27 (20-24) 27-49 enz..
B - (20-24) 27-49 (24-30) 49-27 (30-35) 49-38 enz..
C - (20-24) 27-49 (24-29) 49-27 (29-33) 27-43 enz..

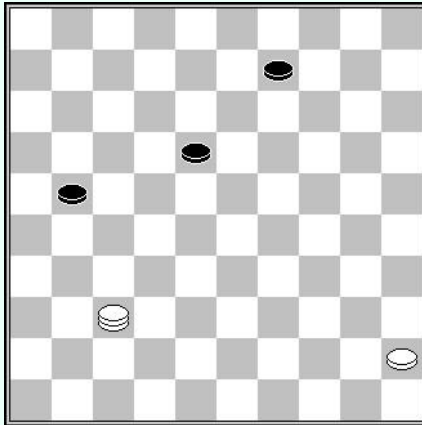
12.7 - Synthese

Na de gebruikte hoofd mechanismes te hebben verduidelijkt, is het interessant en een synthese te maken van de manier van redeneren.

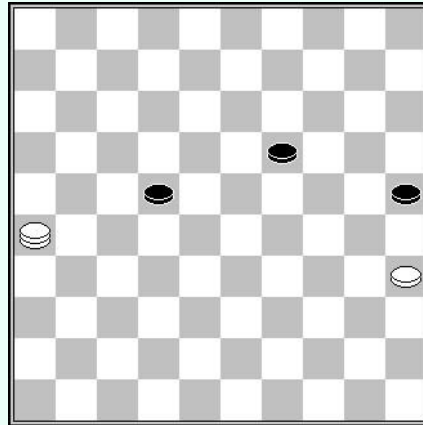
Ten eerste is het nodig te kijken naar het aanwezig zijn van de 3 schijven. Zijn ze gegroepeerd aan een van de randen van het bord of in het centrum? In het geval van een 2+1 verdeling is de schijf voor het vormen van oppositie op dezelfde zijde geplaatst of aan de kant van de 2 schijven?

Vervolgens moet je inschatten wat de beste strategie is om te berekenen, om te kiezen tussen een blok, een promotie naar dam, het ruilen van de schijf of verschillende bedreigingen vanop afstand.

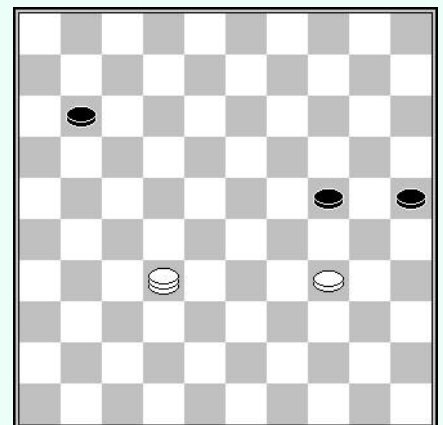
Laat ons volgende voorbeelden bekijken :

Wit aan zet

Wit aan zet

Wit aan zet

In het eerste diagram staan de 3 zwarte schijven aan de linkerkant van het bord. De witte dam staat op het uitstekende veld 37, hetgeen toelaat de passage naar dam van de zwarte schijf te vertragen daar deze minstens 6 zetten op voorhand moet spelen (21-26) dan (18-22), (22-27), (27-31), (31-36), (26-31) voor hij kan hopen op het dreigen met doorbraak. Meer nog zwart wordt vertraagd door het dam halen van schijf 45 die zal dreigen schijf 9 te blokkeren.

In het tweede diagram, houdt schijf 35 de zwarte schijf 25 in bedwang. Het is een illusie deze schijven als een bedreiging te gebruiken. Het witte speelplan is de 2 centrale schijven op één lijn te krijgen en deze te blokkeren. Dit is een goed plan maar de zwarte schijf op 25 verhindert het normale maneuver 26-21 (22-28) 21-38 (19-23) 38-15 (28-32), en nu is de afwachtende zet 15-20 niet mogelijk. Daarom is het nodig een andere truc te vinden, namelijk blokkade op de diagonaal 47-15.

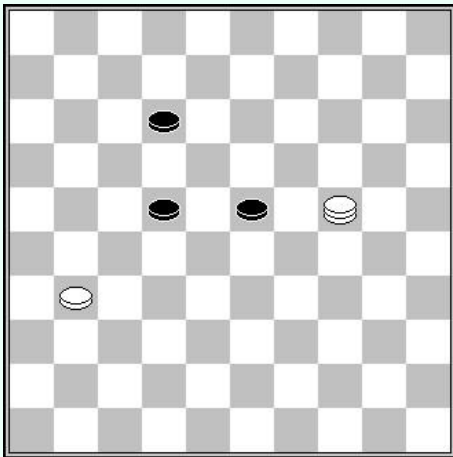
Solution: 26-37 (19-24) 37-10 (22-27) 10-04 (27-32) 04-10 (32-38) 10-15 enz..

Of 26-37 (19-24) 37-10 (24-29) 10-04 (22-28) 04-10 (28-33) 10-15 enz..

In het derde diagram is de witte schijf in de minderheid. Een blokkade is niet mogelijk. Het is noodzakelijk aanvallen op afstand en dreigingen te gebruiken. Er zijn verschillende wegen naar winst.

1ste oplossing : 32-16 (11-17) 16-02 (25-30) 34x25 (24-29) 02-24 (29x20) 25x14 enz.

2de oplossing : 32-28 (11-16) 28-39 (16-21) 39-33 enz.

Wit aan zet

De dam blokkeert de diagonaal 47-15. We dienen een manier te vinden om de andere diagonaal 16-49 te controleren.

1. 24-42

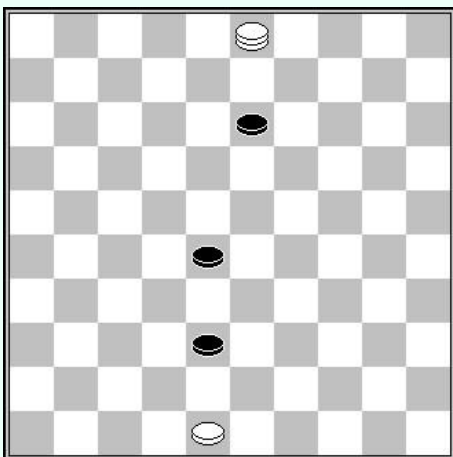
Wit gebruikt een dreiging om zwarts zetten te limiteren en hem te dwingen het groeperen in het centrum.

1... 12-18

Na (22-28) 31-27, is zwart geblokkeerd.

2. 42-33 23-28 3. 33-38 18-23

4. 38-27 enz.

Wit aan zet

Een lastige situatie om in te schatten. De onmiddellijke aanval door 48-39 leidt tot remise door (23-29) 39x06 (16-21) 26x17 (29-33).

De 2 zware schijven staan te dicht bij elkaar. Schijf 17 en 28 dienen in lijn te staan om te hopen op winst.

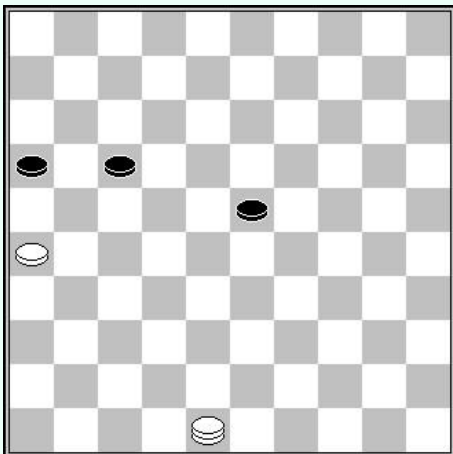
De oplossing is het vinden van een wacht zet om schijf 16 en 17 te laten spelen.

1. 48-42 en indien :

A - (23-28) 42-38 (17-22) 26-21 (16x27) 38x21 enz..

B - (17-22) 42-31 (22-28) 31-42 (28-32) 42-20 enz..

C - (16-21) 42-38 enz..

Wit aan zet

Geen enkele onmiddellijke aanval is beslissend. Aan de andere kant zien we dat zwart niet vooruit kan naar 32 noch naar 33 omdat de aanval op afstand op schijf 32 of 33 beslissend wordt. De oplossing is het vinden van een wacht zet om zwart te forceren te spelen.

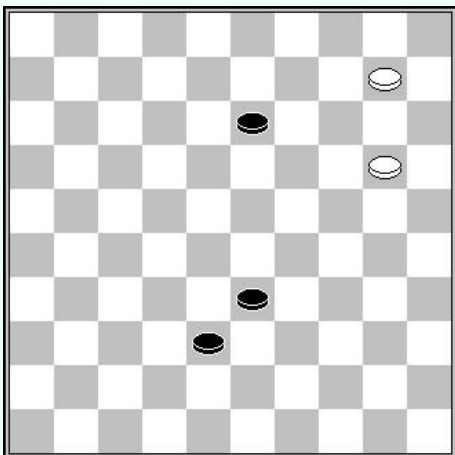
1. 03-12 en indien :

A - (28-32) 12-23 (38-43) 48x39 (32-38) 23-29 enz..

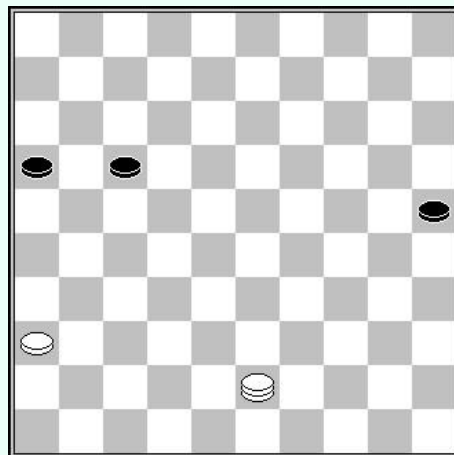
B - (28-33) 12-17 enz..

C - (13-19) 12-08 enz..

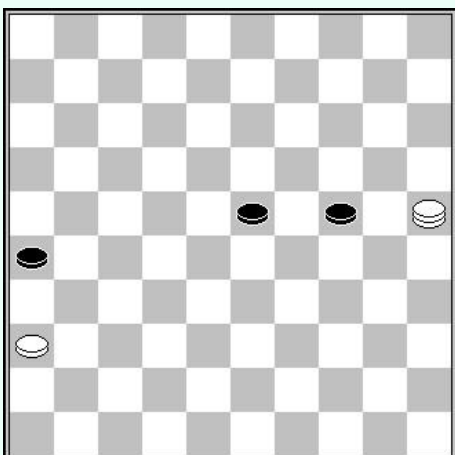
In de volgende reeks diagrammen hebben de eindspelen betrekking op het thema van de "markies" of het aanvallen op afstand

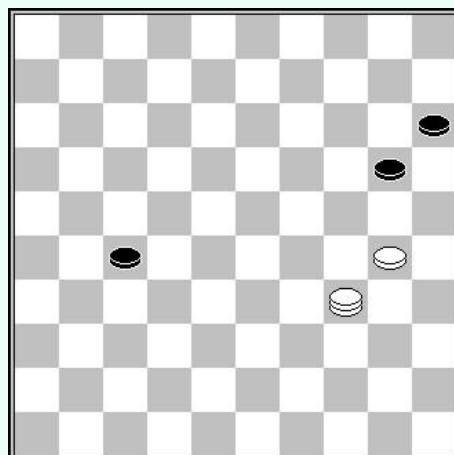
D1 : Wit aan zet

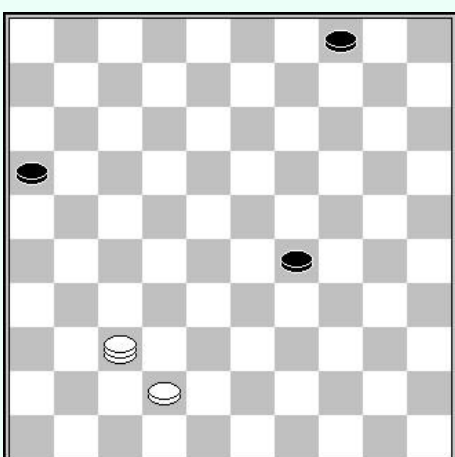
D2 : Wit aan zet

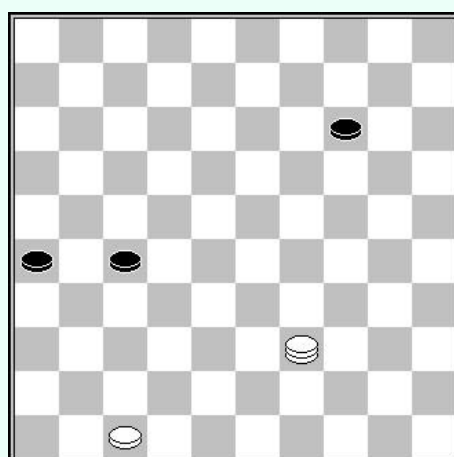
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Zwart is niet ver van het maken van een dam. Er is maar één mogelijkheid: aanvallen vanaf een afstand.
10-04 (13-19) 04-10 (19-24) 20x29 (33x24) 10-15 enz.
- D2 – De zwarte schijven zitten beschut aan de randen en hoek blokkering is onmogelijk te verwezenlijken. De mogelijke associatie van schijven 17 en 21 in de aanwezigheid van een schijf op 31 moet ons doen denken aan het “marquis” thema.
36-31 (17-21) | [op (17-22) 43-39] 43-48 (21-26) 48-37 enz..
- D3 - Verrassend, de twee zwarte schijven 23 en 24 zijn niet te stoppen door de dam. Het is noodzakelijk gebruik te maken van het “marquis” mechanisme zonder het offeren van schijf 26 toe te laten.
25-48 (23-28) 48-37 (28-33) 36-31 enz.
- D4 - De 2 schijven 15 en 20 in de aanwezigheid van een schijf op 30 wijzen op het gebruik van het “marquis” thema. Er is echter een probleem met tempi. Het is noodzakelijk een goede wacht zet te vinden om de "marquis" uit te stellen.
Oplossing : 34-23 (27-31) 23-41 (31-36) 41-23 en indien :
A - (20-25) 23-34 enz.
B - (20-24) 30x19 (15-20) 19-14 enz.
- D5 - Er is niet dat schijf 29 verhindert naar dam te gaan. Het gebruik van een aanval op afstand in nodig. Allemaal goed, maar opnieuw, een probleem van tempi en zoeken naar afwachtende zetten.
42-38 en indien :
A - (04-09) 37-31 (09-14) 31-13 enz.
B - (16-21) 38-32 en indien :
B1 - (21-26) 32-27 (24-29) 37-28 (29-34) 28-06 enz..
B2 - (24-29) 37-26 (21-27) 32x21 (29-34) 26-48 (34-40) 48-39 enz..
- D6 - Delhom Raoul - Matra R. (ENG-K, 1976)
Door afstandsaanvallen forceert wit het spel door een gekend thema op de lange lijn.
39-43 (27-31) 43-25 (14-19) 25-30 (19-23) 30-34 (23-28) 34-39 (28-32) 39-43 (32-37)
43-34 (37-42) 47x38 enz.

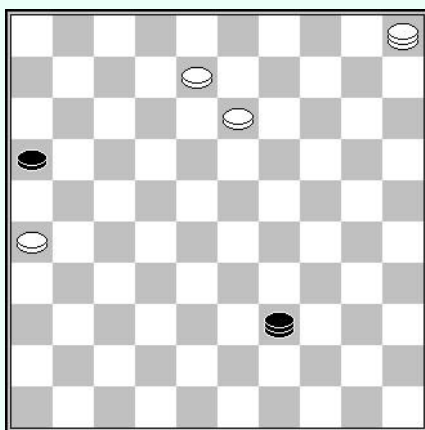
Hoofdstuk 13 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en 1 schijf en een schijf

Presentatie

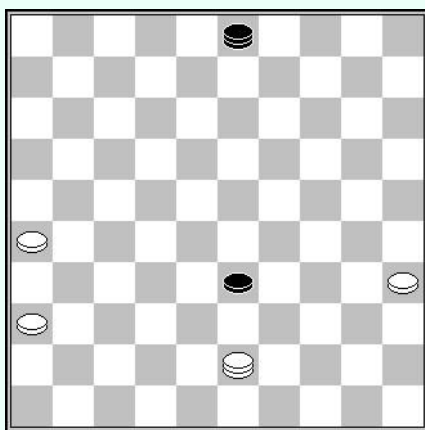
Je zou terecht kunnen denken dat een opstelling met 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en 1 schijf in de meeste gevallen tot winst zou leiden. Paradoxaal genoeg is dit echter niet het geval. Wat betreft Turbo Dabase: precies 50% van de spellen eindigt in een overwinning en de andere helft eindigt in een gelijkspel.

Dit is te wijten aan het feit dat het, om de overwinning te bewerkstelligen, absoluut noodzakelijk is om je schijven te beschermen, op zijn minst een tweede dam te maken, de ruil van een schijf te voorkomen en de promotie van de schijf van de tegenstander tot dam te voorkomen.

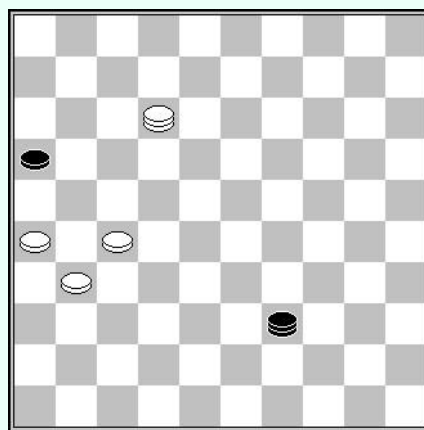
Laat ons eens kijken naar de volgende voorbeelden :

Wit aan zet

Wit aan zet

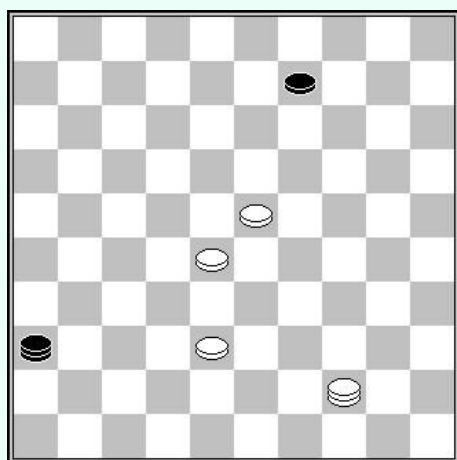

Wit of zwart aan zet

In het eerste diagram dreigt zwart remise te maken door het ruilen met (16-21) of door de aanval (39-22). Wit kan beide dreigingen niet gelijktijdig pareren.

In het tweede diagram zijn de witte schijven beschermd, maar de witte dam is beperkt tot het stoppen van de opmars van de zwarte schijf. Wit is gedwongen tot 35-30, en na (03-08) 30-25 (08-03) moet hij zijn dam verplaatsen. Bijvoorbeeld 43-30 (33-38) 30-48 (03-17) 25-20 (17-03) 20-15 (03-25) enz. =.

In het derde diagram bezet de zwarte dam de diagonaal 6-50 en wit heeft geen manier om met een schijf naar dam te gaan of een winnende vangstelling te maken. De stand leidt tot remise.

Zwart aan zet

Alle witte schijven staan in het centrum. Schijf 9 kan ook nuttig worden.

1... 36-47 2. 38-32

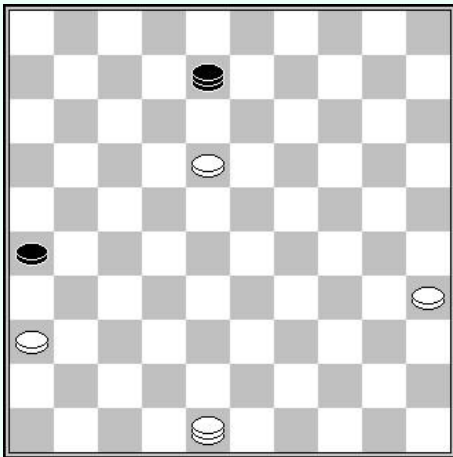
Zet de 3 witte schijven op één lijn.

2... 09-13

Immobiliseert de drie witte schijven. Op 38-32 volgt (47-41) met de dreiging (13-18) of (13-19).

De witte dam kan de schijf op 13 niet aanvallen met 44-35 wegens (47-42) 35x08 (42-48) en wit kan zijn schijven niet allemaal gelijk verdedigen.

3. 44-40 47-20 enz. =

Zwart aan zet

Deze stand toont een haast ideaal geval voor winst voor wit. Een schijf doorgebroken, twee schijven veilig, en een dam die vrij kan bewegen.

1... 08-19 2. 48-30

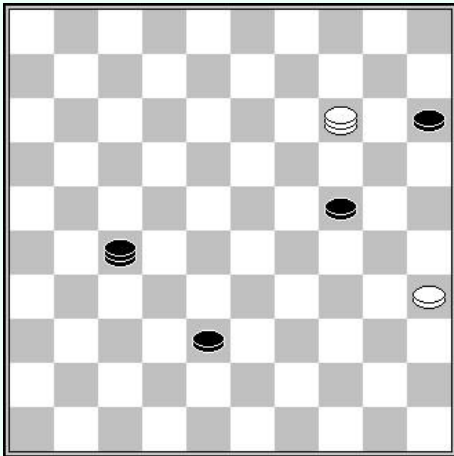
De dreiging (19-37) moet worden verhinderd.

2... 19-32 3. 18-12 32-49

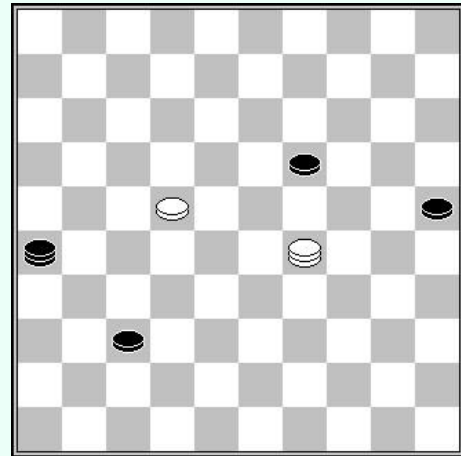
4. 30-48 of 12-07 enz. winst voor wit.

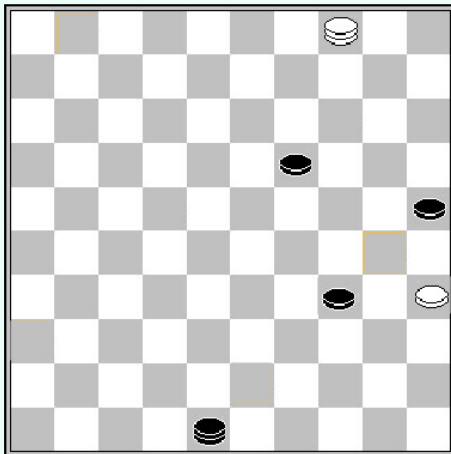
In de volgende reeks diagrammen hebben de eindspelen betrekking op het thema van de remise in configuraties met 1 dam – 3 schijven tegen 1 dam – 1 schijf.

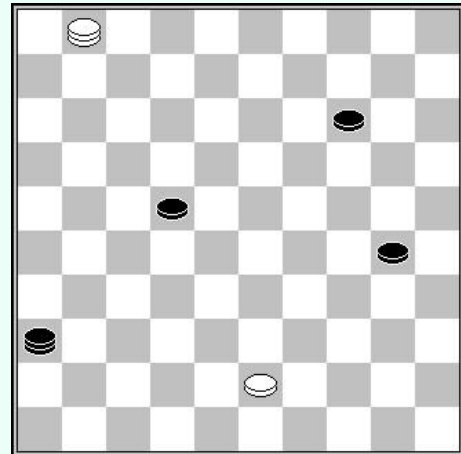
D1 : Wit aan zet

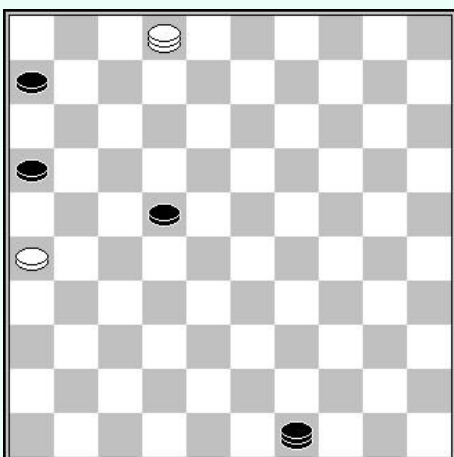
D2 : Wit aan zet

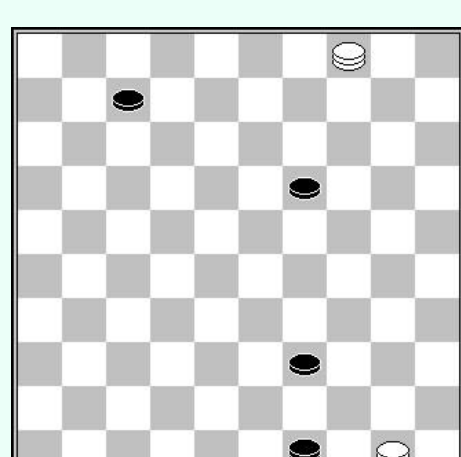
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

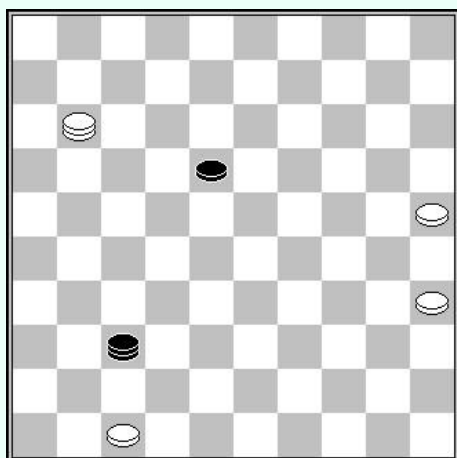
D6 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Er zijn vele aanvallen mogelijk, maar er zijn valkuilen. Wit moet het volgende vermijden te spelen :
A - 14-20 wegens winst door (27-13) 20x47 (13-24) enz.
B - 14-32 wegens winst door (27-16) 32x49 (16-43) enz.
Oplossing : wit maakt remise door
35-30 (24x35) 14-32 enz.
- D2 – De oplossing is niet voor de hand liggend. Het is echter een gebruikelijke manier om het te doen. Een schijf aanvallen terwijl deze niet beschermd kan worden, noch zijn toevlucht kan nemen op een randveld.
Oplossing : 22-18 (37-41) 18-13 (19x8) 29-24 enz.
- D3 - Wit kan de ruil van schijf 34 forceren.
Oplossing : 04-18 (34-39) 18-22 (39-43) 22-28 (19-24) 28-10 enz.
- D4 - Schijf 22 is geblokkeerd op de diagonaal 4-36 door de zwarte dam. Wit kan hiervan profiteren door het winnen van deze schijf af te dwingen.
01-06 (22-27) 06-28 (14-20) 28-33 (20-25) 33-38 enz.
- D5 - Een interessant voorbeeld dat de onmogelijkheid van zwart om nog een dam te halen demonstreert.
Oplossing : 02-13 (49-27) *[op (22-28) volgt de ruil 26-21]* 13-30 en indien :
A - (27-36) 26-21 (16x27) 30-43 enz..
B - (22-28) 26-21 enz.
C - (27-32) 30-13 enz.
- D6 - De schijf op 39 is kwetsbaar. Op het idee 04-31 direct volgt 49-38 het geen de aanval 31-48 verhindert door (38-16).
Wit forceert remise door :
04-18 (07-11) 18-31 en de aanval 31-48 kan niet meer gepareerd worden.

Hoofdstuk 14 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 18

14.1 – 3 witte schijven rechts van de lange lijn

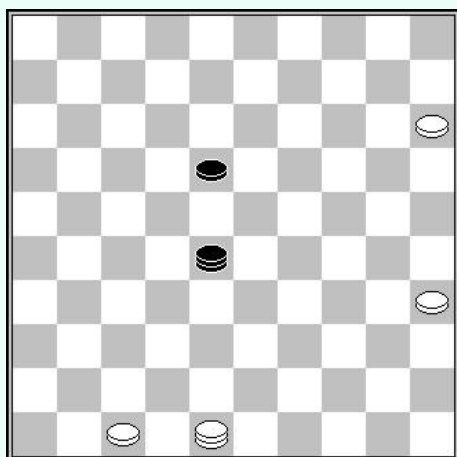
Aanvangsstand

In dit eerste deel is de opstelling van de schijven als volgt : de zwarte dam bezet de lange lijn en de 3 witte schijven staan aan de rechterkant van de lange lijn.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

Het probleem is om één van de witte schijven over de lange lijn te krijgen zonder dat schijf 18 naar dam kan gaan.

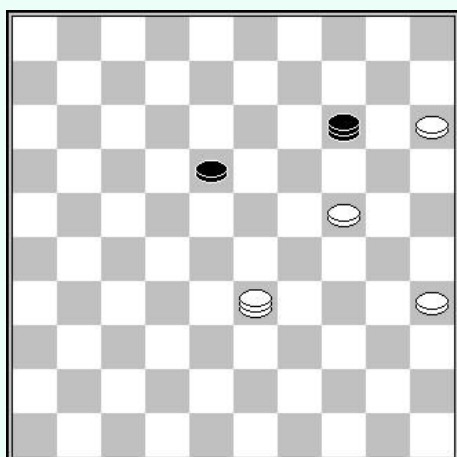
We zullen zien dat schijf zich als een probleem gedraagt.

Eerste methode : de dam blokkeren door de schijf

Er is een erg interessante, te kennen, truc in dit soort posities, omdat dit ook kan voorkomen in andere opstellingen

Wit heeft de mogelijkheid om de passage naar dam van schijf 15 te forceren door : 48-31 (18-23) 15-10. De aanval op de schijf blokkeert de dam en maakt de weg vrij voor schijf 15.

Tweede methode : de sleutel positie

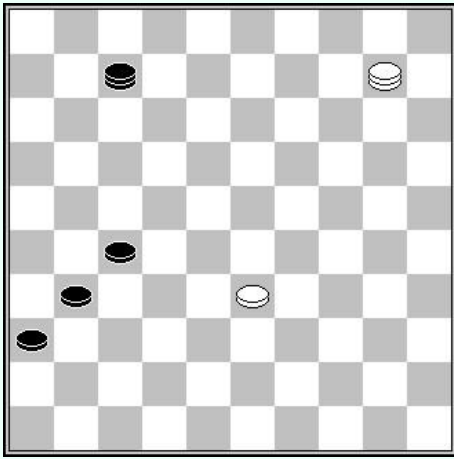
Wit aan zet

Deze stand kwam op het bord tussen Alain Mouchet en Patrick Kopp tijdens het kampioenschap van Zwitserland. Wit vormde de formatie 15-24-35. Hij kan nu besluiten met :

1. 33-42 18-22

- Op (14-05), volgt 42-31 (18-23) 15-10+.
- Op (14-28), volgt 42-31 (18-23) 31-48 (28-46) 48-34 (23-28) 34-39 (28-32) 39-43 (32-37) 43-48 (37-41) 48-31 (41-47) 31-37 (46x30) 35x24 (47x20) 15x24+.
- Op (14-32), (14-41) of (14-46) zoals hierboven.

2. 42-31 22-28 3. 31-37 14-23 4. 15-10 +

Een geval van remise

Wit aan zet

Intuïtief zou men geneigd zijn te denken dat de zwarte stand winnend is. Maar schijf 33 komt het feest ontwrichten:

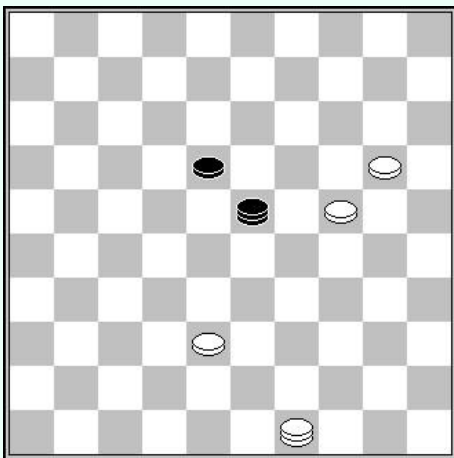
1. 33-28

Indien zwart schijf 28 aanvalt door (07-11), antwoordt wit met (10-15), gevolgd door 15-38.

Indien zwart doorloopt naar dam met 36-41 ruilt wit met 28-22.

1... 07-34 2. 10-14

En zwart heeft geen middel om te winnen, daar de aanval (34-39) faalt op 14-20 gevolgd door 20-42.

Een geval van remise

Zwart aan zet

De dreiging 20-14 (23x05) 24-19 (05x43) lijkt beslissend. Zwart kan echter remise forceren door een eerder verborgen variant.

1... 23-34 2. 20-15

Na 20-14 (34-43) 38-33 (43-34) kan wit de aanvallen niet meer pareren.

2... 18-23 3. 49-44

Op 15-10 volgt (23-29) 24x33 (34-43).

3... 34-25 4. 44-17

Op 15-10 volgt (23-29) 24x33 (25-39).

4... 25-03 5. 17-26 03-09.

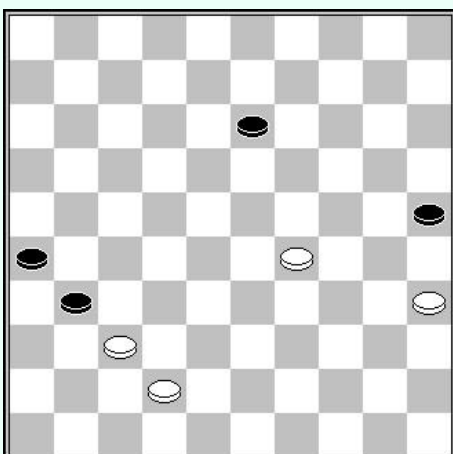
En wit kan de schijven 24 en 38 niet gelijktijdig verdedigen.

Een geval van remise in de partij

Jacques Aubertin – Jean Maubon

Frans kampioenschap 1978

Wit aan zet

1. 29-24

Wit gaat op weg naar dam.

1... 31-36 2. 35-30 25x34

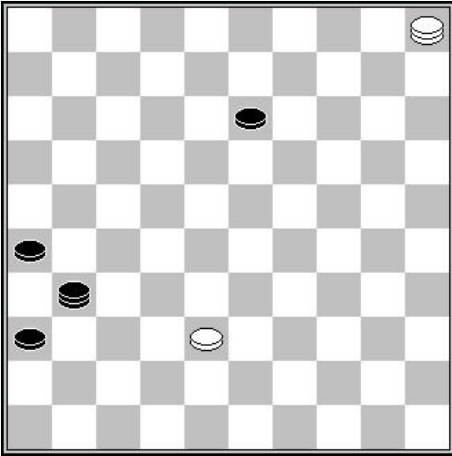
3. 24-20 34-39 4. 20-15 39-43

5. 15-10 43-48

Verhindert wit elegant naar dam te gaan.

6. 42-38 48x31 7. 10-05

Stand volgende diagram.

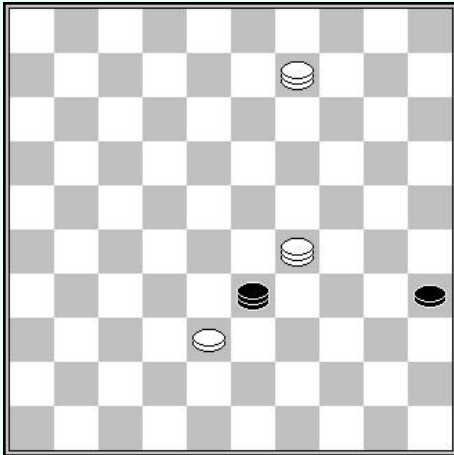
En zwart kan niet meer winnen.

De typische winststand is niet meer te behalen.

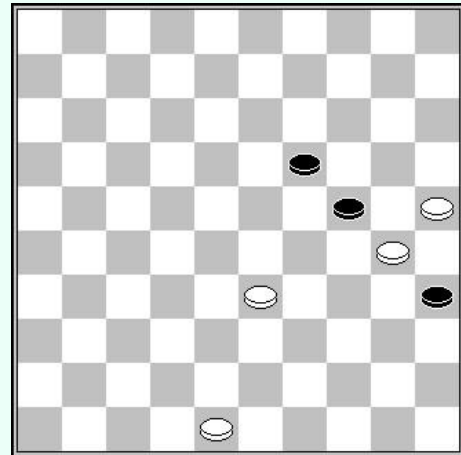
Als zwart een vangstelling maakt door zijn dam op veld 2 te plaatsen, maakt wit remise volgens het patroon in het vorige voorbeeld.

Het feit dat de schijf op 38 staat in plaats van op 33 verandert helemaal niets.

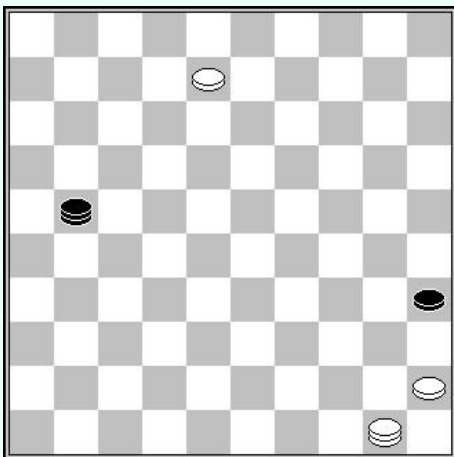
In de volgende reeks diagrammen is het wit speelt en wint.

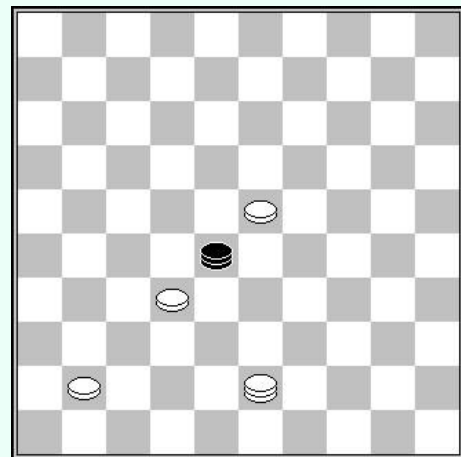
D1 : Wit aan zet

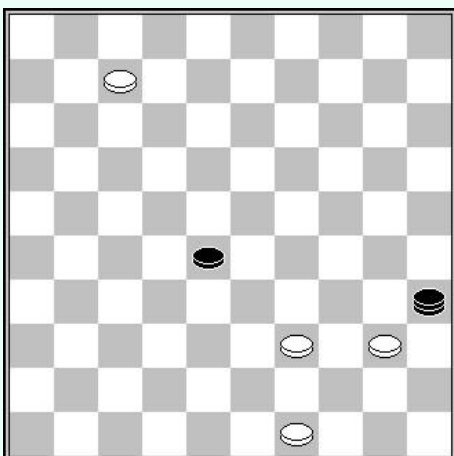
D2 : Wit aan zet

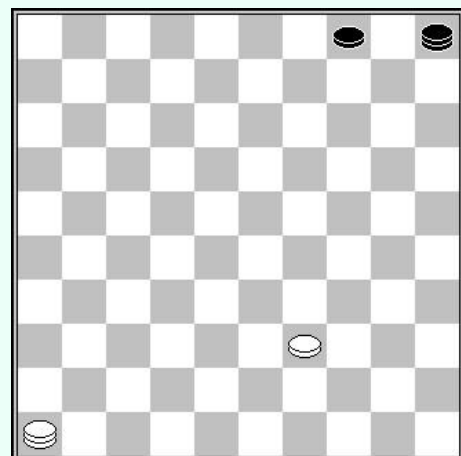
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

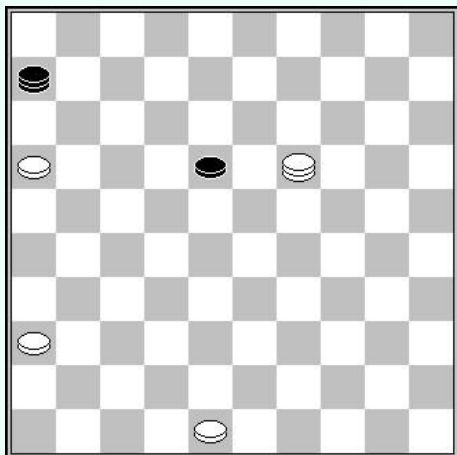

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Isidore Weiss
Eindspel oplossingen zijn nooit voor de hand liggend. De truc is het vinden van een oplossing voor het verminderen van het aantal mogelijke zetten. In dit geval moet de zwarte schijf gebruikt worden om de dam te verhinderen los te gaan staan, en een vangstelling moet terzelfdertijd gevormd worden.
29-15 (33x47) 09-13 en zwart heeft geen goede zet meer.
- D2 - Isidore Weiss
Een spel zonder dam. Men moet in staat zijn de zwarte schijven te blokkeren.. Ook hier dient men de truc te vinden.
48-43 (35-40) 33-29 (24x35) 29-24 (19x30) 25x45
- D3 - Isidore WEISS
De manier van redeneren is als volgt. De zwarte dam naar het kwadrant 3-25-48-26 en naar het kwadrant 2-35-49-16 gaan. Hij moet beperkt worden tot één kwadrant. Dan dient men gebruik te maken van de zwarte schijf om te verhinderen dat de zwarte dam vrij kan staan. Ten slotte dient men een beslissende vangstelling te maken.
Oplossing: 08-03 Elimineert een kwadrant (21-16) 03-21.
- D4 - Een aanval op 2 schijven eindigend op 46, suggereert een opsluiting op de lange lijn, profiterend van de meerslag regel.
43-39 (28x46) 39-28 +
- D5 - Isidore Weiss
De oplossing is gebaseerd op een truc :
39-33 en indien :
A - (28x39) 40-34 (39x30) 07-01 (30-34) 01x40+
B - (35x44) 49x40 (28x39) 40-34 (39x30) 07-01+
- D6 - V. Lokotjanov (1927)
De twee dammen staan in oppositie op de lange lijn. De eerste die erin slaagt zijn schijf te geven wint .
39-33 (04-10) 33-28 (10-14) 28-23 +

14.2 – 3 witte schijven links van de tric trac.

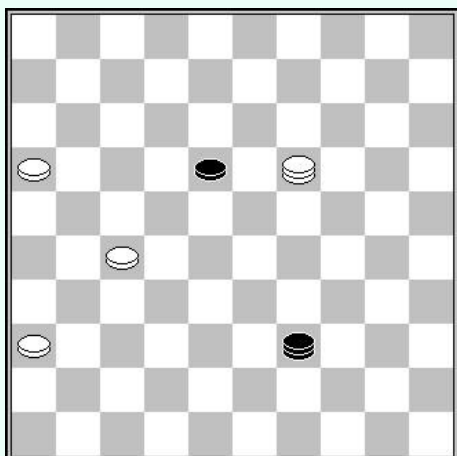

Aanvangsstand

In dit tweede deel is de opstelling van de stukken als volgt : de zwarte dam bezet de diagonaal van de tric trac 6-50 en de 3 witte schijven staan links van deze diagonaal.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

Het probleem is hoe een witte schijf over de diagonaal te krijgen zonder schijf 18 toe te laten naar dam te gaan.

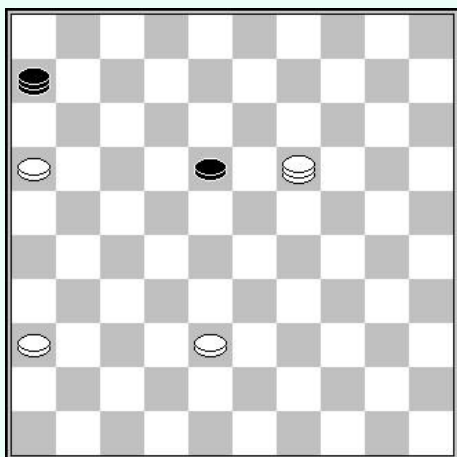

Sleutelpositie

De driehoek 16-27-36 is beslissend. Na 19-02 of 19-35 kan wit schijf 18 aanvallen.

Bijvoorbeeld : 19-35 (39-06) 35-40 +

Noteer dat na 19-35 (39-17), wit zich niet moet haasten met de aanval 35-40 daar zwart remise maakt door (17-26) gevolgd door (26-31).

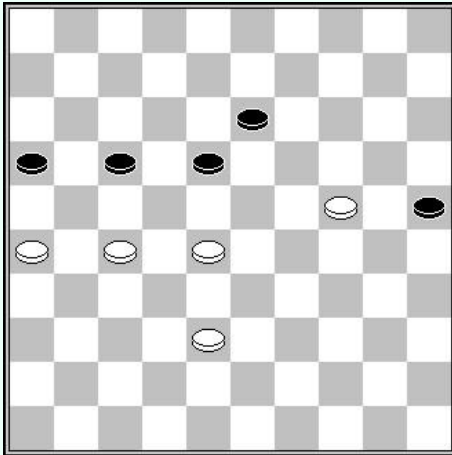
Een remisegeval

Wit aan zet

In deze stand, zou wit graag de sleutelpositie opstellen, maar het opspelen van 38-32 is verhinderd door (18-23). En indien wit de lange lijn verlaat sluipert zwart verder naar 23 en vervolgens 29.

Strategie

Zwart aan zet

Wit heeft geen mogelijkheid om de sleutelpositie op te bouwen. Hij kan nu hopen dat zijn tegenstander een beetje te mechanisch op de tric trac blijft spelen op de velden 6 en 50. Wit kan dan een val opstellen voor hem :

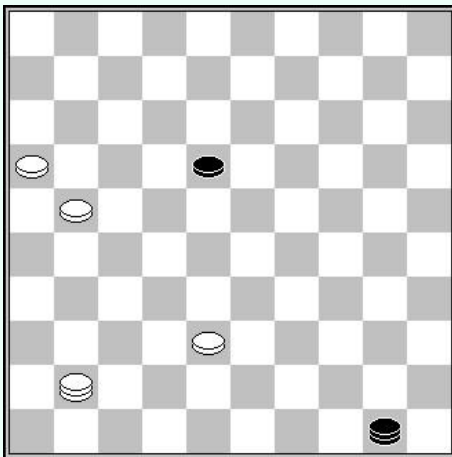
1... 50-06 ? 2. 41-47!

Na :

- (18-22) 47-36 (06-01) 37x13 (01-12) 21-17! (12x49) 13-27 +
- (18-22) 47-36 (22-28) 21-17 +
- (06-01) 21-17 enz. +

Een remise in de partij ?

Ap van Ingen – Mark Hees
NK-T 2e klasse C, (2004) Zwart
aan zet

Voorpost 24 houdt de zwarte schijven 13 en 25 in bedwang. Zwart is gedwongen tenminste een schijf te offeren. In de partij speelde zwart :

1... 13-19

Deze zet is sterker dan (25-30) 19x30 (13-19) 35-30 (18-23) 38-32 (23-29) 27-22 (19-23) 22x11 (16x07) 28x19 (29-33) hetgeen ook een eindspel met 4 schijven tegen 2 geeft, maar met de witte schijven verdeeld over de twee vleugels

2. 24x11 16x07 3. 28-23

Wit kan haast winnen door het opzetten van een "ontvangstcomité" : 28-22 (25-30) 22-17 (30-34) 26-21 (34-40) 21-16 (40-44) 38-33. Zwart maakt remise door zijn laatste schijf te offeren door 17-11 enz.

Het andere idee is om schijf 27 naar 4 te brengen, maar wit heeft twee schijven in open veld en het gevaar van een ruil door (07-11) en dan (11-16 of (11-17) is reëel. Wit lijkt niet in staat te zijn de remise te vermijden.

3... 25-30 4. 23-19 30-34 5. 19-14 34-40

6. 14-10 40-44 7. 10-05 07-12

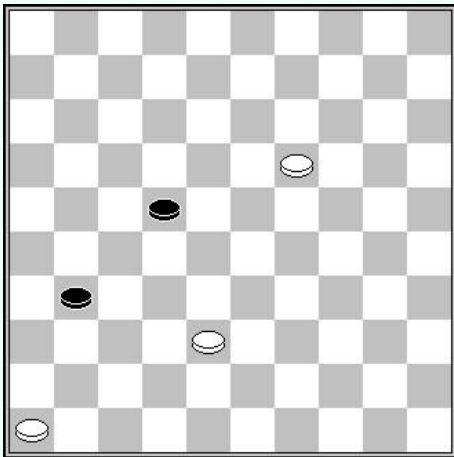
Verdedigt de schijf zonder de witte schijven toe te laten de tric trac te passeren.

8. 27-21 12-18

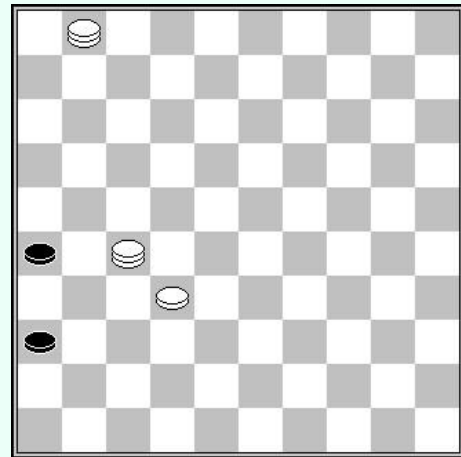
Het is veiliger (44-49) 05-32 (49-44) te spelen en dan (12-18). De gespeelde zet laat 38-33 toe met hoop op winst.

9. 21-16 44-50 enz.. Wit kan niet langer winnen.

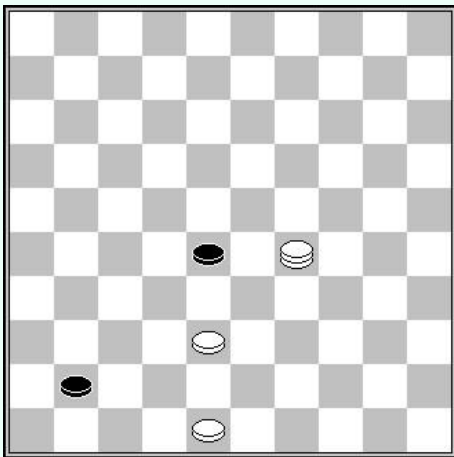
In de volgende reeks diagrammen : wit speelt en wint.

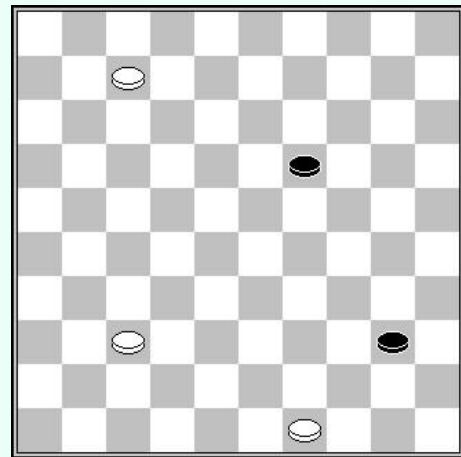
D1 : Wit aan zet

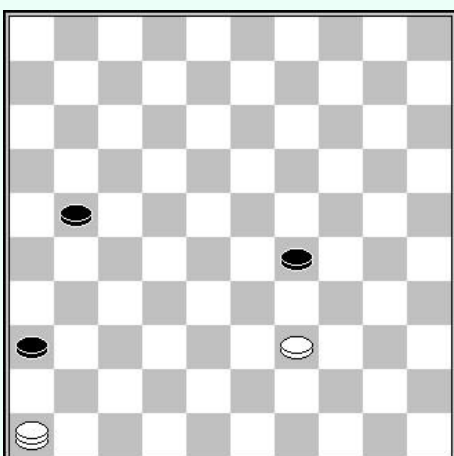
D2 : Wit aan zet

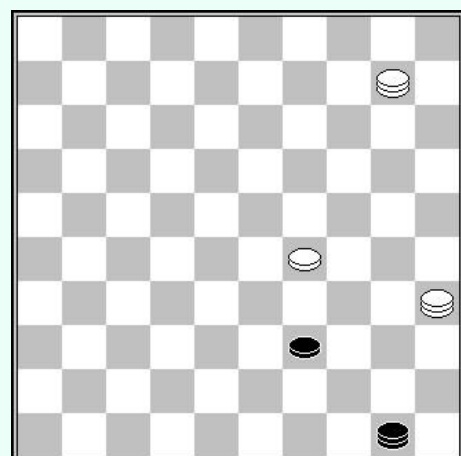
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

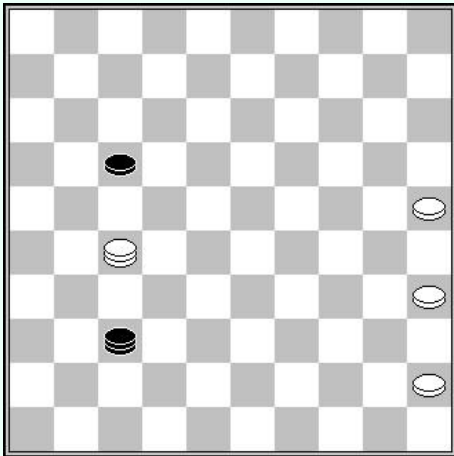

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Isidore Weiss
Hoe de zwarte schijf verhinderen de lange lijn te passeren. De oplossing is niet erg ingewikkeld, maar onverwacht.
19-14 (31-37) 14-10 (22-28) 46-41 (37x46) 10-5
- D2 - Isidore Weiss
Men kan schijf 36 niet stoppen van naar dam te gaan op 46 of 47. Een ontvangstcomité moet worden georganiseerd.
01-29 (36-41) 29-42 enz.
- D3 - Een gekende maar zeldzame winst met een opsluiting op de lange lijn.
38-32 (28x37) 29-47 (41-46) 47-41 (37-42) 48x37 +
- D4 - Mertens
White wint door : 07-01 (40-45) 49-44 (45-50) 01-23
- D5 - M. Anosov (1886)
Een praktische winst om de zwarte schijf 36 te verhinderen de lange lijn te passeren.
46-37 en indien :
A - (21-27) 37-14 (29-33) 39x28 (36-41) 28-22+
B - (21-26) 37-46 (26-31) 46-32+
- D6 - Isidore Weiss
De oplossing is compleet onverwacht. Het is het laatste waar men aan zou denken. Men moet eraan wennen naar het ongewone te zoeken.
35-44 en indien :
A - (50-45) 44x28 +
B - (39-43) 10-15 +

Hoofdstuk 15 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 17

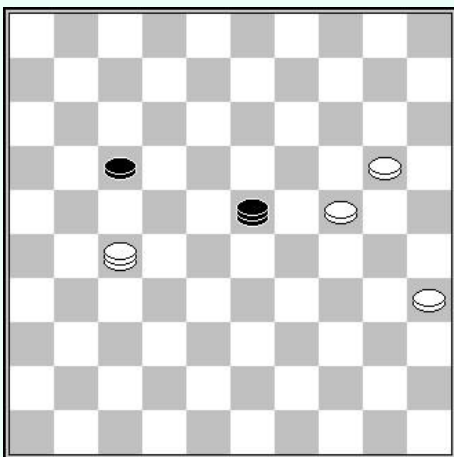

Aanvangsstand

De opstelling van de schijven is als volgt : der zwarte dam bezet de lange lijn en de 3 witte schijven zijn aan de rechterzijde van de lange lijn geplaatst.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

Het probleem is een van de witte schijven over de lange lijn te krijgen zonder schijf 17 te laten passeren naar dam.

Een bijna sleutelpositie

Wit aan zet

Er is geen sleutelpositie om dit soort posities te winnen.

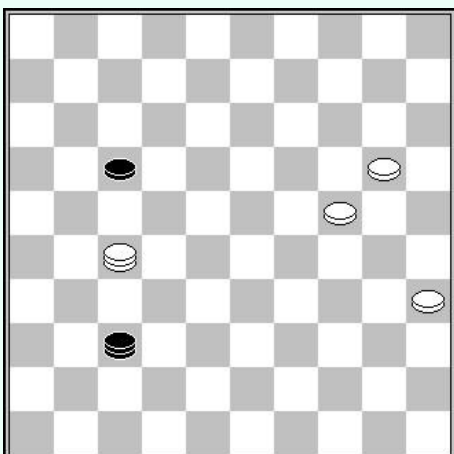
Het beste perspectief is een stand te ontwikkelen waarin de zwarte dam op een willekeurig veld staat op de lange lijn, behalve op veld 37.

In deze stand ontwikkelt forceert wit een winnende stand door :

1. 27-31 17-21 2. 31-48

En zwart moet de lange lijn verlaten wegens de dreiging 24-19 enz..

Een remise sleutelpositie

1. 31-43

De enige manier om zwart te dwingen de lange lijn te verlaten is naar veld 48 te gaan.

1... 37-48

Zwart heeft nu wel de lange lijn verlaten, maar als compensatie bedreigt hij nu schijf 24.

2. 43-32 48-30 3. 32-19 30-39

4. 20-15 17-22 5. 19-02

Wit moet zijn schijf 24 blijven verdedigen. Hierdoor wordt de passage van schijf 22 naar dam vrijgegeven.

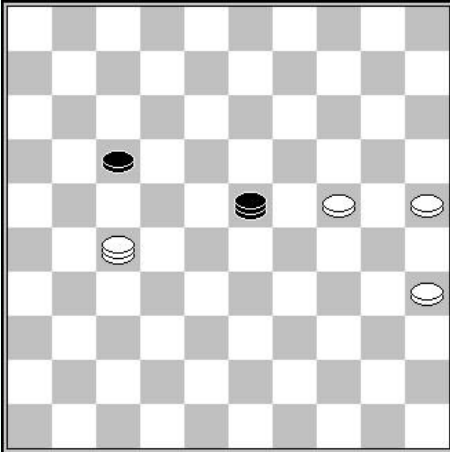
5... 22-27 enz.

Een verkeerd pad

Frits Luteijn – P. Pizzutto

WK C, 1989

Zwart aan zet

In deze stand dacht zwart remise te forceren door :

1... 23-14

23-10 is beter

2. 27-31

Zwart gaf op. Hij wordt bedreigd door 25-20 (14x25) 31-48 enz.

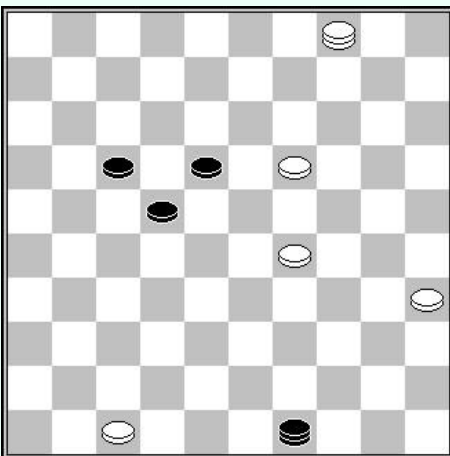
Na (14-32) 25-20 (17-21) 31-48, moet zwart de lange lijn verlaten.

Remise in de partij

Hendrik van der Zee – Guntis Valneris

WK-J dec, 14-05-1985

Wit aan zet

1. 19-13

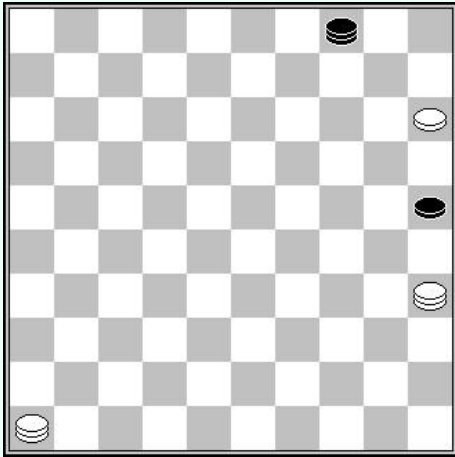
Beter is 19-14

1... 18x09

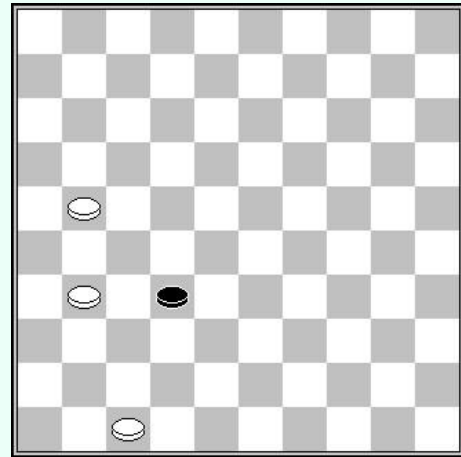
2. 04x31 49-32

En wit kan niet meer winnen.

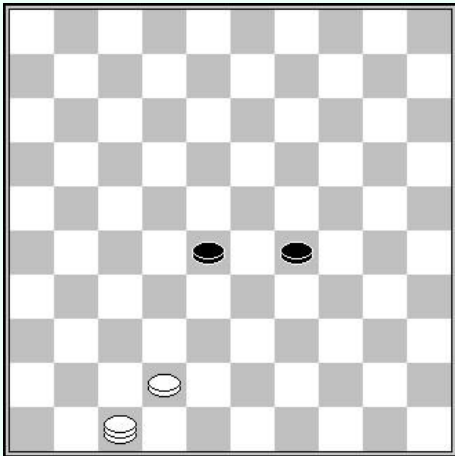
Wit speelt en wint is het moto in volgende reeks diagrammen.

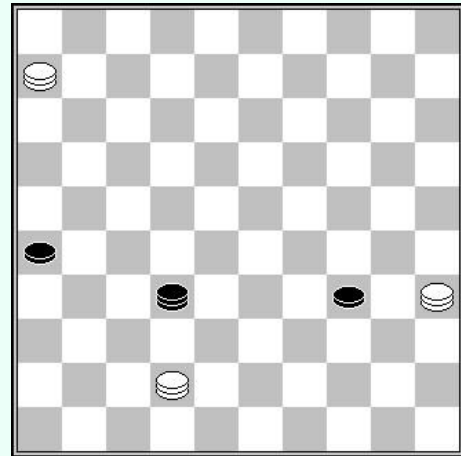
D1 : Wit aan zet

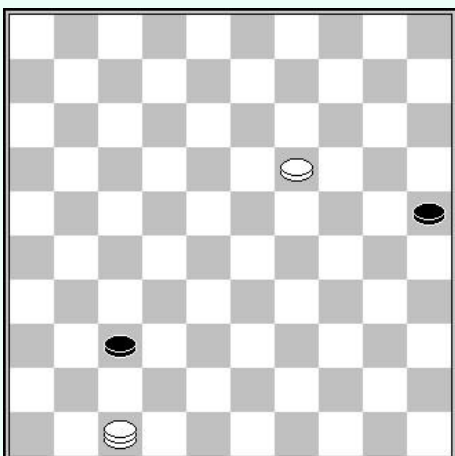
D2 : Wit aan zet

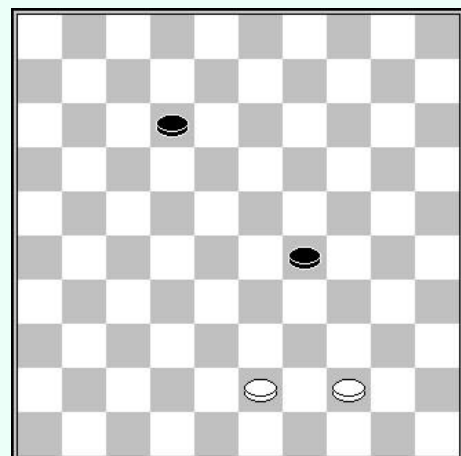
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

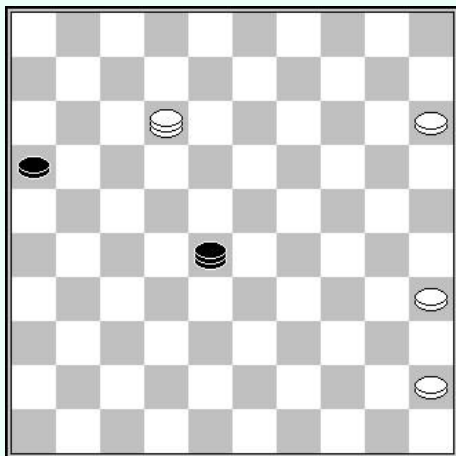
D6 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Isidore Weiss
De eindspelen van partijen met dammen zijn altijd lastig om mee om te gaan. Het aantal speelbare zetten neemt aanzienlijk toe. De manier om te redeneren is om eerst het kwadrant af te bakenen waarop de dam van de tegenstander kan bewegen. Vervolgens moet men de vangstellingen of bedreigingen vinden die het mogelijk maken de dam op deze kwadrant in bedwang te houden en uiteindelijk de zetten in de juiste orde te spelen om het spel te forceren.
Oplossing : 46-14 [verhindert de dam van te spelen omdat (04-22) verliest door 35-13] (25-30) 35x24 en zwart staat weer vast.
- D2 - Op het thema van het ontvanstcomité.
47-41 (32-38) 41-37 (38-43) 21-16+.
- D3 - F. van VUGHT (1890)
We zien een eindspel met 1 dam en 1 schijf tegen 2 schijven.
Men dient een manier te vinden om deze 2 schijven te blokkeren. Er is iet echt een manier om het te vinden. Het kleine aantal mogelijkheden maakt het mogelijk om alles te berekenen en zo uw visie te trainen.
47-41 en indien :
A - (29-33) 41x23 (33-39) 23-40 (39-43) 42-38+
B - (28-33) 41-36 (33-39) 36-18 (29-33) 18-22+
- D4 - Oplossing : 35-49
Deze zet beperkt in aanzienlijke mate de mogelijke zetten van zwart. Hij kan zijn dam niet los zetten op de lange lijn wegens 06-39, en indien :
A - (32-46) 42-29 (34x23) 49-21 (26x17) 06x05
B - (32-05) 42-31 (26x37) 06-39 (34x43) 49x46
- D5 - Defives (1938)
Een slimme winst die goed gebruikt maakt van de thema's die we reeds bespraken met 1 dam en 1 schijf tegen 2 schijven.
19-14 (25-30) 14-10 en na :
A - (30-34) 47-29 (34x23) 10-05+
B - (30-35) 10-04+
- D6 - V. Nicod (1899)
44-39 (12-18) 43-38 (18-23) 38-32 (29-34) 39x30 (23-29) 38-33+.

Hoofdstuk 16 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 16

16.1 – 3 witte schijven rechts van de lange lijn

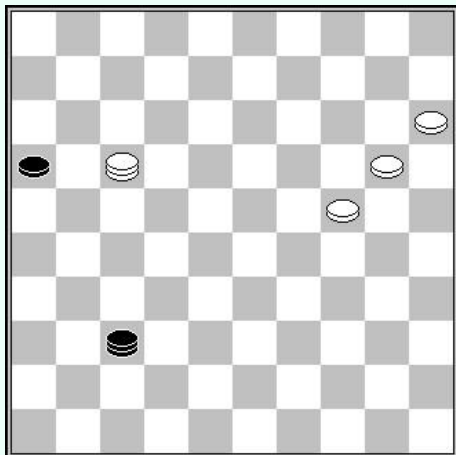

Aanvangsstand

In dit eerste deel is de opstelling van de stukken als volgt : de zwarte dam bezet de lange lijn en de 3 witte schijven staan rechts van de lange lijn.

Het diagram hiernaast toont een voorbeeld.

Het probleem is een van de witte schijven de lange lijn te laten passeren zonder dat schijf 16 naar dam kan gaan.

Sleutelpositie voor winst

Wit aan zet

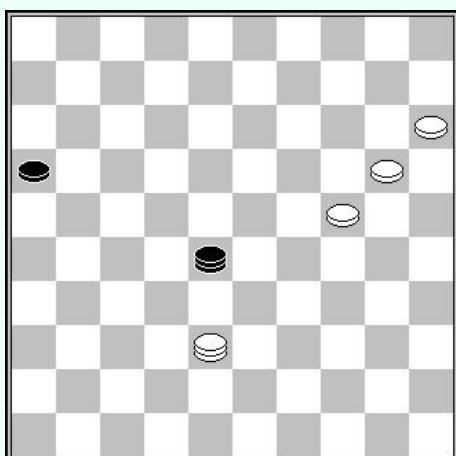
In deze stand forceert wit de winst door :

1. 17-44 16-21 2. 44-35 37-48

Zwart is gedwongen de lange lijn te verlaten.

3. 24-19 ! 21-27 4. 35-24 !

The laatste twee zetten van wit zijn essentieel om de zwarte schijf te verhinderen naar dam te gaan. Wit speelt hierna simpel 24-47.

Een eerste valkuil

Zwart aan zet

Wit houdt de zwarte schijf 16 in bedwang door de diagonaal 19-49 te bezetten. Men dient echter veld 38 te vermijden.

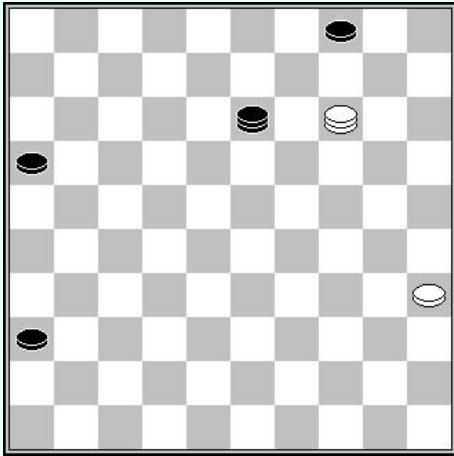
In deze situatie, maakt zwart remise door :

1... 28-22 2. 20-14 22-13!

Indien zwart zijn dam ruilt door (22-27) 38x21 (16x27) wint wit door een soort ontvangstcomité
14-09 (27-32) 09-04 (32-38) 04-31 (38-43) 31-48 (43-49)
48-43 enz..

3. 24-20 13-27 enz..

Een tweede valkuil

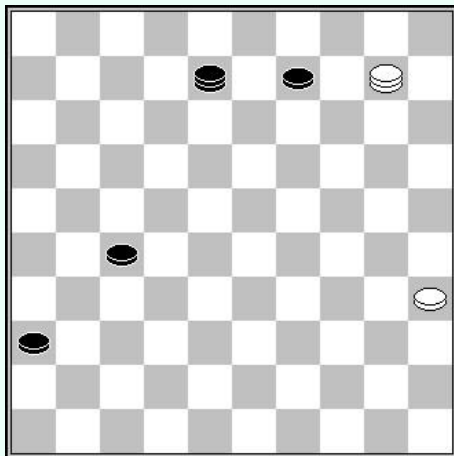
Paradoxaal genoeg leidt deze stand tot remise. Het probleem is het brengen van schijf 4 naar veld 27.

De volledige demonstratie is uitgebreid. Het hoofdidee is :

- 1... 16-21 2. 14-37 21-27 3. 37-14 13-08
4. 14-28 04-09 5. 28-10**

Dit brengt ons bij de stand van het volgende diagram.

Indien de zwarte dam veld 24 bezet om schijf 35 te blokkeren, zal het opspelen van (09-13) remise door met de witte dam naar 19 te gaan.

5.... 09-13

De voortzetting (27-31) lost niets op. 41-28 (08-02) verzekert de remise door 28-22 (09-14) 22-28 (02-19) 28-39 enz.

- 6. 35-30 08-02 7. 10-15 13-19
8. 15-42 !**

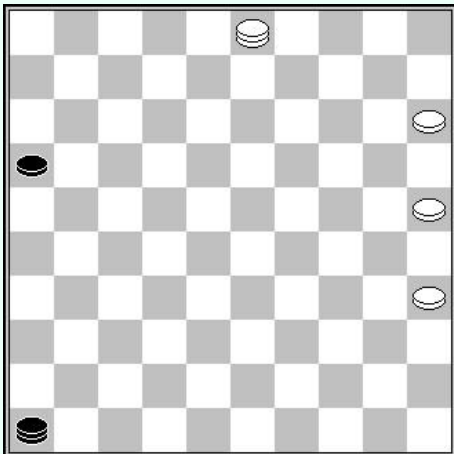
- (36-41) 42-48 (41-47) 48-37=
- (2-7) 48-37 (7-23) 37-48 (23-29) 48-43=
- (27-32) 9-3 (19-23) 48-34=

Een derde valkuil

Wit aan zet

Wit kan nooit schijf 35 opspelen wegens de aanval op 19, mogelijk voorafgegaan door het offer van schijf 16.

- 1. 25-20 46-05 2. 03-08 05-46
3. 35-30 16-21 4. 08x26 46-19
5. 30-25 enz.**

Een vierde valkuil

Wit aan zet

In deze situatie, verhindert wit de zwarte schijf op te rukken naar veld 27.

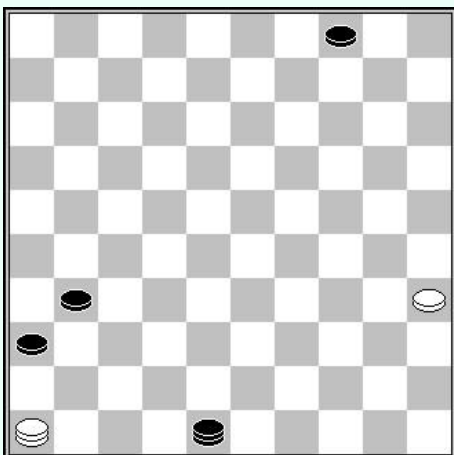
- 1. 46-14 48-25 2. 14-28 25-34**

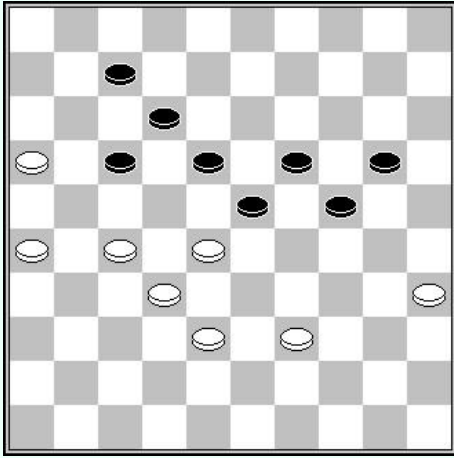
Opspelen met (04-09) is verhindert door 28-22

- 3. 28-14 34-39 4. 14-25 39-48**

Het bezetten van de lange lijn (39-28) geeft remise door 25-48 (28-37) 35-30 enz..

- 5. 25-14 enz. =**

Een winst in de praktijk

Valerij Markowskij – Evgueni Watoetin

Minsk 2005

Wit aan zet

Soms is er niet veel nodig om een stand te ontwrichten. Wit wordt hier bedreigd door (18-22) 27x29 (24x42 of 24x44). Hoe deze dreiging te counteren ?

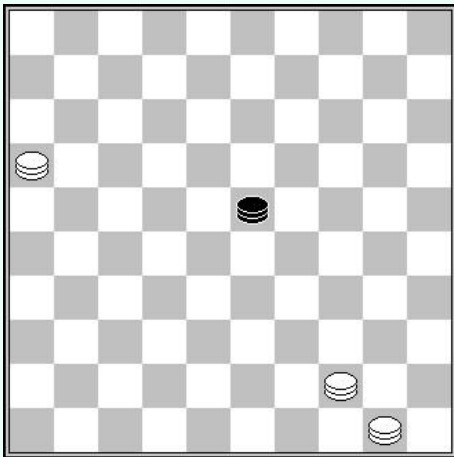
Na 38-33 (23-29) 39-34 (29x38) 32x43, wint zwart de schijf en de partij door (18-22).

39-33 lijkt niet erg attractief, en toch is dit de beste oplossing wegens een aantal kleine combinaties :

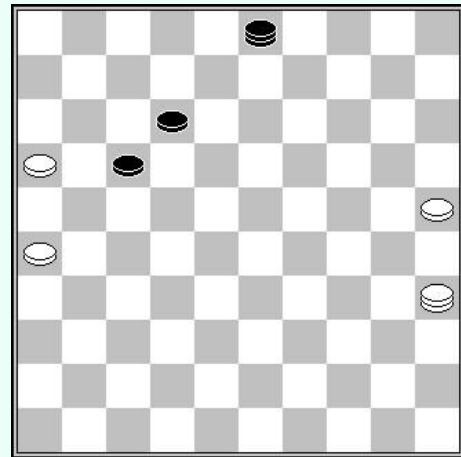
- 39-33 (20-25) 27-21 (18-22) 32-27 enz. voordeel wit
  - 39-33 (20-25) 27-21 (25-30) 32-27 (23x43) 33-29 (24x33) 35x2 advantage for White
  - 39-33 (20-25) 27-21 (23-29) 32-27 (29-34) 38-32 (25-30) 33-29 enz..
  - 39-33 (20-25) 27-21 (23-29) 32-27 (25-30) 38-32 (29x38) 32x43 (30-34) 27-22 (18x27) 21x32 enz. met normaal gezien remise. In de partij speelde wit :
- 1. 26-21 17x26 2. 39-34 07-11 3. 16x07 12x01 4. 38-33 20-25 5. 28-22 01-06**
6. 22x13 19x08 7. 33-28 25-30 8. 28x19 30x39 9. 19x30 39-43 10. 30-24 43-48
11. 24-20 48-25 12. 20-15 25-14 13. 32-28 14x16 14. 15-10 26-31 ! 15. 10-05 16-43 !

En niets kan zwart stoppen de sleutelpositie in te nemen.

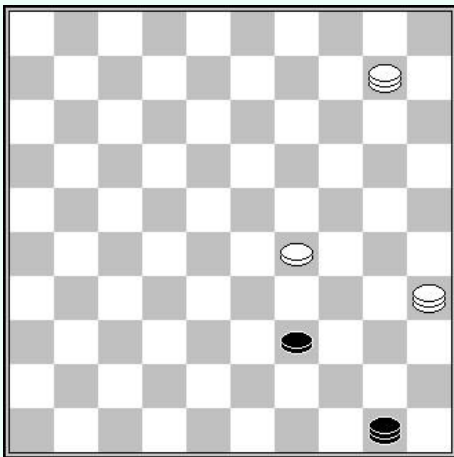
In de volgende diagrammen is het wit speelt en wint.

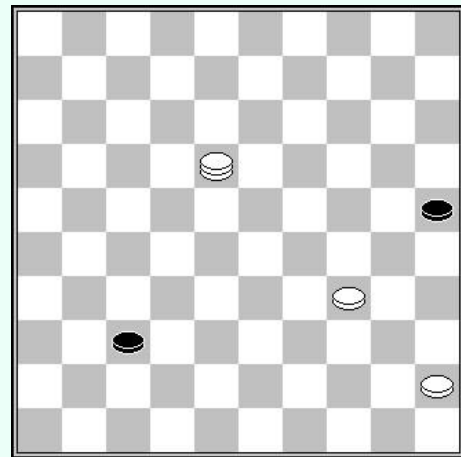
D1 : Wit aan zet

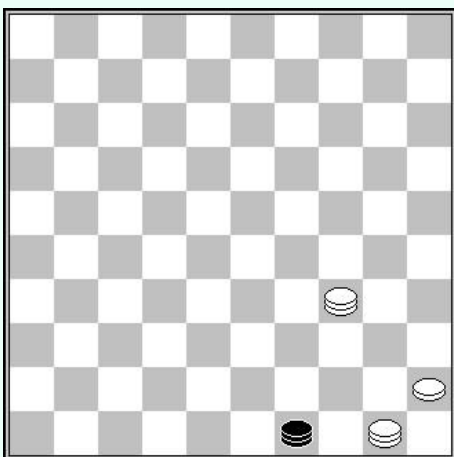
D2 : Wit aan zet

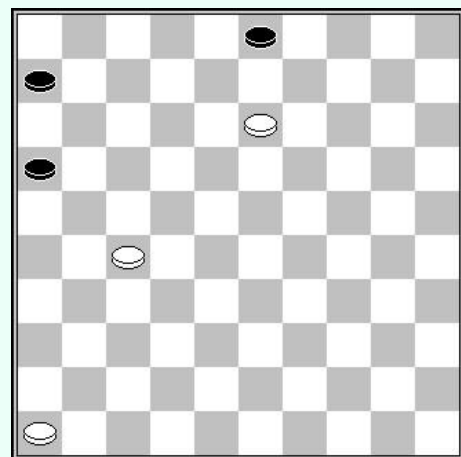
D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

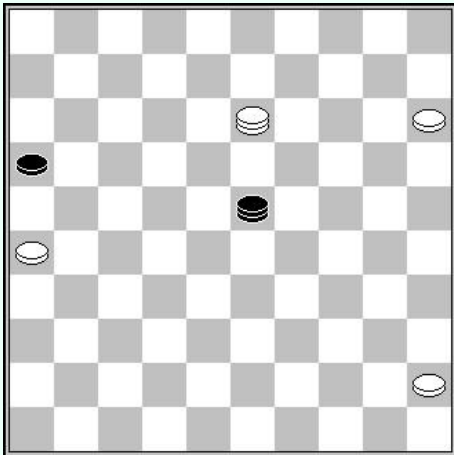

D6 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Gevangen in de tric trac
16-07 (23x01) 50-45 (01-06) 44-50 (06-01) 50-06+.
- D2 - Zalitis – Vizulis (2003)
Zwart dreigt remise te maken door (17-21). Wit verraste.
(35-40) 34x45 (16-32) +
- D3 - Isidore Weiss
Een mooie winst op de lange lijn.
35-44 en na : :
A – (39-43) 10-15+
B - (50-45) 44x28+
- D4 - Isidore Weiss
Een ontvangst comité door :
18-23 (37-42) 23-29 (42-48) 45-40 (48x30) 40-35 +
- D5 - Blankenaar
Wit moet de zetten van zwart beperken tot de kwadrant 2-16-49-35 en een vangst
voorbereiden op de deze hoekvelden.
50-11 (49-16) 11-44 en indien :
A - (16-02) 45-40 +
B – (16-49) 45-40 +
- D6 - Kleute 1918)
46-41 (06-11) 41-37 (11-17) 37-32 (17-21) 27-22 (21-26) 32-27 (16-21) 27x16 (26-31)
13-08 (03x12) 22-17 (12x21) 16x36 +

16.2 – 1 schijf links en 2 schijven rechts

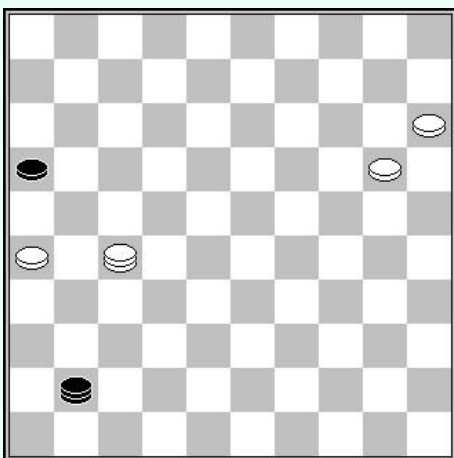

Aanvangsstand

In het tweede deel is de opstelling van de schijven als volgt : de zwarte dam bezet de lange lijn, schijf 16 en 26 staan in oppositie en de 2 witte schijven staan rechts van de lange lijn.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

Het probleem is om een vande witte schijven rechts van de lange lijn over de diagonaal te krijgen zonder het afruilen van schijf 16 toe te laten.

Winnende sleutelpositie

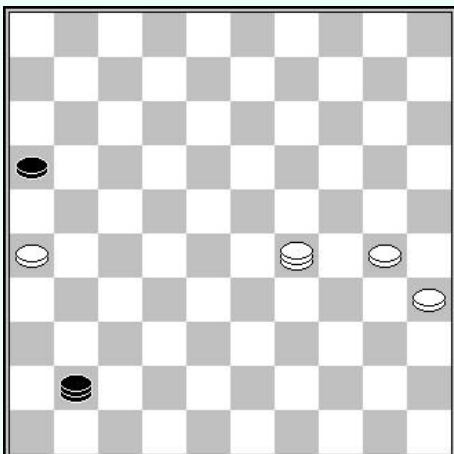
Zwart aan zet

In deze stand is zwart gedwongen de lange lijn te verlaten om de vangstelling te ontlopen.

1... 41-47

Op 41-36 volgt 27-04 en de zwarte dam kan niet terug naar 41 wegens 26-21, enz..

2. 20-14 enz.

Een valkuil

Zwart aan zet

Zwart kan hier remise forceren door :

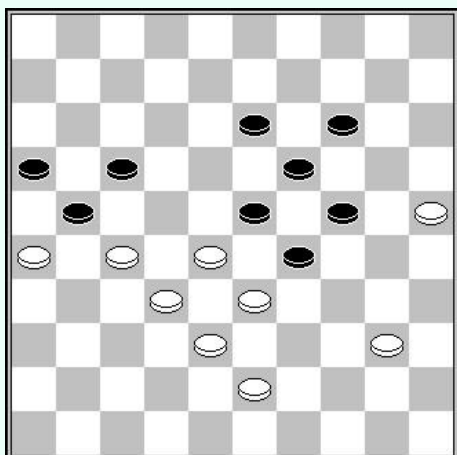
1... 41-28

Dreigt te ruilen met (16-21)

2. 29-38 28-22

Dreigt nu de witte dam te vangen door (22-27)

3. 38-47 22-28 enz. =

Hoop op remise

Zwart aan zet

Het is verstandig dat wit velden 27 of 32 bezet. Dit voorkomt dat hij met dubbele dreigingen wordt geconfronteerd. In het volgende diagram kan zwart zijn kansen op remise optimaliseren door te spelen:

1... 42-37

Deze zet dreigt met een aanval op schijf 39, eventueel voorafgegaan door (16-21).

2. 36-22

Op 39-33 maakt zwart remise door (16-21) 26x17 (37-42) 33-28 (42-37) 28-22 (37-26) 17-11 (26-17)

2... 37-23

Deze zet beperkt de witte zetten :

A - 25-20 (16-21) 27x16 (23-37) en wit kan schijfverlies niet voorkomen.

B - 22-17 (16-21) 17-33 [op 17-06 volgt 23-19-8-2] (21-27) gevolgd door de ruil.

C- 22-06 (23-37) en wit is gedwongen tot 06-33.

3. 22-33 23-32 4. 39-34

Wat anders ? Op 25-20, volgt altijd (16-21) 26x17 (32-37) enz..

4... 32-23 5. 33-29 23-19

Ik weet niet of de stand echt remise is, maar ik zie niet in hoe wit kan oprukken met schijf 25 of 34.

Een winst in de praktijk

Arleta Flisikowska - Viktoriya Motrichko

World Cup Women 2013

Wit aan zet

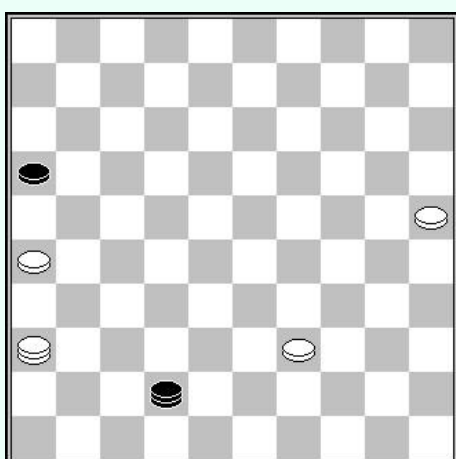
Soms is er niet veel nodig om een stand in een catastrofe te veranderen.

1. 40-35 29-34 2. 27-22

Een simpele aanval met zettwang die zwart dwint een schijf te verliezen :

2... 21-27 3. 32x12 23x32 4. 38x27 13-18

5. 22x13 19x17 6. 33-28 24-30

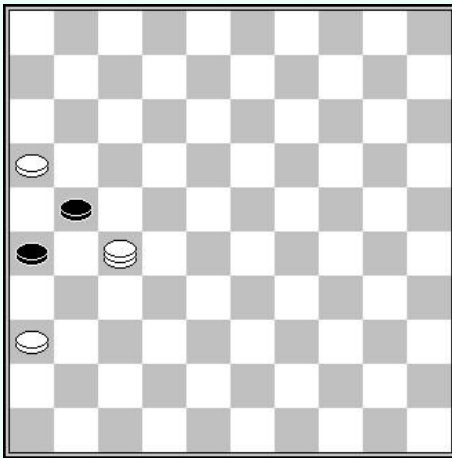
Zwart heeft niet beter dan een schijf te offeren om naar dam te gaan.

7. 35x24 34-40 8. 28-23 40-45 9. 24-20 45-50 10. 20x09 50-45

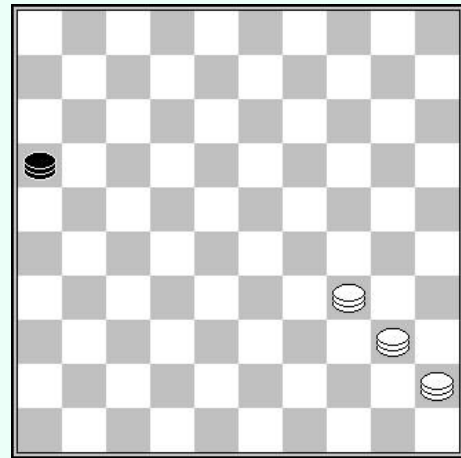
11. 23-19 45-01 12. 09-04 17-22 13. 27x18 01x14 14. 04-27

Wit bezet het belangrijk veld 27. Zwart kan opgeven.

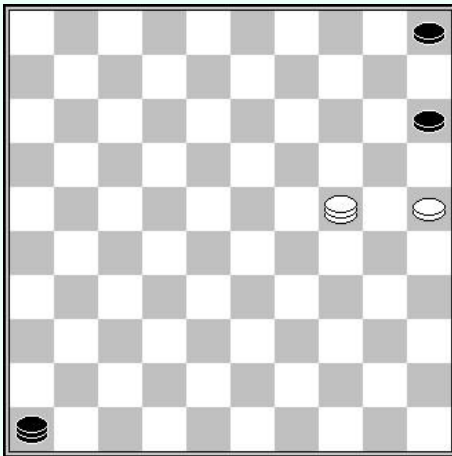
Voor de volgende reeks diagrammen geldt wit speelt en wint.

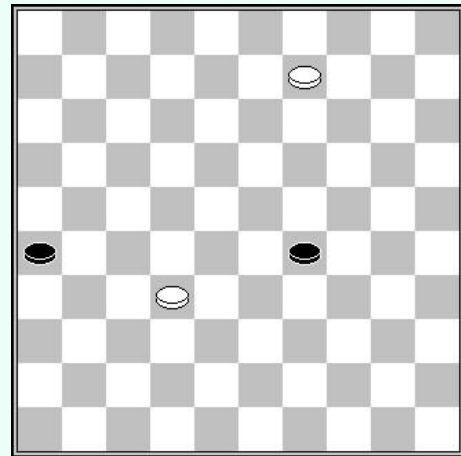
D1 : Wit aan zet

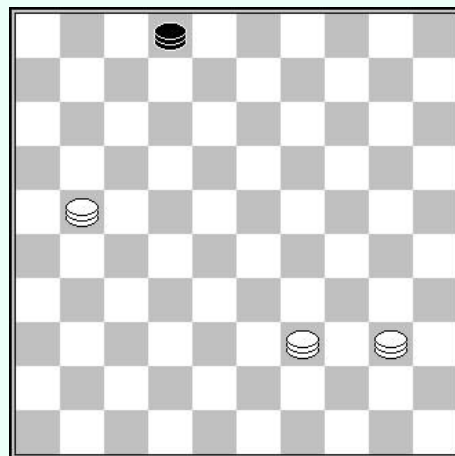
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

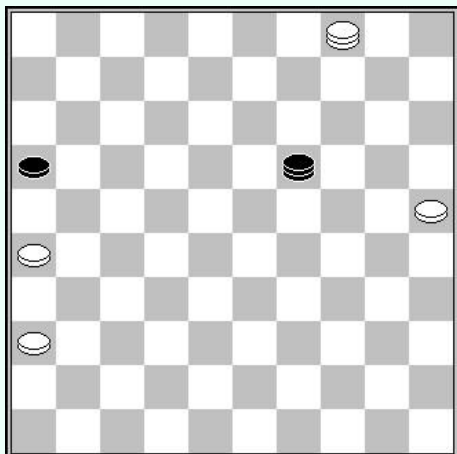
D5 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Een compositie van Isidore Weiss.
Erg verrassend, wit heeft slechts één manier om te winnen
36-31 en indien :
A - (21x32) 31-27+
B - (26x37) 27-31+
- D2 - Een compositie door Bolze in 1901.
Drie dammen tegen één. Zwart zit in het kwadrant 2-35-49-16. Men dient een vangstelling voor te bereiden om de dam te dwingen in deze kwadrant te blijven.
40-44 en indien :
A - (16-02) 45-40 +
B - (16-49) 45-40 +
- D3 - Een compositie door Manoury in 1787
De winst is gebaseerde op het thema van de "Marquis":
25-20 en indien :
A - (05-10) 24-35 (15x24) 35x05
B - (46-10) 24-47 (15x24) 47x04
C - (46-28) 24-35 (15x24) 35x46
- D4 - Een compositie van W.B. Monsma in 1938
We vinden een oplossing met 1 dam en 1 schijf tegen 2 schijven. Het is absoluut noodzakelijk zwart te verhinderen naar dam te gaan.
09-03 en na :
A – (29-34) 3-25 (34-40) 25-39 (40-45) 39-06+
B - (26-31) 32-27 (31x22) 03-09 (22-28) 09-14 (28-33) 14-20+
- D5 - Drie dammen tegen één. Zwart is op het kwadrant 2-35-49-16. De wins tis gebaseerd op het opsluiten van zwart in deze kwadrant.
21-49 (02-16) 40-35 (16-07) 39-11 (07x16) 35-02 +

16.3 – 2 schijven links en 1 schijf rechts

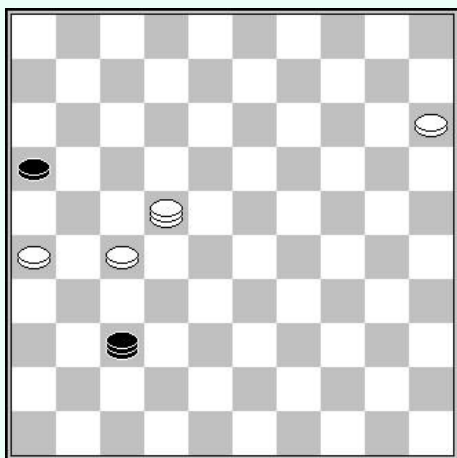

Aanvangsstand

In dit derde deel, is de opstelling van de schijven als volgt : de zwarte dam bezet de lange lijn. Twee witte schijven staan op 26 en 36n terwijl de derde schijf zicht rechts van de lange lijn bevindt.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

Het probleem is schijf 25 over de lange lijn te krijgen zonder dat schijf 16 afgeruild kan worden.

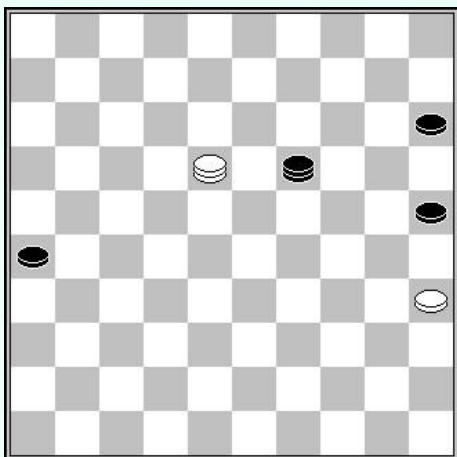

Winnende sleutelpositie

Zwart aan zet

In deze stand is zwart gedwongen de lange lijn te verlaten om de vangst te vermijden.

Hierdoor kan schijf 15 naar dam gaan.

Een valkuil

Zwart aan zet

Een zeer waarschijnlijke stand dit tot remise leidt :

De zwarte dam is geblokkeerd op de diagonaal 2-24 om de ruil van schijf 35 te voorkomen. He is onmogelijk om schijf 15 op te spelen :

Plan nr. 1: Onmiddellijk opspelen van schijf 15...

1... 15-20 2. 18-36 19-10

Op (19-24), volgt 36-09 en zwart kan niet voorkomen terug te keren naar de hoofdvariant.

3. 36-47 10-15 4. 47-36 20-24

5. 36-04

Indien :

A - (24-29) 04-18 (29-33) 35-30=

B - (25-30) 04-09 =

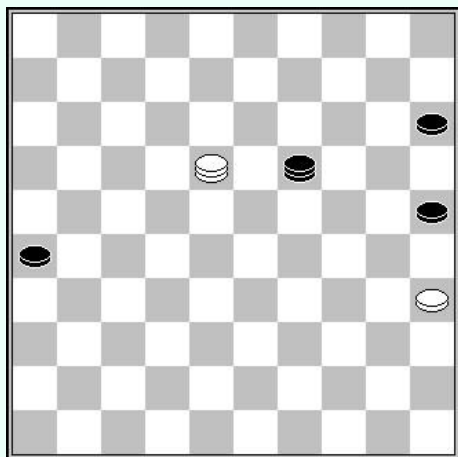
C - (15-20) 04-27=

Plan nr. 2 : het opspelen van schijf 15 met bescherming op veld 24

1... 19-24 2. 18-27 15-20 3. 27-09 enz. =

Plan nr. 3 : het opspelen van schijf 15 met verdediging op veld 29

1... 19-24 2. 18-27 24-29 3. 35-30 25x34 4. 27-43 enz. =

Een winst in de praktijk

Dominique Kinglincourt – Gilles Delmotte

Frans kampioenschap 1991

Wit aan zet

Dezelfde stand als hierboven maar wit is aan zet.

1. 18-27 19-24 2. 27-22

Op 27-18 krijgt zwart een winnende stand door (25-30).

2... 24-47

Zwart profiteert van het feit dat de ruil van schijf 35 niet mogelijk is; om de witte dam van de diagonaal 4-36 te verdrijven.

3. 22-18

Op 18-36, is het opspelen van schijf 15 naar 24 mogelijk.

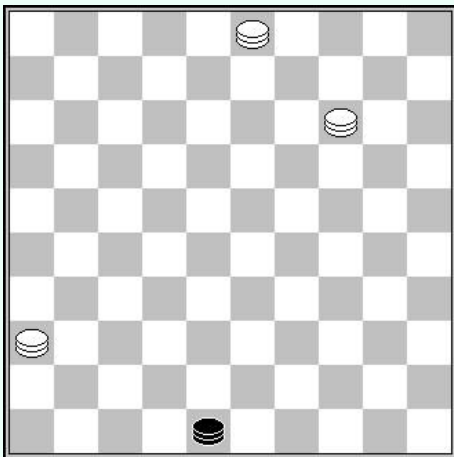
3... 47-36 4. 18-23 36-13

Om de ruil van schijf 35 te voorkomen en schijf 26 te bevrijden.

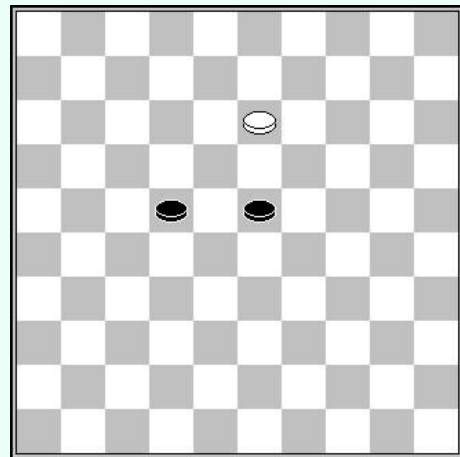
5. 23-37 19-24 6. 37-48 24-19 7. 48-34 26-31

En niets weerhoudt zwart ervan de sleutelpositie in te nemen.

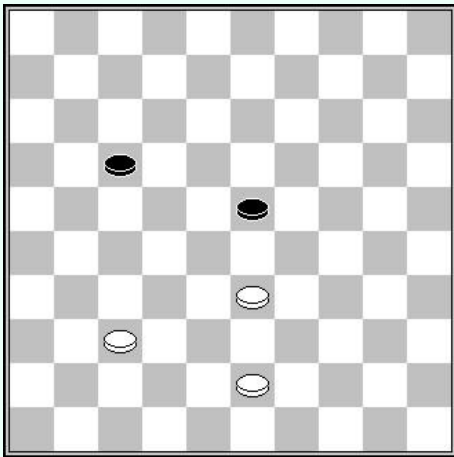
Wit speelt en wint is het motto in volgende reeks diagrammen.

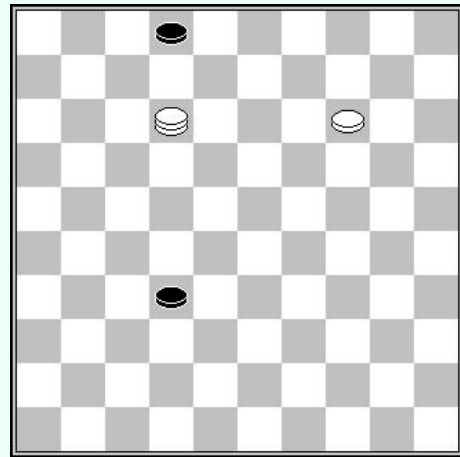
D1 : Wit aan zet

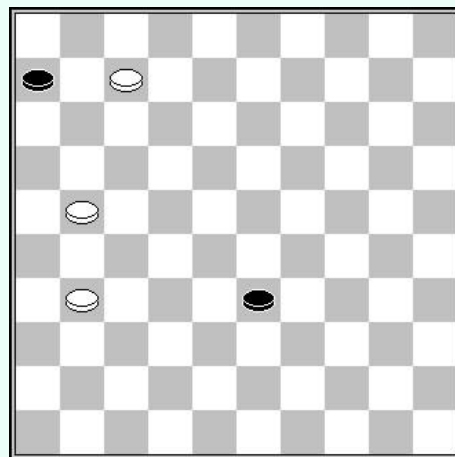
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

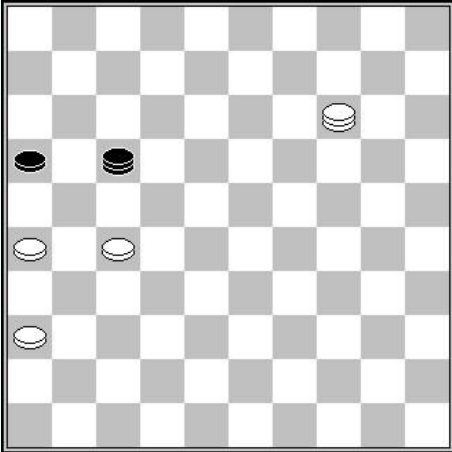

D5 : Wit aan zet

Oplossing

- D1 - 3 dammen tegen 1. De zwarte dam speelt op het kwadrant 3-25-48-26. Wit slaagt erin de dam op te sluiten.
14-25 (48-37) 36-31 (37x26) 25-48+.
- D2 - Een compositie van Blonde (Allons à king N°1).
We zien hier het thema van 1 dam tegen 2 schijven. Het objectief is de twee schijven op een lijn te krijgen.
13-9 en na :
A - (22-27) 09-04 (27-32) 04-15 enz.
B - (22-28) 09-04 (28-33) 04-10 (23-29) 10-15 enz.
C - (23-29) 09-04 (22-28) 04-10 (28-33) 10-15 enz.
- D3 - Een eindspel van schijven tegen schijven. Hoe zwart verhinderen van naar dam te gaan ?
43-39 (17-22) 39-34 (23-28) 33-29 (22-27) 29-23 (28x19) 34-29+.
- D4 - Een compositie van Isidore Weiss.
Het is onmogelijk om zwart te verhinderen naar dam te gaan. Na 12-26 of 12-29 offert zwart zijn schijf en gaat naar dam. De oplossing baseert op het thema van 1 dam tegen 2 schijven met aanval op afstand.
12-08 (02x13) 14-10 (13-18) 10-04 (18-23) 04-15 en na :
A – (32-37) 15-10+
B – (23-28) 15-42+
- D5 - Een compositie van Isidore Weiss.
Een situatie met 1 dam en 2 schijven tegen 1 dam en 1 schijf. Men kan zwart niet verhinderen naar dam te gaan. Het is dus nodig een welkomstcomité voor te bereiden. Het probleem is dat zwart vier velden heeft waarop hij dam kan maken. Het is duidelijk dat men niets kan doen tegen de velden 47 en 50, en men dient zwart te dwingen op een van de andere velden dam te maken.
07-01 en indien :
A – (33-38) 01-29 (38-43) 29-33+
B - (33-39) 01-45 (39-43 of 39-44 of (6-11) 50-45+

16.4 – 3 schijven links van de tric trac

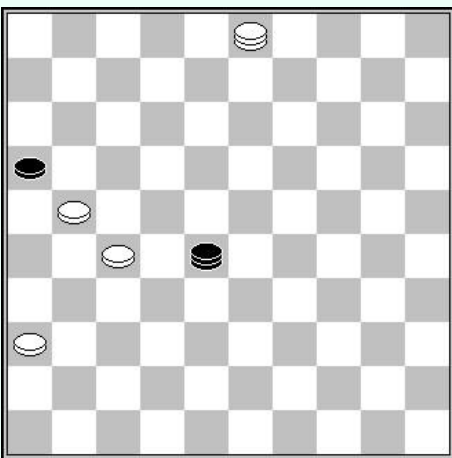

Aanvangsstand

In dit vierde deel is de opstelling van de schijven als volgt : de zwarte dam bezet de tric trac lijn 6-50 en de 3 witte schijven staan op 26, 27 en 36.

Zie nevenstaand diagram.

Het probleem is een van de witte schijven over de tric trac te krijgen.

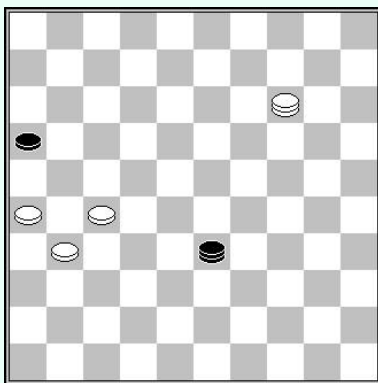
Winnende sleutelpositie

Zwart aan zet

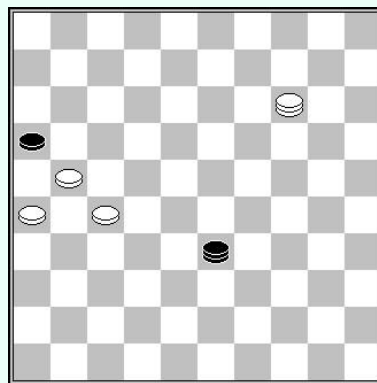
In deze stand is zwart gedwongen om de tric trac te verlaten om de vangst te ontlopen.

Hierdoor krijgt schijf 21 de mogelijkheid naar dam te gaan.

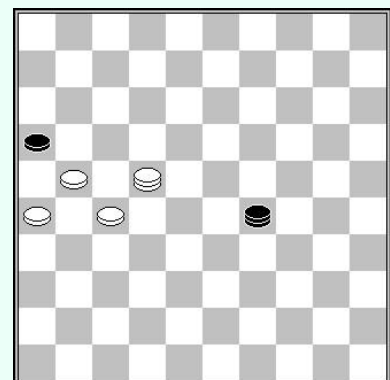
Enkele valkuilen :

Wit of zwart aan zet

Wit of zwart aan zet

Wit aan zet

Indien schijf 36 zich nog op 31 bevindt is er nog steeds winst mogelijk op voorwaarde dat de zwarte dam zich niet op de tric trac bevindt.

In het 1ste diagram dreigt zwart remise te maken door (16-21) 27x16 (33-22).

Wit heeft geen keuze, slechts naar de stand van het 2de diagram te spelen.. Maar het wordt steeds remise.

In het 3de diagram is wit meester over de tric trac. De stand loopt echter remise. Indien men de oplossing niet kent is het waarschijnlijk dat wit wint.

Variant nr. 1 :

1. 18-09 29-23 2. 21-17 23-29

Veld 29 is essentieel.

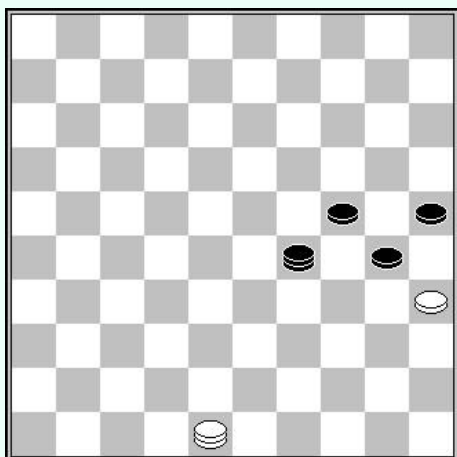
3. 27-22 29-47 ! 4. 09-18 47-15

5. 18-04 16-21 6. 17-11 15-20 7. 26x17 20-03 =

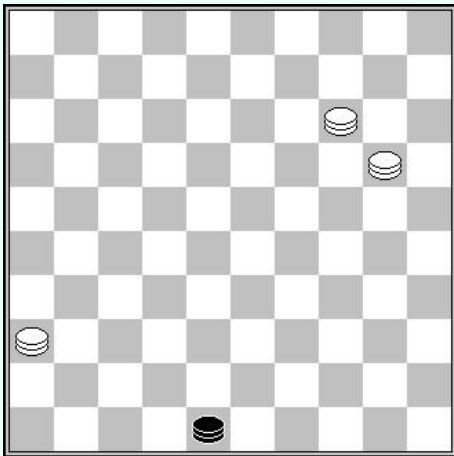
Variant nr. 2 :

1. 21-17 29-45 2. 18-09 45-29 !

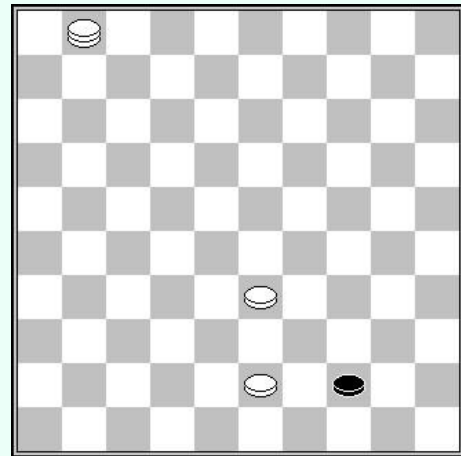
En we zijn bij variant nr. 1

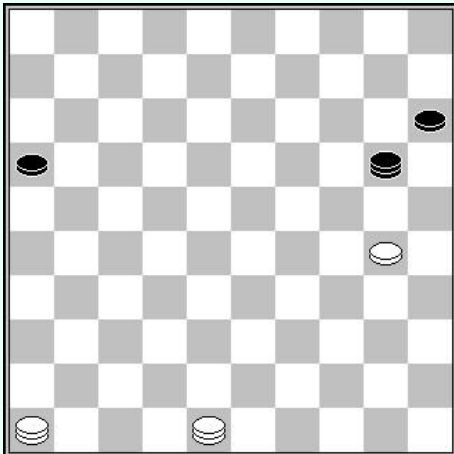
In de volgende reeks diagrammen wit speelt en wint.

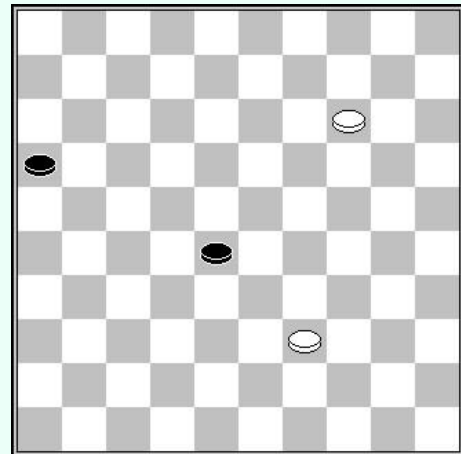
D1 : Wit aan zet

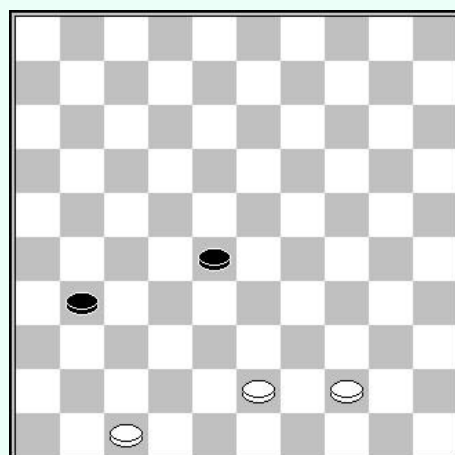
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

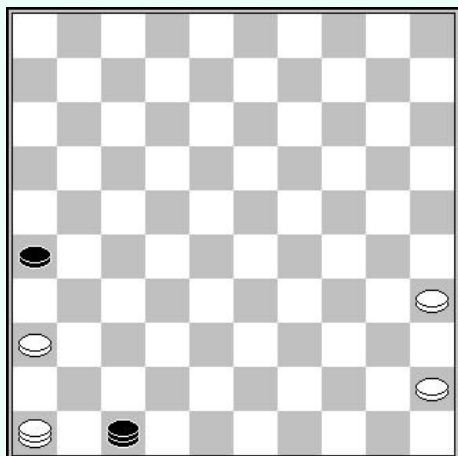
Oplossingen

- D1 -** 3 dammen tegen 1. De zwarte dam op de kwadrant 3-25-48-26. Wit wint op het thema van de schijftrombone
36-13 en indien :
A - (48-43) 13-30 (43x25) 14-03 +
B - (48-26) 13-08 (26x3) 20-25 +
- D2 -** Een compositie van Isidore Weiss op het thema van het ontvangstcomité in de tric trac.
01-29 (44-50) 43-39 (50-45) 29-01 (45-50) 01-45+.
- D3 -** Een compositie van Isidore Weiss.
Wit wint op een verrassende manier door
46-19 enz :
A - (20-29)... 30-24 (29x20) 48-25+.
B - (20-24) 19-02 (24x35) 48-30 (35x24) 02x30+
- D4 -** Een compositie door J. Bourquin in 1887 (Allons à king N°34).
Wit wint door
14-10 (28-32) 10-05 (32-38) 05-37 (16-21) 37-48+.
- D5 -** Een compositie by Isidore Weiss.
Een schijf tegen schijf eindspel.
43-38 (31-37) 44-39 (37-42) 39-33 (28x39) 38-33 (39x28) 47x38+.

Hoofdstuk 17 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 26

17.1 – 1 schijf links en 2 schijven rechts

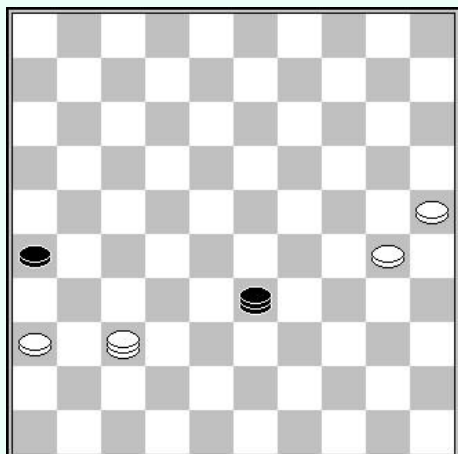

Aanvangsstand

In het eerste deel is de opstelling van de schijven als volgt : de zwarte dam bezet de diagonaal 15-47, de 2 schijven 26 en 36 staan in oppositie en de 2 resterende witte schijven staan rechts van de diagonaal 15-47.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

Het probleem is schijf 35 over de lange lijn te krijgen zonder dat schijf 26 kan afgeruild worden..

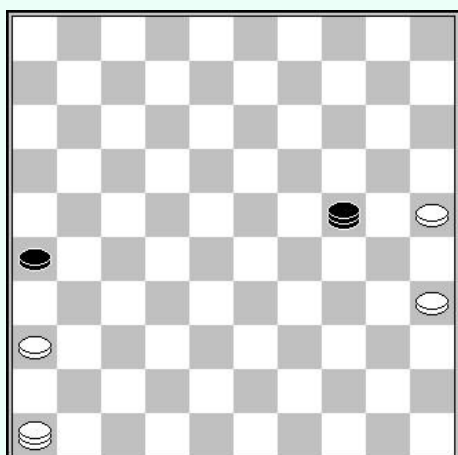

Winnende sleutelstand

Zwart aan zet

In deze stand is zwart gedwongen de lange lijn te verlaten om de vangstelling te ontlopen.

Dit laat vervolgens schijf 25 naar dam te gaan.

Een valkuil

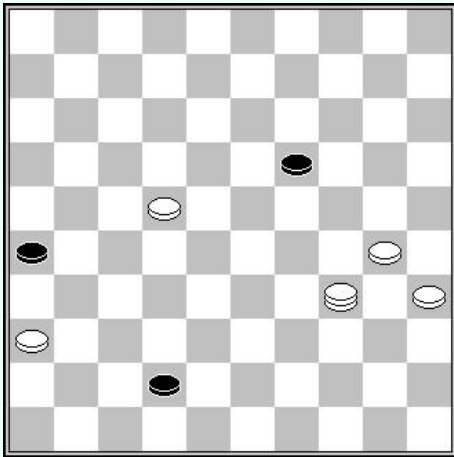
Zwart aan zet

In deze positie bereikt zwart remise door :

1... 24-47 2. 46-37

Op 35-30 behaalt zwart remise door (26-31) 36x27 (47-36) 27-21 (36-13).

2... 47-24 enz. =

Remise in de praktijk

Gabriël Heerema – Fons Huijbreghts

Nijmegen 1994

Wit aan zet

In dit eindspel heeft wit de keuze om schijf 22 naar dam te laten gaan of toe te werken naar een eindspel met 1 dam en 3 schijven tegen een dam en een schijf.

Het blijkt dat de tweede optie tot remise leidt :

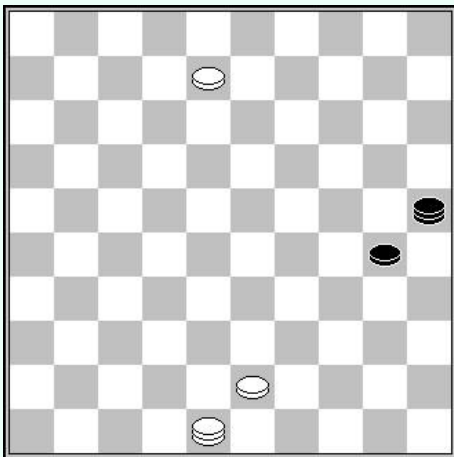
1. 34-48 42-47 2. 48-37? 47-33

3. 37x05 33x11

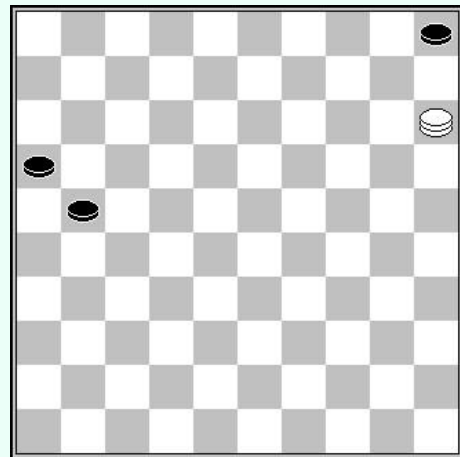
En wit kan niet meer winnen.

4. 05-37 11-33 5. 37-32 33-20 enz.

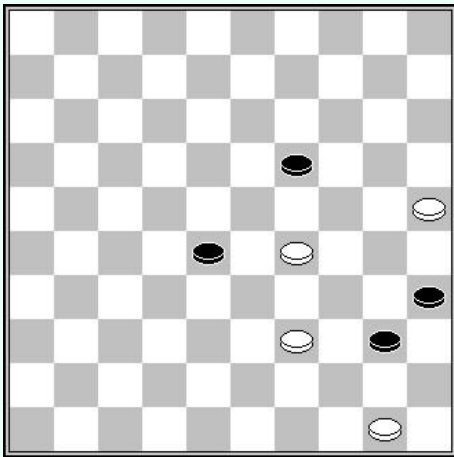
Wit speelt en wint geldt voor de volgende diagrammen.

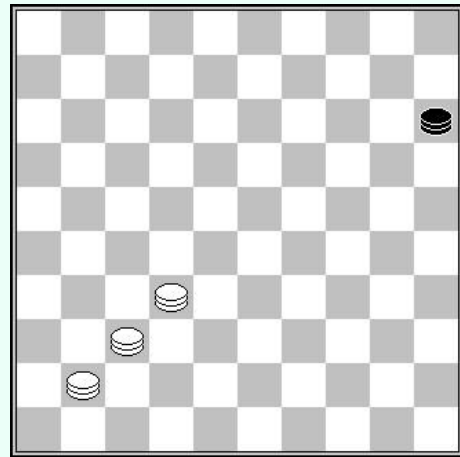
D1 : Wit aan zet

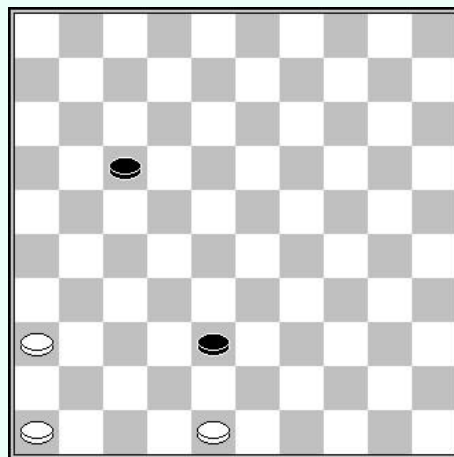
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

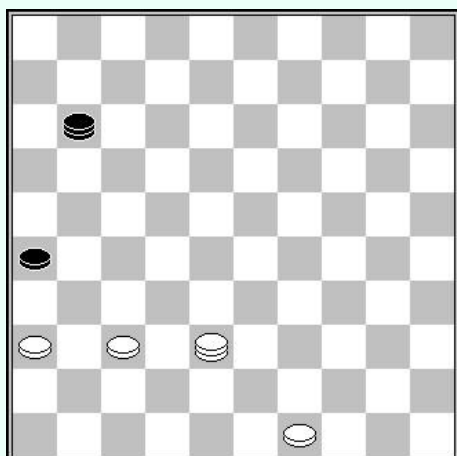

D5 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Wit sluit de dam op in het kwadrant 3-25-48-26 door:
08-03 (30-34) 03-26 (25-03) 43-39 (34x43) 39x25
- D2 - Een compositie van N. Pankratov
Een dam tegen 3 schijven. De witte dam slaagt erin de zwarte dam te blokkeren door
15-04 (21-26) 04-15 en indien :
A – (26-31) 15-42 (31-36) 42-37+
B – (16-21) 15-04 +
- D3 - Een "schijven tegen een schijf" eindspel.
39-33 (28x39) 29-24 (19x30) 25x45 (34-39) 45-40 (35x44) 50x48
- D4 - Een compositie van Manoury.
3 dammen tegen 1. Wit slaagt erin de zwarte dam te blokkeren in het kwadrant
4-15-47-36.
Oplossing : 41-47 (15-4) 32-38 (15-36) 38-15 (36-18) 37-31 (18x36) 15-04 +
- D5 - Een compositie van Isidore Weiss.
Een "schijven tegen schijven" eindspel.
36-31 (17-22) 31-27 (22x31) 46-41 (31-36) (41-37 (38-42) 37-31 (36x27) 48x37 +

17.2 – 3 schijven links van de tric trac

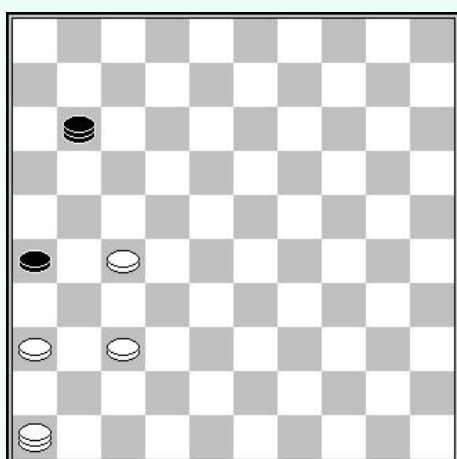

Aanvangsstand

In dit tweede deel is de opstelling van de schijven als volgt : de zwarte dam bezet de tric trac lijn 6-50, de 2 schijven 26 en 36 staan in oppositie en de 2 resterende witte schijven aan de linkerkant van de tric trac.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

Het probleem is om een van de witte schijven, in dit geval schijf 49 over de tric trac te krijgen zonder dat schijf 26 geruild kan worden.

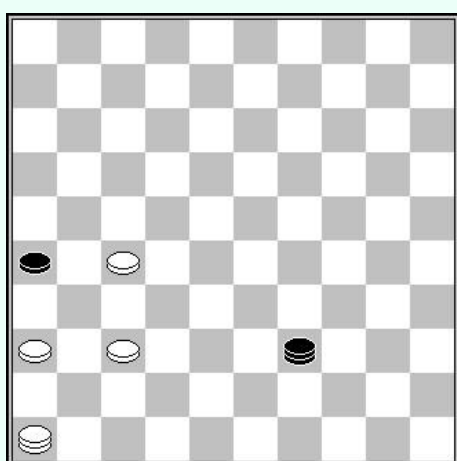

Winnende sleutelpositie

Zwart aan zet

In deze stand is zwart gedwongen de tric trac te verlaten wegens een vangstelling.

Dit laat schijf 27 toe naar dam te gaan.

Een grote valkuil

Zwart aan zet

Het kan lijken dat het bovenstaande scenario onmogelijk op het bord te krijgen is. Met zwart aan zet is deze stand remise :

1... 39-48 2. 37-32 48-43

3. 46-37 43-30

En :

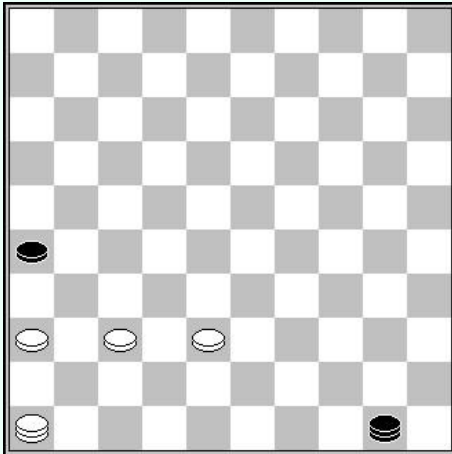
- 27-22 (30-35) 22-18 (35-49)=
- 27-22 (30-35) 22-17 (35-44) 17-12 (44-49)=
- 27-22 (30-35) 37-48 (35-19) 32-27 (19-24) =
- 32-28 (30-25) 37-48 (25-14) 28-22 (14-20) 22-17 (20-38) 27-22 (38-32)=

Remise in de praktijk

Raphaël Zdoroviak – Roep Bhawanibhiek

Nijmegen 2011

Zwart aan zet

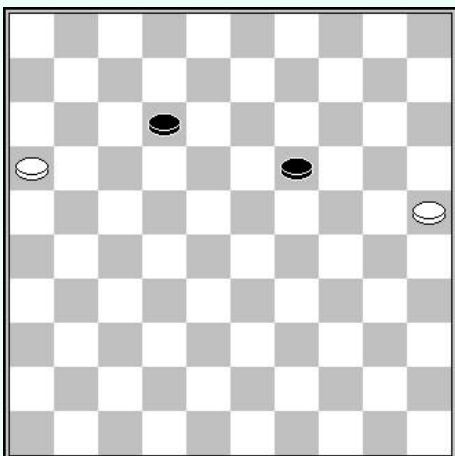

Zwart wordt bedreigd door 38-33 en kan niet los gaan staan wegens 37-31.

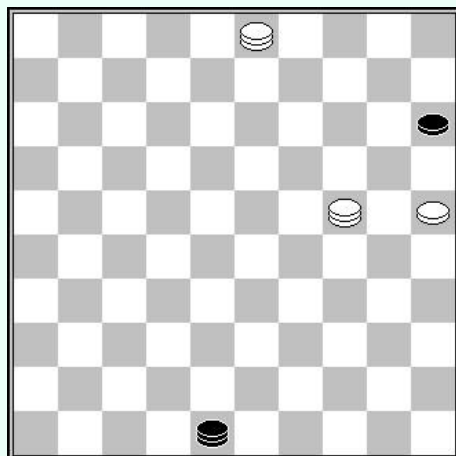
1... 50-06 2. 38-32 06-44 ?

3. 32-27 43-49 4. 27-22 enz. +

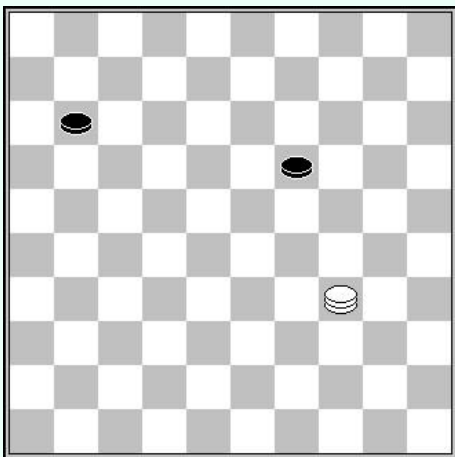
In de volgende diagrammen is het wit speelt en wint.

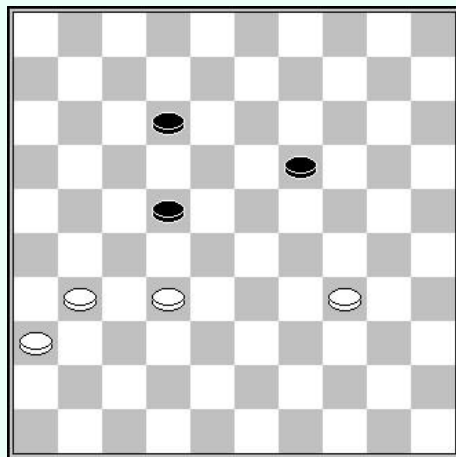
D1 : Wit aan zet

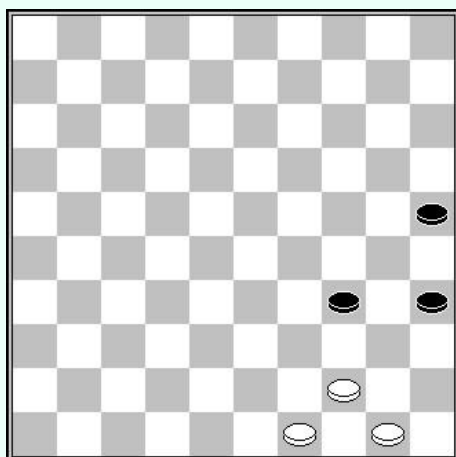
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

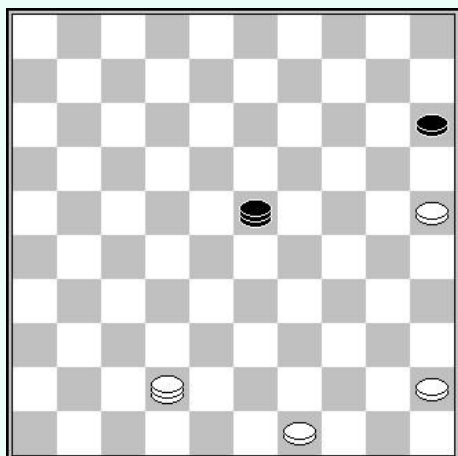
Oplossingen

- D1 - Een compositie van J. Mertens.
Men ziet hier het thema van 1 dam en een schijf tegen 2 schijven
16-11 en indien :
A - (12-17) 11x22 (19-23) 22-18 (23x12) 25-20+
B – (19-23) 11-06 (23-28) 06-01 (12-17) 01-06+
C – (19-24) 11-06 (12-17) 06-01 (17-22) 01-06 (22-27) 06-33+
- D2 - Hier hebben we het thema van de "Marquis".
25-20 en de dam kan niet langer vrij gaan staan
48-26 (03-09) en na :
A – (26-03) 09-14 (03-26) 14-03 (26-48) 03-26 +
B – (26-48) 09-14 (48-26) 14-03 (26-48) 03-26 +
- D3 - Een compositie van Huguenin in 1802.
Op het thema van 1 dam tegen 2 schijven.
34-39 (11-16) 39-43 (19-23) 43-38 (23-28) 38-49 (28-33) 49-43 enz.
- D4 - Een "schijven tegen schijven" eindspel.
31-27 (22x31) 36x27 (12-18) 32-28 (18-23) 28-22 (19-24) 22-18 (23x12) 27-22 +
- D5 - Een compositie van Polman op het thema van in ontvangstcomité in de tric trac.
50-45 (35-40) 44x35 (34-39) 45-40 (39-44) 40-34 (44-50) 49-44 (50x30) 35x24 +

Hoofdstuk 18 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 15

18.1 – 3 schijven rechts van de lange lijn

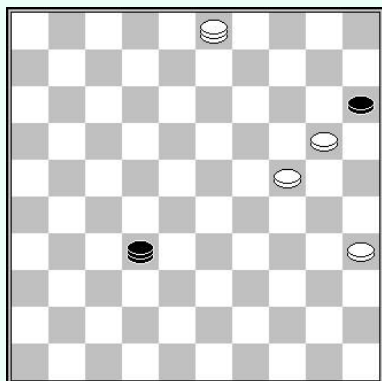
Aanvangsstand

In dit eerste deel is de opstelling van de stukken als volgt : de zwarte dam bezet de lange lijn en de 3 witte schijven staan rechts van de lange lijn. Meer nog, de witte dam bezet de diagonaal 24-47 om de ruil van de zwarte schijf te verhinderen.

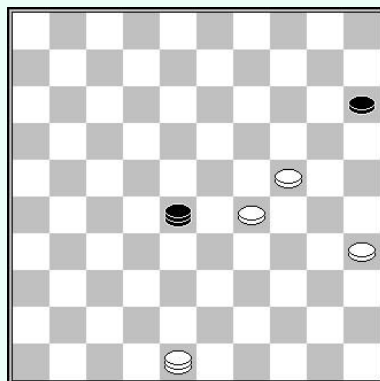
Het nevenstaande diagram is een voorbeeld.

Het probleem is om een van de witte schijven over de lange lijn te krijgen, zonder het ruilen van schijf 15 toe te laten.

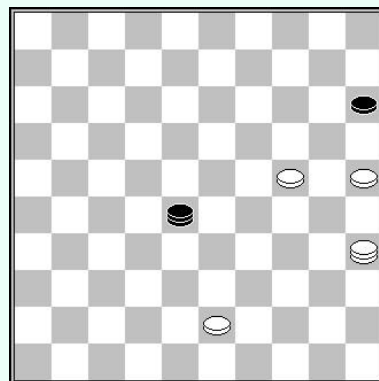
Winnende sleutelposities

Zwart aan zet

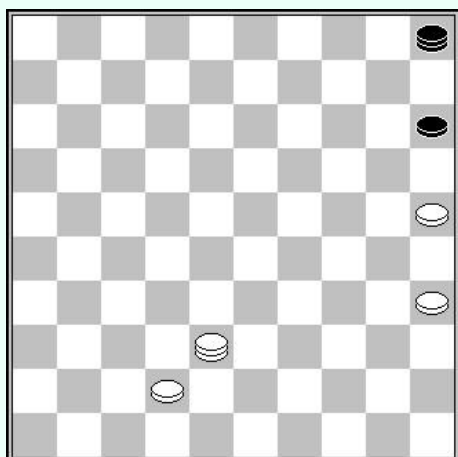
Zwart aan zet

Zwart aan zet

In de eerste 2 diagrammen is het nodig een schijf op 35 te hebben om een vangstelling te maken. De dam is in beide gevallen gedwongen de lange lijn te verlaten en de weg vrij te maken voor de weg naar dam.

Het 3de diagram vereist geen schijf op 36 maar is meer technisch. Zwart kan niet aanvallen met (28-32) wegens 35-30 (32x49) 30-43 enz.. Hij kan ook niet los gaan staan wegens 24-20. Na (28-46) 43-38 (46-5) 38-33 (5-46), kan zwart niet ontkomen aan de vangstelling.

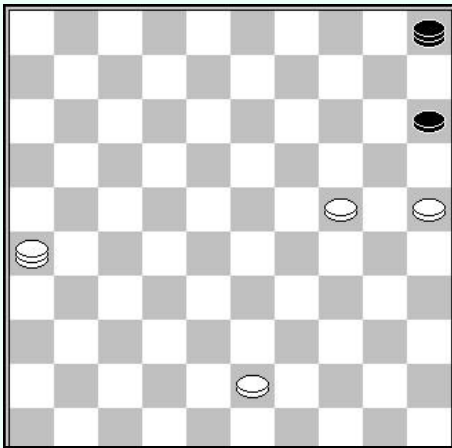

Een eerste valkuil

Wit of zwart aan zet

De witte dam zit vast aan de diagonaal 15-47. Zodra hij deze verlaat ruilt zwart schijf 15.

De witte schijf 35 kan niet naar veld 24 omdat na 35-30 zwart aanval met (05-19).

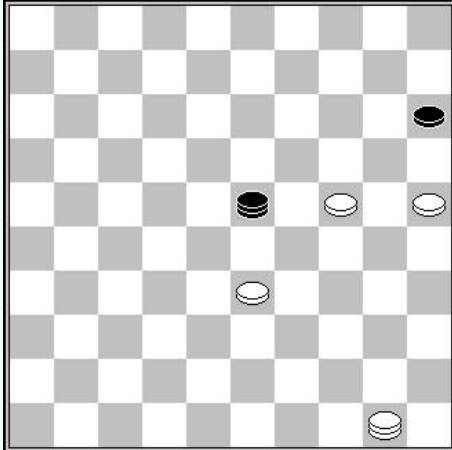
Een tweede valkuil

Zwart aan zet

Wit moet zorgvuldig zijn met het opzetten van een vangstelling in diagram 3.

In deze stand maakt zwart verrassend remise met :

1... 15-20 2. 24x15 05-32 enz.

Hoop

Wit aan zet

De stand leidt theoretisch tot remise. Wit kan hopen op een fout door te vervolgen met :

1. 50-44

De zwarte dam kan niet los gaan staan wegens 24-20 gevolgd door 33-29.

Zwart moet daarom kiezen tussen veld 46 en veld 5 voor remise.

1... 19-46 enz. =

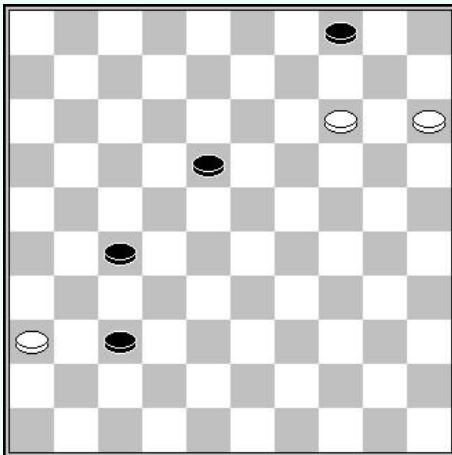
Op 19-05, volgt 44-35 met winst.

Een remise in de praktijk

Arie de Bruijn – Jo Hobbelen

NK-T 1e klasse A, 1982

Wit aan zet

Een zeer mooie remise situatie, maar moeilijk te berekenen in een partij.

1. 14-09

Op 14-10 volgt simpel (27-31) 36x27 (37-41) enz.

Door schijf 14 te offeren plaats wit alle schijven los.

1... 04x13 2. 15-10 37-42

Door deze zet is wit zeker remise te halen.

De andere mogelijkheid (27-32) is delicaat om tegen te spelen. Wit moet dan verder met 10-04 (37-42) 04-10 (32-38) 10-28 ! het sleutelveld, en na :

A – (42-48) 36-31 (48x26) 28-11 (13-19) 11-02 (19-23) 02-16 (38-42) 16-27 enz. =

B – (42-47) 28-39 (18-23) 39-30 (13-19) 30-34 enz. =

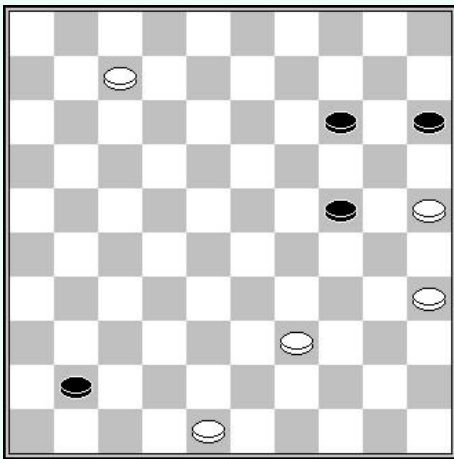
C – (38-43) 28-44 (13-19) 44-35 (19-23) 35-49 (43-48) 49-27 enz. =

3. 10-05 42-48

Op (18-22) volgt 05-23 met een verloop vergelijkbaar met de partij.

4. 05-28 48-26 5. 28-11

Het sleutelveld. Remise.

Een winst in de praktijk

Serguei Davidov – Solik Gersht
 URS-K T, 1963
 Wit aan zet

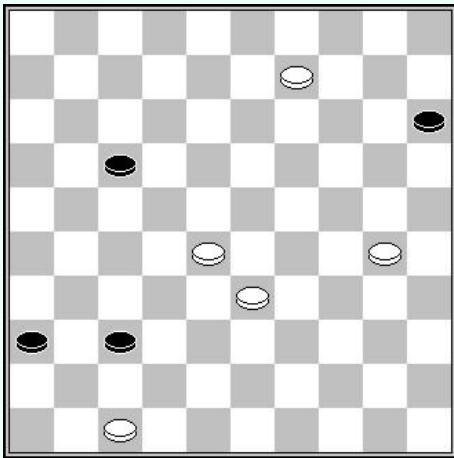
Wit heeft het voordeel het eerst op dam te zijn en bedreigt de twee losse zwarte schijven.

1. 07-02 14-19 2. 39-34 41-46

Op (41-47), wint wit door 35-30 (24x35) 02x24 enz..

3. 34-29 24x33 4. 02x38

En niets kan wit verhinderen sleutelstand nr. 1 te vormen door schijf 48 naar 30 te brengen via 48-43-39-34-30.

Een winst in de praktijk

K van de Broek – Aalt van de Kuilen
 NK-T 1e klasse A 1977
 Wit aan zet

1. 09-03 36-41 2. 03x48 41-46

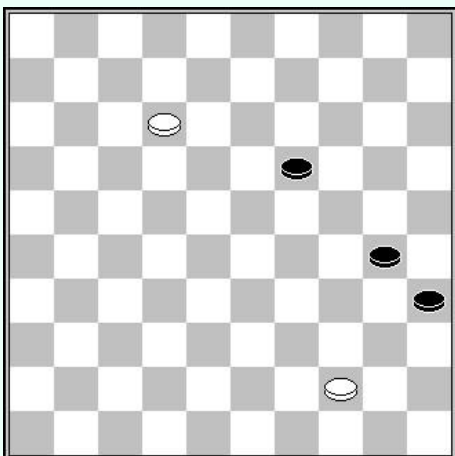
3. 28-22 46-28 4. 33-29 28x17

5. 30-25 17-28 6. 29-24 28-32

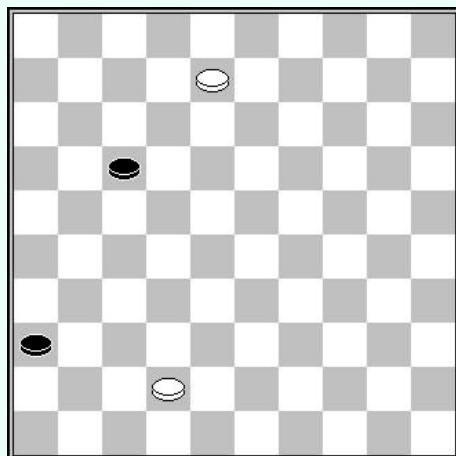
7. 48-30 32-28 8. 30-35

En zwart moet de lange lijn verlaten.

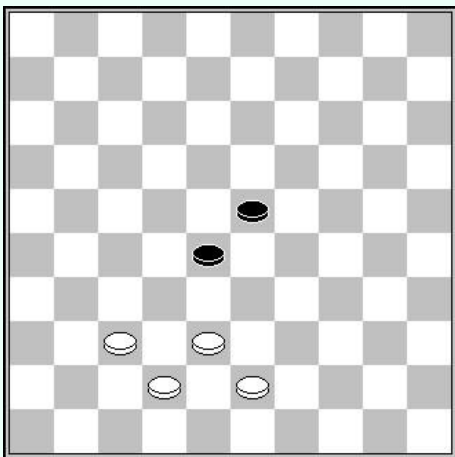
In de volgende reeks diagrammen wit speelt en wint.

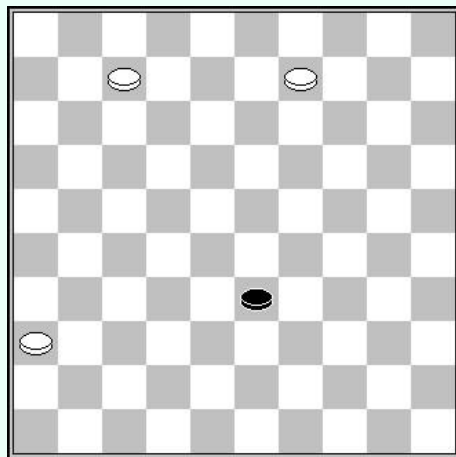
D1 : Wit aan zet

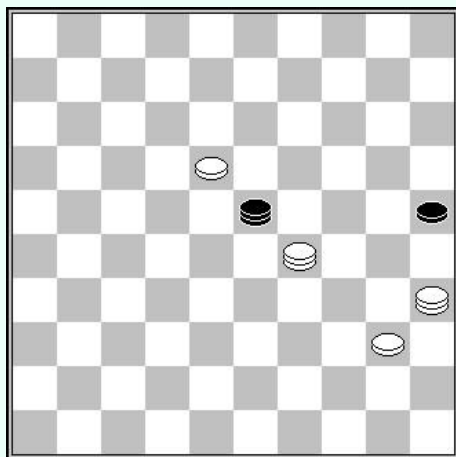
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

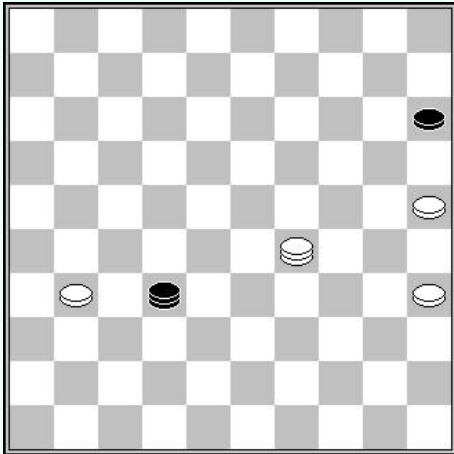

D5 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Een compositie van K. Halecki in 1969
Een dam tegen 3 schijven. Het is absoluut noodzakelijk zwart te verhinderen naar dam te gaan.
12-07 en na :
A - (30-34) 07-01 (35-40) 44x35 (34-39) 01-34+
B – (18-23) 07-02 (30-34) 02-07+
- D2 - Een compositie van G. Cremer in 1954
We hebben hier een eindspel van 1 dam tegen 2 schijven.
42-37 (17-21) 37-31 (36x27) 8-3+.
- D3 - Een "schijf tegen schijven" eindspel.
38-32 (28-33) 37-31 (23-29) 32-28 (33x22) 31-27 (22x31) 43-39 (31-36) 42-37 +
- D4 - Een compositie van Isidore Weiss.
Een eindspel op het thema van het ontvangstcomité op veld 47.
07-01 (33-38) [op (33-39) 01-34 enz.+] 01-34 (38-42) 34-48 (42-47) 09-04 (47-24)
48-42 (24x47) 4-15+.
- D5 - Een compositie van Isidore Weiss.
Een winst op de tric trac.
40-34 (23x01) 35-02 (25-30) 02x35 (01-06) 29-01 (06-17) 35-44 (17x50) 01-06+.

18.2 – 1 schijf links en 2 schijven rechts

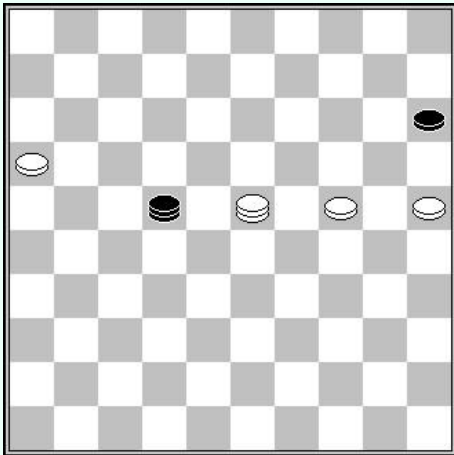

Aanvangsstand

In dit tweede deel is de situatie als volgt : de zwarte dam bezet de tric trac of de diagonaal 16-49, 1 witte schijf is linkst van de tric trac, de 2 schijven 15 en 25 staan in oppositie, de laatste witte schijf staat rechts van de lange lijn.

In het nevenstaande diagram een voorbeeld.

Het probleem is de witte schijf 36 over de tric trac te krijgen.

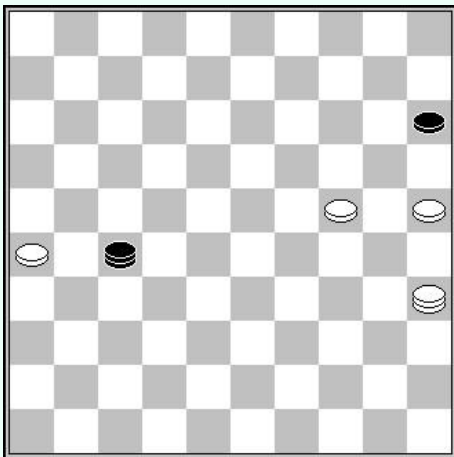

Sleutelpositie

Zwart aan zet

De zwarte schijf moet de tric trac verlaten en vrije baan geven aan schijf 16.

Na bv. 22-13 (23-19) 13-02, volgt 16-11 (02x16) 19-32 enz.

Een valkuil

Zwart aan zet

Dit is een compositie van F Bommer uit 1925. Ze komt uit het boek van J.F. Moser. Op een zeer subtiële manier forceert zwart remise.

1... 27-49 2. 25-20

Op 24-19, volgt simpel (49-32) 19-13 (15-20) enz..

Op 35-30, volgt 49-35 en na :

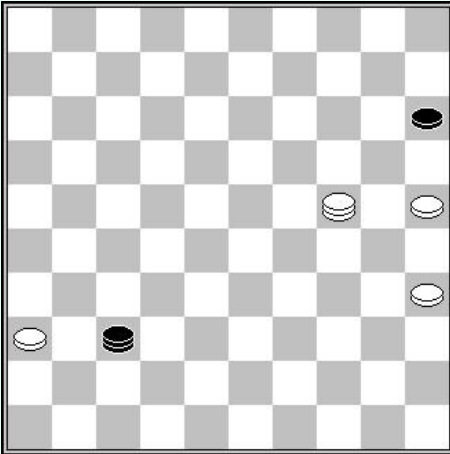
A - 26-21 (15-20) 25x14 (35-49) 21-16 (49-38) 24-19 (38-24) enz..

B - 25-20 (35-44) 26-21 (44-35) 21-17 (35-44) 17-12 (44-40) 12-08 (40-29) enz.

2... 49-43 3. 35-44 43-49 4. 44-11 49-40
5. 11-16 40-18 enz. remise

Een winst in de praktijk

Ivo Vana – Arvo Külvet
Kampioenschap van Estonia 1986
Wit aan zet

Wit moet schijf 36 naar 16 brengen en schijf 35 naar 24 om de sleutelpositie te bereiken, het is aan te raden eerst schijf 36 op te spelen voor schijf 35.. We zullen zien waarom in dit voorbeeld.

1. 35-30 37-14
2. 36-31 14-32
3. 31-26 32-43
4. 24-33 43-27
5. 33-44

Wit is effectief gedwongen schijf 30 te verdedigen.

- 5... 27-13
6. 44-35 13-27

Wit heeft geen alternatief dan 30-24 te spelen en komt zo in de remisestand van F. Bommer.

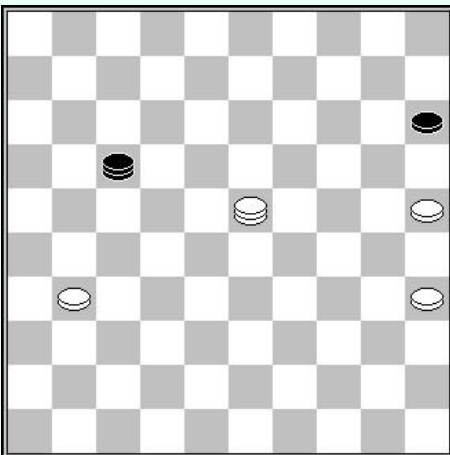
In de stand van het diagram is het beter om te vervolgen met:

1. 24-33 37-48
2. 33-28 48-26
3. 28-23 26-17

De zwarte dam moet de diagonaal 26-48 verlaten omdat op 26-42 35-30 volgt hetgeen de winst forceert.

4. 36-31

Dit brengt ons bij de stand van het volgende diagram :

In deze stand geeft J.F. Moser een winst aan door :

- 4... 17-39

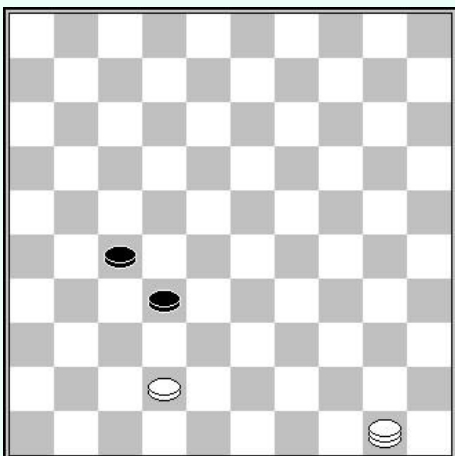
Op (17-22) volgt 35-30, 23-41 en 30-24

5. 31-27 39-44
6. 27-21 44-11
7. 21-16 11-22

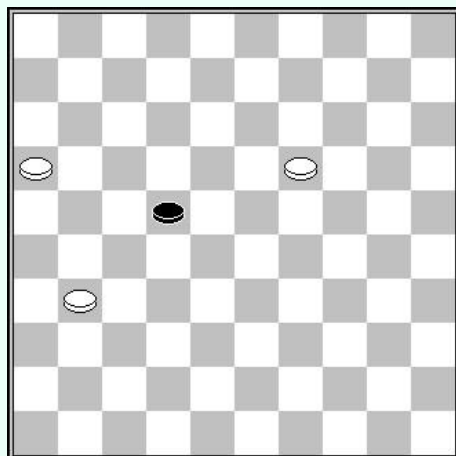
Nu de schijf op 16 staat kunnen we de opmars van schijf 35 naar 24 voorbereiden.

8. 23-19 22-39
9. 19-24 39-17
10. 35-30 17-39
11. 24-29 39-22
12. 29-40 22-17
13. 30-24 enz.

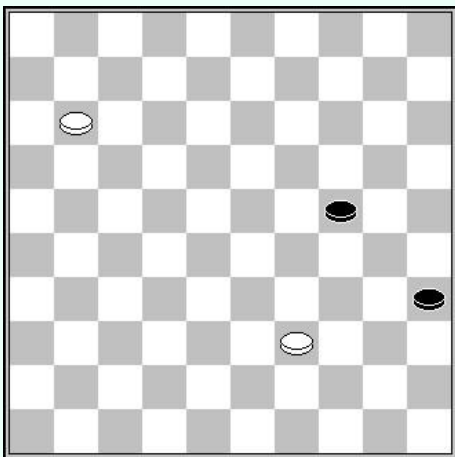
In de volgende reeks diagrammen is het wit speelt en wint.

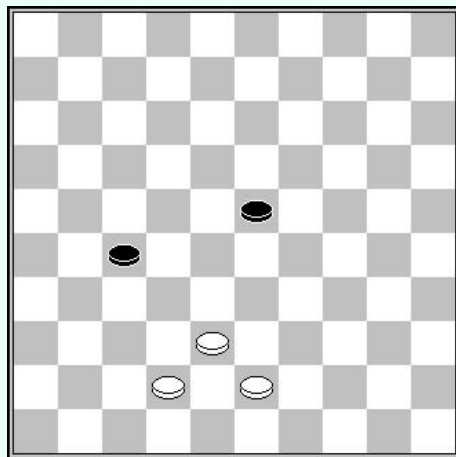
D1 : Wit aan zet

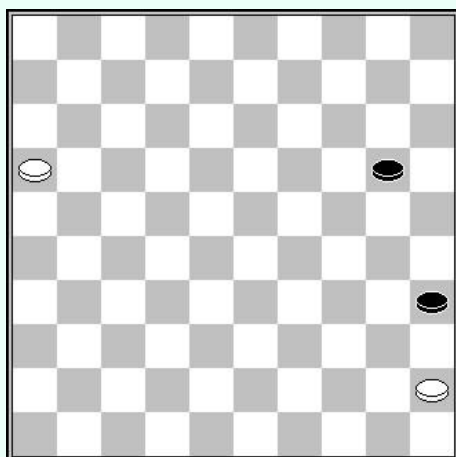
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

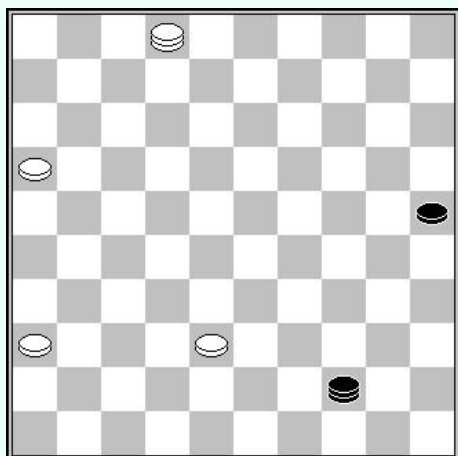

Oplossingen

- D1 - Een compositie van C. Ligier in 1892
50-39 (27-31) 39-43 (32-37) 43-48 (37-42) 42-37+
- D2 - Isidore Weiss
19-14 (22-28) 14-10 (28-33) 10-05 en na :
A – (33-39) 5-28 (39-43) 28-37+
B – (33-38) 31-26 (38-43) 05-32+
- D3 - Mr. Tolkov in 1915
11-07 (35-40) 39-34 (40x29) 07-02 (29-33) 02x30 (33-38) 30-48+
- D4 - Een “schijven tegen schijven” eindspel.
38-33 (27-32) 43-39 (32-38) 42-37 (38x29) 37-32 (29-34) 39x30 (23-29) 32-28 +
- D5 - Een winst in de tric trac
16-11 (20-24) 11-7 (24-29) 7-2 (29-33) 2-16 (33-39) 16-21 (39-44) 21-17 enz. +

Hoofdstuk 19 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 25

19.1 – 3 schijven links van de tric trac

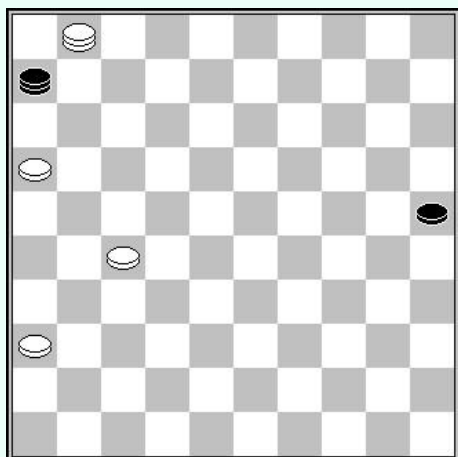

Aanvangsstand

In dit eerste deel is de opstelling als volgt. De zwarte dam bezet de tric trac lijn 6-50, de zwarte schijf is geïmmobiliseerd op 25 en de 3 witte schijven staan aan de linkerkant van de tric trac.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

Het probleem is de zwarte dam van de tric trac te krijgen zonder schijf 25 naar dam te laten gaan.

Winnende sleutelstand

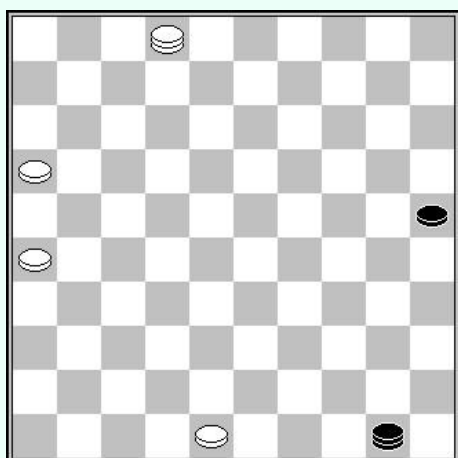
Zwart aan zet

De zwarte dam moet de tric trac verlaten en de weg vrij maken voor schijf 16 naar dam.

Het eindspel is winnend, zelfs als schijf 25 naar 45 kan gaan.

Bijvoorbeeld : (06-33) 01-06 (33-42) 27-22 (25-30) 22-18 (30-34) 18-13 (34-40) 13-08 (40-45) 06-50 enz..

We zullen weldra het winst mechanisme voor wit zien.

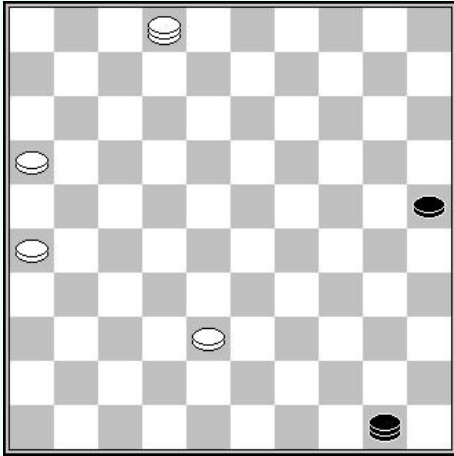
Een ander winstmethode

Wit aan zet

We kunnen zien dat wit de formatie uit het vorige diagram niet kan bereiken. Men dient een ander schema te vinden om de dam uit de tric trac te verdrijven. Het is allemaal een kwestie van tempo zetten.

1. 02-07 50-28
2. 07-01 28-06
3. 48-43 25-30
4. 43-38 30-35
5. 38-32 03-39
7. 01-06

Zwart moet van de tric trac weg en de maakt de weg vrij.

Een valkuil

Wit aan zet

Door dezelfde strategie toe te passen, forceert wit de winst door :

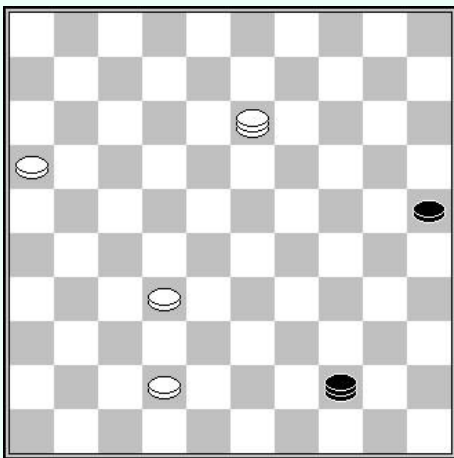
1. 02-07 50-28 2. 07-01 28-06
3. 38-32 25-30 4. 32-27 30-35
5. 26-21

Op 27-21, maakt zwart remise door (35-40) 01x45 (06-50) enz..

- 5... 06-28 7. 01-06

Jaagt de dam van de tric trac maar verhindert de remise niet.

- 7... 14-03 8. 21-17 14-03
9. 27-21 35-40 enz. =

Een remise in de praktijk

Jan van der Voort – Hilco Aarten

NK-T 1e klasse B, 2010

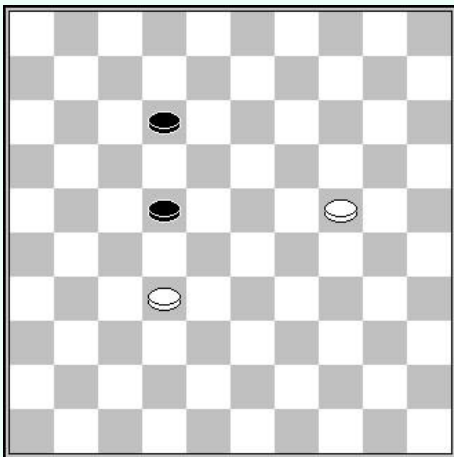
Zwart aan zet

De zwarte strategie omvat het reduceren van het voor wit aantal speelbare zetten, en dan naar de vorige stand te gaan.

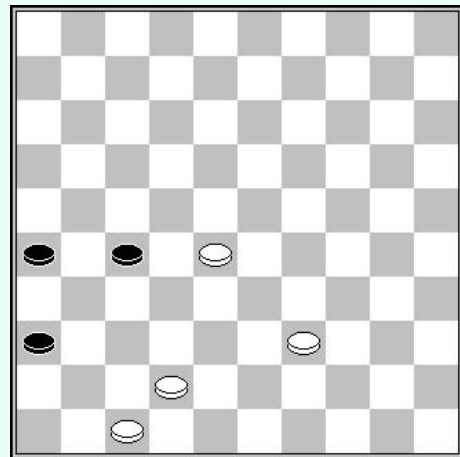
- 1... 44-33 2. 42-37 33-17
3. 32-27 17-26 4. 37-32 26-17

En wit kan niet meer winnen.

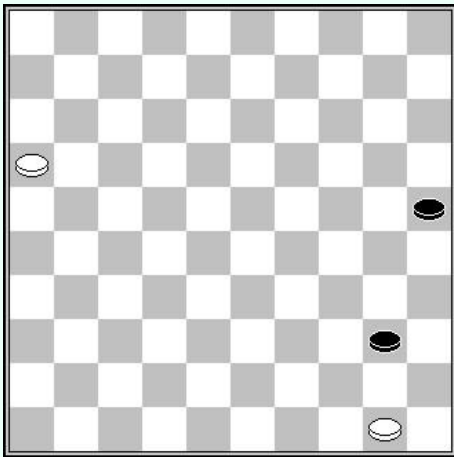
Een reeks diagrammen met als thema wit speelt en wint.

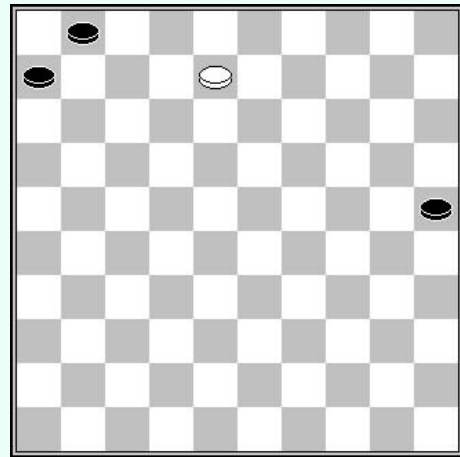
D1 : Wit aan zet

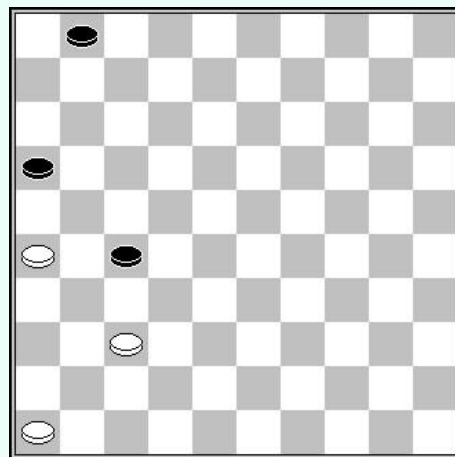
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

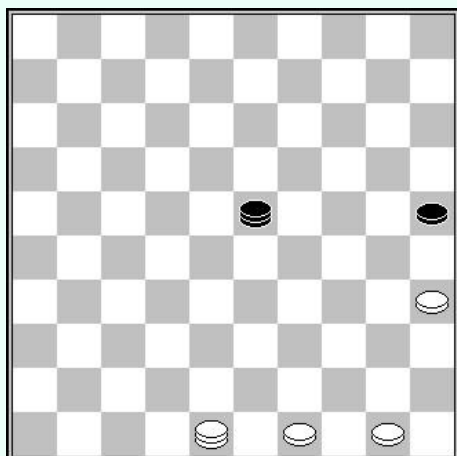

D5 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Een compositie van V. Nicod in 1889
24-19 en na :
A - (12-17) 19-13 (17-21) 13-08 (22-27) 08-02 (27x38) 02-16+
B - (12-18) 19-14 (18-23) 14-09 (22-28) 09-04 (28x37) 04-10+
C - (12-18) 19-14 (18-23) 14-09 (23-29) 09-03 (29-34) 03-25+
- D2 - Een "schijven tegen schijven" eindspel.
39-33 (27-31) 28-22 (31-37) 42x31 (36x18) 33-28 (26-31) 47-42 (31-36) 42-37 +
- D3 - Een compositie van Blonde in 1819
16-11 (25-30) 11-07 (30-34) 07-02 (34-39) 02-16 (39-44) 50x39 (40-45) 16-11+
- D4 - Een compositie van A. Guerra
08-02 en na :
A - (01-07) 02x16 (25-30) 16-43 (30-35) 43-49 (06-11) 49-44 (11-16) 44-49+
B - (06-11) 02x16 (25-30) 16-43 (30-35) 43-34 (01-06) 34-07+
- D5 - Een compositie van Isidore Weiss
46-41 en na :
A - (01-07) 41-36 (07-12) 37-31 (27-32) 31-27 (32x21) 26x08 +
B - (27-31) 37-32 (31-37) 26-21 (16x38) 41x43 (01-07) 43-38 (07-12) 38-32 (12-18) 32-28 +
C - (27-31) 37-32 (31-36) 41-37 (01-07) 32-28 (07-12) 28-23 (12-17) 23-18 (16-21)
18-12 (17x08) 26x17 +

19.2 – 3 schijven rechts van de lange lijn

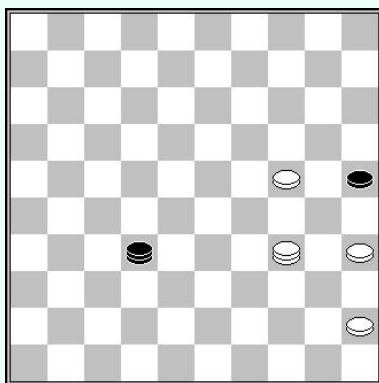
Aanvangsstand

In dit tweede deel is de opstelling als volgt : de zwarte dam bezet de lange lijn, schijf 25 en 35 staan in oppositie en de andere 2 schijven staan rechts van de lange lijn.

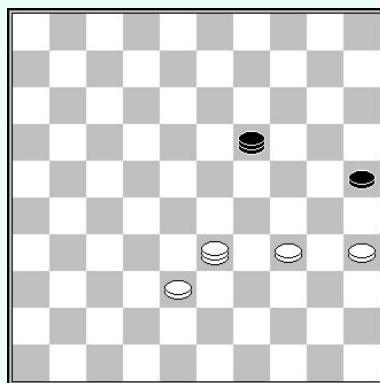
Nevenstaande diagram is een voorbeeld.

Het probleem is de zwarte dam van de lange lijn te verdrijven zonder de ruil van schijf 25 mogelijk te maken.

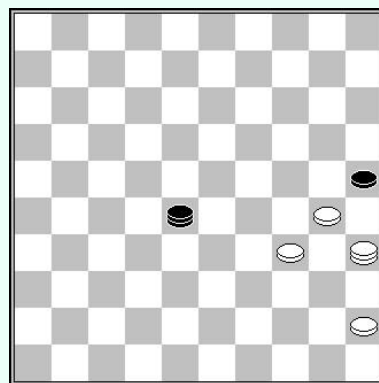
Enkele winnende sleutelposities

Zwart aan zet

Zwart aan zet

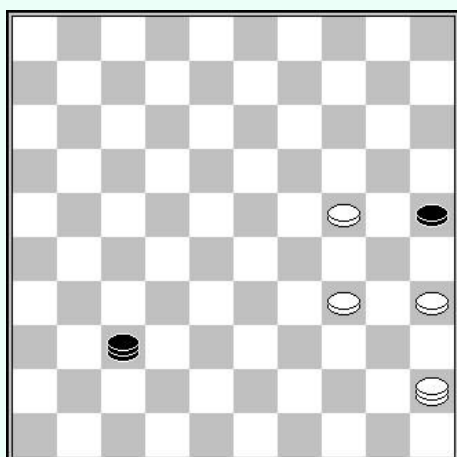

Wit of zwart aan zet

In het eerste diagram moet zwart de lange lijn verlaten om de vangstelling te ontwijken, hierdoor maakt hij de weg vrij voor schijf 24 om naar dam te gaan.

In het tweede diagram, moet de zwarte dam de lange lijn verlaten om niet direct gevangen te worden.

In het derde diagram kan niets schijf 24 verhinderen naar dam te gaan.

Een valkuil

Zwart aan zet

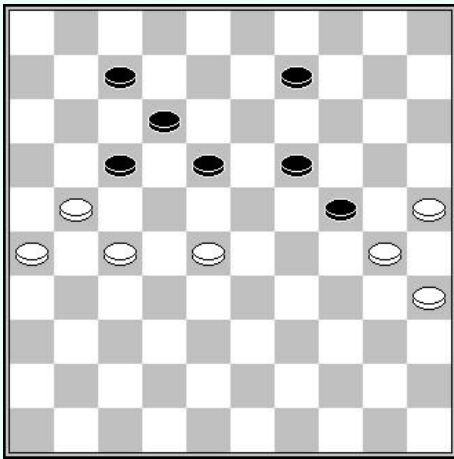
Deze stand genomen uit het boek van J.F. Moser, is van praktisch belang. Zwart speelt en maakt remise. Het valt te noteren dat enkel veld 37 dit mogelijk maakt.

**1... 37-48 2. 34-29 48-26
3. 45-34 26-31 4. 35-30**

Op (34-48) volgt 31-18. Op 24-19, volgt 31-42.

Op 29-23 volgt 31-42 (34-29) 42-47.

**4... 31-36 5. 24-19 36-47
6. 30-24 47-36 7. 34-45 36-47 enz. =**

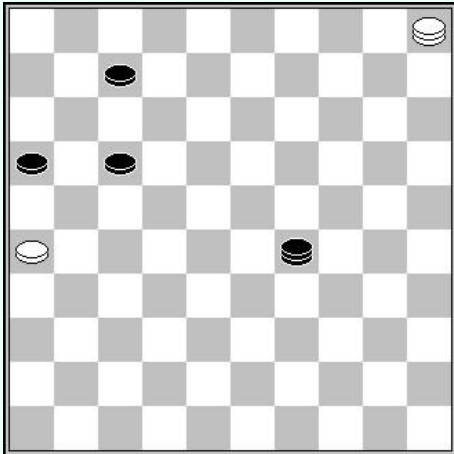
Een remise in de praktijk

Jos Stokkel – Hans Jansen
 Javaanse Jongens, 30-08-1990
 Wit aan zet

Wit zit in de problemen. De enige oplossing is het forceren van doorbraak naar dam op de rechtervleugel.

1. 27-22 18x16
2. 28-23 19x28
3. 30x19 09-13
4. 19x08 12x03
5. 25-20 03-09
6. 35-30 28-32
7. 30-25 32-37
8. 20-14 09x20
9. 25x14 37-41
10. 14-10 41-47
11. 10-05 47-29

Positie volgende diagram.

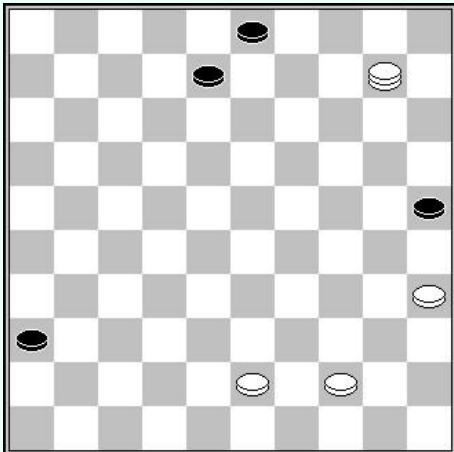

De afwezigheid van een schijf op veld 6 voorkomt dat zwart de sleutelpositie van diagram 1 of 3 kan vormen. De sleutelstand van diagram 2 is ook niet mogelijk. De stand is daarom theoretisch remise.

12. 05-41 29-18
13. 41-47 07-11
14. 47-41 17-22
15. 41-19 11-17
16. 19-10 18-01
17. 10-32 01-06
18. 32-23 ?

Wit slaat de bal mis. Men dient 32-14 te spelen om weer naar de vorige remisestand te gaan.

18.. 22-27 Wit geeft op

Een andere sleutelpositie **Boubacar Diallo – Ruud Palmer**

Dakar 1995
 Zwart aan zet

Wit heeft de lange lijn in bezit. Zwart wordt gedwongen 2 schijven te offeren om schijf 36 naar dam te laten gaan. We krijgen dan een eindspel met een schijf op 25.

- 1... 03-09
2. 44-39 ?

Men dient te anticiperen op de mogelijke ruil van schijf 28 en de aanvallen op de schijven 43 en 44.

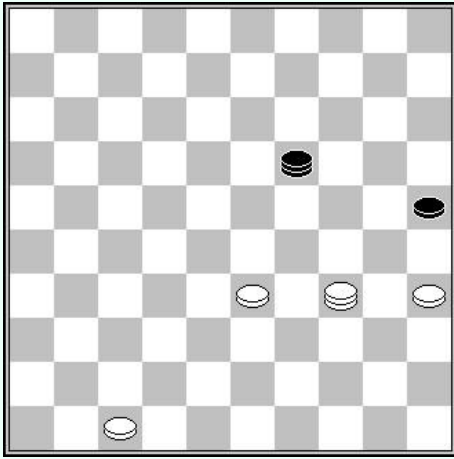
Er is een mogelijke sleutelpositie op het thema van het 2de diagram met de vangstelling 35-44.

De oplossing is het spelen van

10-46 (8-13) 43-38 (13-19) 46x03 (36-41) 03-26 (41-47) 26-42 (47-41) 42-37.

- 2... 09-14
3. 10x02 36-41
4. 39-34 41-47

Deze stand is theoretisch remise.

Een andere sleutelpositie

Zwart aan zet

Men heeft de indruk dat wit gemakkelijk een stand kan vormen als in diagram 2 na bijvoorbeeld (19-10) 47-42 (10-14) 42-38, maar dan speelt zwart (14-20) en de winst lijkt buiten bereik.

Maar wit kan nog steeds winst bereiken :

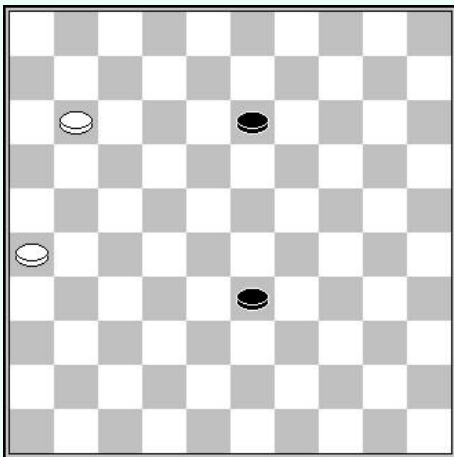
1... 19-10 2. 33-29 10-19

3. 34-48 19-28 4. 29-24

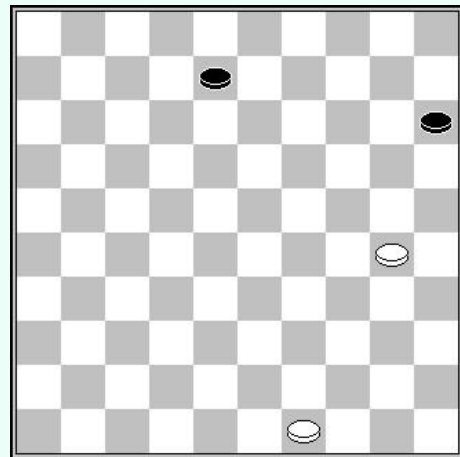
En zwart moet de lange lijn verlaten om de vangstelling 47-41 gevolgd door 48-37 te vermijden.

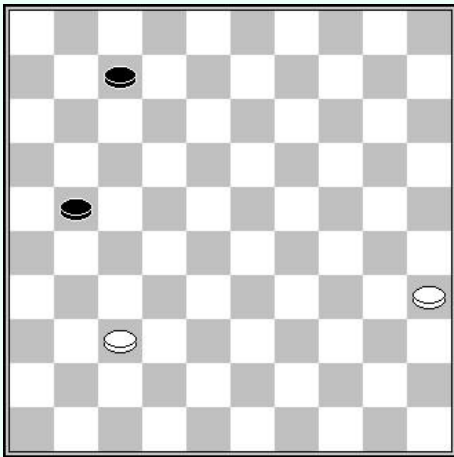
In de volgende reeks diagrammen wit speelt en wint.

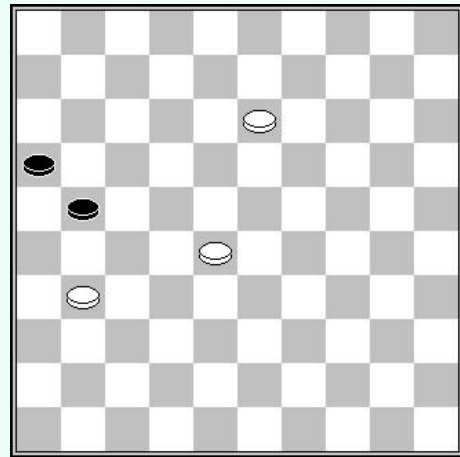
D1 : Wit aan zet

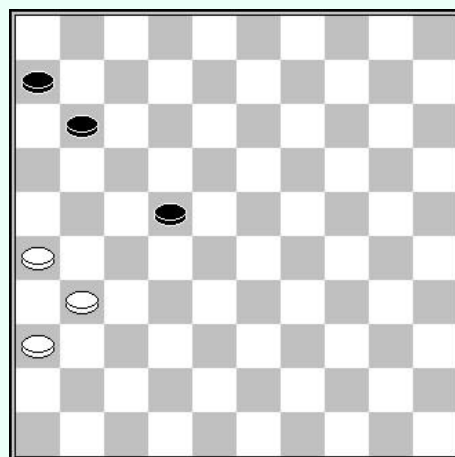
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

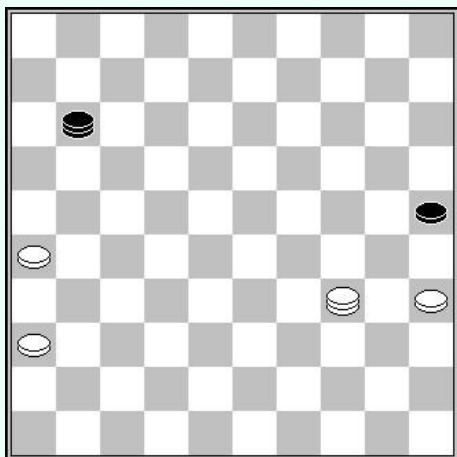

D5 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Een compositie van J.F. Moser in 1938
11-07 (33-38) 07-02 (13-18) 02-07 (18-22) 07-16 (38-42) 16-27+
- D2 - Een compositie van R.C. Keller
30-25 (08-13) 49-43 (13-19) 43-39 (19-24) 25-20 (24-30) 20-14 (30-35) 39-34+
- D3 - Een compositie van C. Blankenaar in 1950
35-30 (07-12) 30-24 (12-18) 24-19 (18-22) 19-13 (22-28) 13-08 (28-33) 08-02+
- D4 - Een compositie van Isidore Weiss
31-26 (21-27) 26-21 (27-31) 13-09 (16x27) 09-03 (31-37) 28-22 (27x18) 03-09 (18-23) 09-14+
- D5 - Een "schijven tegen schijven" eindspel.
31-27 (22x31) 36x27 (11-17) 27-21 (17-22) 21-17 (22x11) 26-21 (11-16) 21-17 (16-21)
17x26 (06-11) 26-21 +

19.3 – 2 schijven links en 1 schijf rechts

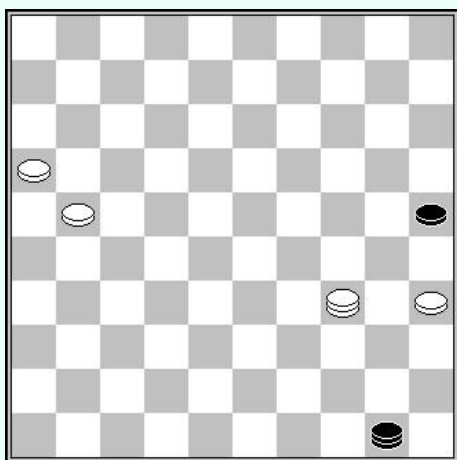
Aanvangsstand

In dit derde deel is de opstelling als volgt : de zwarte dam bezet de diagonaal 6-50 van de tric trac, schijf 25 en 35 staan in oppositie en de 2 andere witte schijven staan links van de tric trac.

Nevenstaand diagram is een voorbeeld.

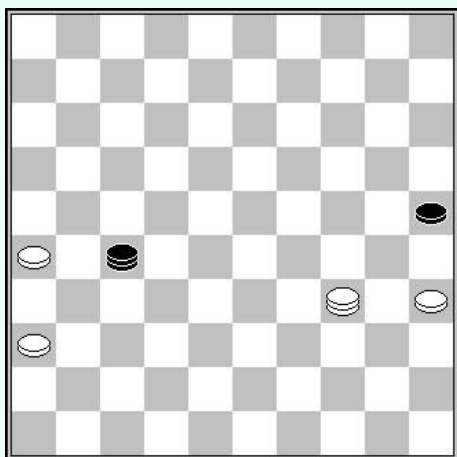
Het probleem is de zwarte dam van de tric trac te krijgen zonder het afruilen van schijf 25 toe te laten.

Het valt te noteren dat indien zwart de diagonaal 16-49 bezet de stand normaal gezien remise is, met een paar uitzonderingen. Het is essentieel om de opmars naar 21 en vervolgens 16 mogelijk te maken.

De sleutelpositie

Zwart is gedwongen de tric trac te verlaten en schijven 16 en 21 door te laten naar dam.

Een valkuil

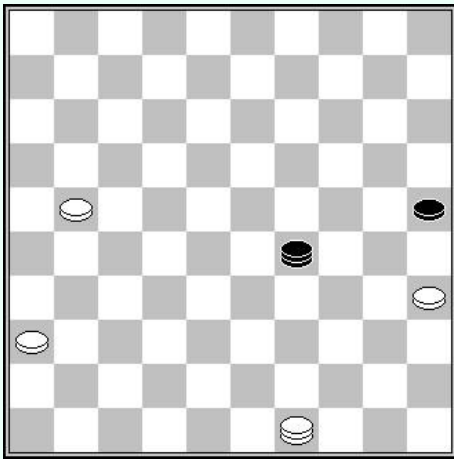
Wit aan zet

De zwarte dam bezet de diagonaal 16-49. Nevenstaand diagram toont een van de sleutelposities die leiden naar remise.

Wit wordt op tempo genomen om de zwarte dam van de diagonaal 16-49 te verdrijven.

Indien wit 34-48 speelt vervolgt zwart met 27-18, met de dreiging van de damafname door 18-34.

Indien wit de diagonaal 25-48 verlaat speelt zwart 27-13 en dreigt schijf 25 af te ruilen.

Een andere valkuil

Zwart aan zet

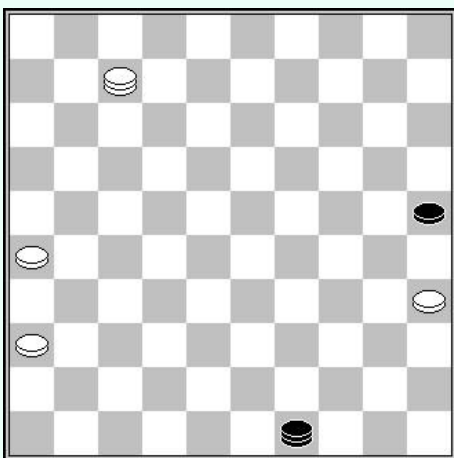
In deze situatie heeft wit geen controle over veld 34 en wordt geconfronteerd met 2 dreigingen :

1... 29-33

Dreigt schijf 25 te ruilen.

2. 49-43 33-29

Dreigt nu de dam te ruilen door (29-34).

Een winst in de praktijk

Hans Jansen – Johan Bastiaannet

WK 1980

Wit aan zet

In de partij speelde wit te vroeg 07-34 en moest remise accepteren op de volgende zet na (49-27).

Winst komt er na :

1. 07-16 49-44 2. 16-43 44-33

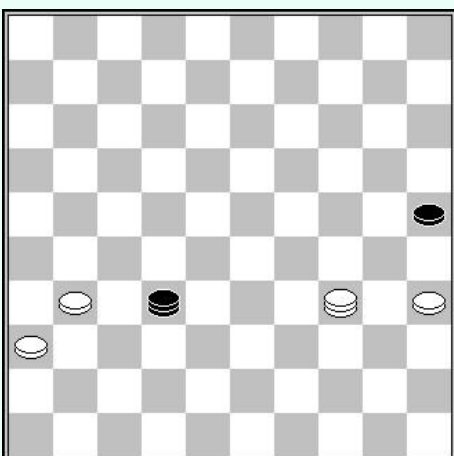
3. 43-34

Dit voorkomt de valkuil van het vorige diagram...

3... 33-38

33-17 is inderdaad onmogelijk wegens 26-21 en 36-31

4. 36-31 enz.

Een remise in de praktijk

Nevio Zorn - Miljenko Lepsic

EK L 1980

Wit aan zet

Wit kan remise niet verhinderen. Na 31-26 volgt direct (32-27).

Wit controleert veld 34, maar dit is onvoldoende. Hij probeerde :

1. 34-45 32-16 2. 31-26 16-49

3. 45-50

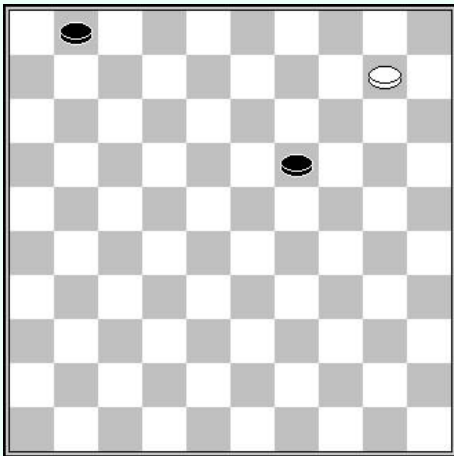
Het probleem hier is dat wit niet 36-31 kan spelen wegens

(25-30) 35x24 (49-35) 24-20 (35-13).

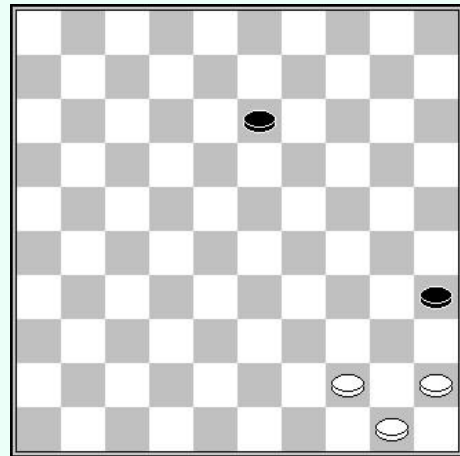
Langs de andere kant op 45-29, volgt ook het offer (25-30), ditmaal gevolgd door (49-35) 24-20 (35-24).

De partij eindigde in remise

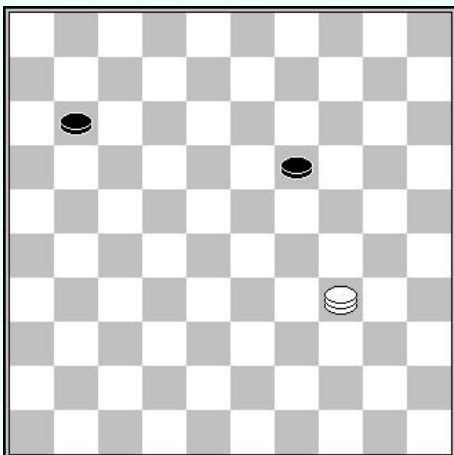
In de volgende reeks diagrammen wit speelt en wint.

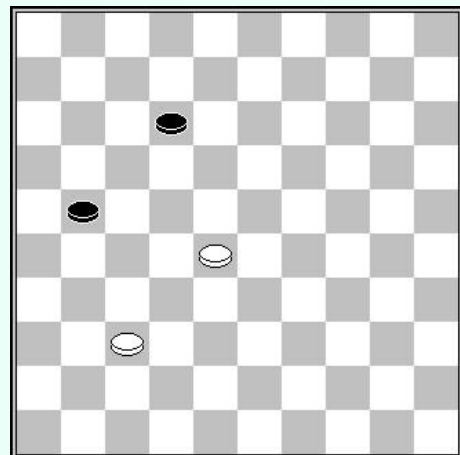
D1 : Wit aan zet

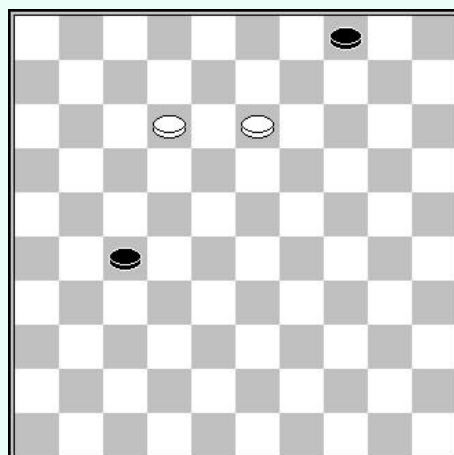
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

Oplossingen

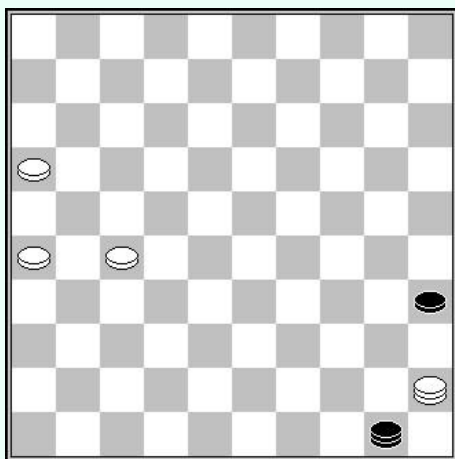
- D1 - Oplossing: 10-05 (19-24) 05-23 en na :
A - (01-06) 23-28 (24-30) 28-39 (30-35) 39-44+
B - (24-30) 23-18 (01-06) 18-22 (30-34) 22-44+
- D2 - Een compositie door van Dijk
44-39 (13-18) 39-33 en na :
A - (18-22) 33-28 (22x33) 45-40+
B - (35-40) 45x34 (18-22) 33-28 (22x33) 34-29 (33x24) 50-44+
- D3 - Een compositie van Huguenin
34-39 (11-16) 39-43 en na :
A - (19-24) 43-38 (24-30) 38-43 (30-35) 43-49+
B - (19-23) 43-38 (23-28) 38-27 (28-33) 27-43+
- D4 - Een compositie van V. Nicod in 1889
28-23 (21-27) 23-19 (12-17) 19-14 (17-22) 14-09 (22-28) 09-03 (28-33) 03-25 (33-38)
25-48+
- D5 - Een compositie van Isidore Weiss
13-09 (04x13) 12-07 (27-32) 07-02 (13-18) 02-07 (18-22) 07-11 (22-27) 11-16 (27-31)
16x38 (31-37) 38-47+

Hoofdstuk 20 : 1 dam en 3 schijven tegen 1 dam en een schijf op 35

Dit type eindspel is redelijk onbekend. Zoals steeds zullen we elk type opstelling onderzoeken :

1) Met de 3 schijven links van de tric trac

In principle zal dit type eindspel geen probleem vormen omdat wit er eenvoudig in slaagt de dam van de tegenstander van de tric trac te verdrijven door veld 45 te bezetten en vervolgens naar 50 te gaan. Zelfs in het volgende extreme geval kan wit winnen :

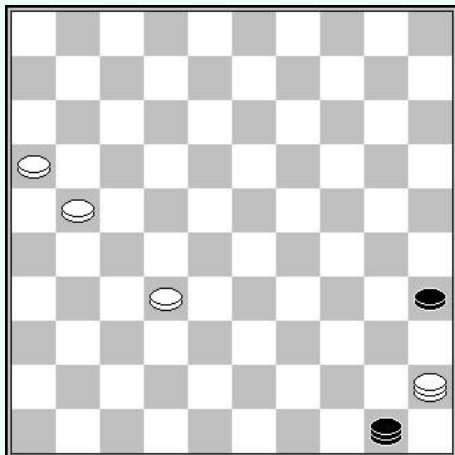
Wit aan zet

1. 26-21! 50-33 2. 45-50 33-24
3. 21-17 24-08 4. 27-21 35-40
5. 50-22 !

En vooral niet 16-11 wegens (08-02) 11-16 (40-44)!
50x... (02-08) =

- 5... 08-19 6. 17-12 enz. +

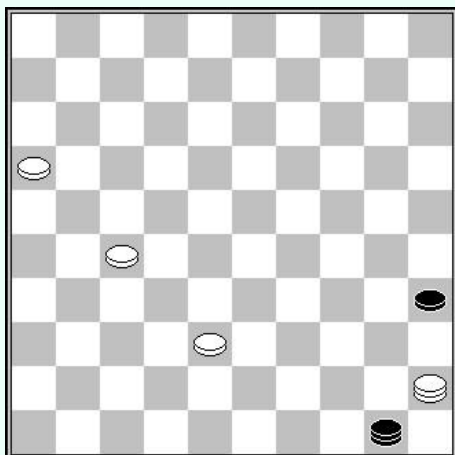
Wit dient echter steeds opletten te zijn omdat er enkel uitzonderingen zijn :

Een eerste valkuil

Zwart aan zet

- 1... 50-27! 2. 45-50 27-13
3. 21-17 13-08 4. 17-11 08-19
5. 50-28 19-05 6. 11-07 35-40 =

Een tweede valkuil

Zwart aan zet

- 1... 50-17! 2. 45-50

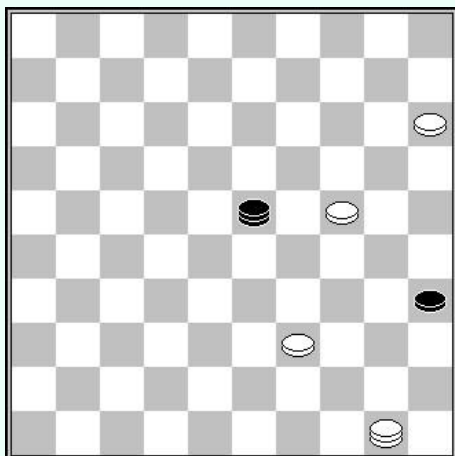
Op 38-32, volgt 17-50 en men gaat terug naar de vorige stand.

- 2... 17-08 3. 27-22 08-24 !
4. 38-32 24-13! 5. 32-27

Op 22-17 volgt 13-08 met remise als in vorig diagram.

- 5... 35-40! 6. 16-11 13-02
7. 11-06 02-16 =

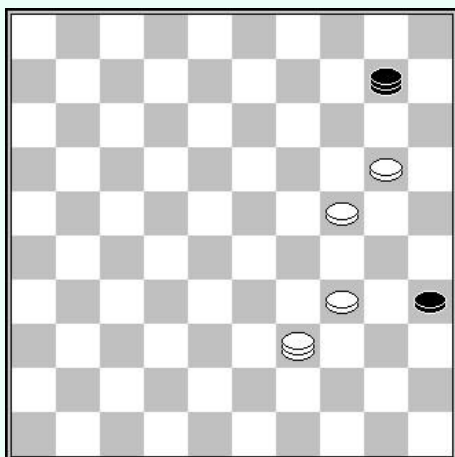
2) Met de 3 schijven rechts van de lange lijn

Sleutelpositie

Met de witte schijf op 39 of 33 wint de witte stand zonder enig probleem.

Met een witte schijf op 34 is de situatie meer delicaat omdat het niet evident is de sleutelpositie op het bord te krijgen.

Sleutelpositie

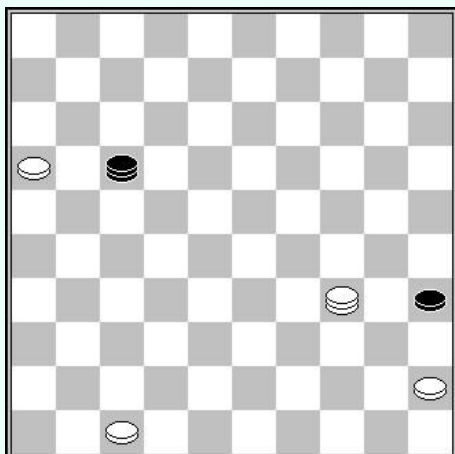
Deze stand wint zowel met wit als zwart aan zet.

Met zwart aan zet kan deze niet aanvallen met (10-23) wegens 24-19 en 39-48.

Met wit aan zet is 39-48 beslissend.

3) Met een witte schijf op 45

Wanneer wit schijf 35 in bedwang houdt met schijf 45 is het praktisch onmogelijk te voorkomen dat zwart schijf 35 ruilt. Het volgend voorbeeld toont dit perfect :

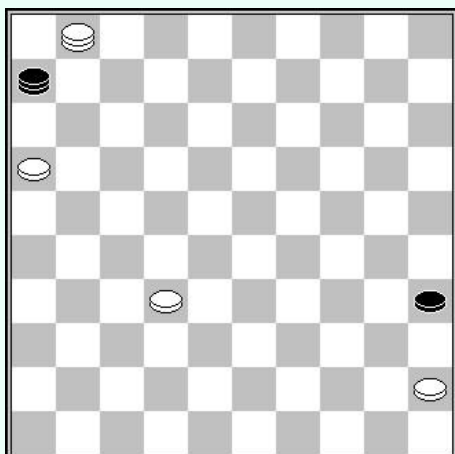
Wit aan zet

1. 34-01 17-06 2. 47-42 06-33
3. 42-37 33-28 4. 37-31 28-22
5. 31-26 22-06 6. 26-21 06-39!
7. 01-06 39-48

Met de dubbele dreiging (35-40) en (48-26).

Het volgende diagram toont een andere typische situatie :

Wit aan zet

1. 32-27 06-17 2. 01-06 17-12 !

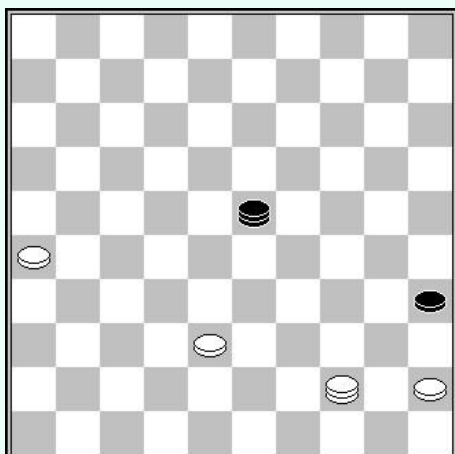
Met de dubbele dreiging van het ruilen van schijf 35 en het aanvallen van schijf 27. Bijvoorbeeld :

3. 06-44 17-22 4. 12-18 44-22

5. 12-07 enz.

=

Een andere interessante situatie om rekening mee te houden :

H. Spijkers – Anton Janssen

(NK-T 2e klasse D 1996)

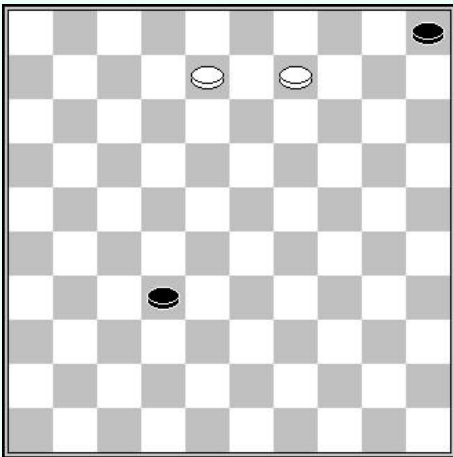
63^e zet – Zwart aan zet

63... 23-01 64. 38-32

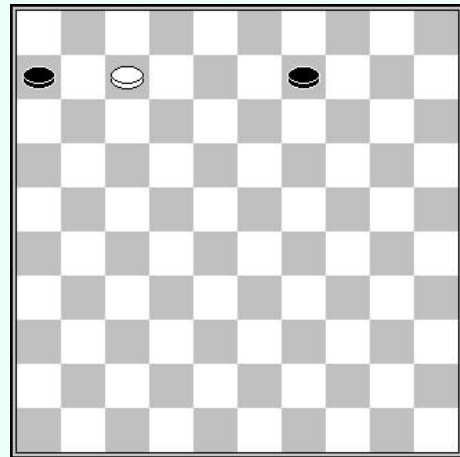
64. 38-33 zorgt voor meer problemen voor zwart maar voorkomt de remise niet. Na bijvoorbeeld 64... (01-12) 65. 33-28 (12-18) 66. 26-21 [na 44-49 volgt (18-01) 28-22 (01-06) 22-18 (06-44) =] (18-12) 67. 21-16 (12-07) 68. 28-22 (07-12) 69. 44-49 [op 26-21, remise door (35-40)! en (12-17)] (12-34) ! met de dreiging (34-39-44).

64... 01-06 65. 44-50 06-01 =

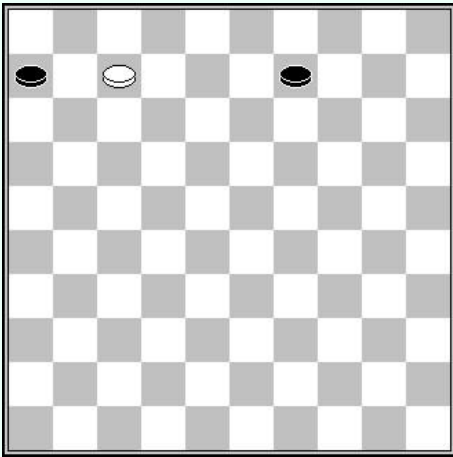
In de volgende reeks diagrammen wit speelt en wint.

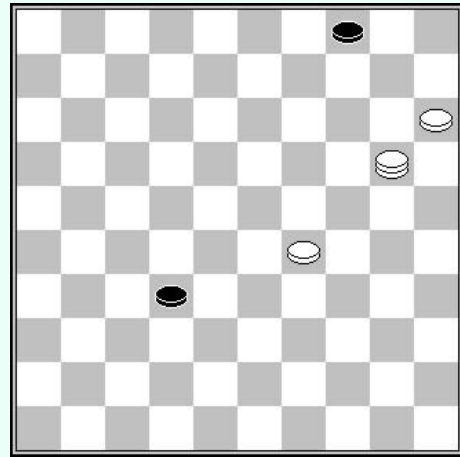
D1 : Wit aan zet

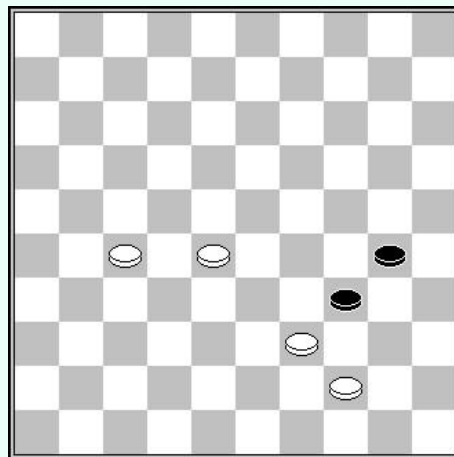
D2 : Wit aan zet

D3 : Wit aan zet

D4 : Wit aan zet

D5 : Wit aan zet

Oplossingen

- D1 - Een compositie van Mishin in 1926
09-04 en indien :
A - (32-38) 09-03+
B - (32-37) 04-31 (37x26) 08-02 (05-10) 02-19 (10-15) 19-37 (15-20) 37-42 (20-25)
42-48+
- D2 – 07-02 (09-14) 02-24 (06-11) 24-33 (11-16) 33-38 (14-19) 38-32 (19-24) 32-38 (24-30)
38-43 (30-35) 43-49+
- D3 - Een compositie van Alfred MOLIMARD in 1937 op het thema van het ontvangstcomité.
1. 36-31 (04-09) 2. 27-22 (09-13) 3. 31-27 (13-19) 4. 22-18 (19-24) 5. 18-13 (24-29)
6. 13-09 (29-34) 7. 09-04 (16-21) [*indien* (34-39)] 8. 37-31 26x37 9. 27-21 16x27 10. 04x34]
8. 27x16 (34-39) [*indien* 8...(26-31)] 9. 37x26 (34-39) 10. 04-22 (39-43) 11. 22-31+]
9. 04-22 (39- 43) 10. 22-31 +
- D4 - Een compositie van Isidore Weis op het thema van het ontvangstcomité.
30-25 (32-37) 15-10 (04x15) 29-24+
- D5 - 39-33 (30-35) **A** 28-22 (34-40) **B** 44-39 (40-45) 27-21 (35-40) 21-17 (45-50) 33-28 (50x33)
28x39 (40-45) 17-11 (45-50) 22-17 (50x33) 11-06 +
A: (34-39) 28-22+
B: (34-39) 44-40 (39x17) 40-34 +